

မြသန်းတင့်

ပီကာဆို ၏ ပဉ္စလက်မီးအိမ်

(လက်ရွေးစင် စာတမ်းများ)

မြသန်းတင့်

ပီကာဆို၏ ပဉ္စလက်မီးအိမ်

[လက်ရွေးစင် စာတမ်းများ]

စီစဉ်သူ-ခွန်ကျာမှိုင်း

အားမာန်သစ်စာပေ

မာတိကာ

-	ထုတ်ဝေသူ၏အမှာ	
၁။	ဝိကာဆို၏ ပဉ္စလက်မီးအိမ်၊ နှစ်သိန်းတန်ထမင်းပွဲနှင့် မိုးကောင်း	၁
၂။	မုန်တိုင်းထဲကလူ	၃၇
၃။	တမာနုချိန်စစ်တမ်း	၅၅
၄။	ဇော်ဂျီ၊ ကျွန်တော်နှင့် သီရိပစ္စယာအလွမ်း-၁	၆၇
၅။	လက်ဖက်ရည်ဆိုင်ထဲမှာ ဖြတ်သန်းစီးဆင်းသွားသော ရေအလျင်	၇၉
၆။	ဇော်ဂျီ၊ ကျွန်တော်နှင့် သီရိပစ္စယာအလွမ်း-၂	၉၅
၇။	မြသန်းတင့်၏ အမှာစာ အန်ဒရေဂျီ၏ လိပ်ပြာတစ်ကောင်	၁၀၇
၈။	မြသန်းတင့်၏အမှာ	၁၁၅
၉။	ချယ်ရီအင်တာဗျူး	၁၃၉
၁၀။	ကျောင်းဆိုးနှင့် ကျောင်းကောင်း - နောက်ဆက်တွဲ [စာတမ်းအညွှန်း]	၁၆၅ ၁၇၇

ထုတ်ဝေသူ၏အမှာ

ယခုစာအုပ်ပါ စာတမ်းများကို ကဗျာဆရာအောင်ဝေး စုစည်း ရွေးချယ် ပေးပါသည်။ စာအုပ်အမည် “**ပိကာဆို၏ ပဉ္စလက်မီးအိမ်**” မှာ ဆရာမြသန်း တင့် ၁၉၇၆ ခုနှစ်ရေး ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ် (ပိကာဆို၏ပဉ္စလက်မီးအိမ်၊ နှစ်သိန်းတန် ထမင်းပွဲနှင့် မိုးကောင်း)မှ ထုတ်နုတ်ယူထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ယခုစာအုပ်တွင် လက်ရွေးစင်စာတမ်း စုစုပေါင်း ၁၀ ပုဒ်ကို စုစည်းတင်ဆက်ထားပါသည်။ “လက်ရွေးစင်စာတမ်းများ” ဟု ဆိုထား သဖြင့် ဆရာမြသန်းတင့်၏ စာ(တမ်း)အများအပြားထဲမှ ရွေးချယ်ထားခြင်း သဘောသက်ရောက်ပြီးဖြစ်သည်ဟု ယူကြစေလိုပါသည်။ “စာတမ်းများ” ဆိုရာ၌လည်း ယခုစာအုပ်တွင် ၁၉၇၆ မှ ၁၉၈၈ ခုအတွင်းဆရာမြသန်းတင့် ရေးသားခဲ့သော ဆောင်းပါး၊ အက်ဆေး၊ စစ်တမ်း၊ အင်တာဗျူး၊ အမှာစာ၊ ခရီးသွား၊ ရုပ်ပုံလွှာ စသည့်စာများ ပါဝင်ပေရာ ယေဘုယျ အသုံးအနေနှင့် “**စာတမ်းများ**” ဟု အနွတ္တသညာ ပြုရခြင်းဖြစ်သည်ကိုလည်း နားလည်ကြလိမ့်မည် ထင်ပါသည်။

ဤစာအုပ်အတွက် စာတမ်းများ ရွေးချယ်ရာတွင် အများစုမှာ မဂ္ဂဇင်းများတွင်သာ တစ်ကြိမ် သို့မဟုတ် ထို့ထက်ပိုလျှင် နောက်ထပ် တစ်ကြိမ် စသည်ဖြင့်သာ ပုံနှိပ်ဖော်ပြရသေးသည့် စာများဖြစ်ပါသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ဆရာမြသန်းတင့်၏ လုံးချင်းစာအုပ်အနေနှင့် ပုံနှိပ်ထုတ် ဝေခြင်း မပြုရသေးသော စာမူများ ဖြစ်ပါသည်။

ယခုစာအုပ်ငယ်သည် ဆရာမြသန်းတင့်၏ စာပေလက်ရာ တစ်ရပ်လုံးကို မခြုံငုံနိုင်သည့်တိုင် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကိုကား မီးမောင်း ထိုးပြနိုင်သည့် အမြန်ညွှန်း သို့တည်းမဟုတ် အတိုညွှန်း စာအုပ်အဖြစ် ယူဆနိုင်မည်ထင်ပါသည်။ စုစည်းရွေးချယ် ဖော်ပြထားသည့် စာတမ်း များထဲတွင် အမှာစာနှစ်ပုဒ်ပါဝင်ရာ တစ်ပုဒ်က ဝတ္ထုတိုအကြောင်း၊ ကျန်တစ်ပုဒ်က ကဗျာအကြောင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဆရာမြသန်းတင့်၏

ဝတ္ထုတိုအမြင်နှင့် ကဗျာအမြင်တို့ကို အကဲဖြတ်နိုင်ကြမည်။ ပြီးလျှင် “ဇော်ဂျီ၊ ကျွန်တော်နှင့် သီရိပစ္စယာအလွမ်း” ခေါင်းစဉ်ဖြင့် စာတမ်း နှစ်ပုဒ်ပါသည်တွင်လည်း ၁၉၉၀ ခုနှစ်ရေး ပထမအပုဒ်က ဆရာဇော်ဂျီ ရုပ်ပုံလွှာအဖွဲ့အနွဲ့ဖြစ်၍ ၁၉၉၅ ခုနှစ်ရေး ဒုတိယအပုဒ်မှာ ပုဂံအကြောင်း ရေးသားချက်ဖြစ်ပါသည်။

ဆရာမြသန်းတင့် ၁၉၉၈ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၈ ရက်နေ့ ကွယ်လွန်ခြင်းဖြစ်ရာ ယခုစာအုပ်ပါ “ကျောင်းဆိုးနှင့်ကျောင်းကောင်း” စာတမ်း (Life Style Today ဖေဖော်ဝါရီ- မတ် ၁၉၈၈) မှာ ဆရာ မြသန်းတင့်၏ နောက်ဆုံးလက်ရာအဖြစ် ယူမှတ်နိုင်ကြပေမည်။

ဤစာအုပ်ကို ဆရာမြသန်းတင့်၏ မြန်မာစာပေအပေါ် တင် ပေဖူးသည့် ကျေးဇူးအထူးထူးကို အောက်မေ့တသသော အမှတ်တရ အဖြစ် ရည်ညွှန်းပါသည်။ ဆရာမြသန်းတင့် မျိုးဆက်မိသားစု၊ ရန်ကုန် တက္ကသိုလ်စာကြည့်တိုက်၊ အမျိုးသားစာကြည့်တိုက်နှင့် ကျေးဇူးတင်ထိုက် သသူ အဦးဦး၏ ကျေးဇူးတရားကိုလည်း မှတ်တမ်းတင်ထားအပ်ပါ ကြောင်း။ ။

အားမန်သစ်စာပေ

မြသန်းတင့်

ပီကာဆို၏ ပဉ္စလက်မီးအိမ်

ပိကာဆို၏ ပဉ္စလက်မီးဒိဝါ၊
နှစ်သိန်းတန်ထမင်းပွဲနှင့်
မိုးကောင်း

(၁)

ကျောက်ဖြူသား စားပွဲတစ်လုံးပေါ်မှာ
အူဟောင်းလောင်း ထွက်ကျနေတဲ့
စက္ကူကတ်ပြား သူတောင်းစားတစ်ယောက်
ဘူတာရုံ ပလက်ဖောင်းတစ်ခုပေါ်က ဆေးလိပ်ပြာများ
ရုပ်ပုံလွှာတစ်ခုရဲ့ ရုပ်ပုံလွှာ။

နံနက်လင်းတော့ မိရထားသည် မဲဇာကိုကျော်လာပြီ။ နှင်းမှုန်
ထုကြီးအောက်တွင် မဲဇာဘူတာရုံကလေးကို ရေးရေးသာ မြင်ရသည်။
ရထားသည် ဥဩသံ တတူတူဖြင့် နှင်းထုထဲတွင် ခပ်ဖြည်းဖြည်း
ခုတ်နေရသည်။ နံနက် ၇ နာရီကျော်သည့်တိုင် နေခြည်ကို
မမြင်ရသေး။ “ရထားယဉ်သာ၊ နေစကြာလည်း၊ ရောင်ဝါမထွန်း၊
ချမ်းရှာလွန်း၍” ဆိုသည့် လက်ဝဲသုန္ဒရ၏ မဲဇာတောင်ခြေရတုကို
သတိရမိသည်။ နေချမ်းသည်ကို ဆိုလိုသလော၊ လူချမ်းသည်ကို

အားမာန်သစ်စာပေ

ဆိုလိုသလောဟု တစ်ခါက မြန်မာပညာရှင်များ အငြင်းပွားခဲ့သည်ကို ပြေး၍သတိရသည်။ နေချမ်းမချမ်းကိုမူ ကျွန်တော်မသိ။ လူကမူ ခိုက်ခိုက်တုန်နေပြီ။ ကချင်ပြည်နယ်က ဆောင်းသည် အရိုးကွဲမတတ်စိမ့်အေးနေသည်။

ရထားတစ်စင်းလုံး လူတွေပြည့်နေသည်။ မနေ့ညနေ မန္တလေးက ထွက်လာကတည်းက မြစ်ကြီးနား အဆန်ရထားသည် ဝန်နှင့်အား မမျှအောင်ဖြစ်နေသည်။ ကျွန်တော်တို့စီးသည့်တွဲက အထက်တန်းတွဲ။ အထက်တန်းတွဲကို ကျွန်တော်တို့ မစီးချင်။ အထက်တန်းတွဲက သက်သောင့်သက်သာ ရှိသည့်တိုင် သီးသန့် ဖြစ်လွန်းသည်။ ခရီးသွားရသည့် အရသာကို တင်းပြည့်ကျပ်ပြည့် မခံစားရ။ လူတွေနှင့်မတွေ့ရ။ သီးသန့်ဆန်လွန်းသည်။ သို့ရာတွင် ကျွန်တော်တို့ကိုဖိတ်ကြားသူများက အထက်တန်းလက်မှတ် ယူထားကြသည်။ အမျိုးသမီးတွေပါသဖြင့် သူတို့ကိုလည်း ငဲ့ညှာရသည်။ ထို့ကြောင့် သူတို့အစီအစဉ်အတိုင်း ကျွန်တော်တို့ လိုက်ခဲ့ရသည်။ ကိုယ့်အစီအစဉ်ဖြင့် သွားရသည့် ခရီးမဟုတ်။ အိမ်သည်၏ အစီအစဉ်ဖြင့် သွားရသည့် ခရီးဖြစ်သည်။ ကိုယ်ကဧည့်သည်။ သူကအိမ်သည် ဧည့်သည်က ကျွန်တော်တို့တစ်သိုက်။ အိမ်သည်က မိုးကောင်းစာဆိုတော်နေ့ ကျင်းပရေးကော်မတီ။

ကချင်ပြည်နယ်ကို ၁၉၆၀ ခုနှစ်က ကျွန်တော် နောက်ဆုံး ရောက်ခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က ဒဂုန်တာရာနှင့် နှစ်ယောက်တည်း။ မိုးညှင်း၊ နမ္မား၊ ဘီလူးမြို့၊ မြစ်ကြီးနား၊ မြစ်ဆုံ၊ မြစ်ကြီးနားမှပန်းမော်သို့ မော်တော်ကားဖြင့် လာကြသည်။ မြစ်ကြီးနားနှင့် ဗန်းမော်နယ်စပ်နားလုံတွင် မော်တော်ကား ခေတ္တရပ်တော့ ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက်

လျှောက်ကြည့်ကြသည်။ နှစ်ခရိုင်နယ်ခြား တံတားပျက်နေသဖြင့် မော်တော်ကားက ဘေးမှကွေ့မောင်းစဉ် ကျွန်တော်တို့က ခြေကျင် ဆင်းလျှောက်ကြသည်။

“ဒါ ကျွန်တော်တို့ နယ်ခြားပေါ့။ ဟိုဘက်က တောင်တန်းဟာ တရုတ်ပြည်ဘက်ကပဲ။ ဘယ်လောက်မှ မဝေးဘူး။ တစ်မိုင်လောက်ပဲ ဝေးတယ်။

မိုးညှင်းမှ ကိုသန်းအောင်က ပြောပြသည်။ ထိုစဉ်က တရုတ်မြန်မာ နယ်ခြားသတ်မှတ်ရေး အောင်မြင်ပြီးစီးသည့်အထိမ်းအမှတ်အဖြစ် အဖွဲ့ဝင်သုံးရာကျော်ပါသည့် မြန်မာကိုယ်စားလှယ် အဖွဲ့ကြီးတစ်ဖွဲ့ တရုတ်ပြည်ရောက်နေသည်။ နယ်ချဲ့လက်ထက်က ကျန်ခဲ့သည့် အမွေဆိုးကို ကျွန်တော်တို့နှစ်နိုင်ငံ ချစ်ကြည်ရင်းနှီးစွာ ဖြေရှင်းနိုင်သဖြင့် နှစ်နိုင်ငံပြည်သူများ လန်းဆန်းနေကြသည်။

နားလုံကိုကျော်လျှင် တာပင်မြို့ကိုကူးသည့် မြစ်ကူးတံတား။ ရေက ကြည်စိမ်းနေသလောက် ရေစီးသန်သည်။ စိမ့်အေးနေသည်။ ဗန်းမောက်ရောက်တော့ ဗန်းမောက်ဈေးကို ဝင်ကြည့်ကြသည်။ ကချင်၊ ရှမ်း၊ ရဝမ်၊ ယောယဉ်လူမျိုးစုံနေသည်။ မုန်ညှင်းချဉ်၊ စွမ်တန်၊ ဆီတို့ဟူး၊ ကချင်အရက်၊ တစ်ဈေးလုံး။

နာမည်ကြီးသည့်ရေပူစမ်းကို သွားချင်သော်လည်း သွားချိန်မရ တော့။ ဗန်းမော်မှ ကသာသို့ သင်္ဘောဖြင့်စုန်ကြသည်။ နာမည်ကျော် ပထမမြစ်ကျဉ်းနှင့် ဒုတိယမြစ်ကျဉ်းကို ဖြတ်ခဲ့ကြသည်။ သင်္ဘောကလေးက မြစ်ထဲတွင် သေးသေးကလေး။ ဖရဲသီးခွံကလေး မျောနေသည်နှင့်သူသည်။ ကမ်းပါးကြီးတွေက ပေနှစ်ရာကျော် သုံးရာနီးပါး မြင့်လိမ့်မည်ထင်သည်။ ကျောက်သားကမ်းပါး ဖြူဖြူနီနီတွေ။ နွယ်

များက မြွေကြီးများတွားတက်နေသည့်ပမာ တွဲတွဲကျလျက်။ ငယ်ငယ်က ဖတ်ဖူးသည့် ဆရာကြီးရွှေဥဒေါင်းတို့ ဆရာမကြီး မဟာဆွေတို့၏ ကချင်ပြည်နယ်နောက်ခံ ဝတ္ထုများကို ပြေး၍သတိရသည်။ သင်္ဘောက ထီးချိုင့်၊ ရွှေကူ စသည်မြို့များတွင် မဆိုက်။ ထီးချိုင့်ဆိပ်ကမ်းက သောင်ပြင်ကြီးထိုးနေသည်။ သောင်ပြင်အဆုံး တောအုပ်ညိုညိုထဲမှ သွပ်မိုးဖွေးဖွေးနှင့် အိမ်များကိုမြင်ရသည်။ စစ်မဖြစ်ခင်က တိုးတက်ရေး မဂ္ဂဇင်းတွင် အမြဲတမ်းစာရေးသည့် ထီးချိုင့်နတ်စိုးဆိုသည့် စာရေးဆရာကို ပြေး၍အမှတ်ရသည်။ လူချင်းမတွေ့ဖူး။ စာရေးသည်ကိုလည်း မတွေ့တော့။ ရှိမှရှိပါသေး၏လော မဆိုနိုင်။

ကသာမှတစ်ဖန် နဘားလမ်းသို့ပြန်ထွက်ကာ မန္တလေးသို့ ရထားစီးကြသည်။

ထိုစဉ်က ခရီးသည်က ကျွန်တော်နှင့် ဒဂုန်တာရာနှစ်ယောက် တည်း။ ၁၉၆၀ ခုနှစ်။

ယခုခရီးက လေးယောက်၊ ခင်ဆွေဦး၊ ယုဝတီ ရွှေဝါစိန်၊ မောင်သွေးသစ်နှင့်ကျွန်တော်။ ၁၉၇၅ ခုနှစ်။

ဆယ့်ငါးနှစ်ကြီးများတောင် ကွာခြားသွားပြီ။ ဆယ့်ငါးနှစ်ဆိုသည်မှာ သမိုင်းအမြင်ဖြင့်ကြည့်လျှင် ဘာမျှမကြာလိုက်။ လူ့ဘဝ၏ သက်တမ်းဖြင့် တိုင်းလျှင်မူ မျိုးဆက်တစ်ဆက်နီးပါး ကြာသွားပြီ။ အရင်တစ်ခေါက် ကျွန်တော်တို့သွားတုန်းက ၁၀နှစ်ရွယ်သည် ယခု ၂၅နှစ် ရှိရော့မည်။ ထိုခရီးမှအပြန်တွင် ဝတ္ထုတိုနှစ်ပုဒ် ငွေတာရီ မဂ္ဂဇင်းတွင် ကျွန်တော်ရေးခဲ့သည်။ တစ်ပုဒ်က “မနော်”ဆိုသည့် ဆယ်နှစ်ရွယ် ကချင်လေးတစ်ယောက်အကြောင်းဖြစ်သည်။ ကချင်ပြည်နယ် စာစောင်မှ ခင်လေးမြင့်၏ ဆောင်းပါးအချက်အလက်

အချို့နှင့် ကျွန်တော်သွားကြည့်ခဲ့သည့် မြစ်ကြီးနား ကချင်အမျိုးသား မိဘမဲ့ကလေးများကျောင်းမှ ကျောင်းသားလေး တစ်ယောက်၏ အကြောင်းကို စပ်ဟပ်ရေးထားခြင်းဖြစ်သည်။ ကချင်အမျိုးသား ကလေးအမည်က မနော်။

မိဘမဲ့ကျောင်းသို့ မရောက်ခင် ကျေးရွာ ကျောင်းတွင် ကျောင်းနေခဲ့ဖူးသည်။ ကျွန်တော်က သူတို့ရွာတွင် ကျောင်း ရှိ မရှိ မေးသည်။ သူက မရှိ၊ တခြားရွာက ကျောင်းကို လာတတ် ရသည်ဟု ပြောပြ၏။ ဘယ်လောက်ဝေးသလဲ။

“နီးနီးလေးပါ။ တောင်ဆယ်လုံးလောက် ကျော်လိုက်ရင် ရောက်တာပဲ”

မနော်က ဖြေသည်။ မနော်၏ စကားသည် ကျွန်တော့်နားတွင် စွဲနေသည်။ တောင်ဆယ်လုံးကိုကျော်၍ ကျောင်းတက်ရသည့်ခရီးက နည်းသည့်ခရီးမဟုတ်။ အသွားအပြန် တောင်အလုံးနှစ်ဆယ်ကို ကျော်ရသည်။ တောင်ကြီးတွေကလည်း အမြင့်ကြီးတွေ။ တစ်နေ့ ကိစ္စမဟုတ်။ နေ့စဉ်ကိစ္စ။ သူ့ကြည့်တော့ ဆယ်နှစ်ရွယ် သူငယ် ကလေး။

ကျွန်တော်သည် မနော်ကိုကြည့်၍ မောခဲ့ရသည်။ ယခုလောက် ဆိုလျှင် မနော်တစ်ယောက် ဘယ်ရောက်နေပြီနည်း။ အသက်အစိတ် လောက်ရှိတော့မည်။ မနော်၏ ညီလေးတွေကော။ မနော်လို တောင် ဆယ်လုံးကိုကျော် ကျောင်းတက်နေဆဲလောဟု ကျွန်တော်တွေးနေ မိသည်။

နောက် ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်မှာ “တံလျှပ်ပါတကား” ဆိုသည့် ဝတ္ထုတို ဖြစ်၍ ငွေတာရီမဂ္ဂဇင်းမှာပင် ရေးခဲ့သည်။ ဗန်းမော်တွင် ကျွန်တော်တို့

နှစ်ယောက် တရုတ်ပျော်ပွဲစားရုံတစ်ရုံ၏ တည်းခိုခန်းတွင်တည်းကြသည်။ တည်းခိုခန်းခ တစ်နေ့မှ နှစ်ကျပ်၊ အစားအသောက်ကိုမူ အောက်ထပ်တွင် သက်သက်မှာစားရသည်။ တစ်နေ့ညနေ အောက်ထပ်ဆင်း ကျွန်တော်တို့ ထမင်းစားနေစဉ် လူတစ်ယောက် ကျွန်တော့်ကို လာနှုတ်ဆက်သည်။ စစ်ပြီးစ တက္ကသိုလ်တုန်းက ကျွန်တော်နှင့် ကျောင်းဆောင်တစ်ခုထဲတွင် နေခဲ့သူ၊ အရေးပိုင်သား။ သူ့နာမည်က ပီတာလေးမောင်။ ကျောင်းတွင် မော်တော်ကားထား၍ စီးသည်။ အသုံးအစွဲကြီးသည်။ အင်းလျားနှင့် (သီရိ) ဧည့်ခန်းဆောင်များမှ ညနေဆည်းဆာများသည် သူ့ရယ်သံများဖြင့် ပဲ့တင်ထပ်နေကျ။ ဘုတ်ကလပ်တစ်ဝိုက်မှ တောရိပ်ညိုညိုများသည် သူ့တီးတိုးသံများကို ကြားနေကျ။ လရောင်ပြတ်သည့် နွေညများတွင် လမ်းထောင့်အုတ်တံတားဆီမှ လျှပ်စစ်ဂစ်တာသံကို ကြားရမြဲ။ “ ဂျူဒီနဲ့ချိန်တဲ့နေ့ ” ဟူသော အမေရိကန် အဆိုအကရုပ်ရှင်ထဲမှ သီချင်းကို သူတီးနေကျ။ ဘာမျှ လိုလေသေးမရှိ။ မော်တော်ကား၊ အနောက်နိုင်ငံဝတ်စုံ၊ အကောင်းစား၊ လျှပ်စစ်ဂစ်တာ၊ အင်းလျားသူနှင့် သူတို့၏ မျက်ဝန်းပြာပြာနှင့် အပြုံးလဲ့လဲ့ဝန်းရံလျက်။ ဘာမျှ ပူပင်ကြောင့်ကြစရာမလိုသည့် မကြောင့်ကြ ကိုယ်တော်ကလေး။ ချစ်စရာ မင်းသားလေးတစ်ပါး။

နောက် မည်သို့ဖြစ်သွားသည် မသိ။ ကျောင်းသားတစ်ယောက်၏ ပစ္စည်းကို ခိုးမှုဖြင့် ကျောင်းထုတ်ခံလိုက်ရသည်။ ထိုစဉ်ကစ၍ သူနှင့်မတွေ့တော့။ ၁၉၅၀ ခုနှစ်လောက်က ကွဲသွားကြသည်မှာ ၁၉၆၀ ခု ဗန်းမော်ရောက်မှ ပြန်တွေ့ကြသည်။ မကြောင့်ကြ ကိုယ်တော်လေး မဟုတ်တော့။ ချစ်စရာ မင်းသားလေးတစ်ပါး

မဟုတ်တော့။

ရှမ်းကချင်မ တစ်ယောက်နှင့်ရကာ ဗန်းမော်တွင် သောင်တင်နေသည်။ ပစ်စာခွာသူ၊ ဖျာသိမ်းသူ၊ သေတ္တာမှောက်သူ ဖြစ်နေပြီ။ သူ့ကိုကြည့်၍ စိတ်မကောင်းစရာ လောကဓံကို ရေးချင်သဖြင့် “တံလျှပ်ပါတကား” ကို ကျွန်တော်ရေး ခဲ့သည်။ ခပ်ဆင်ဆင်တူသော ဆွန်းမာဆက်မွန်၏ ဝတ္ထုတိုကလေး တစ်ပုဒ်ကိုလည်း ဖတ်ခဲ့ဖူးသည်။

ယခု“တံလျှပ်ပါတကား”မှ ကျွန်တော့်ဇာတ်လိုက် ပီတာ တစ်ယောက်ကော ဘယ်ရောက်နေပြီမသိ။ ဘိန်းစားဘဝမှ ဘိန်းဖြူ သမားဖြစ်နေပြီလော။

(၂)

ညက ရထားပေါ်တွင် တစ်ညလုံးအိပ်မပျော်။

ရထားသည် မြောက်ဘက် တောင်ကုန်းဒေသသို့ ဆန်တက် လာသည်နှင့်အမျှ အအေးဓာတ်က ကဲသည်။ ကျွန်တော်တို့တွင် အိပ်ရာလိပ် မပါကြ။ မည်သူမျှ ကောင်းကောင်း အိပ်မပျော်။ ချမ်းချမ်းဖြင့် စင်ပေါ်တွင် ကွေးလိုက်ကြသည်။ ကွေး၍ညောင်းလျှင်

နံနက်တွင် အိပ်မရတော့သဖြင့် ကျွန်တော့်တွင်ပါလာသည့် ပြင်သစ်ကဗျာဆရာ ပရေးဗား၏ လက်ရွေးစင်ကဗျာစာအုပ်ထဲမှ ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို ကောက်ဖတ်သည်။ ကဗျာအမည်က **“ပီကာဆို၏ ပဉ္စလက်မီးအိမ်”**

ကျောက်ဖြူသား စားပွဲတစ်လုံးပေါ်မှာ
 အူဟောင်းလောင်း ထွက်ကျနေတဲ့
 စက္ကူကတ်ပြား သူတောင်းစားတစ်ယောက်
 ဘူတာရုံပလက်ဖောင်းတစ်ခုပေါ်က ဆေးလိပ်ပြာများ
 ရုပ်ပုံလွှာတစ်ခုရဲ့ ရုပ်ပုံလွှာ။

ပရေးဗားကို ပြင်သစ်ကဗျာ၏ ပီကာဆိုဟု ဝေဖန်ရေးသမား များက ခေါ်ကြသည်။ ပီကာဆို၏ ပန်းချီကားများတွင် အင်ပရက်ရှင် နှစ်ဇင်းနှင့် သရုပ်မှန်လွန်ဝါဒတို့ ရောယှက်နေသလို သူ့ကဗျာတွင် လည်း ထိုဝါဒနှစ်ခုပေါင်းထားသည်။ သူ့ကဗျာကို ဖတ်ရခြင်းက

အားမာန်သစ်စာပေ

ပိကာဆို၏ ပန်းချီကားကို ကြည့်ရသည်နှင့်တူသည်။ ပဋိပက္ခတွေ
ရောယှက်လုံးထွေးနေကြသည်။ ထိုပဋိပက္ခဖြစ်နေသည့် အရာများသည်
တစ်ခုကိုတစ်ခု တိုက်ခိုက်နေကြပြီးနောက် လွင့်စင်ဝေးကွာသွားကြ
သည်။ နိမိတ်ပုံတွေ၊ အရုပ်တွေက သဘာဝမဟုတ်ဘဲ သဘာဝထက်
လွန်ကဲနေကြသည်။ အမြင်အာရုံကိုဖမ်းပြီး နိမိတ်ပုံများအဖြစ်သုံးသွား
ကြသည်။

သူရေးပြသည့် ရုပ်ပုံထဲက ပဋိပက္ခများကိုကြည့်ပါ။ ကျောက်
ဖြူသားစားပွဲကြီးက ခံညားဝင်းလက်နေသည်။ သို့ရာတွင် ထိုစားပွဲ
ပေါ်တွင် ရှိနေသူက သူတောင်းစား။ သူတောင်းစားမှ တကယ့်သူ
တောင်းစား မဟုတ်။ စက္ကူကတ်ပြား သူတောင်းစား။ စက္ကူကတ်ပြား
သူတောင်းစားက အကောင်းမဟုတ်။ အူဟောင်းလောင်း ထွက်ကျ
နေသည်။ ပထမပဋိပက္ခက စက္ကူကတ်ပြား သူတောင်းစားနှင့်
အူဟောင်းလောင်းထွက်နေခြင်း။ ကျောက်ဖြူစားပွဲနှင့် သူတောင်းစား
ဘာဆိုင်သနည်း။ စက္ကူကတ်ပြား သူတောင်းစားရုပ်က မည်သို့
ဟောင်းလောင်း ထွက်ကျနိုင်မည်နည်း။

မဖြစ်နိုင်သည့် အရာနှစ်ခု ပေါင်းစပ်ပေးထားသည်။

ရထားသံသည် တောင်ကမ်းပါးယံတွင် ပဲ့တင်ထပ်နေသည်။
တောတွေ၊ တောင်တွေ၊ လျှိုမြောင်တွေ၊ ချိုင့်ဝှမ်းတွေကို ဖြတ်လာသည်။
နောက်ဆုံးကျတော့ မိုးညှင်း နမ္မားလွင်ပြင်သို့ ရောက်လာ၏။
မိုးညှင်းတွင် အကြာကြီး ရထားဆိုက်သည်။ ဘာကြောင့်ဟူ၍တော့
မသိ။ မြစ်ကြီးနားရထားသည် အစုန်ရောအဆန်ပါ မိုးညှင်းတွင်
အကြာကြီး ဆိုက်တတ်သည်ဟု ပြောကြသည်။ ကျွန်တော်သည်
မိုးညှင်း ဘူတာရုံကိုကြည့်ရင်း သော်တာဆွေ၏ “ဆန်စုံစား

ကံကုန်သွား” ဝတ္ထုထဲမှ စစ်ပြီးကာလ မှောင်ခိုဆန်ကုန်သည်မလေး မသူကို သွား၍ သတိရနေသည်။ ယခုလည်း မိုးညှင်းဘူတာရုံ ပလက်ဖောင်းပေါ်တွင် မှောင်ခိုသည်မလေးတွေ လူးလာခတ်နေကြသည်။ သော်တာဆွေ၏ ဇာတ်လိုက်မ မသူက ဆန်မှောင်ခိုကူးသည်။ မိုးညှင်းဘူတာရုံ ပလက်ဖောင်းတွင် ကျွန်တော်မြင်လိုက်သည့် မှောင်ခိုသည်မလေးများကကော ဘာပစ္စည်းများကို မှောင်ခိုကြသနည်း။

ပရေးဗား ပြောသလို ဘူတာရုံပလက်ဖောင်း တစ်ခုပေါ်မှ ဆေးလိပ်ပြာမှုန့် ကလေးများလော။

မိုးညှင်းရောက်တော့ မိုးကောင်းစာဆိုတော်နေ့ ကော်မတီမှ ကိုစိန်လွင် လာကြိုသည်။ အသားညိုညို၊ ခပ်တောင့်တောင့် နှုတ်ခမ်းမွှေးကားကား၊ အသက်သုံးဆယ်လောက်သာ ရှိဦးမည်။ မြက်ဦးထုပ်ဖြူကို ဆောင်းထားပြီး ပခုံးတွင် ကချင်လွယ်အိတ်တစ်လုံး လွယ်ထားသည်။ ညိုမှောင်သော မျက်နှာပေါ်မှ သူ့မျက်လုံးများက တဖိတ်ဖိတ် လက်နေကြသည်။ စကားပြောလျှင် ပီပီသသဖြင့် တစ်လုံးချင်း လေးလေးပြောတတ်သည်။ သူက လူနှစ်ယောက်နှင့် မိတ်ဆက်ပေးသည်။ တစ်ယောက်က ဖြူဖြူဝဝ ရှမ်းသွေးပါပုံရသည်။ အခြားတစ်ယောက်က ပိန်ပိန်ပါးပါး၊ အရပ်ပြတ်ပြတ်၊ နှစ်ယောက်စလုံး အသက်သုံးဆယ်ထက် ကျော်ပုံမရကြသေး။

“ဟောဒါ ဟိုပင် အထက က ကျောင်းဆရာ ဦးသန်းအောင်” ခပ်ဝဝလူကို လက်ညှိုးထိုးပြသည်။

“ဟောဒါက အမှုထမ်း ကိုလှရွှေ၊ သူတို့နှစ်ယောက်စလုံး ဟိုပင်ကချည်းပဲ။ ဟိုပင်စာဆိုတော်နေ့အတွက် လုံးပန်းကြသူတွေပေါ့” ကျွန်တော်က သူတို့ကို လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်သည်။ စာဆိုတော်

ပွဲသည် အမျိုးသားအနုပညာပွဲသဘင်တစ်ရပ်ဖြစ်နေပြီ။ အလုပ်သမားတွေ၊ လယ်သမားတွေ၊ ကျောင်းသားတွေ၊ အမှုထမ်းတွေ၊ လူငယ်တွေက အမျိုးသားစာဆိုတော်ပွဲသဘင်ကို ကြိုဆိုကြသည်။ စာရေးသူများကို ဖိတ်၊ စာရေးသူများ၏ ဟောပြောချက်များကို နားထောင်ကြသည်။ သူတို့၏ ထင်မြင်ချက်များကို ပြောကြသည်။ ဝေဖန်ရေး လုပ်ကြသည်။ သူတို့ဘဝကို ထင်ဟပ်သည့် စာပေများကို ရေးသားပြုစုဖို့ တိုက်တွန်းကြသည်။ အကြံဉာဏ်ပေးကြသည်။ စာဖတ်သူနှင့် စာရေးသူတို့ တွေ့ဆုံသည့်ပွဲတော်ကြီး ဖြစ်လာနေပြီ။ စာရေးသူသည် စာဖတ်သူထံ တပည့်ခံရမည်။ စာဖတ်သူ၏ အကြံဉာဏ်ကို နားထောင်ရမည်။ သူတို့သည် စာရေးသူတို့၏ ဆရာများ မဟုတ်လော။

“တွေ့ရတာ ဝမ်းသာပါတယ်ဗျာ။ ဟိုပင် စာဆိုတော်ပွဲက မိုးကောင်းမှ အပြန်ကျမှ လုပ်မှာနော်”

ကျွန်တော်က မေးသည်။ ဦးသန်းအောင်နှင့် ကိုလှရွှေသည် တစ်ယောက်မျက်နှာကို တစ်ယောက်ကြည့်နေကြသည်။ သူတို့အမူအရာများက ပြောသင့်မပြောသင့် ချိန်ဆနေဟန်။ ပြောရမည်ကို ဝန်လေးသည့်ဟန်။ သူတို့နှစ်ယောက်သည် ကိုစိန်လွင်ကိုငေးကြည့်နေကြသည်။ ကိုစိန်လွင်က တဟားဟား ရယ်နေသည်။

“ဟုတ်တယ်၊ အပြန်မှ လုပ်မှာ။ ဟိုပင်မြို့အဖို့ ပထမဆုံး အကြိမ်စာဆိုတော်ပွဲမို့လို့ တစ်မြို့လုံးကအားခဲနေကြတယ်။ အားတက်သရောရှိကြတယ်။ မြို့သူမြို့သားတွေကလည်း တို့မြို့တော့ မြို့အင်္ဂါနဲ့ ပြည့်စုံပြီဆိုပြီး ဝမ်းပန်းတသာနဲ့ ဆရာတို့ကို မျှော်နေကြတယ်။ ဆရာတို့ကို ကြိုဖို့ စည်တော်အဖွဲ့တွေ၊ ကချင်ယိမ်းတွေ၊ ရှမ်းယိမ်းတွေလည်းတိုက်ပြီးပြီ။ ယိမ်းအဖွဲ့တွေနဲ့ ဘူတာရုံကို လာကြိုဖို့ပြင်ထား

ကြတယ်”

အလိုလေးလေး ခမ်းနားလှပါတကား။ စာရေးဆရာအဖြစ် ဖြင့် မြို့တကာ နယ်တကာ ရောက်ဖူးပြီ။ ဤသို့ တလေးတစား တခမ်းတနားကြိုသည့်မြို့ကို တစ်ခါမျှမတွေ့ဖူးသေး။

“သိပ်ခမ်းခမ်းနားနားတွေ မလုပ်ပါနဲ့ဗျာ။ ငွေကုန်လူပန်း ဖြစ်ပါ့မယ်။ စာရေးဆရာဆိုတာ ပြည်သူထဲကလာပြီး ပြည်သူထဲမှာ နေရတဲ့လူတွေပဲ။ ဘာဖြစ်လို့ သူတို့ကို ခမ်းခမ်းနားနားကြိုဆိုရမှာလဲ။ တော်တော်ကြာ အကြိုမခံစဖူး ခံရလို့ ဝမ်းတော်တွေ လားကုန်ပါ ဦးမယ်”

ကျွန်တော်က ပြောသည်။ ကိုစိန်လွင်က သူ့ထုံးစံအတိုင်း တဟားဟားရယ်သည်။ ကိုစိန်လွင်ရယ်တော့ ဦးသန်းအောင်တို့ ကိုလှရွှေတို့ မျက်နှာကလည်း ပြုံးယောင်သန်းလာသည်။ သို့ရာတွင် သူတို့အပြုံးက မချိသည့်အပြုံး။ မသက်မသာ အပြုံး။

အမှန်တော့ ဟိုပင်တွင် စာပေဟောပြောပွဲ လုပ်ခွင့်မရ။

မိုးညှင်းမှ ရထားထွက်တော့ ဟိုပင်က စာဆိုတော်ကော်မတီဝင် များလည်း လိုက်လာကြသည်။ သူတို့က စာရေးသူများနှင့် တွေ့ချင် သည်။ စာပေဝေဖန်ရေး လုပ်ချင်သည်။ ကျောင်းသားကျောင်းသူ များကလည်း မိုးကောင်း ဟောပြောပွဲများသို့ ခေါက်ပြန်ရထားဖြင့် လာ၍ နားထောင်ကြမည်ဟု ပြောပြသည်။

မိုးကောင်းကို ရထားဆိုက်တော့ စာဆိုတော် ကော်မတီဝင် များက လာကြိုကြသည်။ ပါတီယူနစ်ဥက္ကဋ္ဌ ဗိုလ်ကြီးမင်းအောင်နှင့် ဇနီး၊ တရားရေးကော်မတီဥက္ကဋ္ဌ ဦးတင်ဦး၊ ဒေါ်စောကြည်၊ ဒေါ်တင်တင်၊ ဒေါ်စမ်းစမ်းရည် စသူတို့ပါသည်။ အမျိုးသမီးစာရေး

ဆရာတွေ ပါလာသဖြင့် အမျိုးသမီးများ လာကြိုခြင်းဖြစ်ပုံရသည်။
ကိုကျော်မြင့်၊ ဖရိုလာစသည့် လူငယ်တွေလည်း ပါသည်။

မိုးကောင်းက ကာမိုင်း ဖားကန့် လမ်းခွဲဖြစ်သည်။ ဖားကန့်
ကျောက်စိမ်းတွင်းသို့သွားလျှင် မိုးကောင်းကိုဖြတ်ရသည်။ ဆိုင်ရာ
တို့က ကျောက်စိမ်းတူးသူများကို အရေးယူအပြစ်ပေးနေသည့်တိုင်
ကျောက်သမားကို ရှောင်၍မလွတ်။ ကျောက်စိမ်းတွင်းသို့ သွားသူ
ကလည်း လူမျိုးစုံနေသည်။ မြန်မာ၊ ကချင်၊ ရှမ်း၊ တရုတ်။
ကျောက်အောင်၍ ပြန်လာသူလည်းရှိသည်။ ကျောက်မအောင်ဘဲ
ငှက်ဖျားမိ၍ ပြန်လာသူလည်းရှိသည်။ မိုးကောင်းက ကုန်ဈေးနှုန်းသည်
ရန်ကုန်နှင့် ဘာမျှမကွာ။ ကျွန်တော်တို့ရောက်စဉ်က ခရမ်းချဉ်သီး
တစ်ဆယ်သားကို လေးကျပ်ဈေးဖြစ်နေသည်။

“ကျောက်စိမ်းသမားတွေရဲ့ ကောင်းမှုပေါ့ဆရာရယ်။ မြို့ခံ
လူတွေကတော့ လှိမ့်ခံနေရတာပေါ့” ဟု ကိုစိန်လွင်က ပြောပြသည်။

အနယ်နယ်မှ ကျောက်သမားများသည် မိုးကောင်းဝန်းကျင်သို့
ဝင်လာကြသည်။ ကျောက်စိမ်းတွင်းသို့ ရိက္ခာသယ်ကြသည်။ သူတို့က
ရရာဈေးပေး၍ ဝယ်ကြသဖြင့် မိုးကောင်းက ကုန်ဈေးနှုန်းသည်
ရန်ကုန်ဈေးနှုန်းနှင့် အပြေးပြိုင်နေသည်။

ကျွန်တော်တို့ကို ကားဖြင့် မြို့ထဲသို့ ခေါ်သွားကာ ဦးစိန်၊
ဒေါ်သိုက်တို့တိုက်နောက်မှ သီးသန့်အဆောင်တွင် သက်သက်နေရာချ
ပေးသည်။ အဆောင်ကကျယ်သည်။ ကျွန်တော်တို့ကို စောင့်ရှောက်
ကူညီရန် ကိုကျော်မြင့်နှင့် ဖရိုလာကိုလည်း တွဲပေးထားသည်။

ကိုကျော်မြင့်နှင့် ဖရိုလာဆိုသည့် လူငယ်နှစ်ယောက်အကြောင်း
ကို ပြောရဦးမည်။

နှစ်ယောက်စလုံး အသက် ၂၅နှစ်၊ ၃၀ ကြားလောက်တွင် ရှိကြဦးမည်။ နှစ်ယောက်စလုံး စာပေစိတ် ထက်သန်ကြသည်။ စာအုပ်ဆိုလျှင် အငမ်းမရ ဖတ်ကြသည်။ စာပေလုပ်ငန်း လုပ်ရမည်ဆိုလျှင် သားမေ့ မယားမေ့ လုပ်ကြသည်။ အပင်ပန်း ခံနိုင်ကြသည်။ အိပ်ရေးပျက်လျှင် ဂရုမစိုက်၊ ကျွန်တော်တို့နှင့် တစ်ညလုံး စကားပြောသည့်တိုင် သူတို့နှစ်ယောက်မှာ ပင်ပန်းနွမ်းနယ်ဟန် မရှိ။ စကားဝိုင်းပြီး၍ ကျွန်တော်တို့က အိပ်သည့်အခါ သူတို့နှစ်ယောက်မှာ အိပ်ချိန်မရကြ။ ဟောပြောပွဲအတွက် လှုံ့ဆော်ရေး စသည့် တာဝန်များကို ဆက်လုပ်ကြရသည်။ မိုးကောင်းမြို့ကလေးတွင် ဤမျှ စာဖတ်ပရိသတ်ပေါ်၍ ဤမျှထက်သန်သည့် လူငယ်ကလေးတွေကို တွေ့ရသည်မှာ အံ့ဩဖို့ပင် ကောင်းသေးသည်။ ကျွန်တော်ရောက်ဖူးသမျှ ပြည်မမှ မြို့ကလေးငယ်များတွင် ဤမျှလောက် စာဖတ်ပရိသတ်များ၍ ဤမျှလောက် စာပေစိတ်ထက်သန်ကြမည့် မြို့ငယ်မျိုး ရှားပေလိမ့်မည်ဟု ကျွန်တော်ထင်သည်။

ညနေ ငါးနာရီထိုးတော့ ကိုစိန်လွင်နှင့် ကိုတင်ဦး နောက်တစ်ခေါက်ရောက်လာကြသည်။ ကျွန်တော်တို့တွင် အနွေးထည်လုံလောက်စွာမပါ။ ရန်ကုန်တွင်ဝတ်သည့် အနွေးထည်သည် မိုးကောင်းကဆောင်းကို မတားဆီးနိုင်။

“ကဲဆရာတို့ ဒါဝတ်ကြ။ ဆရာတို့ အနွေးထည်နဲ့ မဖြစ်ဘူး”

ဦးတင်ဦးက သူယူလာသည့် ဂရိတ်ကုတ်နှစ်ထည်ကိုပေးသည်။ ဦးတင်ဦးကား အုပ်ချုပ်ရေးဘက်မှ ပြောင်းလာသည့် အရာရှိဖြစ်သည်။ ယခု တရားရေးကော်မတီတွင် ဥက္ကဋ္ဌလုပ်နေသည်။ အရာရှိနှင့်မတူ။ လူငယ်တွေနှင့် လိုက်လိုက်လျောလျောနေတတ်သည်။ ဂီတဝါသနာ

ပါသည်။ စောင်းတီးတတ်သည်။ သပ်သပ်ရပ်ရပ် ဝတ်စားတတ်သည်။ စေ့စပ်သေချာသည်။ ကျွန်တော်တို့ကိုပေးသည့် သူ့ဂရိတ်ကုတ်အင်္ကျီတွင် ဂိုယာနံ့သင်းနေသည်။

“ဒီနေ့ညတော့ ဆရာတို့ကို ထူးထူးဆန်းဆန်း ထမင်းကျွေးရမယ်။ အဲဒီအိမ်က ထမင်းစား ဖိတ်ထားတယ်။ ဆရာတွေလာရင် ထမင်းစားကြွခဲ့ကြပါတဲ့”

“ဘာထူးထူးဆန်းဆန်း ထမင်းပွဲလဲဗျ။ ရိုးရာအစားအသောက်လား”

ကိုစိန်လွင်က သူ့ထုံးစံအတိုင်း တဟဲဟဲရယ်ရင်း

“မဟုတ်ဘူးဆရာရေ၊ ဆရာတို့ကို ကျွေးမှာက နှစ်သိန်းတန် ထမင်းပွဲ၊ နှစ်သိန်းတန် ထမင်းပွဲ”

ကိုစိန်လွင်က ကျွန်တော်တို့ကို နောက်ပြောနေသည်ဟု ထင်မိသည်။ သို့ရာတွင် နောက်ပြောခြင်းမဟုတ်။ ထမင်းပွဲက သူပြောသည့်အတိုင်း တကယ့်နှစ်သိန်းတန် ထမင်းပွဲ။

ကျွန်တော်တို့သည် မြို့ပတ်လမ်းအတိုင်း လျှောက်လာခဲ့ကြသည်။ လမ်းတွင် ဥဒဟို သွားလာနေသူများ တွေ့ရသည်။ အချို့က အပြန်၊ အချို့က အသွား။ လူမျိုးစုံ အရွယ်မျိုးစုံ။

“လူတွေက များလှချည်လားဗျ။ ဘာရှိလို့လဲ”

“ဪ- ကျွန်တော် ပြောပါပကောလား ဆရာရဲ့၊ အဲဒါ နှစ်သိန်းတန် ထမင်းပွဲက ပြန်လာကြတာ။ တချို့က သွားနေကြတာ၊ ကျွန်တော်တို့လိုပေါ့”

“ဟေ့လူ၊ ခင်ဗျားတကယ်ပြောနေတာလား”

ကိုစိန်လွင်က တဟားဟား ရယ်ပြန်သည်။

“တကယ်ပေါ့ဆရာရဲ့။ ကျွန်တော်တို့ဆီမှာ လောပန်း တစ်ယောက်ရှိတယ်။ မြန်မာပြည်ပေါက် တရုတ်အမျိုးသားပဲ။ မိုးကောင်းသား ဆိုပါစို့လေ။ မိုးကောင်းမှာပဲမွေးပြီး မိုးကောင်းမှာပဲ ကြီးပြင်းလာတာ။ သူ့မိဘတွေ လက်ထက်ကတည်းက ပိုက်ဆံရှိတယ်။ ခုသူ့ဆွေမျိုးမိဘတွေ ကွယ်လွန်တဲ့ အထိမ်းအမှတ်နဲ့ သူတို့ရိုးရာအရ ထမင်းကျွေးတယ်။ တရုတ်စတုဒီသာဆိုပါတော့ဆရာရယ်။ ဆယ်ရက်တိုင်တိုင် ထမင်းကျွေးတယ်။ လာစားချင်တဲ့လူ စားနိုင်တယ်။ ရှိရှိသမျှ ကလေးလူကြီးအကုန် လူမျိုးမရွေး၊ ဘာသာမရွေး ဖိတ်တယ်။ တစ်မြို့လုံးကို အလှုံ့ပယ်ကျွေးတယ်။ ကြိုက်သလောက်စား၊ အသောက် ကြိုက်တတ်ရင်လည်း ကြိုက်သလောက်သောက်၊ ဘာမှတော့မဖြစ်စေ နဲ့ပေါ့။ အဲဒီလိုကျွေးတာ တစ်နေ့ကို နှစ်သောင်းကုန်တယ်။ ဆယ်ရက် ကျွေးတော့ နှစ်သိန်းပေါ့ဆရာရဲ့။ ဟိုကျရင် ဘာကျွေးတယ်ဆိုတာ ဆရာတွေ့ပါလိမ့်မယ်။ ဒီနေ့ နောက်ဆုံးရက်ပဲ”

မိုးကောင်းအရှေ့ပိုင်းရပ်က တံတိုင်းကာထားသည့် အိမ်ပိုင်းကြီး ရှေ့တွင် မဏ္ဍပ်ကြီး ဟီးနေသည်။ မဏ္ဍပ်ကြီးထဲတွင် လူအပြည့်။

အိမ်ရှင်လောပန်းက အသက် သိပ်မကြီးသေး။ အလွန်ဆုံးရှိမှ အသက်အစိတ်ကျော်ကျော် လူငယ်တစ်ယောက်ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော် တို့ကို ကိုယ်တိုင်ထွက်ကြိုကာ နေရာချပေးသည်။ ရမ်အရက် သောက်ချင်လျှင် ရမ်အရက်ရသည်။ ခေါင်ရည်ကြိုက်လျှင် ခေါင်ရည် ရသည်။ တရုတ်လက်ဖက်ခြောက်နှင့် စော်ဘွားနှုတ်ခမ်းမွှေးလက်ဖက် ခြောက် ရောခတ်ထားသည့် ရေနွေးကြမ်းကြိုက်လျှင် ရေနွေးကြမ်း ရသည်။

ဟင်းတွေကိုကြည့်ပါဦး။ ပြည်ကြီးငါး၊ ပြည်ကြီးမျှော့၊

မို့ခြောက်၊ ငှက်သိုက်ဟင်းကျို၊ ငါးမန်းတောင်ဟင်းချိုနှင့် ကျွန်တော် အမျိုးအမည်မသိသော တရုတ်ဟင်းခွက်ပေါင်း များစွာပါသည်။ လေးထောင့်စားပွဲရှည်ကြီးအပြည့်။ ထမင်းပန်းကန်ပင် ချစရာမရှိ။ အချိုပွဲကျတော့လည်း လိုက်ချို၊ တရုတ်ဇီးသီးနှင့် ကျွန်တော်မသိသော အချိုပွဲမျိုးစုံ၊ အချိုပွဲကလည်း စားပွဲတစ်လုံးအပြည့်။

ကျွန်တော်တို့ကိုသာ ဤသို့ ကျွေးသည်မဟုတ်။ လာသမျှ လူတိုင်းကို ဆူကြိုနှိမ်မြင့်မရွေး ဤသို့ကျွေးသည်။ ကိုစိန်လွင် ပြောသည့်အတိုင်း နှစ်သိန်းတန် ထမင်းပွဲဆိုသည်မှာ ဟုတ်လောက် သည်။ ဆယ်ရက်တိုင်တိုင် စတုဒိသာကျွေးပွဲကြီးဖြစ်သည်။

ကျွန်တော်တို့ ထမင်းစားပြီး၍ အချိုပွဲမြည်းနေစဉ် မဏ္ဍပ် နောက်ဖေးမှ ဆူဆူညံညံအသံ ကြားရသည်။ လှမ်းကြည့်လိုက်တော့ သူတောင်းစားနှစ်ယောက် ပုံးထဲတွင် စွန့်ပစ်ထားသည့် အကြွင်းအကျန် များကို လုနေကြသည်။ ဧည့်ခံသူတစ်ယောက်က သူတောင်းစား တစ်ယောက်ကို မောင်းထုတ်နေသည်။ တစ်ယောက်က ပုံးထဲက အကြွင်းအကျန်ကို လုယက်မနေဘဲ အကောင်းကိုသာယူဖို့ ခေါ် နေသည်။ လောပန်းက နှစ်သိန်းတန်ထမင်းကို ကျွေးနေစဉ် သူတောင်း စားက အမှိုက်ပုံးတွင် လုယက်ရှာဖွေလျက်။ ဧည့်ခံနှစ်ယောက်အနက် တစ်ယောက်က သူတောင်းစားများကို မောင်းထုတ်ပြီး တစ်ယောက်က ဖိတ်ခေါ်သည်။

ပဋိပက္ခဖြစ်နေသည့် ရုပ်ပုံလွှာကို ကျွန်တော်ငေးကြည့်နေသည်။ ထောင့်တစ်ထောင့်တွင် လူတစ်ယောက်က ရမ်တစ်လုံးကို ဖွင့်၍ ရေမရောဘဲ မော့နေသည်။ ထိုလူကို ကျွန်တော်တအံ့တဩ ငေးကြည့် နေသည်။ ပုလင်းသုံးပုံတစ်ပုံလောက်ကျတော့ ရပ်လိုက်သည်။ လူက

ထောင်ထောင်မောင်းမောင်း၊ ဗလကောင်းကောင်း၊ ရီဝေသည့်မျက်လုံး
အစုံဖြင့် ပရိသတ်ကို ကြည့်သည်။ စားပွဲတွင် သူတစ်ယောက်တည်းသာ
ရှိသည်။ ခဏကြာတော့ နောက်ထပ် မော့ပြန်သည်။ နောက်တစ်ကြိမ်
လှမ်းကြည့်လိုက်တော့ ပုလင်းတစ်ဝက်ခန့် ကျန်သေးသည်။

ကျွန်တော်သည် သူ့အစား စိုးရိမ်နေသည်။ ရမ်ပုလင်းတစ်ဝက်
ကို ရေမရောဘဲ တစ်ထိုင်တည်းသောက်သူကို ငေးကြည့်နေမိသည်။
ဤတစ်ပုလင်း အကုန်သောက်လျှင် ဒုက္ခ၊ ကျွန်တော် ရင်တမမဖြင့်
ကြည့်နေသည်။ နောက်ထပ်မော့သည်။ သို့ရာတွင် သိပ်မသောက်
နိုင်တော့။ တစ်ငုံနှစ်ငုံသောက်ပြီး ပုလင်းကို ပြန်ချထားရင်း
ခေါင်းငိုက်စိုက်ကျနေသည်။ သူ့ခေါင်းကို ရမ်းနေသည်။

မီးတွေ လင်းစပြုပြီ။

ကျွန်တော်တို့ အိမ်ရှင်လောပန်းကို နှုတ်ဆက်၍ ပြန်ခဲ့ကြသည်။

(၃)

“မိုးကောင်းကတော့ တကယ့်မိုးကောင်းပဲဗျာ”

“ဘာလဲဆရာရဲ့၊ ဆရာ့စကားက အရင်းမရှိ အဖျားမရှိ။

ဆိုးတာလား ကောင်းတာလား”

ကိုစိန်လွင်က မေးသည်။

“ဆိုးတယ်ကောင်းတယ်လို့ ကျွန်တော်မပြောလိုပါဘူး။

အဆိုးအကောင်း အလင်းအမှောင်ဆိုတာ နေရာတကာမှာ ရှိတာချည်း
ပါပဲ။ ဘယ်နေရာ ဘယ်ဌာန ဘယ်အရာ ဘယ်ဝတ္ထုမှာပဲဖြစ်ဖြစ်
အလင်းနဲ့အမှောင်ဆိုတဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်ဟာ ရှိကြတာပါပဲ။ ဒါပေမဲ့
မိုးကောင်းကတော့ အလင်းနဲ့အမှောင် ဆန့်ကျင်ဘက်ကို ဖော်ပြတဲ့
နေရာမှာ တော်တော်ထင်ရှားတဲ့မြို့ ဆိုပါတော့”

အားမာန်သစ်စာပေ

“ဒါဖြင့် ဘယ်ဟာတွေကလင်းပြီး ဘယ်ဟာတွေက မှောင်သလဲ”

ကိုစိန်လွင်က ကျွန်တော့်ကို စိုက်ကြည့်နေသည်။

“လူငယ်တွေ၊ မြို့ခံပုဂ္ဂိုလ်တွေ စာပေစိတ် ထက်သန်တာ၊ တက်ကြွတာ၊ ဧည့်ဝတ်ကျောပွန်ကြတာ၊ လှိုက်လှဲပျူငှာရှိကြတာ၊ စာဖတ်ပရိတ် စာပေအဆင့်အတန်းမြင့်တာ၊ ရိုးသားကြတာ၊ ဒါတွေဟာ အလင်းပဲ”

“ဒါဖြင့်အ မှောင်ကကော”

“အင်း အမှောင်ကတော့” ကျွန်တော်က အတန်ကြာစဉ်းစား နေသည်။ “အမှောင်ကတော့ နယ်စုံကလူတွေရောက်လာပြီး မကောင်း တဲ့အကျင့်တွေ အလေ့အထတွေ ပြန့်ပွားလာတာ၊ သိပ်ချမ်းသာသူက ချမ်းသာပြီး ဆင်းရဲနေသူက ဆင်းရဲနေတာ၊ မြို့ကလေးနဲ့ မလိုက်အောင် ကုန်ဈေးနှုန်းတွေကြီးတာ”

ကျွန်တော်က ဆေးလိပ်ကို မီးညှိသည်။

“အလာတုန်းက ရထားပေါ်မှာ ပရေးဗားဆိုတဲ့ ပြင်သစ်ကဗျာ ဆရာတစ်ယောက်ရဲ့ ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို ဖတ်လာတယ်။ ကဗျာနာမည်က “ပိကာဆိုရဲ့ပစ္စလက်မီးအိမ်” တဲ့။ ပိကာဆိုရဲ့ ပန်းချီကားတစ်ကားကို ကြည့်ရသလို ဆန့်ကျင်ဘက်တွေနဲ့ပြည့်နေတဲ့ ရှုခင်းတစ်ခုကို ကဗျာ ဆရာက ကဗျာဖွဲ့ ထားတာ။ သူ့ကဗျာတစ်ပုဒ်လုံးဟာ ဆန့်ကျင်ဘက် ရှုခင်းပုံတွေကို နိမိတ်ပုံတွေနဲ့ ဖွဲ့ထားတာ။ ဒါကြောင့်မို့ သူ့ကဗျာကို “ပိကာဆိုရဲ့ပစ္စလက်မီးအိမ်” လို့ နာမည်ပေးထားတယ်။ ခု ကျွန်တော် ရုတ်တရက် လှစ်ခနဲမြင်လိုက်ရတဲ့ မိုးကောင်းဟာလည်း အဲဒီပရေး ဗားရဲ့ “ပိကာဆိုရဲ့ပစ္စလက်မီးအိမ်” ကို ဖတ်ရသလိုပဲ။ ဆန့်ကျင်

ဘက်တွေ၊ ပဋိပက္ခတွေ၊ ကွာခြားမှုတွေ၊ ဝိရောဓိတွေနဲ့ ပြွမ်းနေတယ်”
ကျွန်တော်က ပရေးဗား၏ “ပီကာဆို၏ပဉ္စလက်မီးအိမ်”
အကြောင်းကို ပြောပြကာ တစ်ပိုင်းတစ်စကို ရွတ်ပြသည်။

ရပ်နေတဲ့ နာရီချိန်သီးရဲ့ အလေးချိန်နဲ့

သူ့ရဲ့ပျောက်ဆုံးသွားတဲ့ ခဏငယ်များ

---ဆန်ကိတ်မုန့် တစ်ခုပေါ်က

မာလာဂါစပျစ်သီး တစ်လုံးရဲ့ အံ့စရာတစ္ဆေ

အလွမ်းနာကို ဝိုင်အရက်နီ တကျိုက်ကျိုက်နဲ့

သတ်ပစ်ရင်း ငှပ်ဆင်းသွားတဲ့ လူတစ်ယောက်

ဖယောင်းတိုင်တစ်ထုပ်ရဲ့

မျက်စိကျိန်းစေတဲ့ အလင်းရောင်များ။

“စကားလုံးတွေကတော့ လှသားပဲ။ ဒါပေမဲ့ အဓိပ္ပာယ်က
ဘာတဲ့”

ဦးတင်ဦးက ဝင်မေးသည်။

“ပရေးဗားက စပိန်ပြည်တွင်းစစ်ကိုမြင်ပြီး ဘယ်လိုခံစားချက်
မျိုးနဲ့ ရေးခဲ့တယ်လို့တော့ ကျွန်တော်မပြောတတ်ဘူး။ မိုးကောင်းအလာ
လမ်းတစ်လျှောက်မှာမြင်ခဲ့တဲ့ ရှုခင်းတွေကိုမြင်တော့ အဲဒီကဗျာလေးကို
အမှတ်ရနေတယ်။ ရထားလမ်းတစ်လျှောက် လူငယ်တွေ လုံမငယ်တွေ
အရောင်းအဝယ် လုပ်နေကြတယ်။ သူတို့ဘဝဟာ ရပ်နေတဲ့ နာရီ
ချိန်သီးကြီးလိုပဲ။ မဟုတ်တဲ့ အတွေးအခေါ်တွေ၊ အမူအကျင့်တွေ
ဝင်ပြီး ရှေ့တိုးတက်မှုမရှိတော့ဘဲ ရပ်သွားကြတယ်။ ပျက်စီးနေတဲ့
လူငယ်ကလေးတွေ ခင်ဗျားလည်း တွေ့ဖူးတယ်မဟုတ်လား။ နာရီ
ချိန်သီးကရပ်နေတော့ ဆက်မသွားတော့ဘူး။ အချိန်ထဲမှာ အစိတ်အပိုင်း

အဖြစ် ပါဝင်နေတဲ့ လူငယ်ကလေးတွေကို ကျွန်တော်တို့အစား ပြန်မရကြတော့ဘူး။ ကုန်ဆုံးသွားကြတယ်။ ပျက်စီးတဲ့ လူငယ် ကလေးတွေရဲ့ ဘဝဟာလည်း ပြန်ပြီးအစားပြန်မရကြတော့ဘူး။ အလဟဿ ကုန်လွန်သွားကြရတယ်။ ကိတ်မုန့်တစ်လုံးပေါ်က စပျစ်သီးဟာ စားလို့တော့ ကောင်းပါရဲ့၊ ဒါပေမဲ့ အဲဒီစပျစ်သီးက တစ္ဆေချောက်ပြသလို ပြူးပြူးကြီးဖြစ်နေတယ်။ ဒီလိုပဲ ခင်ဗျားတို့ ဆီက ကျောက်အောင်ကြတဲ့လူတွေဟာ တင့်တောင့်တင့်တယ်တော့ နေနိုင်ကြပါရဲ့၊ ဒါပေမဲ့ သူတို့ဟာ ဆင်းရဲသားတွေ၊ တောင်သူလယ် သမားတွေ၊ ကျောက်တွင်းတူးတဲ့ အလုပ်သမားတွေကြားထဲမှာ တစ္ဆေချောက်ပြသလို ပြူးပြူးကြီးဖြစ်နေကြတယ်။ ကျန်တဲ့လူတွေ ကတော့ မွဲလို့ငတ်လို့။ စောစောက ရမ်ပုလင်းကို မော့နေတဲ့ လူကို ကြည့်ရတာလည်း အချစ်နာကျလို့ သောက်နေသလိုပဲ။ အလွမ်းနာ ကို ရမ်အရက်နဲ့ သတ်ရင်း ရမ်အရက်ထဲမှာ ရေတိမ်နစ်သွားရ တော့မယ်။ ဒီအမှောင်တွေ၊ မညီမျှမှုတွေကို ဖယ်ရှားမယ့် ဖယောင်းတိုင် မီးရောင်ဟာ ဘယ်တော့များ ထွန်းညှိတော့မှာလဲ။ ဒီဖယောင်းတိုင်ကို ထွန်းညှိဖို့ရာဟာ ရိုးသားတဲ့၊ ကြိုးစားတဲ့၊ တက်ကြွတဲ့ မိုးကောင်းလူငယ် တွေရဲ့တာဝန်ပဲလို့ ကျွန်တော်ထင်တယ်။ အေးလေ ဒါက ပရေးဗားရဲ့ ကဗျာကို ကျွန်တော့်ဘာသာ ကျွန်တော် ဆွဲဆက်စပ်ပြီး အဓိပ္ပာယ် ပြန်ကြည့်တာပါ။ မှန်ချင်မှလည်း မှန်ပေမှာပေါ့”

လမ်းမီးပွင့်များသည် နှင်းမှုန်ထုကြီးကို ဖောက်၍ လက်နေ ကြသည်။

(၄)

နောက်တစ်နေ့နံနက်တွင် ကျွန်တော့်သူငယ်ချင်း ကိုကိုကြီး

က စပါးအဝယ်ဒိုင်ကို လိုက်ကြည့်ဖို့ ဖိတ်သည်။ ကိုကိုကြီးနှင့် ကျွန်တော်က မြိုင်မြို့သားတွေ၊ တစ်ကျောင်းတည်းနေခဲ့သည့် ငယ်သူ ငယ်ချင်း။ ကျွန်တော်နှင့် ကွဲသွားသည်မှာ ကြာလှပြီ။ အနှစ်အစိတ် ကျော်လောက်ရှိတော့မည်။ ယခုမှ ပြန်တွေ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။ သူက မိုးကောင်း ကုန်သွယ်ရေး ကော်ပိုရေးရှင်း အမှတ် ၁တွင် မန်နေဂျာ ဖြစ်နေသည်။ ကျွန်တော်တို့ကို လယ်သမားတွေနှင့် တွေ့စေချင်သည်။ စပါးဒိုင်က မိုးကောင်းနှင့် ရှစ်မိုင်ဝေးသည့် မန်ရွက်ဆိုသည့် ရွာ ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်က လယ်သမားများထံ သိချင်သမျှကို မေးသည်။ သို့ရာတွင် သူတို့က ကျွန်တော်တို့ကို စကားကောင်းကောင်း မပြောရဲ။ မပွင့်တပွင့်သာ ပြောကြသည်။ ကိုကိုကြီးက သိသမျှ ဖြေရန်၊ ပြောလိုသည်ကို လွတ်လွတ်လပ်လပ်ပြောရန် တိုက်တွန်း သော်လည်း မဖြေကြ။

“မင်းတို့ အရာရှိတွေပါလားလို့ လယ်သမားတွေကတို့ကို စကားကောင်းကောင်း မပြောတာထင်တယ်”

ကျွန်တော်က ကိုကိုကြီးကို လှမ်းပြောသည်။ ကိုကိုကြီးက တဟားဟားရယ်ကာ -

“မဟုတ်ပါဘူးကွ။ ပြောချင်ရာကို လွတ်လွတ်လပ်လပ် ပြောကြလို့ မင်းတို့ရှေ့မှာတင် ငါကိုယ်တိုင်ပြောတာပဲ။ သူတို့မှ မပြောတာ ငါဘာတတ်နိုင်မလဲ။ ခက်တာက လယ်သမားဟာ သိပ်ရိုးတယ်ကွ။ ခုဒီရွာက လယ်သမားကလည်း ဒီလိုပါပဲ။ တောနဲ့မြို့ ဆိုတာ ပဋိပက္ခရှိတာပဲ။ လီနင် ပြောသလိုပေါ့ကွ”

ကိုကိုကြီးက လီနင်ကို ကိုးကားနေသည်။

“တောသားက ရိုးသားတယ်။ မြို့သားက ဆန်းပြားတယ်။

တောသားက အဖိနှိပ်ခံ၊ မြို့သားက ဖိနှိပ်သူ။ တောသားက မြို့သားကို မယုံဘူး။ မြို့သားကတော့ တောသားကို အထင်သေးတယ်။ ငုံ့ကြည့်တယ်။ ဒါဟာ မြို့နဲ့တောရဲ့ ပဋိပက္ခတွေကို ဖော်ပြတဲ့ သဏ္ဍာန်တွေ မဟုတ်လားကွ။ ခု မင်းတို့က မြို့သား၊ ခဏတစ်ဖြုတ် လာပြီး သူတို့ဆီကို လာလေ့လာတယ်။ အပျင်းပြေ လာတဲ့သဘော လောက်ပဲရှိတယ်မဟုတ်လား။ ဒီတော့ သူတို့က မင်းတို့လို မြို့သားကို ဘယ်ယုံပါ့မလဲ။ ရင်ထဲရှိတာ ဘယ်ဖွင့်ပြောမလဲ။ လယ်သမားရဲ့ ရင်ထဲက အသံကို မင်းတို့တကယ်နားထောင်ချင်ရင် ခဏတစ်ဖြုတ် အပျင်းပြေသဘောမလာနဲ့။ ခြောက်လတန်သည် တစ်နှစ်တန်သည် လာပြီး လယ်သမားတွေနဲ့ အတူလာစား၊ အတူလာနေ၊ အတူလာ အလုပ်လုပ်။ အဲဒီလိုဆိုရင် မင်းတို့လို မြို့သားတွေကို လယ်သမားတွေက ယုံလာလိမ့်မယ်။ အဲဒီအခါမှာ လယ်သမားရဲ့ တကယ့်အသံကို ကြားရလိမ့်မယ်”

မန်နေဂျာက ကျွန်တော့်ကို သင်တန်းပေးနေပြီ။

“ငါတို့ကလည်း သဘောပေါက်ပါတယ်ကွာ။ ဒါပေမဲ့ အကြောင်းကြောင်းကြောင့် လယ်သမားတွေကြားထဲမှာ လာမနေနိုင် သေးပေမဲ့ အနည်းဆုံး လာနေချင်စိတ်၊ လာရကောင်းမှန်းသိတဲ့စိတ် တော့ ရှိကြပါတယ်။ လာဖို့လည်း ကြိုးစားနေကြပါတယ်။ လယ်သမားတွေထဲ လာရကောင်းမှန်းမသိတဲ့ စာရေးဆရာတွေ ရှိကောင်းရှိပေမဲ့ လာရကောင်းမှန်းသိတဲ့ စာရေးဆရာတွေက အများစုပါ။ ဒါကိုတော့ မင်းတို့သိစေချင်ပါတယ်”

ကျွန်တော့်ထုချေချက်က အားမကောင်း။ ခွန်အားမရှိ။ မိုးကြိုးပစ် ထန်းလက်ကာသည့် သဘောလောက်ရှိနေသည်။

အားမာန်သစ်စာပေ

နေ့လယ် ၁၂နာရီတွင် ယဉ်စီနီမာရုပ်ရှင်ရုံတွင် ဟောပြောပွဲ ကျင်းပသည်။ သဘာပတိအဖြစ် ကော်မတီဥက္ကဋ္ဌ ဦးတင်ဦးက ဆောင်ရွက်ပြီး အခမ်းအနားမှူးအဖြစ် ဒေါ်စမ်းစမ်းရည်က ဆောင်ရွက်သည်။ တစ်မိမိအေးနေသည့်ကြားက ပရိသတ်က ဇွဲကောင်းကောင်းဖြင့် နားထောင်ကြသည်။ ညကျတော့ မြို့လယ်ဓမ္မာရုံတွင် ဆွေးနွေးပွဲလုပ်သည်။ မိုးကောင်းစာပေဝါသနာရှင်များသာမက စာရေးဆရာမာန်မြင့် ဦးဆောင်သည့် မြစ်ကြီးနားမှ လူငယ်များလည်း ရောက်လာကြသည်။ ဆွေးနွေးပွဲက အသက်ပါသည်။ စာပေပြဿနာများကို ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ဆွေးနွေးကြသည်။ သူတို့တင်ပြသည့် ပြဿနာများမှာ-

(၁) အမျိုးသမီးစာရေးဆရာများသည် စိတ်ကူးယဉ်ဝတ္ထုများ၊ အချစ်ဝတ္ထုများကို အရေးများကြောင်း၊ ပြည်သူ့အကျိုးပြုစာများကို ရေးဖို့လိုကြောင်း။

(၂) နိုင်ငံခြားစုံထောက် ဝတ္ထုဘာသာပြန်များ၊ မှီငြမ်းပြုဝတ္ထုများ များနေကြောင်း၊ စုံထောက်ဝတ္ထုများ၊ လျှို့ဝှက်သည်းဖိုများ ဖောင်းပွနေကြောင်း။

(၃) စာရေးဆရာတွေ စာဆိုတော်ပွဲမှ ပြန်ကြလျှင် တကယ့် ပြဿနာတွေကို မရေးကြဘဲ အပေါ်ယံလောက်ကိုသာ ရေးကြကြောင်း။

(၄) စာရေးဆရာများသည် ထုတ်ဝေရေး အပိုင်းကို လျစ်လျူ မရှုသင့်ကြောင့်၊ စာရေးဆရာတွေ လျစ်လျူရှုသဖြင့် အချို့စာအုပ်များ မသပ်မယပ် ထွက်လာသည်ထင်ကြောင်း။

(၅) စာအုပ်တွေကို နယ်သို့မပို့ကြကြောင်း၊ ရန်ကုန်တွင် ကုန်သည့်စာအုပ်ဆိုလျှင် ရန်ကုန်တွင် အကုန်ဖြန့်ကြောင်း၊ ရန်ကုန်

တွင် ရောင်းမကုန်သည့် စာအုပ်မျိုးမှ နယ်သို့ပို့တတ်ကြောင်း၊ နယ်ကစာဖတ်ပရိသတ်မှာ ဖတ်ချင်လျက်နှင့် မဖတ်ရကြောင်း။

(၆) ကဗျာစာအုပ်များ ဘာကြောင့်မထွက်သလဲ။

(၇) တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားတွေကိုသာ ဇာတ်လိုက်ထား မရေးသင့်ကြောင်း

(၈) ဝတ္ထုတွင် ဇာတ်လမ်းနှင့်ဇာတ်ဆောင်စရိုက် ဘယ်သင်းက အဓိကကျသလဲ။

(၉) လူ့သဘာဝ ဝါဒဆိုတာဘာလဲ၊ ဂေါ်ကီရဲ့ “အောက်ဆုံး အလွှာ” ပြဇာတ်ဟာ လူ့သဘာဝဝါဒနဲ့ ဆန့်ကျင်တယ်ဆိုတာ ဟုတ်သလား။

(၁၀) တော်လှန်ကဗျာ တော်လှန်စာပေ ဆိုတာဘာလဲ။ ကိုယ့်ဘာသာ နာမည်ပေးထားတာလား၊ သူများက ပေးတာလား။

(၁၁) လူငယ်တွေ ဖတ်ချင်တဲ့ တက်ကြွတဲ့ စာပေမျိုးတွေကို မရေးကြတော့ဘူးလား၊ မရေးနိုင်ကြတော့ဘူးလား။

ဤသည်တို့မှာ မိုးကောင်းက တင်ပြလိုက်သည့် စာပေပြဿနာ များဖြစ်သည်။ ဆွေးနွေးပွဲကို ၁ နာရီတွင် ရုပ်သိမ်းကြသည်။

နောက်တစ်နေ့နံနက်တွင် ကျွန်တော်တို့အဖွဲ့ နမ္မတီးသို့ ထွက်ခဲ့ကြသည်။ နမ္မတီးမြို့က မိုးကောင်းထက် လှသည်။ သန့်ရှင်း သည်။ လမ်းကြီးတွေကလည်း အကျယ်ကြီးတွေ။ တစ်ဖက်တစ်ချက် တွင် တောင်တန်းကြီးတွေဝိုင်းရံနေသည်။ နာမည်ကျော်လီဒိုလမ်းသည် နမ္မတီးမြို့မှ ဖြတ်သွားသည်။ ကျွန်တော်တို့ နားချိန်မရကြ။ နံနက် ၁၀ နာရီတွင် နမ္မတီးရောက်ပြီး နေ့လည် ၁၂ နာရီတွင် ဟောပြောပွဲ လုပ်သည်။ သဘာပတိက ကော်မတီဥက္ကဋ္ဌ ဦးလှအောင်၊ အခမ်းအနား

မူးက ဒေါ်အမာကြူ။

နမ္မတီးတွင် ခင်ဆွေဦး တရားဟောနေခိုက် ကျွန်တော်တို့ အပြင်ထွက်၍ လက်ဖက်ရည်သောက်ကြသည်။ ရုံထဲက အေးသဖြင့် အပြင်ထွက်၍ နေပူဆာလှုံကြခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုစဉ် ရုံထဲမှ ရုတ်ရုတ် သဲသဲအသံကို ကျွန်တော်တို့ ကြားရသည်။

“ရှင် တက်လာချင်တယ်ဆိုရင် လာပါ။ ကျွန်မ ဆင်းပေး ပါ့မယ်”

ခင်ဆွေဦး၏အသံက အသံချဲ့စက်မှ ပေါ်လာသည်။ ပရိသတ် ထဲက တစ်ယောက်ယောက်နှင့် ခင်ဆွေဦး အပြန်အလှန်ပြော နေကြခြင်းဖြစ်သည်။ ပရိသတ်ထဲမှပြောသံကိုမူ မကြားရ။ အသံချဲ့စက် ရှေ့တွင် ရပ်နေသည့် ခင်ဆွေဦးအသံကိုသာ ကြားနေရသည်။

“ရပါတယ်။ ကျွန်မဆင်းပြီး နားထောင်ပါ့မယ်။ ရှင် တက်ပြောပါ”

တစ်ခုခု အဆင်မပြေသည့်ကိစ္စ ပေါ်နေပြီ။ ကျွန်တော်တို့ အလန့်တကြား ရုံထဲသို့ ပြေးဝင်ခဲ့ကြသည်။ ရုံထဲရောက်တော့မှ အဖြစ်မှန်ကို သိရသည်။ ပရိသတ်ထဲတွင် ပါလာသည့်အမျိုးသမီး တစ်ယောက်က “သူလည်း စာရေးဆရာဟုဆိုသည်။ သူ့ရှင်ထဲတွင် ပြောစရာတွေရှိသည်။ ပြောခွင့်ပေးပါ” ဟု တောင်းဆိုနေသည်။ ရန်ကုန်က စာရေးဆရာတွေ ပြောသည့်စကားကို နားမထောင်လို၊ သူ့တွင် ပြောစရာတွေ ရင်နှင့်အပြည့်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် သူပြောမည်ဟု ရှေ့သို့ ထွက်လာသည်။ စင်နားရောက်နေပြီ။ လက်စသတ်တော့ ထိုအမျိုးသမီးက စိတ်နောက်နေသည့် အမျိုးသမီးတစ်ဦး။

ဤတွင်မှ ကျွန်တော်တို့ စိတ်အေးသွားရသည်။ စာဆိုတော်

ကော်မတီဝင်များက စိတ်နောက်နေသည့် အမျိုးသမီးကို ချောမော့
ခေါ်ထုတ်၍ သွားကြသည်။

စိတ်နောက်နေသည့် အမျိုးသမီးက သူ့တွင် ပြောစရာတွေ
ရင်နှင့်အပြည့်ရှိသည်ဟု ဆိုသည်။ လွမ်းရေးအကြောင်းလော၊ ဝမ်းရေး
အကြောင်းလော၊ ပြည်ထဲရေးအကြောင်းလော။ ဤသည်ကိုမူ သူသာ
လျှင် သိလိမ့်မည်။

ပန်းခြံတစ်ခုထဲမှာ
စုတ်ပြတ်နေတဲ့ သံပတ်အပြုံးကိုပြုံး
အိပ်ငိုက်နေတဲ့ ကလေးငယ်တစ်ယောက်ကို
ရင်မှာပွေ့ပြီး
ညစ်ပတ်တဲ့ဗလာခြေထောက်နဲ့ မြေကြီးကို
ကုတ်ခြစ်ရင်း
ကလေးအဖေရဲ့ အရိပ်နဲ့ မေ့လျော့နေတဲ့
သူပုံပန်းသဏ္ဍာန်ကို
အစပြန်ဖော်နေတဲ့
စိတ်ပျက်ဖွယ် အရူးမငယ်တစ်ယောက်
အဝတ်စုတ်နဲ့ ထွေးထာတဲ့
မွေးကင်းစ ကလေးငယ်ကို
လမ်းသွားလမ်းလာတွေ လိုက်ပေးနေလေရဲ့။

ပရေးဗား၏ “ပီကာဆိုရဲ့ ပဉ္စလင်္ကာမိအိမ်” မှ စာပိုဒ်ကို
ကျွန်တော်ပြန်၍ သတိရသည်။ သူ့ကဗျာထဲတွင် အရူးမတစ်ယောက်
ကလေးလေးကို ပွေ့၍ ပန်းခြံထဲတွင် ထိုင်နေသည်။ သူ့အပြုံးက
ပြုံးနေကျအပြုံး။ သံပတ်ပေးထားသည့်နှယ်။ အသက်မပါသည့်အပြုံး။

ညစ်ပတ်သည့်ခြေထောက်များဖြင့် မြေကြီးကိုခြစ်နေသည်။ အလကား
 ခြစ်နေခြင်းမဟုတ်။ ဤကလေးအဖေ၏ပုံကို အစဖော်နေခြင်း
 ဖြစ်သည်။ ဤကလေးငယ်ကို မည်သူနှင့်ရမှန်းမသိ။ မေ့နေပြီ။
 ကလေးအဖေ၏ရုပ်ကို ပြန်စဉ်းစားသည်။ ရုပ်မပေါ်တော့။ ထို့ကြောင့်
 မြေကြီးကို ခြေထောက်ဖြင့် ခြစ်နေသည်။ ဤသည်ကို ပရေးဗားက
 ခြေထောက်ဖြင့် မြေကြီးခြစ်ရင်း ကလေးအဖေ၏ ရုပ်လုံးကိုမှန်း၍
 ခြစ်ကြည့်နေသည်ဟု ဆိုလိုက်သည်။

နမ္မတီးက စိတ်နောက်နေသည့် အမျိုးသမီး၏ ရင်ထဲတွင်
 ပြောစရာစကားများစွာ ရှိနေသည်ဆိုလျှင် မည်သည့်စကားမျိုးနည်း။
 ကျွန်တော်မသိ။ “ပီကာဆို၏ ပဉ္စလက်မီးအိမ်” ကဗျာထဲက အရူးမလို
 မေ့လျော့၍ ရုပ်မမှတ်မိတော့သည့် သူ့ချစ်သူအကြောင်းလော။
 ဝမ်းရေးလော။ တိုင်းရေးပြည်ရေးလော။

ဟောပြောပွဲပြီးတော့ ကျွန်တော်တို့ တည်းခိုရာ သကြားစက်
 တည်းခိုရိပ်သာသို့ ပြန်လာကြသည်။ မန်နေဂျာအိမ်ကို တည်းခိုရိပ်သာ
 လုပ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ တိုက်က တစ်ထပ်တိုက်၊ အိပ်ခန်းတွေက
 အများကြီး။ ရေချိုးခန်း၊ ထမင်းစားခန်း၊ ဝရန်တာမှကြည့်လျှင်
 တည်းခိုရိပ်သာ ဘေးတွင် စီးနေသည့် နမ္မတီးချောင်းနှင့် မှိုင်းနေသည့်
 ရွှေတောင်ကို မြင်ရသည်။ မီးရထားလမ်းတစ်ဖက်က လွယ်ဂျယ်တောင်
 တန်း၊ ကောက်ကွေ့တောင်တန်းနှင့် ထင်းရှူးတောင်တန်းတို့ကိုလည်း
 မြင်ရသည်။ စာရေးဖို့ အနားယူဖို့ကောင်းသည့် နေရာဖြစ်သည်။

ညတွင် တင်းနစ်ကွင်းထဲ၌ နမ္မတီးစာဆိုတော် ကော်မတီက
 ကျွန်တော်တို့ကို ဧည့်ခံပွဲကျင်းပသည်။

တင်းနစ်ကွင်းတွင် မီးမောင်းထိုးကာ ကချင်ထောင်ကာအက။

ရှမ်းအိုးစည်ယိမ်း၊ ကြပ်ကွပ်အက စသည်တို့ဖြင့် ဧည့်ခံသည်။

ကပြသူအားလုံး ကျောင်းသူများ ကျေးလက်လူငယ်များ ဖြစ်ကြသည်။ သူတို့နာမည်ကလေးတွေက ချစ်စရာ။

ကပွဲပြီးတော့ အေးလှပြီ။ ကျွန်တော်တို့က မီးပုံကြီးနား ထိုင်နေသဖြင့် နွေးသည့်တိုင် ပွဲကသည်ကလေးတွေနှင့် ပွဲကြည့်ပရိသတ် အေးနေပြီ။ ထို့ကြောင့် ပွဲကိုစောစောသိမ်းပြီး မောမောနှင့် အိပ်ကြသည်။

မနက်လင်းတော့ နမ္မတီးမြို့ပြင်ဘက် လီဒိုလမ်းမကြီးပေါ်သို့ လမ်းလျှောက်ကြသည်။ လမ်းဘေးတွင် မုန့်ညင်းခင်းများက အပွင့်တွေ ဝါနေသည်။ လီဒိုလမ်းက စစ်အတွင်းကဖောက်ခွဲသည့် နာမည်ကျော် လမ်းမကြီး။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်းက အမေရိကန် ဗိုလ်ချုပ် စတီးဝဲလ်က ချန်ကေရိုတ်တပ်များကို အိန္ဒိယတွင်ခေါ်၍ လေ့ကျင့် ပေးသည်။ အပြန်တွင် ချန်ကေရိုတ်တပ်များကို တရုတ်ပြည်သို့ ပြန်ပို့သည်။ ချန်ကေရိုတ်နှင့် အမေရိကန် ဗိုလ်ချုပ်စတီးဝဲလ်တို့ ကွဲကာ စတီးဝဲလ် ပြန်သွားရသည့် ကိစ္စတွင် လီဒိုလမ်း ကိစ္စလည်းပါသည်။

ကျွန်တော်သည် သမိုင်းကြောင်းအရ အရေးကြီးသည့် လီဒို လမ်းမကြီးကို ငေးကြည့်မိသည်။ စစ်အတွင်းက စစ်ကားတွေ ဥဒဟို ဖြတ်နေကြမည်ဖြစ်သော်လည်း ယခုမူ မော်တော်ကား တစ်စင်းမျှ မတွေ့ရ။ နမ္မတီး ချောင်းတံတားကို ကျော်ပြီးနောက် လီဒိုလမ်းမကြီးအတိုင်း လျှောက်လာခဲ့ကြသည်။ တစ်မိုင်ကျော်ကျော် လောက် လျှောက်မိတော့ ကံလှရွာကလေးသို့ ရောက်သည်။ ကံလှဈေး တွင် ကချင်တွေ၊ ရှမ်းတွေ၊ ယောယဉ်တွေ ဈေးရောင်းနေကြသည်။ ကျွန်တော်တို့သည် ကံလှဈေးသို့ လျှောက်ကြည့်ကြသည်။

“အရင်တစ်ခေါက် ကျွန်တော်ရောက်တုန်းက ဒီလမ်းမကြီး ပေါ်မှာ တွေ့ခဲ့တာကို ကဗျာစပ်ထားတယ်”

“ဪ ငါးသေးသေးလေး သုံးကောင်

လမ်းလယ်ကောင်မှာ တွေ့ရ

လုကောက်ကြရင်း

အစာလုပွဲကြီးဖြစ်သတဲ့။

ငါးမရသွားတဲ့ကလေးရဲ့ ရုပ်ပုံလွှာ

ရင်မှာ ထင်ဟပ်

နာကျင်စပ်ပြီ

ငါးသည် ကျောက်စိမ်းရတနာ တမျှလော”

မောင်သွေးသစ်က “လီဒိုလမ်းမကြီးပေါ်က ငါးသေးသေးလေး သုံးကောင်” ဆိုသည့် သူ့ကဗျာကို ရွတ်ပြသည်။ လီဒိုလမ်းမပေါ်တွင် ငါးသေးသေးလေးသုံးကောင် ကျကျန်နေရစ်သည်။ ချောင်းထဲမှ ဖမ်းလာသည့် တံငါသည်က ကံလှဈေးသို့အသွားတွင် ကျကျန်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ကလေးသုံးယောက် ငါးလေးသုံးကောင်ကို လုကြသည့် ပုံကို ဖွဲ့ထားသည့် ကဗျာလေးဖြစ်သည်။ ရသပါသည်။

ကံလှဈေးမှအပြန် ဦးတင်ဦးတွင် သေနတ်ပါလာသည်။ သူ့သေနတ်က ၉ မီလီမီတာ ပစ္စတို၊ လီဒိုလမ်းမကြီးပေါ်မှနေပြီး လမ်းဘေးတောင်ယာထဲက သစ်ငုတ်တိုတစ်ခုကိုချိန်၍ သေနတ်ပစ် လက်တည့်စမ်းကြသည်။ ကျွန်တော်နှင့် မောင်သွေးသစ် သေနတ်ပစ် ပြိုင်ကြသည်။ တစ်ယောက်ကို သုံးချက်စီပစ်သည်။ မောင်သွေးသစ်က သစ်ငုတ်တိုကိုပစ်သည်။ နှစ်ချက်လွဲ၍ တစ်ချက်မှန်သည်။ ကျွန်တော့် အလှည့်ရောက်တော့ ကျွန်တော်ပစ်သည်။ ပထမအချက် ကျည်မထွက်။

ဂျမ်းဖြစ်နေသည်။ နောက်တစ်ချက်ပစ်သည်။ ထို့အတူ နောက်တစ်
ချက်ပစ်သည်။ ထိုနည်းလည်းကောင်း။

ကျွန်တော် လက်လျှော့ပြီ။ ကျွန်တော့်လက်သည် သေနတ်
ကိုိုင်၍ မရဟန်တကား။

နမ္မတီးသကြားစက်ကို လျှောက်ကြည့်ကြသည်။ သကြားစက်
အင်ဂျင်နီယာချုပ် ဦးသာထွန်းက လှည်းပေါ်မှ ကြံချောင်းများ
စက်ထဲသို့ သွင်းသည်ကာစ သကြားထွက်လာသည်အထိ စက်ခန်း
များကို လိုက်ပြကာ သကြားထုတ်လုပ်ရေးဖြစ်စဉ်ကို ရှင်းပြသည်။
အမြဲတမ်း အလုပ်သမား ၃၅၀ ရှိ၍ ယာယီအလုပ်သမား ၈၀၀
ရှိသည်။ အနည်းဆုံး တစ်နေ့လျှင် သကြားတန်ချိန် ၅၀၀ ထွက်၍
အများဆုံးတန်ချိန်မှာ ၇၅၀ ထွက်သည်ဟု ဆိုသည်။

(၅)

သကြားစက်မှအပြန်တွင် ထမင်းခပ်သုတ်သုတ်စား၍ ထပ်ပိုးကာ ဘူတာသို့ ထွက်ခဲ့ကြသည်။ မြစ်ကြီးနားအစုန်က ၁၁နာရီတွင် ရောက်မည်။ ထိုရထားဖြင့် ကျွန်တော်တို့ ဆားမှော်သို့လိုက်ရမည်။

နာရီပြန်တစ်ချက်လောက်မှ ရောက်လာသည်။ ဆားမှော်သွားမည့်အဖွဲ့က တစ်စုတစ်ဝေးကြီး။ ကျွန်တော်တို့လေးယောက်၊ မိုးကောင်းမှ ဦးတင်ဦးနှင့် ကိုကျော်မြင့်၊ ဒေါ်စမ်းစမ်းရည်၊ မိမိကြီး၊ သန်းသန်းအုန်းစသူတို့ ပါလာကြသည်။ ဆားမှော်ရောက်တော့ ညနေ ၅ နာရီထိုးနေပြီ။ ဘူတာရုံတွင် အိုးစည်ဗုံမောင်းတွေဖြင့် လာကြိုကြသည်။ ကချင်ယိမ်းတွေ၊ ရှမ်းအိုးစည်တွေလည်းပါသည်။ မီးရထားကြီးတစ်စင်းလုံးမှ ခရီးသည်များက ကျွန်တော်တို့ကို အထူးအဆန်းသဖွယ် ဝိုင်းကြည့်ကြသည်။ အိုးစည်ဗုံမောင်းတွေ၊ ယိမ်းအဖွဲ့တွေနှင့် လာကြိုသည်ဆိုတော့ ကျွန်တော်တို့ကို ဘယ်လိုလူစားတွေ ထင်မည်မသိ။

ဆားမှော်သကြားစက်ထဲက တည်းခိုရိပ်သာတွင် ကျွန်တော်တို့ကို နေရာချပေးသည်။ ညကျတော့ ကချင်လူငယ်၊ လုံမငယ်များက ကချင်သီချင်းဆို၍ ဂစ်တာတီးပြသည်။ ရယ်ဂျီနာစော၊ ဖော်ဒီကော၊ ဖဝါကိုင်း၊ ဂျိုင်ဝါလှ၊ မောင်ဝေချမ်းစသည့် ကချင်လုံငယ် လုံမငယ်များ ဖြစ်သည်။ ကလေးများက အဆိုအတီး တော်ကြသည်။

အနုပညာ ကလေးရွယ်ကို ချောသိပ်နေတဲ့
အစိမ်းရောင် သစ်သားဂစ်တာတစ်လက်

ဝန်စည်စလယ် အပြည့်သယ်လာတဲ့
 မီးရထား လက်မှတ်တစ်စောင်
 သဘာဝ ရှုမျှော်ခင်းတစ်ခုကို
 ဖျက်ဆီးနေတဲ့ မျက်နှာတစ်ခုကို
 ဖယ်ပစ်လိုက်တဲ့
 လက်တစ်ဖက်။

“ပီကာဆိုရဲ့ ပဉ္စလက်မီးအိမ်” ကဗျာမှ စာပိုဒ်များကို ကျွန်တော် သတိရလာသည်။ ဤလူငယ် လုံမငယ်များသည် သူတို့၏ဂစ်တာဖြင့် အနုပညာကလေးငယ်ကို ချောသိပ်ကြသည်။ သူတို့၏ ဂစ်တာသံသည် အလှအပကို ဖျက်ဆီးနေသည့် အရာမှန်သမျှကို ဆွဲဖယ်ပစ်လိုက်သည့် လက်တစ်ဖက်နှင့် တူသည်။

ကျွန်တော်တို့လက်ထဲတွင်မူ နမ္မတီးမှ စီးလာသည့် မီးရထား လက်မှတ်တစ်စောင်။ ကျွန်တော့်ဝန်စည်စလယ်ကို မနိုင်မနင်းသယ်လာ ရသည့် မီးရထားလက်မှတ်တစ်စောင်။ ဆားမှော်ပြီးလျှင် ပင်းဘောသို့ ကူးရဦးမည်။

နောက်တစ်နေ့ ဆားမှော်သကြားစက် မူလတန်းကျောင်းတွင် ဟောပြောပွဲလုပ်သည်။ သိပ်မပြောနိုင်ကြ။ ဆားမှော်က မိုးကောင်း နမ္မတီးတို့ထက် ချမ်းသည်။ ဟောရင်း ခိုက်ခိုက်တုန်နေကြသဖြင့် ဟောပြောပွဲကို ခပ်မြန်မြန် သိမ်းကြသည်။ ရထားကလည်း လာနေပြီ။ ဆားမှော်သကြားစက်မှ အလုပ်သမားများက ကျွန်တော်တို့နှင့် တွေ့ချင် ကြသည်။ စကားပြောချင်ကြသည်။ သို့ရာတွင် အချိန်မရတော့။

မြစ်ကြီးနားအစုန်ဖြင့် ပင်းဘောသို့ လိုက်ခဲ့ကြသည်။ ခဏ နားပြီး ညတွင် ဆွေးနွေးပွဲလုပ်ကြသည်။ ပင်းဘောဆွေးနွေးပွဲကလည်း

အသက်ပါသည်။

ပင်းဘောက ရွာကြီး။ ပန်းဘောဟူသော ရှမ်းဘာသာမှ ဆင်းသက်သည်ဟု ဆိုသည်။ လျှော်ပေါသည့်လွင်ပြင်ဟု အဓိပ္ပာယ် ထွက်ကြောင်းသိရသည်။ လျှော်ပေါသည် မပေါသည်ကိုမူ မပြောတတ်။ သို့ရာတွင် ပင်းဘောသူ ပင်းဘောသားများသည် ရွာနှင့်မလိုက်အောင် စာပေစိတ် ထက်သန်ကြသည်။ လူငယ်တွေသာမဟုတ်။လူကြီးတွေ ကလည်း အားပေးကြသည်။ ပင်းဘော ရောက်သည့်ညက စာပေ ဆွေးနွေးပွဲကို ကျွန်တော်မမေ့နိုင်။ ည ၇နာရီလောက်ကစသည့် ဆွေးနွေးပွဲသည် နာရီပြန်တစ်ချက်ခွဲမှ ပြီးသည်။ သို့တိုင်အောင် လူငယ်များက မကျေနပ်ကြ။ ဆက်ဆွေးနွေးချင်ကြသည်။ ခရီးပန်း လာသော ကျွန်တော်တို့ကို အားနာသဖြင့် ဤမျှလောက်ဖြင့် ပြီးကြခြင်း ဖြစ်သည်။

သူတို့တင်ပြသည့် စာပေပြဿနာမှာ

- (၁) ကာရန်မဲ့ပြဿနာကို ဘယ်လိုသဘောထားသလဲ။
- (၂) စာအုပ်ဈေးနှုန်းတွေကို လျှော့မချနိုင်တော့ဘူးလား။
- (၃) သရုပ်ဖော်ဝါဒနဲ့ သရုပ်မှန်ဝါဒ ဘာခြားသလဲ။
- (၄) စာရေးဆရာတွေ လူထုထဲဆင်းသလား၊ ဘယ်လောက်

ကြာကြာ ဆင်းသလဲ။

- (၅) လူမျိုးစုတွေအကြောင်း စာရေးဆရာတွေ လေ့လာကြ ရဲ့လား။

စသည့် စာပေအထွေထွေပြဿနာများနှင့် ကျွန်တော်တို့ တစ်ဦးချင်းစီ၏ စာများနှင့် ပတ်သက်သည့် မေးခွန်းများ ဖြစ်သည်။ နောက်တစ်နေ့နံနက်တွင် ပင်းဘော ဟောပြောပွဲလုပ်သည်။

အားမာန်သစ်စာပေ

အသက် ၇၀ ကျော် လယ်သမားကြီးတွေလည်း လာနားထောင်
ကြသည်။ မိုးကောင်းကချမ်းသာသလောက် ပင်းဘောက ဆင်းရဲသည်။
လယ်သမားတွေ၊ ကြံသမားတွေ၊ တောင်သူတွေများသည်။

ညနေကျတော့ ကျွန်တော်တို့ လမ်းခွဲကြသည်။ ဦးတင်ဦး၊
ဖရိုလာ၊ ကိုကျော်မြင့်၊ ဒေါ်စမ်းစမ်းရည်၊ သန်းသန်းအုန်း၊ မိမိကြီး
တို့က မိုးကောင်းသို့ပြန်။ ကျွန်တော်တို့က မြစ်ကြီးနားရထားဖြင့်
မန္တလေးသို့ လိုက်ရမည်။ မိုးကောင်းသားတစ်ပိုင်း ဖြစ်နေသည့်
မောင်သွေးသစ်နှင့် ကိုစိန်လွင်တို့က ကျွန်တော်တို့ကို ဟိုပင်အထိ
လိုက်ပို့သည်။

ဟိုပင်ရောက်တော့ ဆရာဦးသန်းအောင်၊ ကိုလှရွှေနှင့် ကျောင်း
သားများ၊ လူငယ်များက ကျွန်တော်တို့ကို ဘူတာရုံတွင် လာ၍ကြိုနေ
ကြသည်။ ကျွန်တော်တို့က ဟိုပင်လက်ဆောင်ကို မယူရက်။
ဟိုပင်တွင် ကျွန်တော်တို့ တာဝန်မကျေ။ ကျွန်တော်တို့ ဟောပြော
ခွင့်မရ။ ကျွန်တော်တို့ တာဝန်မကျေသည့်မြို့မှ လက်ဆောင်ကို
ကျွန်တော်တို့ မယူချင်။ သို့ရာတွင် သူတို့က အတင်းပေးကြသည်။

ရထားသည် အောက်သို့စုန်သည်။ ဟိုပင်မီးရောင်လက်လက်
သည် တဖြည်းဖြည်း မှုန်၍မှုန်၍သွားပြီ။ ခဏကြာလျှင် အမှောင်ထုကြီး
သာ ကြီးစိုးကျန်ရစ်ခဲ့သည်။

ကျွန်တော်သည် ပရေးဗား၏ ကဗျာတစ်ပိုင်းတစ်စကို
ရွတ်နေသည်။

အတွေးအခေါ်တွေဟာ
အခန်းတံခါးနားက သူတို့နေရာဖြစ်တဲ့
ပေါင်မုန့်တွေ၊ ဖိနပ်တွေနားကို

ပြန်ရောက်ကုန်ကြတယ်။
 အတွေးအခေါ်တွေဟာ
 မျက်လှည့်နောက်ကို ပါသွားကြတယ်
 အငွေဖြစ်ကုန်ကြတယ်
 အကြောတွေ သေကုန်ကြတယ်။
 ခံစားချက်ကင်းတဲ့ ကမ္ဘာကြီးတစ်ခု
 ပြန်ရှာမတွေ့တဲ့ ကမ္ဘာကြီးတစ်ခု
 ဆွေးနွေးပြလို့မရ၊ ရှင်းပြလို့မရတဲ့ ကမ္ဘာကြီးတစ်ခု
 မူးယစ်ခြင်းလည်းရှိ၊ မူးယစ်ခြင်းလည်းမရှိတဲ့ ကမ္ဘာကြီးတစ်ခု
 ဝမ်းနည်းခြင်းလည်းဖြစ်၊ ရွှင်ပျခြင်းလည်းဖြစ်တဲ့
 ကမ္ဘာကြီးတစ်ခု
 ကြင်နာခြင်းလည်းရှိ၊ ရက်စက်ခြင်းလည်းရှိတဲ့ ကမ္ဘာကြီးတစ်ခု
 စစ်မှန်ခြင်းလည်းရှိ၊ မစစ်မှန်ခြင်းလည်းရှိတဲ့
 ကြောက်ဖွယ်လည်းကောင်း၊ ရယ်ဖွယ်လည်းကောင်းတဲ့
 ညညှိယံလည်းရှိ၊ နေ့ခင်းလည်းရှိတဲ့
 ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ်လဲဟုတ်၊ ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ်လည်း မဟုတ်တဲ့
 ငရဲပြည်လိုလှတဲ့
 ကမ္ဘာကြီးတစ်ခု။

ရထားသည် ညအမှောင်ထဲတွင် တရိပ်ရိပ် ခုတ်နေသည်။
 ကျွန်တော်သည် ပရေးဗား၏ ကဗျာကို အမှတ်ရနေသည်။ မိုးကောင်း
 ခရီးတစ်ထောက်သည် ကျွန်တော်တို့အဖို့ “ပီကာဆို၏ ပဉ္စလက်
 မီးအိမ်”ကို ဖတ်ရသည်နှင့် အတူတူ။ ။

(စာပြီးနှစ် ၁၉၇၆)

မုန်တိုင်းထဲကလူ

မြေဝသုန်ရေ
ဂုဏ်ပြုအပ်တဲ့ ဧည့်သည်တစ်ယောက်ကို
ဆီးကြိုပေတော့
ဝီလျံယံတ်စ်ကို
နားနေ လဲလျောင်းစေပေါ့။

အော်ဒင်

(၁)

အုတ်ဂူမှ အင်္ဂတေများက ကောင်းကောင်းမမြောက်တတ်သေး။
တစ်ချို့နေရာများတွင် ကုက္ကိုရွက် ဝါဝါကလေးများသည် အင်္ဂတေသား
ထဲတွင် မြုပ်နေကြ၏။ အချို့နေရာများတွင် လက်ချောင်းရာတို့
ကျိုးတိုးကျဲတဲ။ အင်္ဂတေမြောက် မမြောက် လက်ဖြင့်ကိုင်တွယ်
စမ်းသပ်ထားသည့်ဟန်။

အုတ်ဂူက ပြင်ညီအဆင့်လေးဆင့်တင်ထားသည့်ပုံစံ။ ဘာမျှ
မဆန်း၊ ခပ်ရိုးရိုးမျှသာ။

အားမာန်သစ်စာပေ

ကိုတင်အောင်က သူသေလျှင် မီးရှို့ဖို့မှာခဲ့သည်။ အပေါင်းအသင်းများက အထိမ်းအမှတ်ကလေးတစ်ခုတော့ ကျန်ရစ်ဖို့ကောင်းသည်ဟု ယူဆကြသည်။ သို့ဖြင့် သူ့မိတ်ဆွေများသည် သူ့ဆန္ဒအတိုင်း အလောင်းကို မီးရှို့ပြီး သူတို့ဆန္ဒအတိုင်း အရိုးပြာကို ဂူသွင်းဖို့ စဉ်းစားကြသည့်အခါတွင် ဒဂုန်တာရာက သူ ပုံဆွဲမည်ဆိုကာ ပုံကြမ်းထုတ်ပေးသည်။ ဗိသုကာမြောက်သည် မမြောက်သည်ကိုတော့ မသိ။ သူ့ရင်ထဲက ခံစားချက်အတိုင်း ဆွဲလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။

အုတ်ဂူပေါ်တွင် ပန်းခြင်း သုံးလေးခြင်း၊ တင်ထားသည်။ တစ်ခြင်းက နှင်းဆီ၊ တစ်ခြင်းက သစ္စာပန်း၊ ခြင်းတစ်ခြင်းထဲတွင်မူ ဘလူးဗင်ဒါ သစ်ခွပန်းတချို့၊ မရမ်းနုရောင်လဲ့လဲ့ ပြေးလျက်။

အုတ်ဂူပေါ်တွင် အရိုးပြာအိုးထည့်ရန် အပေါက်တစ်ပေါက် ရှိသည်။ မကြာခင် သူ့အရိုးပြာကို ဂူပေါက်ထဲသို့ ထည့်၍ ပိတ်လိုက်ကြ တော့မည်။ သည်လိုနှင့် ကိုတင်အောင်တစ်ယောက် လူ့လောကမှ အပြီးအပိုင် ထွက်သွားတော့မည်။

ယခုပင်လျှင် မရှိတော့။ သူ့ရုပ်ကလာပ်ကို မီးသင်္ဂြိုဟ်ရာ စက်ခေါင်းတိုင်မှ မီးခိုးများသည် တလူလူလွင့်နေကြ၏။

ကျွန်တော်သည် ခပ်လှမ်းလှမ်း အုတ်ဂူတစ်လုံးပေါ်တွင် ထိုင်ကာ ကိုတင်အောင်၏ နောက်ဆုံးခရီးကို ကြည့်နေမိသည်။ ဂူတစ်ဝိုက်ဆီမှ သိက္ခာရ ဆရာဦးဘမြင်၏ အောင်မြင်ခံ့ညားသည့် ဆုတောင်းပတ္တနာသံကို ကြားနေရသည်။ ဆုတောင်းပတ္တနာအပြီးတွင် ပေါ်ထွက်လာတတ်သည့် ဓမ္မတေးသံက ဆွတ်ပျံ့လွမ်းမောဖွယ်။

ကျွန်တော်နှင့် ကိုတင်အောင် သိသည်မှာ နှစ်ပေါင်း ၃၀

ရှိပြီ။ စာပေလှုပ်ရှားမှု၊ ငြိမ်းချမ်းရေးလှုပ်ရှားမှု၊ လူထုလှုပ်ရှားမှုများ တွင် ကျွန်တော်တို့ အတူရှိခဲ့ကြသည်။ ဘဝတက္ကသိုလ်တစ်ခုတည်း တွင် တစ်တန်းတည်းတက်၍ စာသင်ခန်း တစ်ခန်းတည်းတွင် အတူ သင်တန်းတက်ခဲ့ကြဖူးသည်။ ဘဝတက္ကသိုလ်က နောက်ဆုံး ထွက်လာ ခဲ့ကြတော့လည်း တစ်နေ့တည်း ထွက်လာခဲ့ကြသည်။ စုစုပေါင်း ကျောင်းသက်တွင်မူ သူက ကျွန်တော့်ထက် သုံးနှစ်လောက် ပိုကြီးလိမ့်မည်။

သူနှင့်ကျွန်တော်သည် နာရီထောင်ပေါင်းများစွာ စကားပြောခဲ့ ကြဖူးသည်။ ရက်ရာပေါင်းများစွာ အတူနေခဲ့ကြဖူးသည်။ လ ဆယ်ပေါင်းများစွာ နှစ်ယောက်တည်း အိပ်ခဲ့ကြဖူးသည်။

ယခုတော့ ကိုတင်အောင်သည် ကျွန်တော်တို့ကို အပြီးအပိုင် ခွဲခွာသွားပြီ။

ဝီလျံ၊ ဘတ်တလာ၊ ယိတ်စ်ဆိုသည့် ကဗျာဆရာ ကွယ်လွန် သည့်အခါတွင် သူ့မိတ်ဆွေ ကဗျာဆရာ အော်ဒင်က ကဗျာတစ်ပုဒ် ရေးခဲ့ဖူးသည်။ ကျွန်တော်သည် အော်ဒင်၏ ကဗျာလေးကို အမှတ်ရနေ လေသည်။

“မြေဝသုန်ရေ ဂုဏ်ပြုအပ်တဲ့ ဧည့်သည်တစ်ယောက်ကို ဆီးကြိုပေတော့” တဲ့။

ဟုတ်သည်။ လူတွေအနမတဂ္ဂ သေကြသည့်အနက် သေမင်း တိုင်းပြည်လို နေရာမျိုးမှာပင် လက်ခံဖို့ မကောင်းသည့်လူတွေ တစ်ပုံတပင်။ ကိုတင်အောင်ကမူ ရောက်ရာနေရာတွင် ဂုဏ်ပြုအပ်သည့် ဧည့်သည်။

ကျွန်တော်နှင့်သူ ပထမဆုံး စသိသည်မှာ ၁၉၄၈ ခုနှစ်။ သည်တုန်းကသူသည် “ဘုန်းမောင်တစ်ယောက်ထဲ(တည်း) ရယ်” ကို ရေးပြီး၍ အောင်မြင်သည့် စာရေးဆရာတစ်ယောက် ဖြစ်ကာစ ရှိသေးသည်။ ရန်ကုန်ကို မရောက်သေး။ ပြည်တွင်သစ်လုပ် ငန်း လုပ်နေပြီး တစ်ခါတစ်ရံတွင်မှ ရန်ကုန်သို့ ဆင်းလာတတ်သည်။ ကျွန်တော်တို့က တက္ကသိုလ်ရောက်စ။ စာရူးပေရူး။ စာတိုပေစကလေး တွေ မတောက်တခေါက်ရေးစ။

စင်စစ် ကိုတင်အောင်သည် ကျွန်တော်တို့နှင့် ခေတ်ပြိုင် ဖြစ်သော်လည်း ကျွန်တော့်ထက် ၁၀နှစ်လောက်ကြီးပြီး စာရေးသက် လည်း ၁၀နှစ်လောက်စောသည်။ စစ်မဖြစ်မီက “ဂျာနယ်ကျော်” တွင် မဟာအောင် အမည်ဖြင့် သူရေးသည့် ဝတ္ထုနှစ်ပုဒ်ကို ကျွန်တော် ကောင်းကောင်းမှတ်မိနေသည်။ နောက်တစ်ခုက “ကပ္ပတိန်မြင့်မောင်” ဆိုသည့် ဝတ္ထုတိုကလေး။ နောက်တစ်ခုက “ဆိုလစ်တာရီရိပါး” ဆိုသည့် အင်္ဂလိပ်ကဗျာတိုကလေးကို မှီထားသည့် “တလိုင်းမကလေး စောပု” ဆိုသည့် ဝတ္ထုတို။

စစ်ပြီးတော့ သူ့ဝတ္ထုတိုကလေးများကို “ဂျာနယ်ကျော်” တွင် မကြာခဏ ဖတ်ရသည်။ ဘုန်းကြီးကျောင်းသားကြီး ကိုရေချမ်းနှင့် အထက်တန်းလွှာ သမီးပျိုကလေးတို့ ဇာတ်လမ်း။ နောက် စစ်သား ကလေးတစ်ယောက်နှင့် ကပြားမလေးတစ်ယောက် အကြောင်းကို ရေးထားသည့် “ချစ်ပါနဲ့မောင်ကို” စသည့် ဝတ္ထုတိုကလေးများကို ဖတ်လာရသည်။ လွမ်းစရာ ဝတ္ထုလှလှကလေးတွေ။

သည်တုန်းက သူ့စာကလေးတွေက နုနုလှလှကလေးတွေ၊ သူ့ကိုယ်တိုင်က စာနုစာယဉ်သမား။ ကျွန်တော်တို့ကလည်းအသက်

၁၈နှစ်၊ ၁၉နှစ်လောက်။ သူ့စာနုနုကလေးများသည် ကျွန်တော်တို့ ရင်ထဲတွင် စွဲ၍ ကျန်ရစ်ခဲ့ကြသည်။

သူ့ကို ၄၅လမ်းရှိ သွေးသောက်မဂ္ဂဇင်းတိုက်တွင် ပထမဆုံး တွေ့ရခြင်းဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်တို့က ကျောင်းတက်ရင်း အတိုအထွာ ကလေးတွေ မတောက်တခေါက်ရေးနေသည့် လက်သင် စာရေးဆရာ ပေါက်စ။ သူက “ဘုန်းမောင်တစ်ယောက်ထဲ(တည်း)ရယ်”ဖြင့် ကျော်ကြားစပြုနေသည့် စာရေးဆရာ။ သို့ရာတွင် စာပေလောကထဲသို့ ခြေစုံပစ်၍ မဝင်သေး။ ပြည်တွင်းသစ်လုပ်ငန်းလုပ်ရင်း အပျော်တမ်း စာရေးနေသည်။ သည်တုန်းက သူ့ကို ကြည့်ရသည်မှာ ပြောင်ပြောင် ရောင်ရောင်။

ကျွန်တော် ပထမဆုံး တွေ့ဖူးသော ကိုတင်အောင်၏ ရုပ်ပုံ လွှာကို မြင်ယောင်နေသည်။

အရပ်က ငါးပေဆယ်လက်မ။ ကာယဗလကောင်းကောင်း၊ ရုပ်ကလည်း ရုပ်ချော။ အမေရိကန် ဇာတ်လိုက်မင်းသား ရော့ခ်ဟတ် ဆန်နှင့် တူသလိုလို။ နံ့သာနုရောင် ပိုးပျော့စပို့ရှပ်အင်္ကျီ၊ နတ်ပြာရောင် သက္ကလတ်ဘောင်းဘီတို့၊ အနက်ရောင် ဂျန်ဂိုက် ရှူးဖိနပ်တို့ဖြင့် သားနားနေသည်။ ပါးစပ်တွင် အင်္ဂလိပ်လုပ် ဒန်းဟီးလ်ဆေးတံကို ခဲလျက်။ အင်္ဂလိပ်တွေဆောင်းသည့် တော်ပီခေါ် ကာကီရောင် ဖော့ဦးထုပ်ကို လက်က ကိုင်ထားတတ်သည်။ အင်္ဂလိပ်စကားကို လှပသွက်လက်စွာ ပြောနိုင်သည်။

နောက်မှ သိရသည်မှာ သူသည် စစ်မဖြစ်ခင်က မိလိရှာကိုး ခေါ်သည့် အင်္ဂလိပ်တပ်ထဲသို့ ခဏဝင်ဖူးသူ။ စတီးဘရားသား သစ်လုပ်ငန်းတွင် လုပ်ဖူးသူ။ ခရစ်ယာန်ဘာသာ အဆုံးအမအောက်

တွင် ကြီးပြင်းလာခဲ့သူ။

ကျွန်တော်နှင့် စတွေ့သည့် ၁၉၄၈ ခု၊ ဆောင်းဦးပေါက်၌ သူသည် ပြည်ဘက်က အိုးလည်ဆွဲ သစ်တောကြိုးဝိုင်းကို ဂရန်ခံကာ ကိုယ်ပိုင်သစ်လုပ်ငန်း လုပ်နေသည်။

ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက်သည် ၄၅ လမ်းနှင့် မောင်ဂိုမာရီလမ်း (ယခု ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းလမ်း) ထောင့်ရှိ ကာကာလက်ဖက်ရည်ဆိုင် တွင် တစ်ညနေလုံးထိုင်၍ စကားတွေပြောကြသည်။ စကားပြော ကြည့်လိုက်တော့မှ ထင်ထားသည်ထက် စာဖတ်နဲ့သူဖြစ်ကြောင်း တွေ့လာရသည်။ ဂန္ဓဝင်စာပေကို နှစ်သက်သူ။ အနောက်တိုင်း အဘိဓမ္မာကို သင်ရိုးကုန်အောင် ဖတ်ထားသူ။ သမိုင်းလေ့လာသူ။ သိပ္ပံပညာကို စိတ်ဝင်စားသူ။

ပြောလိုက်ကြသည့် စကားတွေကလည်း အစုံ။ ဘားနတ် ရှော့၏ ပြဇာတ်၊ ပဒေသရာဇာတျာချင်းများ၊ အိုင်းစတိုင်း၏ ရီလေတီ ဗတီသီဝရီ၊ ဗရင်ဂျီဝတ်တက်သံနှင့် မြဝတီမင်းကြီး၏ အထူးထူးငယ်နှင့် ပတ်ပျိုး၊ ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း မဟာကဗျာ လေးချိုးကြီးများ၊ ဒုတိယ မြန်မာနိုင်ငံတော်ကြီး ပျက်စီးခြင်း၊ နု-အက်တလီစာချုပ်။

ကျွန်တော်နှင့် စကားပြောရင်း လက်ဖက်ရည်ကျကျကို တစ်ခွက်ပြီးတစ်ခွက် မှာသောက်နေသည်။

“ကျွန်တော့်မှာ ပိုက်ဆံလေး နည်းနည်းရှိတယ်ဗျ။ သစ်လုပ်ငန်း က ရတာလေးတွေ ဆိုပါတော့။ ကျွန်တော် လုပ်ချင်တာက စာပေ လုပ်ငန်း။ စာလည်းရေးမယ်၊ ကိုယ်ပိုင်ဂျာနယ်လေး မဂ္ဂဇင်းလေး လည်း ထုတ်ဖြစ်ရင် ထုတ်မယ်။ ခုလောလောဆယ်မှာတော့ “တာရာ” ကို ဝိုင်းရမှာပဲ။ “တာရာ” မှာ ကိုဌေးမြိုင် တစ်ယောက်တည်း

မဟုတ်လား။ ခင်ဗျားတို့က တက္ကသိုလ်က ဝိုင်းကြ။ ကျွန်တော်တို့က အပြင်ကဝိုင်းမယ်။ ပိုပြီး သိုက်မြိုက်လာတာပေါ့ဗျာ” ဟု စိတ်ပါလက်ပါပြောသည်။

ကိုတင်အောင် စကားပြောလျှင် ရင်းရင်းနှီးနှီးပြောတတ်သည်။ ယဉ်ယဉ်ကျေးကျေး သိမ်သိမ်မွေ့မွေ့။ စာအုပ်များထဲတွင် တွေ့ရတတ်သည့် အင်္ဂလိပ် လူကြီးလူကောင်း၏ ဟန်။

တစ်ခါတွေ့ဖူးရုံဖြင့်ပင် ဖမ်းစားထားနိုင်သည့် ညှို့ဓာတ်ရှိသူ။ နှစ်လိုဖွယ် ကောင်းသူ။

(၃)

သည်နောက်တော့ ကိုတင်အောင်နှင့် ကျွန်တော်တို့ မကြာမကြာတွေ့ကြသည်။ သူ ရန်ကုန်ဆင်းလာတိုင်း သွေးသောက်၊ တာရာ၊ ရှုမဝ စသည့် မဂ္ဂဇင်းတိုက်များသို့ လာတတ်သည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ကျွန်တော်တို့ရှိရာ ဥတ္တရကျောင်းဆောင် (ရွှေဘိုဆောင်) သို့လာ၍ အိပ်သွားတတ်သည်။ ထိုအချိန်အထိ သူ မနွမ်းပါးသေး။ သစ်လုပ်ငန်းကို ဆက်လုပ်နေတုန်း။ သူ့ကိုယ်က ပြောင်ပြောင်လက်လက်။ မြောက်ပြင်လုံချည် နှစ်နံ့စပ်ကန့်လန့်စင်း၊ ငါးထောင့်ငါးရာ ပိုးတိုက်ပုံ အင်္ကျီအဖြူရောင်တို့ကို ဝတ်တတ်သည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် သမင်ရောင်စပို့ရှပ်ဖြင့်။ ခါးသေးသေး ရင်အုပ်ကားကား၊ လက်မောင်းကြွက်သားများက တောင့်တင်းလျက်။

ဘဝတက္ကသိုလ်တွင် ကျွန်တော်နှင့်အတူ နေခဲ့စဉ်တစ်မနက်တွင် တကုန်းကုန်းဖြင့် ချောင်ကြို ချောင်ကြားတွင် တစ်စုံတစ်ရာ လိုက်ရှာနေသည်ကို မြင်သဖြင့် ကျွန်တော်က “ကိုတင်အောင် ဘာပျောက်လို့လဲ” ဟု လှမ်းမေးသည်။ သူက တော်တော်နှင့်မဖြေ။

အတန်ကြာတော့မှ-

“ကျွန်တော့်အံကပ် ပျောက်သွားလို့”

ကျွန်တော် ရုတ်တရက် နားမလည်။ ကိုတင်အောင်က သူ့ပါးစောင်နှစ်ဖက်ကို လက်ဖြင့်ထိုးပြသည်။ သည်တော့မှ သူ့အံ နှစ်ဖက်တွင် အံသွားတုတ်ထားမှန်း ကျွန်တော်သိရသည်။ အံကပ်ကို ရှာ၍ရှာ၍ မတွေ့တော့။ ညအိပ်ခါနီးတွင် ချွတ်ပြီး ပန်းကန်ပြားထဲ ထည့်ထားစဉ် မြေကြွက်တွေ ချိသွားခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ ဘဝတက္ကသိုလ်မှ ပြန်လာသည်အထိ အစာစားလျှင် ရှေ့သွားဖြင့် ဝါးနေရသည်။

“အံသွားတွေက ဘယ်တုန်းက ကျိုးတာလဲ။ ကျွန်တော်က ခင်ဗျားသွားတွေ တော်တော်ကောင်းတယ်လို့ အောက်မေ့နေတာ”

“ကြာလှပြီ ကျောင်းသားဘဝနဲ့ စစ်တပ်ထဲမှာ လက်ရှေ့ထိုး တုန်းက ကျိုးတာ။ ဟိုတုန်းကတော့ အရေးမကြီးဘူး၊ ကြီးတော့ ခံရလေပြီ”

ကိုတင်အောင် လက်ရှေ့ထိုးတတ်မှန်း သည်တော့မှ ကျွန်တော် သိတော့သည်။ အခန်းထဲတွင် လေ့ကျင့်ခန်းအဖြစ် အရိပ်လက်ရှေ့ ထိုးတတ်သည်။ သို့ရာတွင် ကြာကြာလေ့ကျင့်ခြင်း မပြုနိုင်။ ခဏ ကြာတော့ မောပြီး ခြေပစ်လက်ပစ် ဖြစ်နေလေသည်။

“သိပ် မကစားနိုင်တော့ဘူးဗျ၊ အသက်ကြီးတဲ့ဒဏ်ရော၊ ဘဝဒဏ်ရော ခံရတာများလှပြီကိုး” ဟု ကျွန်တော့်ကို ပြောတတ်သည်။

လက်ရှေ့မှာသာမဟုတ်။ လေးတိုင်တန်းဘားကိုလည်း လှပစွာ ကစားနိုင်သည်။ လူက အားကစားသမား။ သို့ရာတွင် အနေအထိုင် ကျစ်လျစ်သဖြင့် သူ အားကစားသမားဖြစ်မှန်း ကျွန်တော်တို့တစ်တွေ

မသိကြ။

တစ်ခါတွင် မောင်ကိုကိုက စန္ဒရားတီး၍ တင်တင်မြ ဆိုထားသည့် ပန်းမြိုင်လယ်ကို သူနှင့်ကျွန်တော် အတူနားထောင်ပြီး နောက် “ ကောင်းလိုက်တဲ့ ဂီတဗျာ၊ သီချင်းလည်းဆုံးရော ဝိညာဉ်ကို နုတ်သွားလိုက်သလို ခံစားရတယ် ” ဟု မှတ်ချက်ချဖူးသည်။ သူနှင့် ကျွန်တော်သည် ဂီတအကြောင်းကိုလည်း ဆွေးနွေးဖြစ်ကြသည်။ သူသည် ဂီတကိုလည်း တီးမိခေါက်မိသည်။

၁၉၅၀ ခုနှစ်တွင် ကျွန်တော်တို့တစ်သိုက် စာပေသစ်မဂ္ဂဇင်းကို ထုတ်ကြသည်။ တာရာမဂ္ဂဇင်းနှင့် စာပေသစ်မဂ္ဂဇင်း ရုံးခန်းကို ၅၁ လမ်း ပုံနှိပ်တိုက်တစ်တိုက်တွင် ဖွင့်ထား၏။ ကျွန်တော်တို့က စာပေသစ်မှာလုပ်၊ ကိုတင်အောင်က တာရာမှာ တွဲဖက်အယ်ဒီတာ။

မဂ္ဂဇင်းထွက်ခါနီးသည့်ရက်များတွင် ကျွန်တော်တို့သည် ကျောင်းသို့မပြန်တော့။ ပုံနှိပ်တိုက်က စက္ကူပုံပေါ်မှာပင် အိပ်ကြသည်။ ကိုတင်အောင်သည် မနက်လင်းလျှင် ကျွန်တော်တို့ဆီသို့ ရောက်လာ ကာ သည်မှာပင် စာရေးသည်။ သည်မှာပင် အလုပ်လုပ်သည်။

ဧည့်သည်လာတိုင်း ကျွန်တော်တို့တစ်တွေ အပြင်ထွက်၍ လက်ဖက်ရည်သောက်ကြ။ စာကြောင်းပေကြောင်း ပြောကြ။

ဗိုလ်မြတ်ထွန်းလမ်းနှင့် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းလမ်းထောင့်ရှိ မက်သဒစ်ကဖေးကား ကျွန်တော်တို့စားကျက်။ သည်တစ်ဝိုက်တွင် ရှေးခေတ်က စာရေးဆရာကြီးတွေလည်းရှိသည်။ (ဥပမာ မဟာဆွေ၊ ဇေန၊ ရွှေစကြာ၊ မြို့မအုန်း၊ ရဲသမိန်၊ ရွှေအ၊ သခါ စသည်)စစ်ပြီး ခေတ်မှ ပေါ်လာသည့် စာရေးဆရာတွေလည်း ရှိသည်။ (ဥပမာ သာဓု၊ ဘုန်းမြင့်၊ ဒေဝ၊ ပြည့်စုံ) ကျွန်တော်တို့လို စာရေးဆရာ

ပေါက်စကလေးတွေလည်း ရှိသည်။ ထိုမျှမက ကိုစန်းလွင်၊ ဗဂျီ အောင်စိုး စသည့် ပန်းချီဆရာတွေလည်း မကြာခဏ လာတတ်ကြ သည်။ ကိုတင်အောင်ကား အားလုံးနှင့်ရင်းနှီးသူ။ တစ်ဝိုင်းပြီး တစ်ဝိုင်းဆက်ကာ လက်ဖက်ရည်ကျကျကို သောက်ရင်း စကားကောင်း နေတတ်သည်။ မက်သဒစ်ကဖေးမှ အဘဦးခင်ကမူ ကိုတင်အောင် ဆိုလျှင် လက်ဖက်ရည်ဖိုး ဘယ်တော့မျှ မယူ။ သူတစ်ယောက်ကို တစ်နေ့ ဘယ်နှစ်ခွက်သောက်သောက် အလကား တိုက်တတ်သည်။

၁၉၅၀ ခု နှစ်ဝက်ပိုင်းလောက်ရောက်တော့ တာရာမဂ္ဂဇင်း လည်း ရပ်သွားသည်။ စာပေသစ်မဂ္ဂဇင်းလည်း ပိတ်လိုက်ရသည်။ ကိုတင်အောင်သည် စာပေလောကသို့ ခြေစုံပစ်ဝင်လာကာ လင်းယုန် ဂျာနယ်ကို ထုတ်သည်။ ကျွန်တော်စတွေ့စတုန်းကလို ပြောင်ပြောင် ရောင်ရောင် မဟုတ်တော့။ ဒန်းဟီးလ်ကို မခဲနိုင်တော့။ ငါးထောင့်ငါးရာ ပိုးတိုက်ပုံအင်္ကျီကို မဝတ်နိုင်တော့။ ခပ်နွမ်းနွမ်း ဘလေဇာကုတ် အနက်ကလေးနှင့်။ ခပ်နွမ်းနွမ်း ပလေကပ်လုံချည်ကလေး တစ်ထည် ကို ဒုံးခံဝတ်နေသည်။ ၁၉၅၀ ခုနောက်ပိုင်းတွင် စာပေလောကသို့ ခြေစုံပစ်ဝင်သည့်နောက်မှစ၍ ကိုတင်အောင် ကောင်းကောင်းမွန်မွန် နေရသည်ကို တစ်ခါမျှ မတွေ့ရတော့။

ဝတ္ထုတိုရေး၍ ရသမျှငွေကလေးကို သူ့လင်းယုန်ဂျာနယ်ထဲသို့ ထည့်နေရသည်။ လင်းယုန်ဂျာနယ်ကလည်း အမြတ်ရှိဟန်မတူ။ အကြွေးကျသည်နှင့်။ အာမခံတင်ရသည်နှင့်။ ဂျာနယ်သက်တမ်းသာ ရှည်သော်လည်း တောက်လျှောက်ထွက်နိုင်သည် မဟုတ်။ သူ့ဂျာနယ် က ရပ်သွားလိုက်၊ ပြန်ထုတ်လိုက်။ လူကလည်း ထောင်ထဲသို့ ဝင်သွားလိုက် ပြန်ထွက်လာလိုက်။ အခေါက်ကြီး သုံးခေါက်။

စုစုပေါင်း ၁၃နှစ်ခန့် ရှိလိမ့်မည်။

သူ့တွင် ပိုက်ဆံကလေးရှိလာလျှင် ကျွန်တော်တို့ကို ခေါ်ကျွေး တတ်သည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ဘောက်ထော်မှာ။ တစ်ခါတစ်ရံ သင်္ကန်း ကျွန်းမှာ။ တစ်ခါတစ်ရံ ပဲခူးမှာ။

ပဲခူးမှာ သူ့ဇာတိဖြစ်သည်။ ရင်းနှီးသူများအပါအဝင် လူတော် တော်များများက သူ့ကို ဗန်းမော်သားဟု ထင်ကြသည်။ သို့ရာတွင် ဗန်းမော်သား မဟုတ်။

ကိုတင်အောင်သည် ဘယ်လောက်ပဲရင်းနှီးရင်းနှီး သူ့ကိုယ် ရေးကိုယ်တာကို ဘယ်တော့မျှ မပြောတတ်။ ပြောလေ့မရှိ။ သူ့အမြင် တွင် သူ့ကိုယ်ရေးကိုယ်တာကိစ္စသည် ဘာမျှအရေးမကြီးဟု ထင်ပုံ ရသည်။ သူနှင့်တွေ့လျှင် စာကြောင်းပေကြောင်းတွေကိုသာ ပြောလေ့ ရှိသည်။ ကျွန်တော်တို့နှင့် ပေါင်းသင်းလာသည့် ကာလတစ်လျှောက် သူ့နေရေး ထိုင်ရေး၊ သားရေးသမီးရေးကိစ္စကို တစ်ခါမှ မှတ်မှတ်ရရ မပြောစဖူး။ သူ့မှာ လင်းယုန်ဂျာနယ်ထုတ်ရေး၊ သတင်းစာထုတ်ရေးနှင့် ပင် လုံးလည်လိုက်နေသည်။ ကိုတင်အောင်သည် စာရေးဖို့ အသက် ရှင်လာသူ။ ယုံကြည်ချက်အတွက် ဘဝကို ပုံသွားသူ။

ရေးလိုက်သည့်စာတွေကလည်း မနည်း။ စာကလည်း အလွန် ရေးနိုင်သည်။ ပုံနှိပ်စက်တွေ တင်္ဂျူးဂျူးမြည်နေသည့်ကြားမှာလည်း ရေးနိုင်သည်။ ဧည့်သည်တွေ တရုန်းရုန်း လာနေသည့်ကြားမှာလည်း ရေးနိုင်သည်။ ဧည့်သည်လာလျှင် ကလောင်တံကိုချ၍ ဧည့်သည်တွေနှင့် စကားပြော။ ဧည့်သည်တွေ ပြန်သွားသည်နှင့် ကလောင်ကို ကောက်ကိုင်ကာ သွင်သွင်ရေးတော့သည်။ အရေးတကြီး ရေးစရာ ပေါ်လာလျှင်မူ “နေဦးဗျို၊ ခဏလေး၊ ဒါလေးပြီးအောင် ရေးလိုက်

ဦးမယ်” ဟု ဆိုကာ စကားပြောရင်း ရေးသည့်အခါလည်း ရေးသည်။
 တစ်ချို့က သူနှင့်အယူအဆတူချင်မှတူကြမည်။ ဘဝအမြင်ချင်း
 တူချင်မှတူကြမည်။ သို့ရာတွင် သူ့ကိုတော့ချစ်ကြသည်။ သည်တုန်းက
 သူ့လင်းယုန်ဂျာနယ်မှာ ၃၈လမ်း၊ ၃၉လမ်း စသည့် ကုလားတွေချည်း
 နေသည့် လမ်းမျိုး။ စစ်ပြီးစမို့ တိုက်တာတွေ မရှိသေး။ တဲကုပ်ကလေး
 တွေချည်းဖြစ်သည်။ တစ်ဖက်က ကြက်တောင်ပံရိုး၊ ကြက်ခြေထောက်
 ရိုး စသည်တို့ကိုရောင်းသည့် ကော်ရင်ဂျီကုလားမတွေ။ တစ်ဖက်က
 မဆလာထောင်းသည့် ကော်ရင်ဂျီကုလားမတွေ။ မျက်နှာချင်းဆိုင်တွင်
 ကုလားလေးတွေ ဆော့နေလိုက်ကြသည်မှာ တဝန်းဝန်း တရုန်းရုန်းနှင့်။
 သည်လိုပတ်ဝန်းကျင်မျိုးတွေနေရင်း လင်းယုန်အတွက် ခေါင်းကြီးတွေ
 ရေးသည်။ ဝတ္ထုရှည်ကြီးတွေကိုလည်း ရေးလိုက်သေးသည်။ ကိုတင်
 အောင်သည် ပျားတစ်ကောင်လို အမြဲတမ်း အလုပ်လုပ်နေရသူ။

ကုလားလေးတွေ၊ ကုလားမတွေကလည်း သူနှင့်ကျတော့
 အဆင်ပြေသည်။ ကုလားမတွေ “ဆရာကြီးစားဖို့” ဆိုပြီး ကြက်တောင်
 ပုံရိုးသုပ်တွေ၊ ကြက်ခြေထောက်သုပ်တွေကို ဦးဦးဖျားဖျား လာပေး
 တတ်သည်။ ကုလားလင်မယား ရန်ဖြစ်ကြလျှင် သူ့ကို လာတိုင်
 ကြသည်။ သူသွား၍ ဖျန်ဖြေလျှင် သူ့စကားကို နားထောင်ကြသည်။
 တစ်ခါတွင် ကော်ရင်ဂျီကုလားမ မင်္ဂလာဆောင်ထဲတွင် မြန်မာဆို၍
 သူတစ်ယောက်တည်း မားမားကြီးတွေ နေရသဖြင့် ကျွန်တော်တို့က
 မေးတော့-

“သင်ဘာကြီးမှာ ကူလီထမ်းတဲ့ကုလားလေး မိန်းမခိုးပြေး
 လို့ဗျ။ ကျွန်တော်က လူကြီးလုပ် လိုက်အပ်ပြီး သွားတောင်းပေးတာ” ဟု
 ရယ်ရယ်မောမောဖြင့် ပြောပြသည်။ တစ်ဖက်သားကို အားနာတတ်

လိုက်သည်မှာလည်း အလွန်။ အားမနာသင့်သည့် လူတွေအပေါ်တွင် သူ အားနာနေလိုက်ပုံမှာ ဘေးကလူပင် သူ့ကိုကြည့်၍ မကျေမနပ် ဖြစ်ရသည်။ သူ့စာတွေက ပြင်းထန်သလောက် လူက ပျော့ပျောင်း သည်။ သူ့မှာ ခြိုးခြံရသည်တွေကလည်း များလွန်းသည်။ အစား အသောက် အဝတ်အစားလည်း ခြိုးခြံသည်။ သေသာသွားရော သူ့တွင် တက်ထရွန်အင်္ကျီ တစ်ခါမျှ မဝတ်ဖူး။ တစ်ခါ ကျွန်တော်က တက်ထရွန်အင်္ကျီ လက်ရှည်တစ်ထည်ကို ဝတ်လာစဉ် “အဲဒါ ဘာအင်္ကျီလဲဗျ” ဟု မေးသည်။ ကျွန်တော်က ပြောတော့-

“တက်ထရွန်အင်္ကျီဆိုတာ ဒါကိုး၊ ကျွန်တော် တစ်ခါမှ မဝတ်ဖူးဘူးဗျာ။ ကျွန်တော်ကတော့ ပေါ်ပလင်လဲ ဝတ်တာပဲ” ဟု တအံ့တဩပြောသည်။ အစားအသောက်ကလည်း ခြိုးခြံသည်။ ကျွန်တော်နှင့်သူ မကြာခဏ “သင့်စာပေ” ဦးနီ၏အိမ်တွင် ထမင်း စားတတ်သည်။ ဦးနီမိန်းမက စားကောင်းသောက်ဖွယ်တွေ ချက်ကျွေး လျှင် သူမစားနိုင်။ မစားတတ်။ ငါးပိရည်နှင့် ကန်စွန်းရွက်ပြုတ် တို့ကိုသာ တစ်ဝစားသည်။ သူ အကောင်းဆုံးစားလျှင် ငါးရုံခြောက် ဖုတ်မျှသာ။

(၄)

သည်တစ်ခေါက် ဘဝတက္ကသိုလ်က ထွက်လာတော့ သူ့ ကျန်းမာရေး တော်တော်လေးဆိုးလာသည်။ သူ့အရပ် ငါးပေ ဆယ်လက်မနှင့်ဆိုလျှင် သူ့ကိုယ်အလေးချိန်သည် အနည်းဆုံး ပေါင် တစ်ရာလေးငါးဆယ်လောက်တော့ ရှိသင့်သည်။ သို့ရာတွင် တစ်ရာနှစ်ဆယ်ထက် ဘယ်တော့မျှ မတက်တော့။ အများအားဖြင့် ပေါင် တစ်ရာကျော်ကျော် ကလေးသာ ကျန်တော့သည်။

ကျွန်တော်တို့က သူ့ကျန်းမာရေးကို ကြည့်၍ အားမရကြ။ အနားယူရန် မကြာခဏ တိုက်တွန်းကြသည်။ နောက်ဆုံး မတတ်သာ တော့မှဆေးရုံတက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဆေးရုံတက်လျှင်စာတွေမရေးရမှာ၊ လူတွေနှင့်မတွေ့ရမှာကိုတွေး၍ စိုးရိမ်ပုံရသည်။ ဆေးရုံမတက်ခင် သူ့ကျန်းမာရေးအခြေအနေကို သူသိသည့်အခါ၌ စာတွေကို ဖိ၍ ရေးသည်။ ဝတ္ထုတွေ၊ ကျမ်းတွေ၊ ဆောင်းပါးတွေ။ ကျွန်တော်တို့က စာမရေးဖို့ ပြောဖွင့်ပြောသည့်အခါတွင် “စာမရေးရင် ကျွန်တော် သေသွားမှာပေါ့။ မရေးဘဲ သေမယ့်အတူတူ ရေးရင်းသေသွားတာက ကောင်းပါတယ်” ဟု အားလျှော့သံဖြင့် ပြောသည်။

သူ့မှာ ဘဝဒဏ်ချက်တွေ များပါဘိခြင်း။ ဘဝဒဏ်ကို နာနာကြီးခံခဲ့ရသူတစ်ယောက် ဖြစ်လေ့ရှိသည်မှာ လောကကိုနာကြည်းခြင်းသော်လည်း ဖြစ်တတ်သည်။ လူတွေကို မုန်းတီးခါးသီးခြင်းသော်လည်း ဖြစ်တတ်သည်။ ကြွတ်ဆတ်၍သော်လည်း လာတတ်သည်။ ကိုတင်အောင်ကား ခါးသီးခြင်းမရှိ၊ နာကြည်းခြင်းမရှိ။ ကြွတ်ဆတ်ခြင်းမရှိ။ လောကကို အပြုံးချိုချိုဖြင့် ရင်ဆိုင်မြဲ။

သို့ရာတွင် သူ့အပြုံးက နွမ်းစပြုပြီ။

သည်တစ်ခေါက် “ဘဝတက္ကသိုလ်” က ပြန်ထွက်လာကတည်းက သူ့ကျန်းမာရေး ပုံမှန်ပြန်မရောက်တော့။ နည်းနည်းကလေး ပြန်ကောင်းလာလိုက်၊ ပြန်ဆိုးသွားလိုက်။ သည်ကြားထဲမှာ စာတွေကို ဖိရေး၊ မနက်အစောကြီး မြို့ထဲလာ၊ ညကိုးနာရီ ဆယ်နာရီလောက်ကျမှ အိမ်ပြန်။

တစ်ခါ ကျွန်တော်နှင့် မိတ်ဆွေတစ်ယောက်အိမ်မှ ထမင်းစားပြီးအပြန် ညကိုးနာရီကျော်ကျော်လောက် တောင်ဥက္ကလာပသို့

သွားသည့် ဘတ်စကားပေါ်သို့ တိုးတိုးငှေ့ငှေ့ တက်လိုက်သွားပုံကို ကျွန်တော် မြင်ယောင်နေသည်။ မိတ်ဆွေက မော်တော်ကားဖြင့် လိုက်ပို့မည်ဆိုသည်ကို လက်မခံ။ သူနေသည့်နေရာက မြို့အစွန် ဝေးလွန်းသည်ဆိုကာ လိုက်ပို့ခွင့်မပြု။ ဘတ်စကားပေါ်သို့ အတင်း တက်လိုက်သွားခြင်း ဖြစ်သည်။

“ဒီလူ သူ့ကိုယ်သူ သတ်နေတာ၊ ပင်ပန်းလှပြီ။ လူကြည့်တော့ လူရုပ်မပေါ်တော့ဘူး” ဟု မိတ်ဆွေက ကရုဏာဒေါသောဖြင့် ညည်းသည်။

(၅)

မနှစ်က ပထမဆုံးအကြိမ် ဆေးရုံတက်သည်။ ဆေးရုံမတက် ခင် တီဘီထင်၍ ထိုးလိုက်ရသည့် ဆေးတွေကလည်း မနည်း။ အလုံးရာကျော်လိမ့်မည် ထင်သည်။ သို့ရာတွင် မသက်သာ။ သို့ဖြင့် နောက်ဆုံး ဆေးရုံသို့ တက်ရသည်။ ဆေးရုံက ပြန်ဆင်းလာတော့ အနည်းငယ် စိုပြည်လာသယောင်ယောင် ထင်ရသည်။ မကြာခဏတော့ လူရုပ်က ပြန်ကျသွားသည်။ မိတ်ဆွေတွေက သူ့ကို သတိပေးသည့် အခါတွင် “ခြောက်လကြာရင်ပြန်စစ်မယ်၊ ပြန်စစ်ပြီးမှ ဆရာဝန်ရဲ့ အဆုံးအဖြတ် တောင်းရမယ်။ ကျွန်တော်ကတော့ မိတ္တီလာကို သွားမယ်လို့ စိတ်ကူးတယ်” ဟု ပြောပြသည်။

ခြောက်လပြည့်တော့ ဆေးရုံသွားပြသည်။ ဆရာဝန်က သူ့ကို ပြန်ခွင့်မပြုတော့။ တစ်ခါတည်း အတွင်းလူနာအဖြစ် တင်လိုက်သည်။ မိုးတွင်းဖြစ်၍ သူ့ရောဂါက ပိုဆိုးလာသည်။ ဒုတိယအခေါက် ဆေးရုံက ပြန်ဆင်းသည့်အခါတွင် အခြေအနေ မကောင်းတော့။ သူ့ရောဂါအကြောင်းကို သူ သိလာသည်။

သူ့ရောဂါက အဆုတ်ကင်ဆာ။

တတိယအခေါက်မှာ နောက်ဆုံးဆေးရုံတက်ရသည့်အခေါက်။ ဆရာဝန်များ၊ ဆရာမများက သူ့ကို ကောင်းစွာပြုစုကြသည်။ မိတ်ဆွေတွေလာလျှင် စကားပြောလွန်း၍ သူ့ဆီကို မသွားချင်ကြ။ ဆေးဝါး၊ စားစရာ စသည်တို့ကို လှမ်းပို့ကြသည်။ သို့ရာတွင် သူက သည်အရာတွေကို မလို။

“ကျွန်တော့်ဆီ ဘာမှမပို့ကြပါနဲ့၊ လူသာလာစမ်းပါ၊ လူတွေနဲ့ တွေ့ရရင်တော်ပါပြီ” ဟု မကြာမကြာ ပြောကာ မိတ်ဆွေတွေကို လှမ်းမှာတတ်သည်။

“ခင်ဗျားတော့ သိပ်မလာနဲ့ဗျ၊ မျက်စိကလည်း ကောင်းတာ မဟုတ်ဘူး။ ပြီးတော့ ခင်ဗျားအစာအိမ်က အာလ်ဆာကိုလည်း သတိထား။ လာရင်လည်း တစ်ယောက်တည်း မလာနဲ့။ အဖော်ကလေး ဘာလေးခေါ်လာ။ ကားလမ်းကူးရင်သတိထား” ဟု တဖွဖွမှာတတ် သည်။

လူနာခုတင်တွင် ပက်လက်လှဲလျက်က လာသမျှ မိတ်ဆွေတွေ ကို “ကိုမြသန်း အစာအိမ်ရောဂါ ဘယ့်နှယ်နေသလဲ” ဟု လူကြုံတိုင်း မေးရသည်ကလည်း အမော။

ဆေးရုံသို့ ဧည့်သည်တွေလာလျှင် သူကချည်း ခိုင်ခံ့စကား ပြောသည်။ စိတ်ဆောင်နေသော်လည်း လူကချုံးကျနေပြီ။ ဧည့်သည် တွေ ပြန်သည်နှင့် ခုတင်ပေါ်တွင် ပက်လက်လန်ကျကာ မောနေတတ် သည်ဟု သိရသည်။ မဆုံးခင် ၁၀ ရက်လောက် ကျွန်တော် ရောက်သွားသည့်အခါတွင် သူ့ကို ကြည့်ရသည်မှာ အားရစရာမရှိ။ လက်တို့က အရိုးငေါငေါ၊ ကြွက်သားနေရာတွေက ခွက်ဝင်နေသည်။

ဆံပင်တွေကလည်း ကျွတ်သည်။ သို့ရာတွင် အသံက မာဆဲ။ သူလုပ်ချင်သည် တို့ကို မလုပ်ရသဖြင့် မကျေမနပ် ဖြစ်နေသည်။

“အိုတာကို ဒီအတိုင်း ထိုင်စောင့်နေရတော့မှာ ထင်ပါရဲ့ဗျာ” ဟု မညည်းစဖူး ညည်းသည်။

သူသည် အမေရိကန်စာရေးဆရာ ဂျက်လန်ဒန်လို ဘဝစုံသူ။ စစ်သား၊ သစ်ကန်ထရိုက်၊ စာရေးဆရာ၊ သတင်းစာဆရာ၊ ထောင် အကြိမ်ကြိမ်ကျသူ၊ သမိုင်းကျမ်းပြုဆရာ၊ သဘာဝသိပ္ပံကျမ်းများကို ပြုစုသူ၊ နိုင်ငံရေးကျမ်းများကို ရေးသူ။

သူ့စကားပြေသည် အစတုန်းက နုနုလှလှ။ နောက်တော့ သမ္မာကျမ်းစာ စကားပြေမျိုး။ နောက် မြန်မာရာဇဝင်ကျမ်းကြီးများ၏ ရေးဟန်။ အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလာသည်။

ကြီးလာသည့်အခါတွင် ငယ်ငယ်တုန်းကလို နုနုလှလှရေးဟန် တွေကို ကြိုက်ပုံမရတော့။ “ငယ်ငယ်တုန်းက ရေးဟန်များကိုကြည့်၍ ပြုံးမိပေသည်” ဟု နောက်တစ်ကြိမ်ထုတ်သည့် “ဘုန်းမောင်တစ် ယောက်ထဲ(တည်း)ရယ်” ဝတ္ထုနိဒါန်းတွင် ဖတ်လိုက်ရသည်။

သူ မွေးဖွားကြီးပြင်းလာရာ ခေတ်ကြီးကိုက တိုက်ပွဲတွေ တစ်လျှောက်လုံး တွေ့လာရသည့်ခေတ်။ သူမွေးသည့် ၁၀၂၀ခုနှစ် တွင် ပထမကျောင်းသားသပိတ်ကြီး၊ ၁၉၃၀ခုနှစ်တွင် ဆရာစံသူပုန်၊ ၁၉၄၀တွင် ကမ္ဘာစစ်ကြီး၊ ၁၉၅၀ ခုတွင် ပြည်တွင်းစစ်၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံရေး အပြောင်းအလဲများ။

ကိုတင်အောင်ကား ကျွန်တော်တို့ သိခဲ့သည့် နှစ်ပေါင်း ၃၀ အတွင်းက သမိုင်းအကွေ့တိုင်းတွင် ရေဆန်ကိုချည်း အမြဲတမ်း ကူးခဲ့သူ။ စိတ်ဆောင်သော်လည်း လူကတော့ မောလှပြီ။

ခရစ်ယာန် ဓမ္မတေးသံ ရုပ်သွားသည့်အခါတွင်မူ ကျွန်တော့် အတွေးများသည် ပစ္စုပ္ပန်သို့ ပြန်ရောက်လာကြသည်။ သူတို့သည် သူ့အရိုးပြာကို ဂူပေါက်ထဲသို့ထည့်၍ ပိတ်လိုက်ကြ၏။ မိုးသက်တွေ၊ လေပြင်းတွေ၊ မုန်တိုင်းတွေကြားထဲတွင် ဖြတ်သန်းခဲ့ရသည့် လူတစ်ယောက်၏ ဘဝခရီးသည် အဆုံးသို့ရောက်ပြီ။

သူ့အသုဘသို့ အလွှာပေါင်းစုံမှ သူ့စာဖတ်ပရိသတ်တွေက လိုက်ပို့ကြသည်။ ဘုန်းကြီးလည်းပါသည်။ ခရစ်ယာန်လည်း ပါသည်။ ပေါင်းထုပ်ကို ဆောင်းထားသည့် မုတ်ဆိတ်ဖားဖားနှင့် ကုလားကြီးတွေလည်း ပါသည်။ အလုပ်သမား၊ ကျောင်းသား၊ ကျောင်းသူ၊ ရုံးအမှုထမ်း၊ စာပေ၊ ပန်းချီ၊ ရုပ်ရှင်စသည့် အနုပညာလောကသားများ။

ကျွန်တော်သည် ဘလူးဗင်ဒါ သစ်ခွပွင့်တွေ ဝေနေသည့် သူ့ဂူကို ကြည့်ရင်း အော်ဒင်၏ ကဗျာကလေးကို အမှတ်ရနေသည်။

“မြေဝသုန်ရေ ဂုဏ်ပြုအပ်တဲ့ ဧည့်သည်တစ်ယောက်ကို ဆီးကြိုပေတော့”

[စာပြီးနှစ် ၁၉၇၈]

တမာနချိန်ဝတ်တမ်း

အညာသားဖြစ်၍လား မသိ။ ကျွန်တော်သည် နွေဆန်းလျှင် အညာကို လွမ်းတတ်လေသည်။ အညာကို အလွမ်းဆုံးအချိန်မှာ တပို့တွဲလဆန်းမှ တပို့တွဲလပြည့်ကျော်လောက်အထိ အချိန်ဖြစ်ပါသည်။ တပေါင်း ဆိုလျှင် အညာရာသီဥတုသည် ပူလွန်းသည်။ ရှုခင်းက ခြောက်သွေ့ လွန်းသည်။ တံလျှပ်တွေ စူးရဲလွန်းသည်။ တပို့တွဲလဆန်းမှာမူ သိပ်မပူ၊ သိပ်လည်းမချမ်း။ “ဆောင်းကျွတ်လုပြီ။ နွေရာသီလည်း၊ မပီတတ်သေး၊ ဝိုးဝါးထွေးလျက်” နေသော စပ်ကူးမပ်ကူးအချိန် ကလေး။

ထိုအချိန်သည် နွေနတ်သမီးက မြူဇာပဝါပါးကို နေလှမ်းချိန်။

ကျေးငှက်ကိုယ်စားလှယ် အဆင့်ဆင့်တို့၏ နှစ်ပတ်လည် ကွန်ဖရင့်။

ဂီတမိခင်က ဥဩငှက်ကို ဒိုရေမီဖာစ၍ သင်ပေးခါစ။

အားမာန်သစ်စာပေ

ဆက်ရက်က ထန်းရည်မူးပြီး ပေါက်ပင်ပေါ်တွင် ကျူးကျော်
တဲ ဆောက်နေဆဲ။

ထန်းဆော်လေက ထန်းပင်များကြားတွင် လျှောက်လည်ကာ
လေချွန်သံကို လိုက်ရှာနေချိန်။

မြေပဲတောင့်က မြေပဲကောက်သူတို့၏ လက်ညှိညှိများကို
ရှောင်တိမ်းကာ ယာခရီးတွင် တူတူပုန်းလျက်။

ရုက္ခဗေဒက ကလေးတို့ကို ဆီးသီးဝေချိန်။

သဇင်ကွင်းက ဖန်ခွက်ထဲမှ နောက်ဆုံးနှင်းစက်ကို အငမ်းမရ
မော့နေဆဲ။

ကျေးဖိုက ကျေးမ၏ မီးနေခန်းနားတွင် တရစ်သီသီ။

နှစ်ပတ်လည် လှေပြိုင်ပွဲဝင်မည့် ယောက်မက ထမနဲအိုးထဲတွင်
လှော်တက်လေ့ကျင့်ခန်း ဆင်းစ။

အင်ကြင်းနီအပျိုပေါက်က နှုတ်ခမ်းဆိုးဆေးကို မဆိုးတတ်
ဆိုးတတ်ဆိုးလျက်။

အပြင်ခန်းသို့ ထွက်သွားသော နေလူပျိုသိုးသည် အတွင်းခန်း
သို့ဝင်ရန် အီကွေတာ ခါးပန်းကို ကျော်နေဆဲ။

ကောင်လေးများက ထရိုက်ဇာ ဆွယ်တာပါးပါး လှလှကလေး
များကို ခေါက်သိမ်း၍ ပရတ်လုံးထည့်လျက်။

ပပ်ကြားအက်နေသော အပျိုမလေး၏ ပါးပြင်တွင် ဂလစ်
ဆရင်းအလှဆီပြယ်ကာစ။

တစ်နှစ်လုံး အလေလိုက်နေသော မာဃကြယ်သည် အချစ်ဦး
စန္ဒာကို မျက်နှာငယ်ကလေးဖြင့် ပြန်ကပ်ချိန်။

ကောက်လှိုင်းစည်းက သူ့စင်ပေါ်တက်ခွေပြီး သူ့တလင်းကို

လွမ်းလွမ်းဆွေးဆွေး ကြည့်လျက်။

ကျောင်းပြေးက မှတ်စုစာအုပ်ငှားပြီး စိန္တီတကထာ ၄၇ကို ပုံဆွဲတုန်း။

ညားကာစဇနီးမောင်နှံ စိတ်ကောက်ပြီး သူတို့ခုတင်ပေါ်မှ ဆင်းသွားသော အချမ်းဓာတ်ကို အိပ်ခန်းထဲတွင် လိုက်ရှာနေစဉ်။

ပြက္ခဒိန်ဟောင်းက ဟော်တယ်ကုလား၏ ဂုန်အိတ်ထဲတွင် လိုက်သွားပြီး တစ်ရွက်လှန်ထားသော ပြက္ခဒိန်သစ်က နံရံပေါ်တွင် အပြုံးလဲ့လဲ့။

ပြင်ဦးလွင်မြို့မှ ဆင်းလာကာစ စထရော်ဘယ်ရီသီးက ထင်းရှူးသေတ္တာကြားထဲမှနေပြီး ရေခဲသေတ္တာထဲက နို့စိမ်းဘူးကို စောင်းကြည့်နေဆဲ။

တမာပင်က ဝစ်လစ်စလစ် ချွတ်ချလိုက်ပြီး မလုံတလုံ ရွက်နုကို ခြုံနေဆဲ။

ကျွန်တော်သည် တပို့တွဲအကုန် တပေါင်းအကူး အညာကို လွမ်းနေသည်။ နွေဆန်းလျှင် သည်လိုပင် အညာကို ကျွန်တော် လွမ်းတတ်ပါသည်။ စိတ်ကုသမားတော်တို့က နွေလွမ်းဝေဒနာဟု ရောဂါစစ်တမ်း ပေးလိမ့်မည်ထင်သည်။ အညာသားက အညာကို လွမ်းခြင်းဖြစ်သည့်အတွက် အိမ်လွမ်းဝေဒနာဟုလည်း ခေါ်နိုင်လိမ့်မည် ထင်ပါ၏။

ပြောခွင့်ရ ပုဂ္ဂိုလ်မဟုတ်သည့်အတွက် သူများတွေအတွက် တော့ ကျွန်တော်မပြောတတ်။ ကျွန်တော့်အဖို့မူ တမာနုချိန်သည် အညာနွေဦး၏ နိမိတ်ပုံ။ အညာနွေ၏ အလင်္ကာ။

တစ်နှစ်၌ ကျွန်တော်သည် နွေဦးပေါက်ခါစ တပို့တွဲလဆန်း

တွင် အညာသို့ပြန်ရောက်သွားသည်။ ချမ်းမြည်နှင့် ပူအိုက်နေ့ကို တစ်လှည့်စီကြိုရသည်။ သို့ရာတွင် တပို့တွဲညများသည် ခိုက်ခိုက်တုန်အောင်လည်း မချမ်းတော့။ တပို့တွဲနေ့များသည်လည်း ပူလောင်လောင် မဖြစ်သေး။ နေလို့ကောင်းရုံ၊ လမ်းလျှောက်လို့ကောင်းရုံ၊ အိပ်လို့ကောင်းရုံ၊ စားလို့ကောင်းရုံသာ ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်ရောက်နေစဉ် အမေသည် ကျွန်တော်ကြိုက်တတ်သော အညာဟင်းတစ်ခွက်ကို ချက်ကျွေးသည်။ အခြားမဟုတ်ပါ။ အမဲခြောက်ကို ခရမ်းချဉ်သီးနိုင်နိုင် ငရုတ်သီးနိုင်နိုင်ထည့်၍ ဆီးသီးဖြင့်ချက်သော စပ်ချဉ်ဟင်းဖြစ်ပါသည်။ အမေသည်ထိုဟင်းနှင့်လွန်စွာ လိုက်ဖက်သော အတို့တစ်မျိုးကိုလည်း ပြင်ဆင်ပါသည်။ ထိုအတို့မှာ တမာရွက်ဖြစ်ပါသည်။ တမာချဉ်ဟု ရန်ကုန်ကခေါ်သော ကုလားတမာရွက်ကြမ်းများကို မန်ကျည်းသီးဖြင့် ပြုတ်ထားသည့် အရာမျိုးမဟုတ်။ မြန်မာတမာ၊ တောတမာဟု ခေါ်ကြသော တမာရွက် နုနုကလေးများကို အခါပေါ့အောင် ရေနွေးဖြင့် ဖျောထားသည့် တမာရွက်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

တမာတွေ ဘယ်နှစ်မျိုးရှိသည်ကို ကျွန်တော်မသိပါ။ ရေတမာ၊ ကုလားတမာ၊ တောင်တမာ၊ သင်္ဘောတမာ၊ တောတမာ၊ မြန်မာတမာ စသဖြင့် အမျိုးမျိုးခေါ်ကြပါသည်။ အညာတွင်မူ တမာရွက်တို့စားလျှင် မြန်မာတမာခေါ် တောတမာကိုသာ တို့စားတတ်ကြသည်။ အခြားတမာများကိုမူ တို့စားခြင်းမရှိပါ။

ရန်ကုန်တွင်ဖြစ်စေ၊ အောက်အရပ်တွင်ဖြစ်စေ ကျွန်တော်ရောက်လေရာရာတွင် တမာပင်ကို လိုက်ရှာတတ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ဆယ်ပင်လျှင် တစ်ပင်မျှပင် တမာကို မတွေ့ရပါ။ တမာသည် အပူပိုင်းတွင်သာ ပေါက်သည့်အပင်ဖြစ်သောကြောင့် ရှားပါးနေခြင်း

ဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ အညာတွင်မူ တမာပင်ကို ရှောင်၍မလွတ်ပါ။ ကျွန်တော်တို့မြို့အဝင်တွင် အင်္ဂလိပ်လက်ထက်က စိုက်ထားခဲ့သော တမာတန်းရှိပါသည်။ ပခုက္ကူသို့အထွက် ပေတစ်ရာလမ်းတစ်လျှောက်တွင် တမာပင်တွေကိုချည်း တန်းစီစိုက်ထားသည်။ တော်တော်နှင့် မဆုံးနိုင်။ နှစ်မိုင်သုံးမိုင်လောက်တော့ ရှိမည်ထင်သည်။

ငယ်ငယ်တုန်းက ကျွန်တော်တို့တစ်တွေ ကျောင်းပြေးလျှင်လည်း တမာတန်းကို ပြေးကြသည်။ တမာသီးတွေ လှိုင်လှိုင်ပေါသည့် ကဆုန်နယုန်သို့ရောက်လျှင် တမာပင်တွေပေါ်တက်ပြီး တမာသီးတွေကိုခူးကာ စစ်တိုက်တမ်း ကစားကြသည်။ တမာသီးကလည်း ပေါသလားမမေးနှင့်။ တစ်ပင်တစ်ပင်ကို တင်းပေါင်း ဆယ်ရာချီ၍ ရသည်။ စက်မှုလုပ်ငန်းသာ ဖွံ့ဖြိုးလျှင် အညာက တမာပင်များသည် အလွန်အဖိုးတန်သော ဓာတုဗေဒကုန်ကြမ်းပစ္စည်းများ ဖြစ်လာပေလိမ့်မည်။

သင်္ကြန်ကျခါနီးသည်နှင့် တမာပန်းတွေ ပွင့်ကြလေပြီ။ တမာရနံ့သည် နည်းနည်းတော့ရိုင်းသည်ဟု ကျွန်တော်ထင်သည်။ သို့ရာတွင် နံ့စော်သောပန်းဟူ၍ လောကတွင်မရှိ။ ထို့ကြောင့် တမာပန်းရနံ့သည်လည်း ရိုင်းသည့်တိုင် မွေးမြဲတော့ မွေးပါသည်။ အတာအိုးထိုးလျှင် အမေက တမာခူးခိုင်းလေ့ရှိသည်ကို ကျွန်တော် သတိရမိပါသည်။

ကျွန်တော်တို့မြို့က တမာတန်းဘေးတွင် ခံပင်၊ ခံစပ်ပင်တွေ ပေါက်နေသည့် တောင်ကုန်းကလေးတွေရှိသည်။ ထိုတောင်ကုန်းကလေးများပေါ်က ခံစပ်ချုံကလေးများတွင် ဧွေတို့၊ ဗွတ်ဖင်နီတို့၊

ဗွတ်ကလုံတို့ စသည့်ငှက်ကလေးတွေ နေတတ်ကြသည်။ ထိုငှက်
 ကလေးများသည် အပင်မြင့်ကြီးများတွင် အသိုက်မလုပ်ဘဲ ပင်နိမ့်
 ကလေးများတွင် အပိုက်လုပ်တတ်ကြပါသည်။ တမာတန်းက
 တမာပင်တွေမှာ စစ်တိုက်တမ်း ကစားပြီးသည်နှင့် ကျွန်တော်တို့သည်
 ခံစပ်ကုန်းသို့သွား၍ ဗွတ်ဖင်နီကလေးများ၊ ဗွတ်ကလုံကလေးများကို
 ဖမ်းတတ်ကြသည်။ ဗွတ်ကလုံ ဗွတ်ဖင်နီတို့ ဥချိန်မှာလည်း တပို့တွဲလ
 ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်သည် တစ်ခါတွင် ဗွတ်ကလုံ တစ်ကောင်ကို
 မိလာခဲ့ပါသည်။ အသိုက်ထဲတွင် ဥဥနေစဉ် ဖမ်းလာခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။
 ဗွတ်ကလုံသည် တေးဆိုသော ငှက်မျိုးဖြစ်၍ အင်္ဂလိပ်တို့က **Bulbul**
 ဟု ခေါ်ကြပါသည်။ ကျွန်တော်ဖမ်းလာသည့် ဘွတ်ကလုံ ငှက်မ
 ကလေးမှာ အိမ်ရောက်၍ လှောင်အိမ်ထဲ ထည့်ထားလိုက်သောအခါ
 တွင် တေးဆိုခြင်းမပြုတော့ပါ။ မကြာမီသေသွားပါသည်။ သစ်သီးဝလံ
 စသည်တို့ကို ကျွေးသော်လည်း ကောင်းစွာ မစားတော့ပါ။ လွတ်လပ်
 မှုကို ဆုံးရှုံးပြီးသဘာဝမကျစွာဖြင့် နေရသဖြင့် စိတ်ညစ်ပြီး သေသွား
 ဟန်တူပါသည်။

ကျွန်တော်တို့မြို့အဝင်က တမာတန်းနှင့် ပတ်သက်၍
 ကျွန်တော့်တွင် သတိရစရာတွေ ရှိပါသေးသည်။ မြိုင်က အဓိကရ
 ဘုရားပွဲကြီးတစ်ပွဲဖြစ်သည့် ရွှေမြင်တင်ဘုရားပွဲသည် ကဆုန်လဆန်း
 ၈ရက်နေ့လောက်စပြီး ကဆုန်လပြည့်အထိ ကျင်းပတတ်သည်။
 ရွှေမြင်တင် ဘုရားပွဲဈေးကြီးသည် ထိုတမာတန်းတွင်ပင် ခင်းကျင်း
 တတ်ရာ ကျွန်တော်တို့တစ်သိုက်သည် တမာတန်းကိုနေ့တိုင်းရောက်နေ
 ကြသည်။ ဘုရားပွဲဈေး မစခင်ကတည်းက တောကလာသည့်ဈေးသည်
 တွေ ပြည့်နေလေပြီ။ ထိုဈေးလှည်းများတွင် ထွန်တုံး၊ ခွတ်သန်၊

ဝါး၊ ဖျာ၊ မန်ကျည်း၊ ထန်းလျက်၊ ပဲ၊ ပြောင်းဆန်၊ ကြိမ် စသည့် လယ်ယာနှင့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းတွေ ပါလာတတ်သည်။ မြို့က လာသည့် ဈေးလှည်းများမှာ အထည်အလိပ်၊ အလှကုန်ပစ္စည်း၊ အဖျော်ယမကာ၊ အိမ်တွင်းဖြစ်အလှကုန်ပစ္စည်း၊ ငါးပိ၊ ငါးခြောက် စသည့် ကုန်ခြောက်ပစ္စည်းများ ပါလာတတ်သည်။ တောဘုရားပွဲသည် မြို့နှင့် တောတို့၏ ပေါင်းဆုံရာနေရာတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ ကျေးလက်နှင့် မြို့ပြတို့ တွေ့ဆုံစည်းဝေးပွဲဖြစ်ပါသည်။ စက်မှုလုပ်ငန်း အသေးစားနှင့် လယ်ယာတို့ ဈေးကွက်ပြိုင်ရာလည်း ဖြစ်သည်။

နောက်သတိရနေသေးသည့် ရှုခင်းမှာ တမာတန်းနားက တမာပင်တစ်ပင်ပေါ်တွင် မိန်းကလေးတစ်ဦး ကြိုးဆွဲချ၍ သေနေ သည့်ရုပ်ပုံဖြစ်သည်။ ထိုမိန်းကလေး၏အမည်ကို ကျွန်တော်မမှတ် မိတော့။ ထိုစဉ်က ကျွန်တော်က ဆယ်နှစ်သားအရွယ်။ မိန်းကလေးက အသက် ၁၈နှစ်၊ ၁၉နှစ်အရွယ်။ မိန်းကလေးသည် အရှက်ထက် အသက်ကို မငဲ့နိုင်တော့ဘဲ ကြိုးဆွဲချသေသွားခဲ့သည်။ သူ့အရှက်ကို ထိန်းသိမ်းပုံမှာ အံ့ဩလောက်ပါသည်။ မိန်းကလေးသည် သေပြီး သည်၏ အခြားမဲ့မှာပင် သူ့အရှက်ကို ထိန်းသိမ်းလိုသည့်နှယ် ကြိုးတစ်ချောင်းဖြင့် ခါးကထဘီကို သေသေသပ်သပ် စည်းသွား ခဲ့သည်။

လောကတွင် လူအမျိုးမျိုးရှိပါသည်။ အချို့သည် အသက်ရှင် နေကြသော်လည်း အရှက်မရှိကြပါ။ အချို့မှာ အသက်ရှင်လျက်ရှိစဉ် တွင်သာ အရှက်ရှိပြီး သေသည်နှင့် အရှက်ကိုပါ ခွာချခဲ့ကြပါသည်။ ဒုတိယအမျိုးအစားသည် ပထမအမျိုးအစားထက် ချီးကျူးဖို့ကောင်း ပါသည်။ သို့ရာတွင် ချီးကျူးစရာ အကောင်းဆုံးမှာ အသက်ရှင်လျက်

ရှိစဉ်မှာရော၊ သေသည်၏ အခြားမဲ့မှာရော မိမိ၏ဂုဏ်သိက္ခာနှင့် မိမိ၏အရှက်ကို ထိန်းသိမ်းသွားကြသော လူမျိုးဖြစ်ပါသည်။

တမာတန်းတွင် ကြီးဆွဲချ၍သေသွားသော အမည်မသိသည့် မိန်းမပျိုသည် အပေါ်ယံ ရွှေမှုန်ကြဲ အထဲကနောက်ချေးခံထားသူ လူကြီးလူကောင်း အမည်ခံတို့ထက် ချီးကျူးလေးစားထိုက်သည်ဟု ကျွန်တော်ထင်ပါသည်။

တမာတန်းကို လွမ်းစရာတွေ ကျန်သေးသည်။ ငယ်ငယ် ၇ နှစ်သားလောက်တုန်းက ကျွန်တော်သည် သူငယ်ချင်းတစ်ယောက်နှင့် အတူ အိမ်မှ ထွက်ပြေးခဲ့ဖူးပါသည်။ အိမ်က ထွက်ပြေးခြင်းမှာ ဘာအကြောင်းမျှ မရှိပါ။ တမာတန်းသို့ သူငယ်ချင်းနှစ်ယောက် ငှက်ဥသွားနှိုက်ကြရင်း မရည်ရွယ်ဘဲနှင့် ထွက်ပြေးခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ထိုနေ့က မိုးဖွဲကလေးတွေ ကျနေပါသည်။ တမာပန်းနံ့တွေ ကလည်း သင်းနေပါသည်။ ကျွန်တော်သည် တမာတန်းကို အဆုံးအထိ မရောက်ဖူးသေးပါ။ သုံးလေးမိုင်ဝေးသဖြင့် မရောက်ဖူးသေးခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဤတွင် ကျွန်တော်သည် တမာတန်းကို အဆုံးအထိ သွားကြည့်ချင်လာပါသည်။ တမာပန်းနံ့က ကျွန်တော့်ကို သွေးဆောင်ဖြားယောင်းနေသည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ ကျွန်တော့်အထင်တွင် ပခုက္ကူရောက်သည်အထိ တမာပင်တွေကို တန်းစီပေါက်လိမ့်မည်ဟု ထင်နေပါသည်။ ထိုတမာတန်းတစ်လျှောက်ကို ကျွန်တော်သွားကြည့်ချင်နေပါသည်။

ထို့ကြောင့် သူငယ်ချင်းနှစ်ယောက် တိုင်ပင်ပြီး တမာတန်းပေတစ်ရာအတိုင်း လျှောက်လာခဲ့ကြပါသည်။ လမ်းတွင် ခွဖြင့် ငှက်ပစ်လိုက်၊ ရေအိုင်တွေလျှင် ဝင်ဆော့လိုက်ဖြင့်။ သို့ရာတွင်

လေးမိုင်လောက် လျှောက်မိသည့်အခါ တမာတန်းသည် ဆုံးသွား
ပါသည်။ ရှေ့တွင် တမာပင်တွေ မရှိတော့ပါ။ ဤတွင် ကျွန်တော်တို့
သူငယ်ချင်းနှစ်ယောက် သည်လို တမာတန်းများ လမ်းတစ်လျှောက်
တွင် ရှိရဦးမည်ဟုတွေးကာ တမာတန်းရှာပုံတော် ဆက်လက်ထွက်ခဲ့
ကြပါသည်။ ဆယ့်ငါးမိုင်လောက် ရောက်သည်အထိ တမာတန်းကို
မတွေ့တော့ပါ။

ဤတွင် ကျွန်တော်တို့ ကြောက်လာပြီး အားငယ်လာကြပါ
သည်။ ထိုစဉ်က ကျွန်တော်တို့နှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင်မှ လည်းနှစ်စီး
ပေါ်လာပြီး လှည်းပေါ်မှ လူကြီးတစ်ယောက် ဆင်းလာပါသည်။
ထိုလူကြီးမှာ ကျွန်တော်တို့ အိမ်နီးနားချင်း လက်ဖက်ကုန်သည်
တစ်ယောက်ဖြစ်ပါသည်။ သူသည် ကျွန်တော်တို့ ၇ နှစ်အရွယ်
ကလေးနှစ်ယောက်ကို လူသွားလူလာပြတ်သည့် ပေတစ်ရာကြီး
ပေါ်တွင် မြို့မှ ဆယ့်ငါးမိုင်ခရီးအကွာ၌ တွေ့ရသည့်အခါ အံ့အားသင့်
နေပါသည်။ သူက အကျိုးအကြောင်းကို မေးသည့်အခါတွင်
ကျွန်တော်တို့ ကောင်းကောင်း မဖြေနိုင်ပါ။ ဤတွင် သူရိပ်မိလိုက်
ပါပြီ။ သူသည် လမ်းဘေးနဘူးချုံမှ ကြိမ်တစ်ချောင်းကို ချိုး၍
ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက်ကို တစ်ချက်စီရိုက်ပြီး လှည်းပေါ်သို့ အတက်
ခိုင်းပါသည်။ သည်အရွယ်မှာ အိမ်ပြေးရသလားဟုဆိုကာ တော်
တော်လည်း စိတ်ဆိုးနေဟန် တူပါသည်။

ညနေပိုင်းအိမ်သို့ ပြန်ရောက်သည့်အခါတွင် အိမ်က တစ်မြို့လုံး
လိုက်ရှာပြီး မတွေ့သဖြင့် လူပျောက်မှုဖြင့် ဂါတ်တိုင်ထားပါသည်။
လက်ဖက်ကုန်သည်က အိမ်သို့သွားအပ်သည့်အခါတွင် အဖေသည်
စိတ်ဆိုးလွန်းသဖြင့် ကျွန်တော့်ကို တိုင်တွင်ကြိုးတုတ်ပြီး ရိုက်ပါသည်။

ကျွန်တော်သည် နောင်ကြီးပြင်းလာသည့်အခါတွင် အိမ်မှ နှစ်ခါလောက် ထွက်ပြေးဖူးပါသေးသည်။ တမာတန်းက ပေါ်ခဲ့သော အိမ်ပြေးစိတ်သည် ကြီးသည်အထိ ပါလာသလား မဆိုနိုင်ပါ။

တမာတန်းနှင့် ပတ်သက်၍ နောက်တစ်ချက် ကျွန်တော် သတိရစရာ ကျန်သေးသည်။ ယင်းမှာ ဂျပန်တော်လှန်ရေးအတွင်းက ဂျပန်တို့ အသတ်ခံသွားရသော ကျွန်တော်တို့ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေး ရဲဘော်ကိုတင်ဦး၏ သချိုင်းရှိသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ကိုတင်ဦး သည် မြို့နှင့် ဆယ်မိုင်ခန့်ဝေးသော ရွာတစ်ရွာတွင် ဂျပန်မိသွားပြီး ကိုယ့်ကျင်းကိုယ်တူးခိုင်းကာ ကျင်းဝတွင် ဒူးထောက်ခိုင်းပြီး ဓားဖြင့် ခုတ်သတ်လိုက်ပါသည်။ သူ့အလောင်းကို ထိုရွာအနီးက ကျင်းထဲတွင် ဂျပန်က မြှုပ်ပစ်ခဲ့ပါသည်။

စစ်ကြီးပြီးသွား၍ ဖက်ဆစ်ဆန့်ကျင်ရေးအဖွဲ့တွေ ဖွဲ့သော အခါတွင် ကျွန်တော်တို့သည် ကိုတင်ဦး၏ အရိုးကိုသွား၍ဖော်ကာမီး ပြီး တမာတန်းဘေးက ခံစပ်ကုန်းတောင်ကမူကလေးပေါ်တွင် အုတ်ဂူ ကလေးတစ်ခု လုပ်ကြပါသည်။ ထိုစဉ်က မြို့ပိုင်နှင့် အင်္ဂလိပ် အလိုတော်ရီ လူကြီးမင်းများက မြို့ထိပ်တွင် သချိုင်းဂူလုပ်ရမည်လော ဟုဆိုကာ ကန့်ကွက်တားမြစ်ခဲ့ကြပါသည်။ သို့ရာတွင် ကျွန်တော်တို့ လူငယ်များသည် သူတို့တားမြစ်ချက်ကို ဖီဆန်ကာ ကိုတင်ဦး၏ အရိုးပြာများကို ထိုတောင်ကမူကလေးပေါ်တွင် ဂူသွင်းကြပါသည်။

*

ထိုတစ်ခေါက် အညာသို့ရောက်စဉ် ကျွန်တော်သည် ရေနွေး ကြမ်းနှင့် အမဲခြောက်ဖုတ်ကို စာအုပ်နှင့် တွဲဖက်မြည်းရင်း အိမ်နောက် ဖေးက တမာပင်ကလေးကို ကြည့်နေမိပါသည်။ အမေက အမဲခြောက်

စပ်ချဉ်ဟင်း၊ တမာရွက်တို့ဖြင့် ကျွေးသဖြင့် တမာတန်းကို သတိရကာ တမာပင်ကလေးကို မော့ကြည့်မိလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ တမာရွက်တွေ ကြွနေသည်မှာ သုံးလေးရက်ရှိပါပြီ။ ရိုးတံပြိုင်းပြိုင်း ဖြစ်နေသော တမာပင်ကိုကြည့်၍ ကျွန်တော် နွေလွမ်းဝေဒနာ ဝင်လာပါသည်။

သည်နေ့ မော့ကြည့်လိုက်တော့ နှစ်ရက်သုံးရက်ခန့် ရိုးတံပြိုင်းပြိုင်းဖြစ်နေသော တမာပင်ကလေးတွင် ရွက်နုတွေ ထွက်နေသည်ကို ကျွန်တော်မြင်ရသည်။ ပြက္ခဒိန်ကို လှမ်းကြည့်လိုက်တော့ ဖေဖော်ဝါရီ ၂၄ ရက်။

ကျွန်တော်သည် နေ့စဉ်မှတ်တမ်းစာအုပ်ကို ထယူကာ အိမ်နောက်ဖေးက တမာပင်ကလေး ရွက်နုတွေ စထွက်တဲ့နေ့ဟု မှတ်ထားလိုက်ပါသည်။ အခြားသော တမာပင်များကို ကြည့်လိုက်တော့ လည်း ရွက်နုကလေးတွေ ဆင်စပြုနေပါသည်။ တမာပင်တို့သည် တပို့တွဲလပြည့်ကာနီးနှင့် လပြည့်ကျော်လောက်တွင် ရွက်နုဆင်သည်ကို ကျွန်တော်တွေ့ရပါသည်။

ရှေးစာဆိုတို့က တမာကို မကောင်းသည့်ဘက်တွင် ဥပမာတင်စား၍ သုံးခဲ့ကြပါသည်။ တမာလိုမခါးနဲ့ ပျားလိုချိုဟု ပြောကြပါသည်။ တမာရောယုက်၊ စိုက်ရောဖက်က၊ သရက်ပင်မင်း၊ သီးချိုကင်း၏ဟု ဆိုကြပါသည်။

သို့ရာတွင် ယင်းမှာ တစ်ဖက်သက်ကျသော နိဂုံးချုပ်နည်းဟု ထင်ပါသည်။ တမာပင်သည် အဆင်းမလှသော်လည်း အရိပ်ကို ပေးပါသည်။ တမာပန်းရနံ့သည် ရိုင်းသော်လည်း မွှေးမြဲမွှေးပါသည်။ တမာရွက်သည် အကြွေမြန်သော်လည်း ချက်ချင်းရွက်နုထွက်ပါသည်။

တမာသည် ခါးသည်ဟု ဆိုသော်လည်း ခံတွင်းမြိန်စေပါသည်။
 နောက်ပိုင်းတွင်မူ ကဗျာဆရာတို့က တမာပန်းကို ဖွဲ့လာကြ
 ပါသည်။ တမာသည် အညာ၏ ပုံရိပ်ဖြစ်လာပါသည်။ ချိုပြုံးက
 “တမာတောမှာပျော်တယ်ဆိုတဲ့ မောင်ရေ မောင်ရေ”ဟု တမာကို
 လွမ်းတစွာ ညည်းပါသည်။
 တမာနုချိန်သည် ကျွန်တော့်နွေလွမ်းဝေဒနာ၏ ရောဂါ
 လက္ခဏာချက် ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော့်အိမ်လွမ်းဝေဒနာ၏ ပြဒါးတိုင်
 လည်း ဖြစ်ပါသည်။

[စာပြီးနှစ် ၁၉၈၉]

ဇော်ဂျီ၊ ကျွန်တော်နှင့် သီရိပုဂ္ဂိုလ်အလွမ်း

ဤဆောင်းပါးကို ရေးသား၍ ငါးပတ်အရောက် ၁၉၉၀ ခု စက်တင်ဘာလ ၂၆ ရက်နေ့တွင် ဆရာကွယ်လွန်သွားခဲ့သည်။ ဆရာသည် ကျွန်တော့်ဆောင်းပါးများကို ဖတ်ဖြစ်သွားခဲ့ဟန်မတူပါ။ “မြသန်းတင့်က ငါ့အကြောင်း ရေးနေတယ်လို့ကြားတယ်၊ အဲဒီဆောင်းပါးပါတဲ့ မဂ္ဂဇင်းမရလို့ မဖတ်ရသေးဘူး” ဟု ဆောင်းပါး စတင်ပါလာစက ပြောကြောင်း တစ်ဆင့်ကြားရပါသည်။ ထို့နောက်တွင် ဖတ်ဖြစ်မဖတ်ဖြစ်ကို ကျွန်တော်မသိပါ။

လွန်ခဲ့သောနှစ်က တစ်ခေါက် နှစ်ခေါက်ရောက်ပြီး နောက်ထပ် ကျွန်တော် မရောက်ဖြစ်တော့။ တလောက ဆရာနေထိုင်မကောင်း ဖြစ်သည်ဟု ကြားရသော်လည်း သွားလျှင် စကားတွေ ထိုင်ပြောနေမည်ကိုစိုးသဖြင့် မသွားဖြစ်ခဲ့။ ဆရာသည် စကားအလွန်ပြောချင်သူ ဖြစ်ပါသည်။ ပြောစရာ စကားတွေလည်း သူ့တွင် တစ်ပုံကြီး ရှိနေ

တတ်သည်။ သဲလက်ယက်တွင်းမှ ရေသည် ကုန်ခန်းသည်မရှိဘဲ အမြဲ စိမ့်ယိုစီးထွက်နေသလို ဆရာ၏ ဦးနှောက်မှ အတွေးသစ် အမြင်သစ်တို့သည်လည်း အမြဲလိုလို စိမ့်ဆင်းဖြာကျနေတတ်သည်။ ဆရာနှင့်တွေ့လျှင် စကားအမျှင်မပြတ်ချင်။ ပြောစရာအကြောင်း တွေက မကုန်နိုင်။ သမိုင်းစာပေ အနုပညာပန်းချီ ဒဿန။

ထို့ကြောင့် ဆရာနေမကောင်းဖြစ်သည်ဟု ကြားရသည့်အခါ တွင် မသွားဖြစ်ဘဲ သတင်းကိုသာ တစ်ဆင့်မေးရသည်။ ပြန်နေကောင်း ပြီဟု ကြားသည့်အခါ သွားမည်ဟု စိတ်ကူးခဲ့သော်လည်း မရောက် ဖြစ်ခဲ့ပါ။

ဆရာသည် စကားပြောရလျှင် မောသည်ဟူ၍ မရှိ။ လေသံ အေးအေးဖြင့် ရေစီးသလို တသွင်သွင် ပြောတတ်ပြီး တစ်ခါတစ်ရံတွင် သိမ်မွေ့သည့် ဟာသကလေးတွေကို ညှပ်ပြောသွားတတ်ပါသည်။

၁၉၈၈ ခု နှစ်ဆန်းလောက်အထိ ဆရာသည် လဆန်း ဆယ်ရက်နေ့တိုင်း ရှုမဝသို့လာ၍ စာမူပေးကာ စာမူခ ထုတ်လေ့ရှိရာ ကျွန်တော်က မလာရန် ပြောပါသည်။ ဆရာက -

“ဘယ်မလာလို့ဖြစ်မလဲကွ၊ ငါ့မှာ စာရေးဆရာနဲ့တူတာဆိုလို့ ဒါကလေးပဲရှိတော့တာ၊ ဒီလိုမှမလုပ်ရင် စာရေးဆရာအဖြစ်က လျှော့ကျသွားတော့မှာ”ဟု ပြောဖူးသည်ကို ကျွန်တော် သတိရနေ ပါသည်။

ဆရာသည် တပည့်တို့အား အသိပညာကို ရက်ရောစွာဖြင့် ဖြန့်ဝေတတ်ပါသည်။ တစ်ခါတွင် ဆရာက ပန်းချီအကြောင်းတွေ ကို ပြောနေပါသည်။ အယ်ဂရီကို၊ ရာဖီယယ်၊ စေဇန်း၊ မိုးနေး၊ အဇ္ဈိလီဏ်ဂူ ပန်းချီကားများနှင့် ပုဂံ နံရံဆေးရေးပန်းချီကားများ၊

ဆရာဤ၊ ဦးဘဉာဏ်၊ ဦးငွေကိုင်တို့၏ လက်ရာများ။

ဆရာသည် ပြောရုံဖြင့်အားမရသေး။ ထိုင်ရာမှ စာအုပ်ဗီရိဆီသို့ ထသွားကာ ပန်းချီဝေဖန်သူအေ၊ ဘော့တကင်း၏ “ပန်းချီကို ချဉ်းကပ်လေ့လာခြင်း” ဆိုသည့် စာအုပ်တစ်အုပ်ကို ဆွဲထုတ်လာပြီး ကျွန်တော့်ကို လက်ဆောင်ပေးပါသည်။

“ဘော့တကင်းရဲ့ စာအုပ်ကိုဖတ်ကြည့်စမ်းကွ၊ ပန်းချီဝေဖန် ရေးနည်းနာအတွက် တော်တော် အထောက်အကူရတယ်”

သို့ရာတွင် ကျွန်တော် ချက်ချင်း မဖတ်ဖြစ်ပါ။ စာအုပ်မှာလည်း ပျောက်သွားပါသည်။ နှစ်လ သုံးလအကြာ ဆရာနှင့် တွေ့သည့်အခါ တွင် ဖတ်ပြီးပြီးလားဟု မေးသည်။

ကျွန်တော် အဖြေရ ခက်နေစဉ်ဆရာက

“မင်း မဖတ်ရသေးဘူးလား”

“ဟုတ်တယ်ဆရာ၊ ဖတ်မလို့လုပ်တုန်း ပျောက်သွားလို့”

ကျွန်တော်က အမှန်အတိုင်း ဝန်ခံသည်။ ဝန်မခံ၍ မဖြစ်ပါ။ နောက်တစ်ခါတွေ့၍မေးလျှင် ပို၍ အဖြေခက်မည် ဖြစ်ပါသည်။

“ငါ့ဆီမှာ ရှိသေးတယ်ကွ၊ ငါကြိုက်တဲ့စာအုပ်ဆိုရင် လက်ဆောင်ပေးဖို့ လေးငါးခြောက်အုပ်လောက် ဝယ်ထားတာ”

ဆရာက ကျွန်တော့်ကို ဘော့တကင်း၏စာအုပ် နောက်တစ်အုပ် ပေးလိုက်သည်။ (နောင်တွင်တက္ကသိုလ်မင်းမော်ကလည်း သူ့ကို ထိုစာအုပ်ပေးဖူးသည်ဟု ပြောပြ၏) ထို့ပြင် ဟားဗတ်ရိဒ် ရေးသည့် အနုပညာဝေဖန်ရေးနှင့် ပတ်သက်သော ကျမ်းတစ်အုပ်ကို လည်း ပေးလိုက်သေးသည်။

အချို့သူများသည် စာအုပ်ထဲမှ ဖတ်ပြီး ကိုယ်တိုင်ကြံဆ၍

ရသည့်အတွေးလိုလို၊ ကိုယ်ပိုင်အသိလိုလို ပြောလေ့ရှိကြပါသည်။
ထိုအတွေး ထိုအမြင် ဘယ်ကရသည်ဆိုသည့် ရင်းမြစ်ကို ထုတ်ဖော်
ပြောလေ့မရှိကြပါ။ ကိုယ်ဖတ်နေသည့် စာအုပ်ကို အသိပေးလေ့
မရှိကြပါ။ ဆရာကား စာအုပ်ကို ဝှက်တတ်သူမဟုတ်။ စာအုပ်ကို
ငှားရုံမျှမက ပေးဝေသူ ဖြစ်ပါသည်။

အသိဉာဏ်ပေးဝေသူသည် ဘယ်တော့မှ စာအုပ်ကို ဝှက်မထား
တတ်ပါ။

ကျွန်တော်သည် ဆရာ၏ နောက်ဆုံးရက်များတွင် မတွေ့လိုက်
ရသည့်အတွက် နောင်တကြီးစွာဖြင့် ဆရာ၏ ဈာပနကို ကျွန်တော်
သွားပို့ပါသည်။

ဈာပနမှာ ညနေ သုံးနာရီတွင် ပို့ဆောင်မည်ဟု ကြေညာထား
သဖြင့် စောစောသွားမည်ဟု ဆိုကာ ညနေ နာရီပြန်နှစ်ချက်တွင်
ဈာပနသို့ ရောက်အောင်သွားခဲ့သည်။

ကျွန်တော်ရောက်သည့်အခါတွင် ပရိသတ် ပြည့်နေလေပြီ။
ထိုင်စရာပင် မရှိတော့။

ကျွန်တော် ဈာပန အခမ်းအနားသို့ ရောက်သည်နှင့် ဆရာ၏
ရုပ်ကလာပ်ကို ထိုင်၍ကန်တော့ပါသည်။

သည်တစ်ကြိမ်တွင်မူ ဆရာသည် သူပေးနေကျ ဆုကို
မပေးနိုင်တော့ဟု တွေးမိရင်း ရင်ထဲတွင် လှိုက်နေပါသည်။

ကျွန်တော်သည် ဆရာ့ကို များများ မကန်တော့ဖူးပါ။
ယခုတစ်ကြိမ်သည် ကျွန်တော့်အဖို့ စတုတ္ထနှင့် နောက်ဆုံးအကြိမ်
ကန်တော့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ယခင်သုံးကြိမ်မှာ ကျွန်တော် အထိန်းသိမ်းခံရာမှ ပြန်ထွက်လာ

စဉ် ကာလများက ဖြစ်ပါသည်။ တစ်ကြိမ် ပြန်ထွက်လာရတိုင်း ကျွန်တော်သည် ဆရာနှစ်ဦး (ဇော်ဂျီနှင့် မင်းသုဝဏ်)တို့ကို သွား၍ ကန်တော့မြဲဖြစ်ပါသည်။ ကြမ်းပေါ်တွင် လဲကျသွားသော ကလေးငယ် သည် လဲရာမှ လူကြီးဆီသို့ ထပြေးလာကာ ခိုလှုံရာကိုရှာသည့် သဘောမျိုးနှင့် တူမည်လား မပြောတတ်ပါ။

ဆရာတို့နှင့် စကားပြောလိုက်ရလျှင် ကျွန်တော်စိတ်သက် သာရာ ရသွားတတ်ပါသည်။ အရင်တုန်းက ကျွန်တော်ကန်တော့တိုင်း ဆရာက ဆုပေးလေ့ ရှိပါသည်။

“အေး အသက်ရှည်ပါစေ၊ စာတွေများများ ရေးနိုင်ပါစေ”

ဆရာသည် ကျွန်တော်ကန်တော့တိုင်း ထိုဆုကို ပေးမြဲဖြစ် ပါသည်။

ကျွန်တော်သည် ဆရာ၏ ရုပ်ကလာပ်ကို စတုတ္ထနှင့်နောက်ဆုံး အကြိမ် ကန်တော့ရင်း ဆရာ၏ ဆုတောင်းကို သတိရနေသည်။

သည်တစ်ကြိမ်တွင်မူ ဆရာသည် ကျွန်တော့်ကို ဆုပေးနိုင်ခြင်း မရှိတော့။

ကျွန်တော်သည် ကန်တော့ရာမှထကာ ဆရာ၏ ရုပ်ကလာပ် ကို ကြည့်မိသည်။ ပါးလျသော ခန္ဓာကိုယ်သည် ပန်းစည်းတွေ၊ ပန်ခွေတွေကြားတွင် လဲလျောင်းလျက်။ ညှာတာခြင်းကင်းသော သေမင်း၏ လက်ခုပ်တွင်းမှာပင်လျှင် ဆရာ၏ မျက်နှာသည် အပြုံး လဲ့လဲ့သန်းလျက်။ ပါမောက္ခပျို၊ ကဗျာဆရာပျို ဘဝကလည်း ထိုအပြုံး၊ လောကဓံ အနိမ့်အမြင့်တို့ကို တွေ့စဉ်ကလည်း ထိုအပြုံး၊ ဧရာ၏ ဖိစီးမှုကို ခံရစဉ်မှာလည်း ထိုအပြုံး။ ဝင်းလက်တောက်ပမှု မှေးမှိန်ကောင်း မှေးမှိန်သွားမည်၊ အပြုံးကမူ လွင့်ပြယ်ခြင်းရှိ။

ဆရာသည် လက်လှမ်းမီရာ တပည့်များအပေါ်တွင် သံယောဇဉ်ကြီးသူဖြစ်သည်။ ၁၉၅၈-၆၀ နှင့် ၁၉၆၂ ခု နောက်ပိုင်းကာလများတွင် ကျွန်တော် အထိန်းသိမ်းခံရစဉ် ဆရာသည် တစ်နှစ်လျှင် နှစ်ကြိမ် သုံးကြိမ်လောက် လူလွတ်၍ ကျွန်တော့်မိသားစု နေရေးထိုင်ရေးကို စုံစမ်းကာ ထောက်ပံ့တတ်သည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် ငွေ၊ တစ်ခါတစ်ရံတွင် ကလေးတွေဖို့ မုန့်ပဲသရေစာ။

ကျွန်တော်နှင့် ဆရာညီ ကိုလှသောင်း (ဖျာပုံ ပမညတပြည်သူ့လွတ်တော်အမတ်) တို့မှာ အတူတူ အထိန်းသိမ်းခံကြရသူများဖြစ်သဖြင့် သူ့ညီမိသားစုကို ထောက်ပံ့တိုင်း ကျွန်တော့်မိသားစုကို စုံစမ်းကာ ထောက်ပံ့ခြင်းဖြစ်သည်။

၁၉၇၂ ခု အထိန်းသိမ်းခံရရာမှ ပြန်လွတ်လာသည့်အခါတွင် ကျွန်တော့်မှာ မျက်စိမှုန်လာသည်။ ဆရာက ကျွန်တော့်မျက်စိအခြေအနေကိုမေးပြီး ဆေးစားရန် တိုက်တွန်းသည်။ တိုက်တွန်းရုံမျှမက မြန်မာမျက်စိဆေးကို ဝယ်ပေးသည်။

“ဒီဆေးကို စားကြည့်ကွ လှသောင်းတော့ ဒီဆေးကို စားတာနဲ့ ဘောလုံးပွဲကြည့်လို့ရပြီ”

သူ့ညီ ကိုလှသောင်းမှာ ကျွန်တော့်ထက် ဆယ်နှစ်လောက်ကြီးပြီး “ပြည်တော်သစ်” ဂျာနယ်ကို ထုတ်စဉ်က ကျွန်တော်နှင့် လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်ဖြစ်သည်။ သူ့မျက်မှန်သည်လည်း ကျွန်တော့်မျက်မှန်နီးပါး ထူသည်။

ကိုလှသောင်းသည် ဘောလုံးကို တစ်ချက်မှ မကန်ဖူးသော်လည်း ဘောလုံးပွဲ အလွန်ဝါသနာပါသူဖြစ်သည်။ ဘောလုံးရာသီရောက်လျှင် ဘယ်လောက်ညံ့သည့် ဘောလုံးသင်းတွေ ကန်သည်

ဖြစ်စေ၊ သူသည် အောင်ဆန်းကွင်းကိုတော့ နေ့တိုင်းရောက်တတ်သည်။ စာကြည့်လျှင် မျက်မှန်ချွတ်ပြီး ကပ်ဖတ်ရသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် အခြေအနေဆိုးလာကာ စာကြည့်လျှင် လက်ကိုင်မှန်ဘီလူးကလေး တစ်လက်ဖြင့် ဖတ်ရသည်။ ဘောလုံးပွဲကြည့်လျှင်လည်း ဘောလုံးကို မမြင်ရသဖြင့် အဝေးကြည့်မှန်ပြောင်းဖြင့် ကြည့်ရသည်။

ဆရာသည် ကျွန်တော့်ကို ကိုလှသောင်းစားသည့် ရေကျော်က မြန်မာဆေးကို ဝယ်ပေးပါသည်။ သို့ရာတွင် ကျွန်တော်မစား ဖြစ်ပါ။ မြန်မာဆေးမှာ ညတိုင်း အိပ်ရာဝင် မှန်မှန်စားရသည့် ဆေးဖြစ်သဖြင့် ညတိုင်းမစားဖြစ်သည့်အခါတွေ ရှိပါသည်။ နောက်တွင် လုံးဝ မစားဖြစ်တော့။

နောက်တစ်ခါတွေ့ရသည့်အခါတွင် ဆရာက မျက်စိသက်သာ ရဲ့လားဟု မေးသည်။ ကျွန်တော်က သက်သာပါတယ်ဟု အလိုက် အထိုက်သာဖြေခဲ့ပါသည်။ အမှန်တော့ တစ်ထုပ်နှစ်ထုပ် စားပြီးနောက် မစားဖြစ်တော့ပါ။

တစ်နေ့တွင် ဆရာက ကျွန်တော့်မျက်စိအကြောင်းမေးပြီး ဆရာတစ်ယောက်ထံသို့ ညွှန်ပြပါသည်။

“လှသောင်း မျက်စိကို ပျောက်စေ ဆရာတစ်ယောက်နဲ့ ကုနေတယ်ကွ၊ ငါလည်း ပျောက်စေဆရာတို့ ဘာတို့ ဆိုတာတွေကို သိပ်အယုံအကြည်မရှိပါဘူး၊ ဒါပေမယ့် အဲဒီ ပျောက်စေဆရာကတော့ တော်တော် နာမည်ကြီးတယ်ကွ၊ ခု လှသောင်း သွားသွားပြီး ပြနေတယ်၊ သူကလည်း မင်းကို ပြပေးချင်တယ်၊ မင်း သူနဲ့ တွေ့ပြီး လိုက်သွားပါလား၊ ကိုယ်က မျက်စိနဲ့ အလုပ်လုပ်တဲ့သူ မဟုတ်လားကွ၊ ဂရုစိုက်မှ ကြာကြာ သုံးနိုင်မှာပေါ့”

ထိုစဉ်က ကိုလှသောင်းမှာ မျက်လုံးကြီးနှစ်ဖက်လုံး နီရဲကာ ဖူးဖူးရောင်လာသဖြင့် မျက်စိဆေးရုံတွင် တက်ကုနေရပါသည်။ သို့ရာတွင် သိပ်မသက်သာပါ။ ထိုပျောက်စေ ဆရာနှင့် ကုသသည့်အခါ တွင် တော်တော်သက်သာလာသည်ဟု ဆိုပါသည်။

ကျွန်တော်သည် ဆရာ့ကို အလိုက်အထိုက်သာ ပြန်ဖြေခဲ့သော် လည်း ကိုလှသောင်းဆီကို မသွားဖြစ်ခဲ့။ ကိုလှသောင်းမှာလည်း လူတွဲမှ သွားနိုင်လာနိုင်သော အခြေအနေဖြစ်သဖြင့် ကျွန်တော့်ဆီ လာမခေါ်ဖြစ်ပါ။

ဆရာကလည်း တွေ့တိုင်း ကျွန်တော့်ကို လှသောင်းဆီ မသွားသေးဘူးလားဟု တစ်မေးတည်း မေးတတ်ပါသည်။

ကျွန်တော် မသွားဖြစ်ပါ။

၁၉၇၅ ခုနှစ် ဆောင်းတစ်ညတွင် ကိုလှသောင်း ကျွန်တော့် အိမ်သို့ ကားကလေးဖြင့် ရောက်လာပါသည်။

“မျက်စိ သွားပြမလို့၊ ကိုကိုသိန်းဟန်က ခင်ဗျားကိုပါ ခေါ်သွားဆိုလို့ လာခေါ်တာ၊ အားတယ်မဟုတ်လား”

ကိုလှသောင်းသည် ကျွန်တော့်ကို ကျောက်မြောင်းရှိအိမ်တစ် အိမ်သို့ ခေါ်သွားလေသည်။ လမ်းထဲတွင် မော်တော်ကားတွေ၊ လူတွေပြည့်ကျပ်နေသည်။ အားလုံး လူတစ်ထောင်လောက် ရှိပေလိမ့် မည်။ ပျောက်စေဆရာကို လာပြကြသည့် လူနာများ ဖြစ်ပါသည်။

“တစ်ချို့လူနာတွေက မနက်ပိုင်းမှာပြဖို့ လာစောင့်နေကြတာ တွေ၊ ကျွန်တော်တို့ကတော့ စာရင်းသွင်းပြီးသားမို့လို့ သန်းခေါင်ကျော် လောက်ဆိုရင် ကျွန်တော်တို့အလှည့် ရောက်မှာ”

ကျွန်တော်နှင့် ကိုလှသောင်းသည် ကားထဲတွင် ထိုင်စောင့်နေ

ကြသည်။ ည နာရီ နှစ်ချက်ကျော်မှ ကျွန်တော်တို့အလှည့်သို့ ရောက်သည်။

လူနာများမှာအမျိုးစုံ။ ကိုယ်တစ်ခြမ်းသေနေသူ၊ နှလုံးရောဂါ သည်၊ ကင်ဆာရောဂါသည်၊ မျက်စိရောဂါသည်၊ အခြားသောရောဂါ စွဲကပ်နေသူတွေလည်း အများအပြားပင်။

ကျွန်တော်တို့အလှည့် နီးသောအခါ အိမ်ထဲသို့ ဝင်လာခဲ့ ကြသည်။ အိမ်ထဲတွင်လည်း လူတွေအပြည့်။ နိုင်ငံခြား သံအမတ် ကတော်တစ်ဦးမှာ ကိုယ်တစ်ခြမ်းသေနေသဖြင့် သူ့ကို ပွေ့ချီခေါ် လာကာ ပျောက်စေဆရာထံ ပြနေသည်ကိုလည်း တွေ့ရသည်။

ပျောက်စေဆရာသည် ခုတင်ကလေးတစ်လုံးပေါ်တွင် ထိုင်လျက်ရှိသည်။ အသက်ဘာမျှ မကြီးသေး။ အလွန်ဆုံးရှိုမှု လေးဆယ်ကျောက်လောက်သာ ရှိဦးမည်ထင်သည်။ သူသည် လာသမျှ လူနာများကို ပါးစပ်မှတတ်တွတ် မန်းပေးနေသည်။

ကျွန်တော်သည် စိတ်တန်းထိုင်နေရာမှ ကျွန်တော့်အလှည့်သို့ ရောက်သည့်အခါတွင် ရှေ့သို့တိုးလာခဲ့သည်။ သူ့ရှေ့သို့ ရောက်သည့် အခါတွင် ကျွန်တော့်ကို ဘာမျှမမေး။ နာမည်ကိုလည်း မမေး။ ရောဂါကိုလည်း မမေး။ ကျွန်တော့်မျက်နှာအနီးတွင် လက်ယာ လက်ညှိုးဖြင့် လက်ယာရစ်ပြီး ဆယ်ပတ်လှည့်သည်။ ထို့နောက် လက်ဝဲရစ်ဆယ်ပတ်လှည့်သည်။ ပါးစပ်က ဂါထာမန္တန်လား ဘာလား မသိ၊ ဆီမန်းသလို တတ်တွတ်ရွတ်သည်။ ဤမျှသာ ဖြစ်သည်။

ကျွန်တော်ပြီးလျှင် နောက်တစ်ယောက်လာရသည်။ နောက် တစ်ယောက်ကိုလည်း ထိုနည်းအတိုင်းပင်ကုသည်။ တစ်ယောက်ကို ဘယ်လောက်မျှမကြာ။ တစ်မိနစ် နှစ်မိနစ်လောက်သာ ကြာမည်

ထင်ရသည်။ ပျောက်စေဆရာသည် နာမည်မမေး၊ ရောဂါမမေး၊ စကားလည်း တစ်ခွန်းမျှမပြောဘဲ ရှေ့တွင်ရောက်လာသူကို မျက်နှာအနီးသို့ကပ်လာ လက်ညှိုးဖြင့် လက်ယာရစ်ဆယ်ပတ်၊ လက်ဝဲရစ်ဆယ်ပတ် ပတ်ရုံမျှသာ။

ကျွန်တော်တို့သည် မနက်လေးနာရီထိုးလောက်ကျမှ အိမ်သို့ ပြန်လာခဲ့ကြသည်။

ကျွန်တော့်စိတ်ထဲတွင်မူ ဘာမျှထူးခြားသည် မထင်ပါ။

“ဒါဆိုပြီးပြီလား” ဟု အပြန်တွင် ကိုလှသောင်းကို မေးသည်။

“မပြီးသေးဘူး၊ မကြာခဏ ပြရမယ်၊ တစ်ခါတည်းနဲ့တော့ ဘယ်မှာ ချက်ချင်းပျောက်ပါ့မလဲ”

ကျွန်တော့်စိတ်ထဲတွင် ပျောက်စေဆရာ ကုသလျှင် တစ်ခါတည်း ပျောက်ရမည်ဟု ထင်ခဲ့ပါသည်။ မထူးပါ။

ကိုလှသောင်းက နောက်တစ်ခါသွားရန် ပြောသော်လည်း ကျွန်တော်မသွားဖြစ်တော့ပါ။

နောက်တစ်ခါ ကိုလှသောင်းနှင့်တွေ့သည့်အခါတွင် သူက-

“ကိုကိုသိန်းဟန်က ခင်ဗျားကို စိတ်ဆိုးနေတယ်၊ ရောဂါဆိုတာ ယူပစ်သလို ဘယ်မှာ ပျောက်ပါ့မလဲတဲ့၊ ဒီကောင်က တော်တော် တစ်ယူသန်တဲ့ကောင်” တဲ့။

နောက်တစ်ခါ ဆရာနှင့်တွေ့သည့်အခါတွင် ဆရာသည် ကျွန်တော့်ကို ထိုအကြောင်း ဘာမျှ မမေးပါ။

“ကိုယ်က မျက်စိနှင့် အလုပ်လုပ်ရတာ၊ မျက်စိကို ချွေချွေတာတာ သုံးပေါ့ကွာ” ဟုသာ ပြောပါသည်။

ဆရာသည် လွတ်လွတ်လပ်လပ် နေတတ်သူ ဖြစ်ပါသည်။

တစ်ခါတစ်ရံ တက္ကသိုလ်စာကြည့်တိုက်ရှိ ဆရာအခန်းသို့ ရောက် သွားလျှင် ဆရာက “လက်ဖက်ရည် သောက်ရအောင်ကွာ” ဟု ပြောတတ်သည်။ ဆရာသည် လက်ဖက်ရည်ကို တော်တော်ကြိုက်ပါ သည်။ ကော်ဖီကို သောက်လေ့မရှိပါ။

ကျွန်တော်က သူ့ရုံးခန်းသို့ မှာမည်ထင်သဖြင့် ထိုင်နေစဉ် ဆရာက -

“လက်ဖက်ရည်ဆိုင် သွားရအောင်ကွာ” ဟု ဆိုပါသည်။

“ဆရာ လက်ဖက်ရည်ဆိုင် ထိုင်သလား ဆရာ”

“ဟ ဘာဖြစ်လို့ မထိုင်ရမှာလဲကွ၊ လက်ဖက်ရည်သောက် တယ်ဆိုတာ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်ထိုင်သွားသောက်မှ ကောင်းတာကွ၊ လူတွေနဲ့လည်း တွေ့ရတယ်၊ လက်ဖက်ရည်ဆိုင် ထိုင်ရတာကိုက အရသာ တစ်မျိုးကွ”

ဆရာသည် ကျွန်တော့်ကို လှုပ်ဆင်ဘက်ရှိ ကင်တင်းတစ်ခု ပေါ်သို့ ခေါ်သွားသည်။ ထိုဆိုင်မှာ လူကြီးရယ်လို့ သိပ်မရှိလှ။ ကျောင်းသား ကျောင်းသူတွေ၊ အတွဲတွေသာ များသည်။ ဆရာသည် နောက်မျိုးဆက် ကျောင်းသားလူငယ်များနှင့်လည်း ရင်းနှီးစွာ နေတတ် ပါသည်။ မကြာမီ ကျွန်တော်တို့ဝိုင်းတွင် ဆရာတပည့် လူငယ်များ ရောက်လာသဖြင့် စည်နေတတ်ပါသည်။

ကျွန်တော်သည် ဆရာရုပ်ကလာပ်ကိုကြည့်ရင်း ရုပ်ပုံကားချပ် များသည် ကျွန်တော့်မျက်စိထဲတွင် တစ်ဖျတ်ဖျတ် ပေါ်လာကြပါသည်။

ကျွန်တော်သည် မီးသင်္ဂြိုဟ်စက်ခေါင်းတိုင်မှ လွင့်ပျံ့တက်လာ သော မီးခိုးငွေ့များကို ကြည့်ပြီးနောက် လက်ထဲက ယပ်တောင်ကို ကြည့်လိုက်သည်။ ယပ်တောင်ပေါ်တွင် ၁၉၃၅ ခုနှစ်က ဆရာ၏

ဆုတောင်းကို တွေ့ရသည်။

“ဪ-လူ့ပြည်လောက၊ လူ့ဘဝကား

အိုရ နာရ၊ သေရဦးမည်

မှန်ပေသည်တည့်။

သို့တပြီးကား၊ သင် သေသွားသော်

သင်ဖွားသော မြေ၊ သင်တို့မြေသည်

အခြေတိုးမြှင့်၊ ကျန်ကောင်းသင့်၏။

သင်၏မျိုးသား၊ စာစကားလည်း

ကြီးပွားတက်မြင့်၊ ကျန်ကောင်းသင့်၏။

သင်ဦးချ၍၊ အမျှဝေရာ

စေတီသာနှင့်၊ သစ္စာအရောင်

ဉာဏ်တန်ဆောင်လည်း

ပြောင်လျက်ဝင်းလျက် ကျန်စေသတည်း။

[စာပြီးနှစ် ၁၉၉၀]

လက်ဖက်ရည်ဆိုင်ထဲမှာ ဖြတ်သန်းစီးဆင်းသွားသော ရေအလျင်

(၁)

ကျွန်တော်သည် ၄၅ လမ်းထဲသို့ ချိုးဝင်လိုက်သည်။

ဗိုလ်ချုပ်လမ်းနှင့် အနော်ရထာလမ်းမကြီးများပေါ်တွင်
မော်တော်ကားသံတွေ၊ ဟွန်းသံတွေ ဆူညံနေသလောက် လမ်းထဲမှာ
တိတ်ဆိတ်နေသည်။ အချို့နေရာများတွင် တိုက်သစ်အိမ်သစ်တွေကို
မြင်ရသော်လည်း အချို့နေရာများတွင်မူ တိုက်ဟောင်း အိမ်ဟောင်းတွေ
ကျန်နေသေးသည်။ တချို့အိမ်တွေမှာ စက္ကူပန်းရုံလေးတွေ၊ ဗာဒံပင်
ပိုင်းပိုင်းကလေးတွေ စိမ်းစိုအေးမြနေသည်။

ကျယ်ဝန်း၍ လေကောင်းလေသန့်ရသည့် မဟေသီမဂ္ဂဇင်း
တိုက်အပေါ်ထပ်သို့ ရောက်သွားသည့်အခါတွင် ရန်ကုန်မြို့ကြီးမှ
အိမ်တစ်အိမ်သို့ ရောက်သွားသည်နှင့်မတူ။ မြို့ပြ သဲကန္တာရကြီးထဲက

အားမာန်သစ်စာပေ

အိုအေစစ်ကလေးတစ်ခုကို ရောက်သွားသလို ခံစားလိုက်ရသည်။

မဟေသီ အယ်ဒီတာချုပ်နှင့် အယ်ဒီတာအဖွဲ့ဝင်များက ကြိုလျှင် သူတို့ မဂ္ဂဇင်းတိုက်ကိုပါ ဝင်ပါဟု မကြာခဏ ဖိတ်တတ်သည်။ သို့ရာတွင် မရောက်ဖြစ်ခဲ့ပါ။ တလောကမှ လမ်းကြိုသဖြင့် မဟေသီမဂ္ဂဇင်းတိုက်ရှိရာကို ရောက်သွားခြင်းဖြစ်သည်။

မဟေသီ မဂ္ဂဇင်းတိုက်ကိုသာမဟုတ်။ မဂ္ဂဇင်းတိုက်တည်ရာ ၄၅ လမ်းကို မရောက်ဖြစ်သည်မှာလည်း တော်တော်ကြာပါပြီ။

ဟိုတုန်းကတော့ ၄၅ လမ်းကို မကြာခဏ ရောက်ဖြစ်သည်။ မကြာခဏပင် မဟုတ်ပါ။ နေ့တိုင်းလောက်ပင် ရောက်ဖြစ်ပါသည်။

ဟိုတုန်းကဆိုသည်မှာ စစ်ပြီးစ ၁၉၄၇-၄၈ ခုနှစ်တစ်ဝိုက်။ ကြာတော့ ကြာခဲ့ပြီကော။

(၂)

ထိုစဉ်က နေ့တိုင်းလိုလို ၄၅ လမ်းထဲသို့ ရောက်ရသည်မှာ အခြားကြောင့် မဟုတ်ချေ။ သွေးသောက်မဂ္ဂဇင်းတိုက်ရှိသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ကျွန်တော်တို့တစ်သိုက်က ၅၁ လမ်း ရန်ကျော်ဂျာနယ်တိုက်မှာ စတည်းချတတ်သည်။ ရန်ကျော်ဂျာနယ်တိုက်မှာ ကျော်လင်းစာပေ “ကိုအုန်းမြင့်” နှင့် ကွယ်လွန်သူ စာရေးဆရာ “စောဦး” တို့ တည်ထောင် တည်းဖြတ်သည့် အပတ်စဉ်ဂျာနယ် ဖြစ်သည်။ နောင် ကျွန်တော်တို့ တစ်တွေ စာပေသစ်မဂ္ဂဇင်းကို ထုတ်ဝေကြသည့်အခါတွင်လည်း ထိုနေရာမှာပင် စာတည်းချကြသည်။

ထိုစဉ်က ရန်ကုန်အရှေ့ပိုင်းသည် စာရေးဆရာတွေ တော်တော် များများအား တွေ့နိုင်သောနေရာဖြစ်သည်။ မဂ္ဂဇင်းတိုက်များ၊

ပုံနှိပ်တိုက်များကလည်း အရှေ့ပိုင်းမှာပင် ရှိတတ်သည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်တို့သည် ကျောင်းမှ မြို့ထဲသို့လာလျှင် ရေကျော်ဘက်ကို တော့ ရောက်အောင်သွားတတ်သည်။

စစ်မဖြစ်မီက ကျွန်တော်တို့ ငယ်ငယ်က စာရေးဆရာကြီး များကအစ ကျွန်တော်တို့နှင့် ခေတ်ပြိုင်စာရေးဆရာငယ်အထိ လူစုံ တက်စုံ တွေ့ရတတ်သည်။ ထို့ကြောင့် ရေကျော်သို့ ရောက်နေကြခြင်း ဖြစ်သည်။

မြန်မာဝတ္ထုခေတ်ဦးဟု ခေါ်နိုင်သော နှစ်ပဲတန် ဝတ္ထုခေတ်နှင့် လေးပဲတန် ဝတ္ထုခေတ်တုန်းက ဝတ္ထုတွေကို လှိုင်လှိုင်ရေးခဲ့ကြသော “သခါ” သည် ရေကျော်ထဲမှာနေသည်။ ပျော့ပျောင်းသည့် ဆံပင်ထူထူ အသားဖြူဖြူ၊ နွဲ့နွဲ့နှောင်းနှောင်း၊ မျက်နှာထားက အစဉ်ချိုနေတတ် သည်။ စကားပြောလျှင် တိုးတိုးပြောတတ်သည်။

ကျွန်တော်သည် “သခါ” ကို မြင်ရသည့်အခါတွင် နှစ်ပဲတန် လား၊ လေးပဲတန်လားမသိ။ ဝတ္ထုခေတ်ဦးကပေါ်ခဲ့သည့် “ရှက်လွန်း လို့” ဝတ္ထုထဲက ဇာတ်လိုက်ကို ပြေး၍ သတိရနေသည်။

“သခါ” သည် စာရေးဆရာ ပြဇာတ်ကလျှင် ဘုရင်ခန်းက ပါတတ်သည်။ ညီလာခံတွင် သန်လျက်ကို ဝင့်၍ဝင့်၍ တိုင်းရေး ပြည်ရေးကို ဆွေးနွေးနေသော “သခါ” ၏ အသံသည် ဇာတ်ရုံထဲတွင် ဟိန်းနေတတ်သည်။

တစ်နှစ်တွင် “သခါ” သည် ဘယ်သူ့ကို စိတ်ဆိုးနေသည်မသိ။ “ဟေ့... သခါတဲ့ကွ ဘယ်သူ့ကိုမှ မကြောက်လို့ ပုလိပ်ကထွက်ပြီး စာရေးဆရာလုပ်တာ” ဟု ကြမ်းနေသည်။ သူ့လက်ထဲတွင် ဇာတ်စင် ပေါ်တွင်ကိုင်သည့် သန်လျက်သည် ပြောင်လက်နေသည်။

ဘုရင်အဝတ်အစားတွေဝတ်၍ မျက်နှာချေတွေ အဖွေးသား ဖြင့် ကန့်လန့်ကာကြားတွင် သန်လျက်ကြိမ်းကြိမ်းနေသော “သခင်” ကို ကြည့်၍ ဇာတ်စင်နောက်မှ လူများသည် ပြုံးနေကြသည်။

ရေကျော်တွင် “သခင်” သာမဟုတ်။ ငယ်ငယ်က ဝတ္ထုတွေ ရေးခဲ့သည့် “မြို့မအုန်း” လည်းရှိသည်။ ငယ်ငယ်တုန်းက “မြို့မအုန်း” ၏ “အုံပုန်းချစ်” ကို ဖတ်ခဲ့ရဖူးသည်။ နှစ်ပဲတန်လား၊ လေးပဲတန်လား မမှတ်မိ။ သည်တုန်းက ကျွန်တော့်အသက် (၁၀)နှစ်လောက်သာ ရှိသေးသဖြင့် လူကြီးတွေမသိအောင် တိတ်တိတ်ပုန်း ဖတ်ခဲ့ရသည်။

ကျွန်တော်တို့ခေတ်တုန်းက အပျိုပေါက် လူပျိုပေါက်တွေမှ ဝတ္ထုဖတ်သင့်သည်ဟူသော အစွဲရှိသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထို့မတိုင် ခင်တုန်းကမူ အပျိုပေါက် လူပျိုပေါက်ပင်လျှင် ဝတ္ထုမဖတ်ရ။

မန္တလေး “မောင်ခင်မောင်”(ခေါ်)လယ်ပတိပဏ္ဍိတ “ဦးမောင် ကြီး” ရေးသည့် “သန်းသန်း” ဝတ္ထုတို့၊ “ခင်မြင့်ကြီး” ဝတ္ထုတို့၊ “ပီမိုးနင်း” ၏ “ပွဲစားကြီး ဂရာရွတ်ကိုမြာချွတ်ခန်း” ဝတ္ထုတို့ဆိုလျှင် အပျိုပေါက် လူပျိုပေါက်တွေပင် ဖတ်ခွင့်မရ။ အလဇ္ဇီစာပေဟုသတ်မှတ် ကြသည်။

ကျွန်တော်သည်...

ကျွန်တော်တို့နှင့် လက်ဖက်ရည်ဆိုင်လာ၍ ထိုင်တတ်သော “မြို့မအုန်း” ကို ငေးကြည့်နေမိသည်။ သူကတော့ “သခင်” လို ဖြူဖြူသွယ်သွယ်မဟုတ်။ အသားမည်းမည်း၊ ခပ်ဝဝ၊ အရပ်ပျပ်ပျပ်၊ ကော်ကိုင်းတပ် မျက်မှန်ထူထူထဲမှ သူ့မျက်လုံးများသည်ရယ်နေတတ် ကြသည်။

တစ်ခါတစ်ရံတွင် လူငယ်တွေကြားထဲလာ၍ လက်ဖက်ရည်

ဆိုင်ထိုင်သူများမှာ ဆရာကြီး “မွန်းဓာတု” နှင့် “ရွှေစကြာ” တို့ဖြစ်သည်။

ဆရာကြီး “မွန်းဓာတု” မှာ ဝတ္ထုရေးဆရာမဟုတ်ပါ။ တစ်ခါ တစ်ရံတွင်သာ မြန်မာစာပေနှင့် ပတ်သက်သည့် ဆောင်းပါးများ၊ လောကဓာတ်ပညာ(သိပ္ပံပညာ)နှင့် ပတ်သက်သည့် ဆောင်းပါးများကို ရေးတတ်သူဖြစ်သည်။ အရပ်ပျပ်ပျပ် ကျွန်တော်တို့နှင့် စတွေ့စဉ်က တည်းကပင်လျှင် “မွန်းဓာတု” သည် အသက်တော်တော်ကြီးနေလေပြီ။

“ရွှေစကြာ” ကား အမြဲတမ်းလိုလို အပေါ်အင်္ကျီ မောင့်ကျက် သရေခေါင်းပေါင်းနှင့် ဆက်စုံရှူးဖိနပ်ကို ဝတ်ဆင်ထားတတ်သည်။ သူသည် လက်ဖက်ရည်ဆိုင်သို့ လာသည့်အခါမှာပင် ခေါင်းပေါင်းနှင့် အပေါ်အင်္ကျီကို ဝတ်ဆင်ထားတတ်သည်။ ကျွန်တော်တို့ ငယ်ငယ်လေး ကတည်းက ရာဇဝင်အချစ်ဝတ္ထုများကို ရေးဖွဲ့ခဲ့သော ဆရာကြီး ဖြစ်သည်။

လယ်တီပဏ္ဍိတ “ဦးမောင်ကြီး” နှင့် “ရွှေစကြာ” သည် ရာဇဝင် အချစ်ဝတ္ထုများကို အများဆုံး ရေးခဲ့သူများဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်ဖတ်ဖူး သော သူ့ရာဇဝင် အချစ်ဝတ္ထုများပင်လျှင် ဆယ်ဂဏန်းလောက် ရှိမည် ထင်သည်။ “နာခံတော်”၊ “အထောက်တော်”၊ “ကုန်းဘောင် ပြင်သစ်”၊ “စောဥမ္မာ”၊ “ဝန်ကြီးယောက်ဖ” စသည်...။

“ရွှေစကြာ” သည် သူ့ရာဇဝင် အချစ်ဝတ္ထုများကို တောင်ငူ ခေတ်၊ ပင်းယခေတ်နှင့် ကုန်းဘောင်ခေတ်တို့ကို နောက်ခံထားရေးလေ့ ရှိသည်။ အချစ်၊ နိုင်ငံရေး၊ လျှို့ဝှက်ကြံစည်မှု စသည်တို့ကို ယှက်လိမ် ရက်ဖောက်ထားသည့် ဇာတ်လမ်းဖြစ်သဖြင့် ဖတ်၍ ကောင်းသည်။

ကျွန်တော်တို့ဝိုင်းသို့ လာတတ်သည့် နောက်စာရေးဆရာတစ်

ယောက်မှာ “ရဲသမိန်”ဖြစ်သည်။ စစ်မဖြစ်ခင်တုန်းက သူ့ဝတ္ထုလေး တစ်ပုဒ်ကို ကျွန်တော်ဖတ်ပြီး စွဲလမ်းခဲ့ဖူးသည်။ သူက စာများများ မရေး။ စစ်မဖြစ်မီတွင် နာမည်ကြီးသည့် စာအုပ်တိုက်ကြီးတစ်တိုက်ကို တည်ထောင်ခဲ့ပြီး အောင်မြင်သော ဝတ္ထုများ၊ ကျမ်းစာအုပ်များကို ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ သူ့စာအုပ်တိုက်အမည်မှာ “ဘီကေ” စာအုပ်တိုက် ဖြစ်သည်။ သူ့အမည်ရင်းက “ဦးဘကြိုင်”ဖြစ်၍ သူ့စာအုပ်ကို “ဘီကေ”စာအုပ်တိုက်ဟု အမည်ပေးခြင်းဖြစ်သည်။

ကျွန်တော်ငယ်ငယ်တုန်းက သူ့စာအုပ်တိုက်မှာ ထုတ်ဝေသော စာအုပ်တစ်အုပ်ကို စာတိုက်မှတစ်ဆင့် မှာ၍ ဖတ်ခဲ့ဖူးသည်။ စာအုပ်မှာ “မဟာဆွေ”၏ “အချစ်ပြဿနာ”ဆိုသည့် စာအုပ် ဖြစ်သည်။

စစ်ပြီးသည့်နောက်တွင် “ရဲသမိန်” သည် စာသိပ်မရေးတော့။ ရေကျော်သမဝါယမတွင် မန်နေဂျာလုပ်သည်။ ကျွန်တော်တို့သည် လက်ဖက်ရည်သောက်ချင်လျှင် “ရဲသမိန်” ဆီသို့သွားပြီး လက်ဖက်ရည် အတိုက်ခိုင်းတတ်သည်။

ရေကျော်တွင် ကျွန်တော်တို့ အမြဲတမ်းလိုလို လက်ဖက်ရည် အတိုက်ခိုင်းသည့် စာရေးဆရာတစ်ယောက်မှာ “ဒေဝ”(ခေါ်) “ကိုစောခိုင်”ဖြစ်သည်။ “ကိုစောခိုင်”ကတော့ ဝတ္ထုခေတ်ဦးက

ဝတ္ထုရေးဆရာမဟုတ်။ ကျွန်တော်တို့နှင့် ခေတ်ပြိုင် စာရေးဆရာ ဖြစ်သည်။ “မစိမ်းပင်” ဆိုသည့် လုံးချင်းဝတ္ထုဖြင့် နာမည်ကြီးလာသူ ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် သူသည် စာကို အပျော်တမ်းရေးခြင်းဖြစ်ပြီး သူ့အလုပ်မှာ ဆေးတိုက်ဖွင့်ထားသည်။ ကျွန်တော်တို့သည် နေထိုင် မကောင်းလျှင် သူ့ဆေးတိုက်ဝင်ပြီး ဆေးအလကားထိုးကြသည်။

“ကိုဒေဝ” သည် လာသမျှစာရေးဆရာကို လက်ဖက်ရည်တိုက် ပြီး ဆေးအလကား ထိုးပေးတတ်သည်။ သူ၏ အမှန်ဆုံးဖောက်သည် မှာ ဗန်းမော် “တင်အောင်” ဖြစ်သည်။

“မဟာဆွေ” နှင့် “ဇေန” တို့မှာ ရှစ်ပဲတန်နှင့် ဆယ့်နှစ်ပဲတန် ဝတ္ထုခေတ်တွင် ထင်ရှားသော စာရေးဆရာကြီးများ ဖြစ်ကြသည်။ သူတို့နှစ်ဦးစလုံးမှာ ၅၁ လမ်းထဲတွင် နေသဖြင့် ကျွန်တော်တို့နှင့် နေ့တိုင်းလိုလို တွေ့တတ်သည်။

“မဟာဆွေ” မှာညနေ(၄)နာရီ ထိုးပြီးသည်နှင့် အောက်သို့ ဆင်းလာကာ လမ်းထိပ်သို့ ထွက်သွားသည်ကို မြင်ရတတ်သည်။ “မဟာဆွေ” သည် မနက်ပိုင်းတွင် ကျွန်တော်တို့နှင့်အတူ ဗိုလ်မြတ် ထွန်းလမ်း (ကရီလမ်း) နှင့် ဗိုလ်ချုပ်လမ်းထောင့်ရှိ မက်သဒစ်ကမီး တွင် လာထိုင်တတ်ပြီး နေ့လယ်ပိုင်းတွင် သိပ်မထွက်တော့ဘဲ အိမ်မှာ တစ်နေကုန် စာရေးသည်။

“မဟာဆွေ” သည် သူ့အချိန်နှင့်သူ စာရေးပြီး သူ့အချိန်နှင့်သူ နားသည်။ ကိစ္စဝိစ္စ အရေးမကြီးလျှင် “မဟာဆွေ” သည် သူ့စာရေး နေချိန်တွင် ဘယ်ညည်သည်ကိုမျှ အတွေ့မခံ။ နေ့တိုင်း ညနေ(၄)နာရီ ထိုးသည်နှင့် “မဟာဆွေ” သည် အလုပ်သိမ်းပြီး ကျွန်တော်တို့ စခန်းချသည့် ရန်ကျော်ဂျာနယ်တိုက်သို့ ရှေ့ကဖြတ်ပြီး လမ်းထိပ်

သို့ ထွက်သွားတတ်သည်။ အရပ်ထောင်ထောင်မောင်းမောင်း၊ ဝဗိုင့်ဗိုင့်၊ အသားက ကြေးနီရောင်၊ ဆံပင်က နောက်မြင့် ခပ်တိုတို၊ စွပ်ကျယ် လက်ပြတ်အင်္ကျီနှင့် နှစ်တစ်ရာချည်လုံချည် အကွက်တုံးကြီးကို ဝတ်ထားတတ်သည်။

ခဏနေလျှင် “မဟာဆွေ” သည် လမ်းထဲသို့ ပြန်ဝင်လာကာ ကျွန်တော်တို့ စခန်းချရာ ရန်ကျော်ဂျာနယ်တိုက်သို့ လာရောက်ပြီး စကားပြောတတ်သည်။ သူ့မျက်နှာသည် ပို၍ ကြေးနီရောင်သန်းလာ ကာ သူ့အသံသည် ပို၍ ကျယ်လာသည်။ စူးဝါးသည့် ချက်အရက်နံ့ သည် မျက်နှာပေါ်မှ ဝေ့ဝိုက်ဖြတ်သန်းသွားတတ်သည်။

သူသည်စာရေးဆရာဘဝကို မကြာခဏ ဂုဏ်ယူ၍ ပြောလေ့ ရှိသည်။ စာရေးဆရာဘဝတွင် တစ်ခါတစ်ရံ ချာပါတီကို စားခဲ့ ရကြောင်း၊ သို့ရာတွင် သူကိုယ်တိုင် ရွေးချယ်ခဲ့သော အလုပ်ဖြစ်၍ စာရေးဆရာဘဝကို သူ ဂုဏ်ယူကြောင်း၊ စာရေးဆရာတစ်ယောက် အနေဖြင့် ဆင်းရဲမွဲတေရခြင်းသည် ဂုဏ်သိက္ခာရှိသော ဆင်းရဲမွဲတေ ခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ တစ်ချို့သော လူချမ်းသာတို့၏ သိက္ခာမဲ့သော ဘဝမျိုးနှင့် မလဲနိုင်ကြောင်းဖြင့် မကြာခဏ ပြောတတ်သည်။

“မဟာဆွေ” သည် စကားတွေကို တသွင်သွင်ပြောပြီးနောက် ထပြန်သွားတတ်သည်။ ကျွန်တော်တို့က တားလျှင် “ငါက အချိန်နဲ့ အလုပ်လုပ်တဲ့ကောင်ကွ၊ သောက်ပြီးရင် စောစောအိပ်ရမယ်။ (၇)နာရီ ဆိုရင် ငါအိပ်ရာထဲ ရောက်နေပြီ” ဟုပြောပြီး ပြန်သွားတတ်သည်။ လမ်းတွင်တွေ့သမျှလူကို အော်ဟစ်နှုတ်ဆက်သွားသံကို တစ်လျှောက် လုံး ကြားနေရသည်။

“ဇေန” မှာ ကျွန်တော်တို့ စတည်းချသည့် ရန်ကျော်ဂျာနယ်

တိုက် အပေါ်ထပ်တွင် နေသူဖြစ်၍ အမြဲလိုလို တွေ့နေရသည်။ သူသည် ပျင်းလျှင် အောက်ထပ်သို့လာပြီး ကျွန်တော်တို့နှင့် စကား ပြောနေတတ်သည်။ တစ်ခါတစ်လေ လက်ဖက်ရည်ဆိုင် လိုက်ထိုင် တတ်သည်။ သူကတော့ “မဟာဆွေ” လို မဟုတ်။ ဝိုင်းကောင်းလျှင် ကောင်းသလို အကြာကြီး နေသည်။

(သူဆုံးမည့်နှစ်က သူ့အိမ်တွင် မွေးနေ့ဖိတ်သဖြင့် ကျွန်တော် ရောက်သွားသည်။ ဝိစကီနှင့်ဧည့်ခံသည်။ နောက်တစ်လ နှစ်လအကြာ တွင် နောက်တစ်ခါ မွေးနေ့လုပ်ပြန်သည်။ ဝိစကီနှင့်ပင် ဧည့်ခံပြန် သည်။

ကျွန်တော်က “တလောကပင် ဆရာမွေးနေ့လုပ်ပြီးပြီ၊ ခုတစ်ခါလည်း မွေးနေ့ပဲလား” ဟု မေးသည်။ သူက မျက်မှန်ထဲက ပြုံးရယ်ရင်း “ဟဲ့... ဟဲ့... အရင်တစ်ခါတုန်းက အင်္ဂလိပ်ရက်နဲ့တွက်ပြီး လုပ်တဲ့မွေးနေ့ဗျ၊ ခု မွေးနေ့က မြန်မာရက်နဲ့တွက်ပြီးလုပ်တာ” ဟု ပြောသည်။

နောင်နှစ်လလောက်အကြာ သူဆုံးပြီဟု ကြားလိုက်ရသည့် အခါ၌ ကျွန်တော်သည် အံ့အားသင့်နေသည်။)

ထိုစဉ်က “ဇဝန” မှာ ပိန်ပိန်ကလေး။ ဆံပင်ကလည်း ကျိုးကန်းသိုက်လို ဆံပင်အရှည်။ နောက်တွင် လည်ကုပ်အထိရောက် သည်။ ရှေ့မှာလည်း နဖူးပေါ် ဝဲကျနေသည်။ လမ်းထွက်လျှင် အပေါ်အင်္ကျီ၊ ဗန်ကောက်လုံချည်၊ ပေတင့်ရှူးဖိနပ်တို့ဖြင့် ကျကျနန ဝတ်တတ်သည်။ ညနေမိုးချုပ်ဆိုလျှင် “ဇဝန” သည် လန်ချားပေါ်မှ ယိုင်တီးယိုင်တိုင်ဖြင့် ဆင်းလာပြီး ကျွန်တော်တို့နှင့် စကားတွေ ဖောင်လောက်အောင် ပြောနေသည်။

သူသည် ထိုစဉ်က ဇေနဂျာနယ်။ နောက်တော့ ဇေန သတင်းစာ။ နောက်အိုးဝေသတင်းစာသို့ ရောက်သွားသည်။ အိုးဝေ သတင်းစာသို့ ရောက်သည့်အခါတွင် ကျွန်တော်တို့နှင့် သိပ်မတွေ့ ဖြစ်တော့။ “ကောလိပ်ကျောင်းသား”၊ “ကောလိပ်ဂျင်”၊ “ကောလိပ် ကြမ်းပိုး” တို့ကို ဖတ်ပြီး သူ့ကို ဟာသဝတ္ထုရေးဆရာ သက်သက်ဟု သဘောထားခဲ့ကြသည်။

သို့ရာတွင် စစ်မဖြစ်မီ သူရိယမဂ္ဂဇင်းထဲတွင်ပါသည့် သူ့ အလွမ်းဝတ္ထုလေးကို ဖတ်ခဲ့ရဖူးသည်။ အလွမ်းဝတ္ထုလေးကျတော့လည်း အရေးကောင်းသည်။ ဝတ္ထုအမည်က “လွမ်းငွေဝေလေး”လား ဘာလားမသိ။

ကျွန်တော်တို့တစ်တွေ စာရေးဆရာအသင်းမှာ အမှုဆောင်ဖြစ် ပြီး မြဝတီပြဇာတ်ကသည့်နှစ်က “သုခ” နှင့် “ဇေန” တို့နှစ်ယောက် မပါ။ သူတို့နှစ်ယောက်မှာ စာရေးဆရာ ပြဇာတ်တွင် အခရာဖြစ်သည်။ ဇာတ်ခုံ၏ သဘောကိုလည်း နားလည်ကြသည်။ ပရိသတ်အထာကို လည်း သိကြသည်။ သူတို့နှစ်ယောက်မှာ အများအားဖြင့် ဇာတ်လိုက်၏ သူငယ်ချင်းများဖြစ်ကြသည်။

စာရေးဆရာ ပြဇာတ်များတွင် ဇာတ်လိုက်မှာ အမြဲတမ်းလိုလို “ရွှေညာမောင်”ဖြစ်သည်။ “နတ်သျှင်နောင်” ပြဇာတ်ကလျှင် “ရွှေညာမောင်”က “နတ်သျှင်နောင်”။ “မြဝတီ”ပြဇာတ်ကလျှင် သူပင် “မြဝတီမင်းကြီး”။ “ဝန်ဇင်းမင်းရာဇာ”ပြဇာတ်ကလျှင် သူပင် “ဝန်ဇင်းမင်းရာဇာ”။ လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်”ပြဇာတ်ကလျှင် သူပင် “ကနောင်မင်းသား”။ ထိုအခါတွင် “သုခ” နှင့် “ဇေန” တို့က ဇာတ်လိုက်၏ သူငယ်ချင်းတွေ။ သူတို့သုံးယောက်မှာ အပေးအယူ

ညီသည်။ “ဇဝန” နှင့် “သုခ” ထွက်လာလျှင် ပရိသတ်များ ပါးစပ်စေ၍ မနေရတော့၊ တဝါဝါ ပွဲကျနေတော့သည်။

ထိုနှစ်ကမူ “ဇဝန” နှင့် “သုခ” တို့ ကျွန်တော်တို့လူငယ်ထဲက တစ်ယောက်နှစ်ယောက်ကို စိတ်ခုသွားကာ ပွဲလာမကကြ။ ပထမဆုံး ရက် နေ့ပွဲနှင့်ညပွဲကို ကသည့်အခါတွင် သူတို့နှစ်ယောက်အစား တခြားလူကို လူစားထိုးရသည်။ သို့ရာတွင် သူတို့နှစ်ယောက်ကို မမိနိုင်။ သူတို့နှစ်ယောက်မှာ အရှိန်အဝါကြီးသည့် စာရေးဆရာကြီးတွေ လည်း ဖြစ်နေသည်။ ထို့ပြင် ဇာတ်သဘောကိုလည်း ကောင်းကောင်း နားလည် ကျွမ်းကျင်သူများဖြစ်သည်။ သူတို့မပါသော ကျွန်တော်တို့ ပြဇာတ်သည် ခြောက်ကပ်ကပ်ဖြစ်နေသည်။ ပရိသတ်မပြောနှင့် ကျွန်တော်တို့ကိုယ်တိုင်ပင် မကြိုက်ဘဲဖြစ်နေသည်။

ကျွန်တော်နှင့် “ဒေါ်မမလေး” လိုက်သွားပြီး သူတို့နှစ်ယောက် ကို ဝင်ကပေးဖို့ တောင်းပန်ရသည်။ “ဇဝန” အိမ်သို့ရောက်သည့်အခါ တွင် သူက “ကျွန်တော်ကလည်း ဖိုးကချင်ဖြစ်နေတာ အတော်ပဲ” ဟု ရယ်မောပြောပြီး ထလိုက်လာသည်။

၅၁ လမ်းထဲမှာပင် “မဟာဆွေ” နှင့် မနီးမဝေးတွင် “မေမြို့မောင်” ရှိသည်။ “မေမြို့မောင်” မှာ အချစ်ဝတ္ထုတွေကို ရေးတတ် သည်။ သို့ရာတွင် “မေမြို့မောင်” ထက် “ရွှေအ” ဆိုသည့် သူ့ဟာသ ကလောင်က ပို၍စူးရှသည်။ စစ်မဖြစ်မီတုန်းက “ရန်ကုန်ဆိုတာ” ဆိုသည့် ဟာသဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ရေးသည်။ ဂျပန်ခေတ်မှာလားမသိ။ “ခေတ်သစ်ရန်ကုန်ဆိုတာ” ဆိုသည့် စာအုပ်တစ်အုပ် ထွက်သေးသည်။ ကွမ်းယာဆိုင်ရှေ့ ဆေးလိပ်မီးညှိရန်ထားသည့် ကြိုးစကို မီးလောင် နေသည်ဆိုပြီး မီးသွားငြိမ်းသည့် ရန်ကုန်ရောက်တောသား ခပ်အ

ဖြစ်ပုံများမှာ သူ့ကလောင်ဖျားမှ ထွက်လာသည့် ပြက်လုံးများဖြစ်သည်။

နောက်ပိုင်းတွင်လည်း သူသည် “ရွှေအ စာပြောင်” ဆိုသည့် ဟာသစာစောင်လေးတစ်ခုကို ထုတ်ဝေခဲ့သေးသည်။ သူသည် ကျွန်တော်တို့ လက်ဖက်ရည်ခိုင်းကို တစ်ခါတလေ လာတတ်သည်။

“သာဓု” မှာ ၄၈လမ်းမှနေ၍ သစ္စာမဂ္ဂဇင်းကို ထုတ်နေသည်။ စပါယ်ယာတွေ လွယ်သည့် လွယ်အိတ်သေးသေးလေးကိုလွယ်ပြီး ကျွန်တော်တို့ လက်ဖက်ရည်ခိုင်းသို့ ရောက်လာတတ်သည်။ သူလာလျှင် ကျွန်တော်တို့ကို လက်သီးနှင့် ထုတော့မလို ရွယ်ပြီးမှ ဆလံပေးတတ်သည်။

၅၁ လမ်းထဲတွင်နေသော စာရေးဆရာတစ်ယောက် ကျန်သေးသည်။ “လင်းယုန်နီ” ဖြစ်သည်။ “လင်းယုန်နီ” သည် ကျွန်တော်တို့နှင့် ခေတ်ပြိုင်ဖြစ်ပြီး သူက နည်းနည်းစောသည်။ သူ၏ “ချစ်မမ” “မမမြင့်”၊ “ချစ်သောမမ”၊ “ချစ်မမမြင့်” စသည်တို့မှာ ထိုစဉ်က လူငယ်တွေ အသည်းစွဲခဲ့ကြသည့် အချစ်ဝတ္ထုများဖြစ်သည်။

သူ့ဇာတ်လိုက် “မောင်စောလွင်” က ခပ်ပေပေ ခပ်တေတေ ကောင်လေး။ “မမမြင့်” နှင့် ခွဲ၍ ပြန်ခါနီးတိုင်း ဓာတ်တိုင်ကို ခဲဖြင့်ပေါက်၍ ထွက်သွားတတ်သည်။ ဖိလိစ်မောရစ်စီးကရက်ကို သောက်သည်။ “မမမြင့်” က သူ့ကို စွန့်ခွာသွားသည့်အခါ၌-

“မမမြင့်ရယ် မမမြင့်အတွက် မောင်စောလွင်တစ်ယောက် ငရဲကိုသွားတယ်ဆိုရင် ဘယ်အထပ်ကို သွားမှာလဲဆိုတာလောက် ကိုတော့ မေးလိုက်ဖို့ ကောင်းပါတယ်” ဆိုသည့် စကားများဖြင့် သူ့ဝတ္ထုကို အဆုံးသတ်ထားသည်။

“လင်းယုန်နီ”သည်လည်း မက်သဒစ်ကဖေးက ကျွန်တော်တို့ စားပွဲသို့ လာ၍ထိုင်လေ့ရှိသည်။

(၃)

၄၅ လမ်းမှာ ထိုစဉ်က တိုက်တာတွေ သိပ်မရှိ။ တဲတွေ၊ တိုက်ဟောင်းတွေ၊ တိုက်ပြိုတိုက်ပျက်တွေသာရှိသည်။ သွေးသောက် မဂ္ဂဇင်းတိုက်မှာ ၄၅လမ်းထိပ်က လမ်းကြားလေးထဲက တဲလေးတစ်လုံး တွင်ဖြစ်သည်။

“ပြည့်စုံ”(ကိုကျော်ရိုး)သည် တကယ့် ပိန်ပိန်လှုပ်လှုပ်ကလေး။ သူ၏ ဖြူဖွေးသော အသားပေါ်တွင် ဖြူဖွေးသည့် စွပ်ကျယ်အင်္ကျီလေး ကို ဝတ်ထားပြီး ပလေကပ်လုံချည်လေးကို ဝတ်ထားတတ်သည်။ ရွှေကိုင်းတပ်ထားသော မျက်မှန်ထဲမှာ အမြဲလိုလိုပြုံးနေသည်။ သူက ကောင်းကောင်းကျန်းမာသည်ရယ်လို့မရှိ။ တစ်ခါတစ်ခါတွင် ဖျားနေ တတ်သည်။ တစ်ခါတစ်ခါတွင် မူးခနဲမိုက်ခနဲဖြစ်သွား၍ မကြာခဏ ဆေးရုံတက်ရသည်။

ကျွန်တော်တို့က သူ့မဂ္ဂဇင်းတိုက်ကို ကော်ပီသွားပေးရင်း နောက်တော့ ခင်သွားကြသည်။ သူ့မဂ္ဂဇင်းတိုက်မှာ လူများလျှင် ထိုင်စရာမရှိတော့။ ဧည့်သည်များ၍ ထိုင်စရာမရှိလျှင် ကျွန်တော် တို့သည် ဗိုလ်ချုပ်လမ်းပေါ်ရှိ နှစ်ထပ်သစ်သားတန်းလျားကြီးအောက် ထပ်ရှိ ကာကာလက်ဖက်ရည်ဆိုင်တွင် သွားထိုင်တတ်သည်။ အပေါ်ထပ်အခန်းတစ်ခန်းတွင် “မင်းဆွေ” နေသည်။ “မင်းဆွေ”ကို ကား ကျွန်တော် ကောင်းကောင်းအသိအကျွမ်း မဖြစ်လိုက်ရပါ။ တစ်ခါနှစ်ခါလောက်သာ ခပ်လှမ်းလှမ်းက တွေ့လိုက်ရသည်။

ကျွန်တော်တို့ ငယ်ငယ်က သူ့ဝတ္ထုတွေကို သဘောကျခဲ့

ကြသည်။ “ဖြေလည်း မပြေ”၊ “မယ်တစ်ကိုယ်”၊ “စနေမ”၊ “မနိုင်ငံ”၊ “လင်”၊ “သွေး”၊ “ဓား”၊ “စစ်ပြေးမ” စသည်...။

သွေးသောက်တိုက်သို့ လာလေ့ရှိသူတစ်ယောက်မှာ ဗန်းမော် “တင်အောင်” ဖြစ်သည်။ သည်တုန်းက ဗန်းမော် “တင်အောင်” သည် ရန်ကုန်သို့ မရောက်သေး။ ပြည်တွင်သစ်ကုန်သည် လုပ်နေသည်။ သူက တကယ့်ဇာတ်လိုက်။ အရပ်ထောင်ထောင်မောင်းမောင်း၊ ရုပ်ဖြောင့်ဖြောင့်၊ စပို့ရှပ်လက်တို၊ နက်ပြာရောင် သက္ကလပ်ဘောင်းဘီ တို၊ စကော့ကင်းခြေအိတ်ရှည်၊ ဖော့ဦးထုပ်၊ ရိုးအင်ကို ရှူးဖိနပ်တို့ကို ဝတ်ဆင်ထားကာ ဒန်ဟီးလ်ဆေးတံကို ခဲလျက်။

သူက “ဘုန်းမောင့်တစ်ယောက်တည်းရယ်” နှင့် “လွမ်းရစ်တော့ သက်လှယ်ရယ်” တို့ကိုရေးပြီးပြီ။ သူရောက်လာလျှင် လမ်းထိပ်က ကာကာဆိုင်သို့ ခေါ်သွားကာ ကျွန်တော်တို့ကို လက်ဖက်ရည်တိုက် တတ်သည်။ အင်္ဂလိပ်ဒဿနဆရာ စီအီးအမ်ဂျတ်နှင့် ဘားနတ်ရှော့တို့၏ စာများအကြောင်းကို ပြောတတ်သည်။ သူသည် ဗြိတိသျှစစ်တပ်တွင် အမှုထမ်းခဲ့သူဖြစ်ပြီး အင်္ဂလိပ်စကားကို လှပသွက်လက်စွာ ပြောတတ်သူ ဖြစ်သည်။

အများအားဖြင့် ကျွန်တော်တို့ ထိုင်လေ့ရှိသည်မှာ ဗိုလ်ချုပ်လမ်းနှင့် ဗိုလ်မြတ်ထွန်းလမ်း(ကရိလမ်း)ထောင့်ရှိ မက်သဒစ်ကဖီဖြစ်သည်။ မက်သဒစ်ကဖီက အဘ “ဦးခင်” မှာ ကျွန်တော်တို့အလိုလိုက်သည်။ အကြွေးလည်းရသည်။ အလကားတိုက်သည့်အခါလည်း တိုက်သည်။ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်ဘေးတွင် ထမင်းကြော်ဆိုင်ရှိသည်။ ငါးသေတ္တာကြော်နှင့် ပဲပြုတ်ထမင်းကြော် တစ်ပွဲမှ တစ်မူးလား၊ သုံးပဲလားမသိ။ ငါးမူး (ပြားငါးဆယ်) လောက်ရှိလျှင် ထမင်းကြော်၊

လက်ဖက်ရည်၊ စီးကရက် ဝမ်းဆက် အပြည့်ရသည်။

တစ်ခါတစ်ရံ နှင်းပန်းလမ်းတွင်နေသည့် ဒဂုန် “ဦးလှဘေ” ရောက်လာတတ်သည်။ ဒဂုန် “ဦးလှဘေ” မှာ ကျွန်တော်တို့ထက် အသက်အများကြီး ကြီးသည်။ သို့ရာတွင် သူလည်း သည်လက်ဖက်ရည်ဆိုင် မထိုင်ဘဲ မနေနိုင်ပါ။ မက်သဒစ်ကမီးတွင် စာရေးဆရာတွေ အပြင် ပန်းချီဆရာတွေလည်း လာကြသည်။ ဇီဝါလမ်းတွင်နေသည့် “ကိုစန်းလွင်” မှာ ကျွန်တော်တို့ မရောက်မီကတည်းက မက်သဒစ်ကမီး မှာ ထိုင်လေ့ရှိသည်။ သူရှိလျှင် “ပန်းချီအောင်စိုး”၊ “ပန်းချီလှစိုး” တို့ လည်း နေ့တိုင်းလိုလို ရောက်လာတတ်သည်။

ဗိုလ်မြတ်ထွန်းလမ်း (ကရိလမ်း) သည် နွေဆိုလျှင် တော်တော် လှသည်။ ပိတောက်ရွက်တွေကြွေပြီး ပိတောက်ပင်များတွင် ရွက်နုသစ် လေးတွေ ဝေလာစပြုပြီ။

ကျွန်တော်သည် ၄၅ လမ်းထဲက မဟေသီမဂ္ဂဇင်းတိုက်မှ ဆင်းလာရင်း လွန်ခဲ့သည့် ၄၅နှစ်လောက်က ရှုခင်းကို မြင်ယောင်နေ သည်။

နှစ်ပဲတန်၊ လေးပဲတန် ဝတ္ထုခေတ်ကို ရှေ့ဆောင်ခဲ့သူများ။ ရှစ်ပဲတန်၊ ဆယ့်နှစ်ပဲတန် ဝတ္ထုခေတ်ကို ရှေ့ဆောင်ခဲ့သူများ။ နှစ်ကျပ်တန် မဂ္ဂဇင်းခေတ်ကို ရှေ့ဆောင်ခဲ့သူများသည် သည်နေရာ တစ်ဝိုက်မဟာလာ၍ စုစည်းမိနေကြသည်။

ကျွန်တော်သည် ၄၅လမ်းထိပ်မှထွက်ပြီး တစ်ခါက “မင်းဆွေ” နေခဲ့သည့်နေရာကို ကြည့်သည်။ ထိုနှစ်ထပ်တန်းလျားကြီး မရှိတော့ပါ။ “မြို့မအုန်း” နေခဲ့သည့် နေရာကိုကြည့်သည်။ “ဒေဝ” ဆေးဆိုင်ဖွင့် ခဲ့သည့် နေရာကိုကြည့်သည်။ ကျွန်တော်တို့ထိုင်ခဲ့သည့် မက်သဒစ်

ကဖီးနေရာကလေးကို ကြည့်သည်။

ဘာတစ်ခုကိုမျှ မတွေ့ရတော့။ (၄၅)နှစ်အတွင်းတွင် တံတားအောက်မှာ ရေတွေ့ဘယ်လောက်များ စီးဆင်းသွားကြလေပြီ မသိ။

သို့ရာတွင်...

ရေအလျဉ်သည် အစဉ်မပြတ် စီးဆင်းနေမည်သာ။ ။

[စာပြီးနှစ် ၁၉၉၃]

ဇော်ဂျီ၊ ကျွန်တော်နှင့် သီရိပစ္စယာအလွမ်း

ပုဂံ၏အိုမင်းသော ဒီဇင်ဘာညက ခိုက်ခိုက်တုန်အောင် အေးစိမ့်နေသည်။ နာရီကိုကြည့်လိုက်တော့ ညနာရီပြန် နှစ်ချက်ကျော်နေပြီ။ အိုမင်းသော ညထဲမှာ နေ့သစ်တစ်နေ့ပင် သန္ဓေတည်နေပြီ။ အာနန္ဒာပွဲခင်းထဲမှာတုန်းက သည်လောက်အေးသည် မထင်။ ဇာတ်ရုံထဲမှာ ဖြစ်၍ လူငွေဖြင့် နွေးနေသည်။ အာနန္ဒာပွဲသို့ရောက်စဉ် ဇာတ်ပွဲကြည့်ချင်သဖြင့် သွားကြည့်ခြင်းဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်က နှစ်ပါးသွားကြည့်ချင်သည်။ မျိုးဆက်သစ်ဇာတ်မင်းသား၊ မင်းသမီးတို့ကို အကဲခတ်ချင်သည်။ သူတို့၏နှစ်ပါးသွားကို ကြည့်ချင်သည်။ နောက်ပိုင်းဇာတ်ကို လေ့လာချင်သည်။ မြန်မာဇာတ်သဘင် အစဉ်အလာကို သူတို့ဘယ်လောက် ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းနိုင်ကြသေးသလဲ။ ဘယ်လောက်

အားမာန်သစ်စာပေ

ကြိုးစားကြသေးသလဲ။ လူရွှင်တော်များ၏ ပြက်လုံးကို နားထောင်ချင်သည်။ သူတို့ကော သမားစဉ် လူရွှင်တော်ကြီးများ၏ အမွေကို ဘယ်လောက် ဆက်ခံနိုင်ကြသေးသလဲ။ ခေတ်ပြိုင်ခံစားချက်များကို ဘယ်လောက် ထင်ဟပ်နိုင်ကြသေးသလဲ။ ကျွန်တော် သိချင်သည်။

သို့ရာတွင် ယခုခေတ် မြန်မာဇာတ်စင်ပေါ်တွင် စတိတ်ရှိုး ရောက်နေပြီ။ တင်ပါးလှုပ်ယမ်းသော ယဉ်ကျေးမှုသည် နှစ်ပါးသွားနေရာကို ဝင်ယူနေပြီ။ လူရွှင်တော်တို့၏ ပြက်လုံးများကလည်း ဘာမျှ ထူးခြားခြင်းမရှိ။ ဇာတ်သမားပြန်ရင် မှတ်သားစရာ ကျန်ရမယ်ဟု ပြောနေသော်လည်း ဘာမျှ မကျန်ရစ်။

မြန်မာဇာတ်သဘင်သည် အဟောင်းနှင့်အသစ်တို့၏ ပြေပြစ်သော ပေါင်းစပ်မှု ဖြစ်စေချင်သည်။ ဂန္ထဝင်နှင့် မော်ဒန်ပုံသဏ္ဍာန်တို့၏ သမူဟ ဖြစ်စေချင်သည်။ ကျွန်တော်သည် အာနန္ဒာဘုရားပွဲက ဇာတ်ပွဲကို ပြီးအောင်မကြည့်တော့ဘဲ ပြန်လာခဲ့သည်။

ဘုရားပွဲဈေး ဆိုင်တန်းများ၊ ဘုရားကြို ဘုရားကြားများကြားမှ ဖြတ်ကာ ပုဂံညောင်ဦးသွား ကတ္တရာစေးလမ်းပေါ်သို့ တက်လာခဲ့သည်။ ညဦးလောက် မစည်တော့သည့်တိုင် လူသွားလူလာကတော့ ကျိုးတိုးကျဲတဲ ရှိနေသေးသည်။ သရပါ တံခါးဝက လက်ဖက်ရည်ဆိုင် တစ်ဆိုင်တွင် လက်ဖက်ရည် ဝင်သောက်သည်။ သရပါမှဝင်၊ ညာဘက်ချိုး၊ ဧရာဟိုတယ် တည်းခိုခန်းရောက်။ ခရီးက ဘာမှမဝေး။ လမ်းလျှောက်လို့ ကောင်းရုံမျှသာ။

သရပါတံခါး အပြင်ဘက်က ပုဂံမြို့ကျုံးဟောင်းထဲတွင် ကြယ်ရိပ်တို့ လူးလွန်သည်ကို မြင်ရသည်။ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်မှ ဆူညံသော စတီရီယို တေးသံသည် သရပါတံခါး အုတ်နံရံကို

ပဲ့တင်ထပ်၍ ပြန်လာသည်။ လေသင့်သည့်အခါများတွင် ပွဲခင်းမှ ဆိုင်းသံ၊ ဗုံသံတို့သည်လည်း သရပါတံခါး နံရံကို ပဲ့တင်ရိုက်ခတ် နေကြသည်။

ကျွန်တော်သည် သရပါတံခါးသို့လာ၍ ပဲ့တင်ထပ်နေသော ထိုအသံများကို မကြားပါ။ ထိုပဲ့တင်သံများကို နားထောင်ရင်း ဇော်ဂျီ၏ “ရှေးခေတ်ပုဂံ” ကဗျာစုထဲက “သရပါတံခါးမှပဲ့တင်သံ” ကိုသာ ကြားယောင်နေပါသည်။

ဇော်ဂျီဖွဲ့လိုက်သော “သရပါတံခါးမှပဲ့တင်သံ” မှာ ကျန်စစ် သား၏ သစ္စာစကားဖြစ်သည်။ သူ ကြားလိုက်ရပုံကို ဇော်ဂျီက ဤသို့ ဖွဲ့သည်။

ညီသစ်ဆင်း

မင်းပုဂံမှာ၊ ရောက်စခါက

သရပါထင်ရှား၊ မြို့တံခါးဝယ်

သွားလာ ဝင်ထွက်

ယွန်းခွက်ယွန်းအစ်၊ ရွန်းသစ်ယွန်းဗန်း

ထမ်းလာပိုးလာ၊ မြင်လိုက်ပါ၍

သရပါတံခါးဝ၊ ရှေးကာလကို

ညီလှ လွမ်းမိ၊ အောက်မေ့မိဟု

ညီ၏အဆို၊ ရှင်းစေလိုသည်

အစ်ကိုချမ်းမြေ့၊ လွမ်းချင်၍။

သူ့ညီ မျိုးဆက်သစ်ဖြစ်သည့် မောင်သစ်ဆင်းသည် သရပါ တံခါးသို့ ရောက်သည့်အခါတွင် ရှေးခေတ်ပုဂံပြည်ကို လွမ်းသည်ဟု ဆိုသည်။ ဘာကို လွမ်းပါသနည်း။ သူလည်း လွမ်းချင်သည်ဟု

ဇော်ဂျီက မေးသည်။ မောင်သစ်ဆင်းက သူ့အလွမ်းကို ပြောပြသည်။
 အိုဘယ့် အစ်ကို၊ ညီရှင်းလို၏
 ထိုကာလသား၊ ကျန်စစ်သားသည်
 ခစားမကွာ၊ စောလူးမှာတည့်
 ထိုအခါကား၊ ပုန်စားပုန်ကန်
 ငရမန်သည်၊ ပုဂံကိုချဉ်း
 စစ်ခင်းချီလာ၊ “ပြည်တော်သာသို့”
 နားကာ တပ်ချ၊ သောကာလတည့်
 ရာမပေါက်၊ ပြည်ပုဂံမှ
 ကျစ်စစ်ကြီးမှုး၊ ရှေ့တပ်ဦး၌
 စောလူးမင်းက၊ နောက်တပ်မ၌
 အားပြ ညီညာ၊ စီစဉ်လာ၏
 မာယာတတ်ပွန်၊ ငရဲမန်သည်
 ကျန်စစ်ကိုရှောင် ဆင်ရုပ်ထောင်၍
 အရောင်ဝိုးဝါး၊ မင်းကိုမျှားသော်
 အဝါးမဝ၊ ရာဇမာန်ရှုလျက်
 ဒေါသဟူးဟူး၊ မင်းစောလူးသည်
 ပွဲဦးရချင်၊ ရန်မမြင်ခဲ့
 မဝင်သင့်ဘဲ၊ ပွဲဝင်လွဲ၍
 မရဲသင့်ဘဲ၊ အတင့်ရဲ၍
 ပွဲဦးမရ၊ အဖမ်းခံရသည်။
 တပ်မ ပျက်ပြား၊ ကစဉ့်ကလျား။
 စောလူးမင်းနှင့် ငရဲမန်ကန်းတို့ အကြောင်းသည် အသစ်

အားမာန်သစ်စာပေ

အဆန်းမဟုတ်။ ကျောင်းသုံး ရာဇဝင်တွေထဲတွင် ကလေးဘဝကတည်းက ကျွန်တော်တို့ သိခဲ့ကြသည်။ စောလူးနှင့် ငရမန်ကန်းတို့သည် နို့စို့ဖက်များ ဖြစ်ခဲ့ကြသည်။ ကြွေအန်ကစား၍ ရှုံးသည့်အခါ ငရမန်ကန်း လက်ပန်းပေါက်ခတ်သည်ကို မခံချင်သဖြင့် နင်စားသော ပဲခူးနှင့် ပုန်စားလေဟု စောလူးမင်းက ဆိုသည်။ စောလူးက ပဲခူးမှနေ၍ တပ်အင်အား အလုံးအရင်းဖြင့် ချီလာပြီး ပြည်တော်သာ ကျွန်းတွင် ညစခန်းချသည်။

စောလူးကလည်း ငရမန်ကန်း၏ တပ်များနှင့် ရင်ဆိုင်တွေ့ရန် ကျစ်စစ်သားကို ရှေ့ချီစေပြီး သူက တပ်မနှင့် နောက်မှလိုက်သည်။ ငရမန်ကန်းက ညွှန်တွင် ဆင်ရုပ်လုပ်၊ ပေါင်းဝန်တင်စေကာ ဆင်ထက် တွင် လူရုပ်သဏ္ဍာန်လုပ်၍ စစ်မြူသည်။ စောလူးက ဝင်၍ တိုက်သည်တွင် တပ်ပျက်၍ စောလူးမင်းဆင်ထက်မှ ထွက်ပြေးကာ ညောင်ခေါင်းတစ်ခုတွင် ပုန်းနေရသည်။

စောလူးတပ်ပျက်ပြီး ကျန်စစ်သား ပုဂံသို့ဆုတ်လာရသည့် ရှုခင်းကို မှန်နန်းရာဇဝင်တွင် စာတစ်ပုဒ်ဖြင့် ဖော်ပြခဲ့သည်။

“ကျန်စစ်သားလည်း တောင်ခွင်ဟူသော အရပ်က မြင်းနှင့် တစ်ညဉ့်လုံး လာခဲ့သည်ကို ပုဂါရာမသို့ မိုးသောက်တွင် ရောက်လေ၏။ ပုဂါရာမတွင်ရှိနှင့်သော မှူးကြီးမတ်ကြီးတို့သည်လည်း ငါတို့အရှင် မင်းစောလူး မရှိပြီးသော် အရှင်မင်းကြီးမှတစ်ပါး ဤပြည်ကို အုပ်စိုးထိုက်သသူ မရှိပြီဟူ၍ တံခါးလည်း ဖွင့်နှင့်လေ၏။ မင်းမြောက် တန်ဆာ ငါးပါးကို ဆက်နှင်း၏။ ကျန်စစ်သားသည် ငါ့အရှင် ရှိမရှိကို စူးစမ်းဦးမည်။ ငါ့အရှင်ကိုယူ၍ နန်းတင်မည်ဟုဆို၏။ အမှူးအမတ်တို့ဆက်သော မင်းမြောက်တန်ဆာတို့ကိုလည်း ရွှေစည်းစုံ

ရှေ့တော်ဝယ် ထားလေ၏။

ဟုပါသည်။

ကျောင်းသုံးရာဝင်တွင်မူ-

“ကျန်စစ်သားကို အမှူးအမတ်တို့ နန်းအပ်သော်လည်းအရှင်၏ သစ္စာကို စောင့်သိသူ ဖြစ်ရကား လက်မခံဦးဘဲ ငရမန်ကန်းတပ်သို့ ဝင်၍ စောလူးမင်းကို ခိုးသည်”

ဟု နှစ်ကြောင်းသုံးကြောင်းလောက်သာ ပါသည်။

ဇော်ဂျီက ထိုရှုခင်းကို ဤသို့ဖွဲ့ခဲ့လေသည်။

ကစဉ်ကလျား၊ ပျက်ပြားခဲ့ရ

ယမန်ညက၊ တပ်မတပ်ဦး

ကမူးရှူးထိုး၊ နွားသိုးကြိုးပြတ်

ဆင်တပ်မြင်းတပ်၊ ခြေသည်တပ်တို့

စည်းလွတ် ကမ်းပျက်၊ အဆုတ်သွက်ခဲ့

နံနက်မိုးသောက်၊ ပုဂံရောက်သော်

မင်းမြောက်တန်ဆာ၊ မင်းဖွယ်ရာကို

မြို့မှာစောင့်ထား၊ အမတ်များက

လေးစားပျူငှာ၊ သရပါသို့

ဆောင်လာချက်ချင်း၊ အပ်နှင်းလျှောက်တင်

ထီးလှိုင်ရှင်

ပြည်ခွင်တိုင်းရပ်၊ မင်းမပြတ်မှ

ငြိမ်ဝပ် သောင်းကျန်း၊ ပြည်အေးချမ်းအံ့

ထီးနန်း သိမ်းယူ၊ စိုးတော်မူဟု

ထီးဖြူနှင်းဆက်၊ ပြည်ကျိုးတွက်။

အားမာန်သစ်စာပေ

ပြည်တော်သာကျွန်းတွင် တပ်ပျက်၍ ပြေးလာခဲ့သော ကျန်စစ်သားသည် ပုဂံသို့ တစ်ညလုံး မြင်းစီး၍ လာခဲ့သည်။ သူ့အရှင်စောလူးမင်းသည် စစ်ရေးမကျွမ်းသူဖြစ်သည်။ ကမူးရှူးထိုး လုပ်တတ်သူဖြစ်သည်။ စိတ်မထိန်းနိုင်သူဖြစ်သည်။ အမြော်အမြင်နည်းသူဖြစ်သည်။ ယခု သူမဆင်မခြင်တိုက်သဖြင့် ပြည်တော်သာကျွန်းတွင် သူတို့ တပ်ပျက်ခဲ့ရပြီ။ စောလူးလည်း ဘယ်ဆီသို့ ပြေးလေသည်မသိ။ ညလရောင် ဝိုးတဝါးတွင် လူတွေအထွေးထွေးကြားက ပျောက်သွားခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ကျန်စစ်သားသည် သူ့အရှင်စောလူး စိုးစံရာ ပုဂံသို့ မြင်းဖြင့် အသော့နှင့်လာခဲ့ရသည်။ မနက်မိုးသောက်တွင် ကျန်စစ်သားသည် သရပါတံခါးဝသို့ ရောက်လာခဲ့သည်။ သရပါတံခါးဝတွင် အကျိုးအကြောင်းကို သိနှင့်သော မှူးမတ်တို့က သူ့ကို မင်းမြောက်တန်ဆာတို့ အပ်နှင်း၍မင်းပြုရန် လျှောက်ကြသည်။ တိုင်းပြည်တွင် မင်းမရှိလျှင် ဆူပူသောင်းကျန်းကြလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် မင်းပြုရန် တောင်းပန်ကြသည်။

ကျန်စစ်သားမင်း၊ မြင်းမှ ဆင်း၍
 နှင်းဆက်ထီးဖြူ၊ ခံယူမည်ထား
 လက်ကာ တား၏။
 မတ်များသခင်၊ ငါ့အရှင်သည်
 ကယ်ပင် ရှိ မရှိ
 အတပ်သိအောင်၊ ငါ လှည့်စုံစမ်း
 ကြိုးပမ်းဦးမည်၊ ရှာဦးမည်တည့်
 ရှိသည် သိလျှင်၊ ငါ့အရှင်ကို
 နန်းတင်ရမည်၊ ဦးညွတ်မည်ဟု

အားမာန်သစ်စာပေ

ဤသို့မိန့်ကြား၊ ကျန်စစ်သား၏
 စကားသစ္စာ၊ သရပါ၌
 ညင်သာပဲ့တင်၊ ခတ်ခဲ့ထင်၏
 ညီခင်စိတ်မှာ၊ ကြားခဲ့ပါသည်

စောလူးနှင့် ကျန်စစ်သားတို့၏ ဤဇာတ်လမ်းကို ကျွန်တော်တို့ အားလုံးသိပြီးဖြစ်သည်။ ငရမန်ကန်းက စောလူးကို ဖမ်းမိကာ သူ့ကိုခေါ်၍ ပုဂံကို သိမ်းရန်လာသည်။ ကျန်စစ်သားက သူ့အရှင် စောလူးကို ငရမန်ကန်း၏ လက်တွင်းမှခိုးသည်။ ကျန်စစ်သား ငါ့ကို ခိုးသည်ဟု အော်သဖြင့် စောလူးကို ရန်သူတို့လက်တွင် ထားပစ်ခဲ့ကာ မနည်းလွတ်အောင် ရုန်းခဲ့ရသည်။ မင်းဆိုး မင်းညစ် တို့လက်တွင် သေရစ်တော့ဟုဆိုကာ ပစ်ထားခဲ့ရသည်။

အရှင်ကို သစ္စာရှိသော၊ တန်ခိုးအာဏာကို မမက်မောသော၊ ယောက်ျားကောင်းပီသသော ကျန်စစ်သား၏ ရုပ်ပုံလွှာကို မြင်ရသည်။

ကျွန်တော်တို့ မြန်မာ့သမိုင်းတွင်လည်းကောင်း၊ ကမ္ဘာ့သမိုင်းတွင်လည်းကောင်း ထိုသို့ သစ္စာရှိသူ၊ ထိုသို့ သူရဲကောင်းပီသသူတွေ အကြောင်းကိုဖတ်ရတိုင်း ကြည်နူးပီတိဖြစ်ရသည်။ လေးစားရသည်။ သူတို့သည် ကတိတစ်လုံးကို စောင့်ထိန်းကြသည်။ တန်ခိုးအာဏာနှင့် ပတ်သက်၍ အလိုရမ္မက် နည်းကြသည်။ ကိုယ်ကျိုးစွန့်ကြသည်။

ရောမအင်ပါယာ ခေတ်တုန်းက ဘုရင် ကွန်မိုဒတ်(ခရစ်နှစ် ၁၈၉)သည် အလိုရမ္မက်ကြီးသည်။ စည်းစိမ်အာဏာကို မက်မောသည်။ မိန်းမချော မောင်းမသုံးရာတို့နှင့် ပျော်ပါးစံစားသည်။ သူတို့နှင့် ပျော်ပါး၍ အာသာဆန္ဒ ပြေပျောက်ချိန်တွင် တောလိုက်သည်။ ကစားကွင်းကြီးများထဲက လူနှင့်ခြင်သော်ပွဲကို ရှုစားသည်။ လခြမ်းပုံ

ချွန်ထားသည့်မြားဖြင့် လျင်မြန်စွာ ပြေးနေသော ငှက်ကုလားအုတ်၏ အရိုးငေါငေါရှိသည့် လည်ပင်းကိုမှန်အောင် ပစ်နိုင်သည်။ ရာဇဝတ်ကောင်ကို ကျားသစ်စာ ကျွေးသည်ကို ရှုစားသည်။ လှောင်အိမ်ထဲမှ ကွင်းပြင်ထဲသို့ ခြင်္သေ့အကောင်တစ်ရာကို လွတ်စေပြီး ထိုခြင်္သေ့တို့ကို မြားအစင်းတစ်ရာဖြင့် အတုံးအရုံးလဲအောင် တစ်ကောင်ပြီး တစ်ကောင်ပစ်နိုင်သည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် ကွန်မိုဒတ်သည် ရာဇဝတ်ကောင်ကို ကွင်းပြင်တွင် အပြေးခိုင်းပြီး ကျားသစ်ကို နောက်မှ လိုက်စေသည်။ ရာဇဝတ်ကောင်က မပြေးနိုင်ဘဲ မှောက်လျက် လဲသည်တွင် ကျားသစ်က ခုန်အုပ်မည်ပြင်သည်။ ထိုအခါကျမှ ကျားသစ်စာကျွေးပွဲကို ရှုစားနေသည့် ဘုရားကွန်မိုဒတ်သည် ခုန်အုပ်အံ့ဆဲဆဲကျားသစ်ကို မြားဖြင့်ပစ်ကစားသည်။ ဤသို့ဖြင့် ကွန်မိုဒတ်သည် မကောင်းမှုတွင် ပျော်မွေ့သည်။ နန်းတွင်း ကပ်ပါးရပ်ပါးတို့ကလည်း သူ့ကို မြှောက်ပင့်ကြသည်။ သူ့ကို မြှောက်ပင့်ခြင်း မရှိသူ မှူးမတ်တို့ကို သတ်ဖြတ်ပစ်သည်။ နန်းတော်တစ်ခုလုံးက သူ့အကြိုက်ကို ဆောင်ကြရသည်။ ဤတွင် သူ၏ မောင်းမတစ်ဦး ဖြစ်သည့် မာစီယာ၊ အိပ်ဖန်စောင့်ဖြစ်သည့် လေတုနှင့် သက်တော်စောင့်တို့ ပူးပေါင်းကာ သူ့ကို လုပ်ကြံကြသည်။ တစ်ခါသော် သူ့မောင်းမ မာစီယာသည် ကွန်မိုဒတ်အား တောလိုက်ရာမှ ပြန်လာစဉ် အရက်ထဲတွင် ဆေးခတ်၍တိုက်သည်။ ဆေးခတ်၍ အိပ်ပျော်နေစဉ် အိပ်ဖန်စောင့် လေတုက စက်ရာသို့ဝင်၍ လည်မျိုကို ညှစ်သတ်သည်။ အိပ်ဖန်စောင့်နှင့် သက်တော်စောင့်တို့က ကွန်မိုဒတ်ကို လုပ်ကြံပြီး နောက် ပါတီနက်အမည်ရှိ မှူးမတ်တစ်ဦးကို နန်းတင်ရန် ကြံကြသည်။ ပါတီနက်သည် ဆင်းရဲသားမျိုးရိုးမှလာသော်လည်း တည်ကြည်ဖြောင့်

မတ်သည်။ အရှင်ကို သစ္စာစောင့်သိသည်။ ရဲစွမ်းသတ္တိနှင့် ပြည့်စုံသည်။ ဉာဏ်အမြော်အမြင်ရှိသည်။ သက်တော်စောင့်နှင့် အိပ်ဖန်စောင့်တို့က ညသန်းခေါင်ယံတွင်အိပ်ပျော်နေသော ပါတိနက်ကို သွားခေါ်ကြသည်။ အချိန်မတော် သူ့တံခါးဝတွင် အိပ်ဖန်စောင့်နှင့် သက်တော်စောင့်တို့ ရောက်လာသည်ဟု သိရသည့်အခါ၌ သူ့အားသတ်ရန် အခေါ်လွှတ် လိုက်ပြီဟု ပါတိနက် ယူဆသည်။ သို့ရာတွင် ပါတိနက်သည် တည်ကြည်ရဲရင့်သော ဣန္ဒြေဖြင့် ဆီးကြိုလက်ခံ တွေ့ဆုံသည်။ အိပ်ဖန်စောင့်နှင့် သက်တော်စောင့်တို့က သူ့ကို သတ်ဖြတ်ရန် လာရောက်ခြင်း မဟုတ်ဘဲ နန်းတင်ရန် လာရောက်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ပြောသည်။ သူက အရှင်၏ ကျေးဇူးရှိသည်ဆိုကာ လက်မခံ။ နောက်ဆုံး သူတို့နှင့်တကွ အခြားသော မှူးမတ်များကပါ အတန်တန် တောင်းပန်ကြသဖြင့် ပါတိနက်သည် ရောမဘုရင် ထီးနန်းကို လက်ခံခဲ့သည်။

ကျွန်တော်သည် ရောမသမိုင်းမှ ပါတိနက်နှင့် ပုဂံသမိုင်းမှ ကျန်စစ်သားတို့ကို နှိုင်းယှဉ်ကြည့်မိရင်း အရှင်ကို သစ္စာရှိသော၊ တည်ကြည်ဖြောင့်မတ်သော၊ ကတိတည်သော သူရဲကောင်းနှစ်ယောက် တို့အကြောင်းကို တွေးနေသည်။ သမိုင်းကြောင်း ကောင်းသူနှင့် သမိုင်းကြောင်း မကောင်းသူတို့၏ အကြောင်းကို တွေးနေမိသည်။

ထိုအတွေးမှာ ဇော်ဂျီ၏ “သရပါတံခါးမှ ပဲ့တင်သံ”က ရခဲ့သော အတွေးဖြစ်သည်။

ဤသို့မိန့်ကြား၊ ကျန်စစ်သား၏
စကားသစ္စာ၊ သရပါ၌
ညင်သာပဲ့တင်၊ ခတ်ခဲ့ထင်၏

အားမာန်သစ်စာပေ

ညီခင်စိတ်မှာ၊ ကြားခဲ့ပါသည်။

လွမ်းစရာပျံ့ တံခါးဝ။

အစ်ကို သတိရ လွမ်းကြည့်က။ ။

ကျွန်တော်သည် သရပါတံခါးတွင် ပဲ့တင်ရိုက်ခတ်နေသော စတီရီယို သီချင်းသံနှင့် ဇာတ်ပွဲမဟာ ဆိုင်းသံတို့ကို မကြား။ ဇော်ဂျီ ပြောပြသည့် ကျန်စစ်သား၏ စကားကိုသာကြားနေသည်။ လွမ်းစရာပျံ့ တံခါးဝ။ အစ်ကိုသတိရ လွမ်းကြည့်က။ လွမ်းစရာပျံ့ တံခါးဝ။ အစ်ကိုသတိရ လွမ်းကြည့်က...။ ။

[စာပြီးနှစ် ၁၉၉၅]

မြသန်းတင့်၏ အမှာစာ အန်ဒရေဂျီ၏ လိပ်ပြာတစ်ကောင်

မနှစ်တုန်းက စာဆိုတော် ဟောပြောပွဲဖိတ်သဖြင့် မြန်အောင်သို့ ကျွန်တော် ရောက်ခဲ့သည်။ ကြံခင်း၊ မြန်အောင်၊ ဟင်္သာတ၊ ကနောင်၊ ဇလွန်စသည့် တစ်ဝိုက်သည် ကဗျာဆရာ တော်တော်ထွက်သည်ဟု ဆိုရမည်ထင်သည်။ ကြံခင်းစိုးလွင်၊ (မြန်အောင်)၊ ဟင်္သာတမောင်နွယ်ထွင့်၊ ကောက်နွယ် ကနောင်၊ ထိန်ဝင်းနိုင်၊ စန်းဦး၊ ဇလွန်လွမ်းကျော်...။ တခြား ကျွန်တော် မမှတ်မိ၊ ကျွန်တော် မသိသည့် ကဗျာဆရာတွေလည်း ရှိသေးသည်။ သူတို့မှာ ကျွန်တော့်ခေါင်းထဲတွင် ရုတ်တရက် ပေါ်လာသည့်အမည် များဖြစ်သည်။

သူတို့သည် ကဗျာကို ချစ်ကြသည်။ ကဗျာကို ရှုရှိုက်ကြသည်။ ကဗျာကို သောက်သုံးကြသည်။ ကဗျာကို စားကြသည်။ ကဗျာအရေ အတွက်က များများပါနိုင်သည်မဟုတ်။ ကဗျာဆယ်ပုဒ်ပိုမှ မဂ္ဂဇင်းတွင်

နှစ်ပုဒ်သုံးပုဒ်သာ အများဆုံးပါတတ်သည်။ ကဗျာရေးခကလည်း ဘာမျှ မဖြစ်လောက်။ သို့ရာတွင် သူတို့သည် ကဗျာကို မစွန့်။ ကဗျာအသံကြားလျှင် သူတို့ ဝိုင်းအုံလာကြသည်။ ကဗျာအသံကြား ရာသို့ ခြေကျင်လာကြသည်။ ခက်ခက်ခဲခဲ လာကြသည်။ ကဗျာ အသံကို နားထောင်ကြသည်။ သူတို့ကိုယ်တိုင်လည်း ကဗျာကို အသံထွက်ကြသည်။ အများအားဖြင့် အသက်နှစ်ဆယ်နှင့် သုံးဆယ် တစ်ဝိုက် လူငယ်များ ဖြစ်ကြသည်။

နယ်များသို့ ရောက်သောအခါတွင် ကဗျာဆရာဦးရေသည် ကျွန်တော်တို့ထင်သည်ထက် များနေသည်။ ကျော်ကြားမှု၊ ငွေ၊ အခွင့်အာဏာ စသည်တို့ကို လိုချင်၍မဟုတ်။ ကဗျာသည် သူတို့ ကိုးကွယ်ရာ၊ ကဗျာသည် သူတို့ ဒဿန၊ ကဗျာသည် သူတို့ဘာသာ စကား၊ ကဗျာသည် သူတို့ချစ်သူ၊ ကဗျာသည် သူတို့အာဟာရ ဖြစ်နေသောကြောင့် ကဗျာစပ်နေကြခြင်းဖြစ်သည်။ သူတို့သည် ကဗျာ ကြောင့် ချစ်သူနှင့်ကွဲခဲ့ကြဖူးသည်၊ မိသားစုနှင့် ကွဲခဲ့ကြဖူးသည်။ ကဗျာကြောင့် ထမင်းငတ်ခဲ့ကြဖူးသည်။ ကဗျာကြောင့် ဘဝတစ်ခုလုံး လွင့်စင်ကြေမွသွားရသူပင် ရှိသည်။ သူတို့သည် ကဗျာမူး မူးကာ ကဗျာဝေဒနာ စူးနေကြသည်။

စာရေးဆရာ အန်ဒရေဂျီက “လိပ်ပြာဟာ ဥဥပြီးတဲ့နောက် ဘဝမှာ ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့မှုရယ်လို့ ရှိနေသေးသလားဆိုတာ ကျွန်တော် သံသယ ဖြစ်တယ်။ ပန်းရနံ့တွေနဲ့ လေညင်းရဲ့ စေခိုင်းချက်အရ ဟိုမှသည်မှ လူးလာ ပျံဝဲနေရတယ်”ဟု ရေးခဲ့ဖူးပါသည်။

အန်ဒရေဂျီသည် အိုမင်းသည့် အသက် ၇၂နှစ် အရွယ်တွင် ထိုစာကြောင်းများကို ရေးခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သူပေးသွားသည့်

ဥပမာသည် တော်တော်လှသည့် ဥပမာဖြစ်ပါသည်။ ကိမိလ ဗေဒ ပညာရှင်တို့ အဆိုအရ လိပ်ပြာသည် ဥဥပြီးနောက် သေဆုံးသွားရ ပါသည်။ သူ့မျိုးဆက်ပြန့်ပွားရေးတာဝန်ကို ထမ်းရွက်သွားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်တော်သည် ကဗျာဆရာတွေကိုမြင်တိုင်း အန်ဒရေဂျီ၏ လိပ်ပြာကို သွား၍ သတိရတတ်ပါသည်။ ကဗျာဆရာသည် သူ့ရင် ထဲတွင်ရှိသည့် ခံစားချက်ဖြင့် ကဗျာကို မွေးဖွားလိုက်ပါသည်။ ကဗျာဆရာသည် ကဗျာကိုရေးပြီး သူ့တာဝန်ကို သူ ထမ်းရွက်သွား ပါသည်။ စည်းစိမ်ချမ်းသာတို့ကို သူ ဘာမျှ မစဉ်းစားတော့ပါ။

* * *

“မိုးရာသီဆက်တင်” သည် စန်းဦး၏ ဒုတိယ ကဗျာစုစည်းမှု ဖြစ်သည်။ ပထမတစ်အုပ်က “၄ ပုဒ် ကဗျာရှည်” ။ ထိုစုစည်းမှု ထဲတွင် သစ်ရွက်ကလေး၊ ရောဂါသည်မှန်တိုင်း၊ ဂီတ-မွတ်သိပ်နှင့် လိုက်လျောညီထွေနေထိုင်ခြင်းဆိုသည့် ကဗျာရှည် လေးပုဒ်ပါသည်။

“၄ ပုဒ် ကဗျာရှည်” တွင် ကျွန်တော် အကြိုက်ဆုံးမှာ “သစ်ရွက်ကလေး” ဖြစ်သည်။ စန်းဦးက တောသူကလေး မညိုတာကို သစ်ရွက်ကလေးတစ်ရွက်နှင့် နှိုင်းထားကာ ရန်ကုန်မြို့တော်တွင် သစ်ရွက်ကလေး ကျဆုံးခန်းကို ကဗျာဖွဲ့သွားသည်။

မြစ်တို့ဆီက
ဂီတကိုကြားနာခဲ့ဖူးသူ။
ချွေးတို့ပြိုက်ပြိုက်
ငိုရှိုက်ခဲ့ဖူးသူ။

တိုးညှင်းလူးလိုမ့်
 ရင်သိမ့်သိမ့်ခါ
 ငါ့အချစ်မှာ ခိုဝင်ခဲ့ဖူးသူ။
 မညည်းညူစတမ်း
 လက်ကမ်းဝံ့ခဲ့သစ်ရွက်ကလေး
 သင်သာ
 ဂီတတို့၏အရှင်။

ဤသည်မှာ စန်းဦးဖွဲ့ပြသော သစ်ရွက်ကလေး၏ သင်္ခေပ
 ဇာတ်ကြောင်းဖြစ်သည်။ သစ်ရွက်ကလေးသည် ရန်ကုန်မြို့တော်ကြီး
 ထဲတွင် နာကျင်စွာ အော်ဟစ်ကာ ကြွေကျသွားခဲ့သည်။

တကယ့်နာနာကျင်ကျင်
 မြေပြင်ထက်က
 အခိုးအငွေ့ တစ်ခုလွင့်ပျံ့သလို
 မညိုတာကို ဆုံးရှုံးလိုက်ရ
 ဝိုင်ပုလင်းတစ်ခုထဲက
 ရန်ကုန်ဟာ နေမြဲ လှုပ်လှုပ်ရွရွ
 မိုးကောင်းကင်က အုံ့အုံ့မှိုင်းမှိုင်း

အစဉ်အလာတွေ ရိုင်းရိုင်းစိုင်းစိုင်း ဖြစ်ထွန်းလျက်။
 သို့ရာတွင် စန်းဦးသည် မညိုတာကို အိပ်မက်မက်နေပါ
 သေးသည်။ သူ့အိပ်မက်ထဲတွင် ပန်းပွင့်တွေကို ရွက်လာသော
 မညိုတာကို သူ မြင်ပါသည်။

လင်းစ မနက်ခင်း
 မှုန်ဝါးဝါးမြင်ကွင်းမှာ

ပန်းပွင့်တွေ ရွက်လို့
သွက်သွက်လက်လက် မညိုတာ။
ငါ့တစ်နေရာ
ငါ့ကမ္ဘာမှာ
ထီးတည်းရှင်သန်ရှာရဲ့။

* * *

မနှစ်က မြန်အောင်ကိုရောက်တော့ စန်းဦးကိုတွေ့ရသည်။
ပိန်ပိန်ပါးပါး၊ အသားဖြူဖြူ၊ အသံတိုးတိုး။ သူ့ကဗျာ စုစည်းမှုတစ်ခုကို
အမှာရေးပေးဖို့ပြောသည်။ ကျွန်တော်ကလည်း လွယ်လွယ်ပင်
ကတိပေးလိုက်သည်။ နောက်တော့ မေ့သွားသည်။ လွန်ခဲ့သည့်
နှစ်ဦးလောက်ကမူအမှာရေးပေးရန် သူ့ကဗျာစာအုပ် စုစည်းမှု
ကျွန်တော်ထံ ရောက်လာသည်။ လူကိုယ်တိုင် လာမပို့နိုင်ဘဲ လူကြိုနှင့်
ပါးရသဖြင့် ခွင့်လွှတ်ပါမည့်အကြောင်း တောင်းပန်ထားသည်။
သူ့ကဗျာစုစည်းမှုက “**မိုးရာသီဆက်တင်**” တဲ့။

ရုတ်တရက်တော့ သူ့ကဗျာ စုစည်းမှုအမည်ကို ကျွန်တော်
နားမလည်။ ဖတ်ကြည့်လိုက်တော့မှ နောက်ခံကား (Setting) ကို
ဆိုလိုကြောင်း သိရသည်။ ဇာတ်စင်နောက်ခံကားလား၊ ဘဝနောက်ခံ
ကားလား။ ဘာနောက်ခံကားလဲ။ ဇာတ်စင်နောက်ခံကားဆိုသည်မှာ
အစစ်မဟုတ်။ တောတောင်ရေမြေတွေကို ပြချင်လျှင် နောက်က
တောကား တောင်ကားတွေ အရုပ်ရေးထားရသည်။ တကယ့်တော
တောင်မဟုတ်။ မိုးရွာနေသည်ကို ပြချင်လျှင် ရေပန်းကရားဖြင့်
ရေတွေကိုမှုတ်ထုတ်ပေးရသည်။ တကယ့်မိုးစက်မဟုတ်။ ပန်းပွင့်
နေသည်ကို ပြချင်လျှင် စက္ကူပန်း၊ ပလတ်စတစ်ပန်းတွေကို

အားမာန်သစ်စာပေ

ပြထားသည်။ တကယ့်ပန်းတွေ မဟုတ်။ လသော်တာငွေမင်း
ရွန်းလင်းနေသည်ကို ပြချင်လျှင် ကန့်လန့်ကာကြားတွင် စပေါ့လိုက်
ကြီးထိုးထားရသည်။ တကယ့်လဝန်း မဟုတ်။

ကဗျာဆရာ စန်းဦးသည် ဘဝအတုနှင့် ဘဝအစစ်ကို ခွဲခြား
ပြချင်သလား မပြောတတ်။

“အဆိပ်”ကို ဖွဲ့ရာတွင်မူ စန်းဦး၏ စကားလုံးများသည်
အဆိပ်အနံ့ဖြင့် မွန်နေသည်။

ယခုတော့
အဆိပ်ကိုပိုင်ပြီ
သွားတွေယားကျိကျိဖြစ်လာ
အဆိပ်အိပ် ဖောင်းကားလာ
အကြောမျှင် တင်းမာလာ
ခြေတို့
ရုန်းထနိုးကြားရဲ့
သူ့ရှေ့မှာ မြင်မြင်သမျှဟာအသေ
သေကြ
လူးလိမ့်ကြ
တွန့်ခေါက်ကြ
အမြုပ်တစ်စုံ ရွဲ့စောင်း
ညိုမည်းပုပ်အဲ့ကြ
သူတို့ လုမျိုးခဲသမျှနဲ့ သူတို့ကိုယ်
ညီစို့နံ့ဟောင်ကြ
တထောင်းထောင်းထခဲ့ပြီ။

အားမာန်သစ်စာပေ

“အဆိပ်” ထဲမှ အဆိပ်ပြင်းသော စာလုံးများ ဖြစ်ပါသည်။

* * *

(လေးလုံးစပ် မဟုတ်သည့်အဖွဲ့ကို မော်ဒန်ဟု ခေါ်လျှင်) စန်းဦး၏ ကဗျာသည် မော်ဒန်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ကာရန်တော့မမဲ့။

ယနေ့ မြန်မာကဗျာ၏ အနေအထားသည် ဘာမျှမရောသေး။ ကောင်းကင်အုံ့မှိုင်းနေဆဲ ရှိသေးသည်။ သို့ရာတွင် နောင်တွင်မူ တဖြည်းဖြည်းကြည်လင် ဝင်းပသွားမည်သာ ဖြစ်သည်။

ယနေ့ကဗျာဆရာတို့သည် လေးလုံးစပ်အဖွဲ့ကို ကျော်ဖြတ် နေကြသည်။ ကာရန်ကို စွန့်ပယ်နေကြသည်။ သူတို့၏ ကဗျာသည် ရစ်သမ်ကို အားပြုနေသည်ဟု ဆိုနေကြသည်။ ရစ်သမ်နှင့်ပတ်သက်၍ အယူအဆ အမျိုးမျိုး ကွဲနေကြသည်။ ရစ်သမ်ဆိုတာ ဘာလဲ။ ရစ်သမ်သည် မြန်မာမှာရှိသလား။ တက်သံကျသံလား။ စဉ်ဆက်မပြတ် စီးဆင်းနေသော အသံလှိုင်းလား။ သံလေးနှင့်သံပေါ့တို့ မှန်မှန်စီးဆင်း နေခြင်းလား။ ဂီတနားရှိမှ ဂီတရသကို ခံစားလိုရသလို ရစ်သမ်ကို နားထောင်တတ်သော နားရှိမှ ကြားနိုင်သောအရာလား။ ရစ်သမ်သည် နရီလား။ ရစ်သမ်သည် မြန်မာကဗျာမှာရော၊ စကားပြေမှာရော ရှိသလား။

မြန်မာ အလံကကျမ်းများတွင်ပါသော လျော့လျော့ရွတ်ခြင်း ဟုဆိုအပ်သော သိထိလ၊ တင်းတင်းရွတ်ခြင်းဟုဆိုအပ်သော ဓနိတ၊ ရှည်ရှည်ရွတ်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သောဒိဃ၊ တိုတိုရွတ်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော ကရန၊ ကရိုဏ်းကိုနှိမ့်၍ ရွတ်ခြင်းဟုဆိုအပ်သော နိဂ္ဂဟိတ၊ ပုဒ်ကိုစပ်၍ ရွတ်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော သမ္ပန္န၊ ပုဒ်ကိုဖြတ်၍ ရွတ်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော ဝတ္တိသ၊ ကရိုဏ်းကိုလွှတ်၍ ရွတ်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော

ဝိမုတ္တ စသည် ဗျဉ္ဇနဗုဒ္ဓိ ဆယ်ပါးသည် ရစ်သမ်ကို စဉ်းစားရာတွင် စဉ်းစားဖို့ကောင်းသော အချက်များ ဖြစ်နေသလား။

ယင်းတို့မှာ ရစ်သမ်နှင့်ပတ်သက်၍ ယနေ့မြန်မာကဗျာက မေးနေသော မေးခွန်းများဖြစ်သည်။ ယနေ့အထိတော့ ကောင်းကင် သည် အုံ့မှိုင်းနေဆဲဖြစ်သည်။ နောက်တော့ သွားရင်းသွားရင်း ကြည်လင်သွားပေလိမ့်မည်။ ကဗျာ၏ ဆင့်ကဲပြောင်းလဲမှုဖြစ်စဉ်ကို ကြည့်ရသည်မှာ စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းသည်။

စန်းဦးသည် အုံ့မှိုင်းနေသော ကောင်းကင်အောက်တွင် ပန်းရနံ့ နှင့် လေညှင်း၏ ခေါ်ဆောင်ရာသို့ လိုက်နေရသော အန်ဒရေဂျီ၏ လိပ်ပြာတစ်ကောင်သာ ဖြစ်ပေသည်။ ။

[စာပြီးနှစ် ၁၉၉၅]

မြသန်းတင့်၏ အမှာ

(၁)

အပြင်ဘက်တွင် ထူထပ်သိပ်သည်းသောနှင်းထုကြီး ဖုံးနေသည်။ ဘာကိုမျှ သဲကွဲစွာ မမြင်ရ။ သစ်ရွက်ပေါ်သို့ နှင်းစက်ကျသံများသည် မိုးစက်မိုးပေါက်များပမာ ဖျိုးဖျိုးဖြောက်ဖြောက် မြည်နေကြသည်။ အဝေးမှ တောခွေးအူသံ၊ ချေဟောက်သံကို ကြားရသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ တွင်လည်း ကျားဟိန်းသံကို ကြားရသည်။ ကျားဟိန်းသံသည် တေးဂီတကြီး တစ်ပုဒ်၏ အချလို တောတောင်စုံမြိုင်ထဲတွင် ပဲ့တင်ထပ် သွားကာ တဖြည်းဖြည်းဝေး၍ ဝေး၍ ပျောက်သွားသည်။ တိတ်ဆိတ် ခြင်း၏ အသံ။ တိတ်ဆိတ်ခြင်း၏ အသံထဲမှ စမ်းရေစီးသံ၊ သားကောင် ၏ ချုံနွယ်ကို တိုးငှေ့ပြေးသွားသံ၊ လေရိုင်း၏ စူးရှသော လေချွန်သံ၊ ငှက်ဆိုးထိုးသံ၊ မီးပုံထဲမှ မီးတောက်၏ ဝါးမျိုသံ၊ သစ်ကိုင်းခြောက် တို့ ဖျစ်ဖျစ်မြည်သံ၊ သစ်ကိုင်း ကျိုးကျသံ၊ ပိုးပုရစ်တို့၏ အော်သံ ...။

မီးပုံရှေ့မှ အရိပ်များသည် ဂူနံရံပေါ်တွင် ယိမ်းထိုးနေကြသည်။ အရိပ်တို့က မပီမသ၊ ဝိုးတိုးဝါးတား၊ နံရံတွင် လေးမြားတို့ကို ချိတ်

ထားသည်။ ကျောက်လက်နက်များက နံရံအောက်ခြေတွင် လဲလျောင်းနေကြသည်။ မီးပုံဘေး ကျားသစ်ရေ အခင်းပေါ်တွင် ကလေးငယ်သည် ဝမ်းလျားမှောက်ကာ လိမ့်သွားသော သစ်သီးကို လိုက်ဖမ်းနေသည်။ တံစို့ထိုးထားသည့် အသားကင်မှ အဆီတွေ တစ်စက်စက် ကျသည့် အခါတွင် မီးတောက်သည် တရဲရဲ မြည်နေသည်။ မြေအိုးထဲမှ ပြင်းရှုသော ယမကာကို အုန်းမှုတ်ဖြင့်ခပ်ကာ တစ်ယောက်တစ်လှည့် မော့ကြသည်။ ပထမ အဖက သောက်သည်။ ထို့နောက် အမိက သောက်သည်။ ထို့နောက် ကလေးတွေက ကြီးစဉ်ငယ်လိုက် နည်းနည်းစီ သောက်ကြသည်။

အားလုံး စားသောက်ပြီးသည့်အခါတွင် အမေနှင့် သမီးကြီးတို့ သစ်သားခွက်များကို သိမ်းဆည်းဆေးကြောကြပြီး နေရာတကျ ထားကြသည်။ အမဲလိုက်ခွေးကြီးနှစ်ကောင်က မီးပုံအနီးတွင် ခွေအိပ်နေကြသည်။ အစာရေစာလည်း ဝပြီ၊ အနားလည်းရပြီ။ ယနေ့အဖို့ အိပ်စက်ရန်သာ ကျန်တော့သည်။

အဖ၏ အနီးတွင် အမိရော၊ ကလေးတွေပါ ဝိုင်းထိုင်နေကြသည်။ အမိနှင့်ကလေးတွေက နေ့လယ်က တွေ့ခဲ့ရသည့် တောင်ယာအတွေ့အကြုံကို ပြောပြကြသည်။ ဖခင်မုဆိုးက သူ့စွန့်စားခန်း၊ သူ့အတွေ့အကြုံ၊ သူ့ကြားရသည့် အဖြစ်အပျက်တို့ကို ပြောပြသည်။

အစာရေစာ ဝလင်စွာ စားသောက်ပြီး နွေးနွေးထွေးထွေးရှိသည့် ညအချိန်တွင် လိုဏ်ဂူထဲက မီးပုံဘေး၌ မုဆိုးက သူ့ကြားဖူး၊ တွေ့ဖူးသည့် အဖြစ်အပျက်ကို ပြောပြသည်။

“တစ်ခါတုန်းကပေါ့...”

(၂)

ဝတ္ထုတိုသည် မီးပုံဘေးက မုဆိုးထံမှ ဤသို့ မွေးဖွားလာခြင်း ဖြစ်သည်။

ယခုတိုင် အရှေ့တိုင်းက ဈေးကွက်လပ်တွင် နားထောင်သူ ပရိသတ်တို့ ဝိုင်းအုံနေသည့် ပုံပြောဆရာကို တွေ့နိုင်သေးသည်။ လှောင်အိုက် ငြီးငွေ့ဖွယ်ကောင်းသည့် သမပိုင်းရုံညချမ်းများတွင် မြောက်မင်းစွင်းဝုခုံး၏ ပုံပြင်ကို ပြောနေသော ပုံပြင်ဆရာကို တွေ့ နိုင်သေးသည်။ စင်မြင့်တွင် ထိုင်ကာ ရေတကောင်းကို ရှေ့ချပြီး နိပါတ်တော်လာ ဇာတကတို့ကို ပြောနေသည့် ကွက်စိပ်ဆရာကို တွေ့နိုင်သေးသည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာစာပေမှ ငါးရာ့ငါးဆယ် ဇာတ်ဝတ္ထုများ ဘာသာ ရေးနွယ်သော ဂရိပုံပြင်များ၊ ပဉ္စတန္ဒရပုံပြင်များ၊ အလယ်ခေတ်က နိတိပုံပြင်များ၊ တစ်ထောင့်တစ်ညပုံပြင်များသည် ဝတ္ထုတို၏ ရှေ့ပြေး များဖြစ်သည်။ ရီနေဆွန်းခေတ် တစ်လျှောက်လုံး အီတလီ၊ စပိန်၊ ပြင်သစ်နှင့် အင်္ဂလန်တို့တွင် ပုံပြင်တိုကလေးများ ခေတ်စားခဲ့သည်။ ဟိုတေးရှိုး၏ ဒီကင်မရွန်းပုံပြင်များ၊ ဆာဗင်းတီး၏ ထုံးပြပုံပြင်များ သည် မှတ်တိုင်များဖြစ်သည်။ ဝတ္ထုရှည်အဖွဲ့ (နော်ဗယ်)ခေတ်စားလာ သည့် အခါတွင် ဝတ္ထုတိုသည် ခေတ်မှီန်သွားခဲ့သည်။

သို့ရာတွင် ၁၉ ရာစုနှစ် အစတွင် စာအုပ်သစ်တစ်မျိုး ပေါ်လာသည်။ ယင်းမှာ နှစ်စဉ်ထုတ် စာစောင်များဖြစ်ပြီး ဂျာမနီတွင် အစပြုသည်ဟု ဆိုကြသည်။ နှစ်လည်စာစောင်တွင် တစ်နှစ်အတွင်း ရေးသည့်စကားပြေရော၊ ကဗျာရော နှစ်မျိုးစလုံးပါသည်။ ထိုအချိန် မှစ၍ ဝတ္ထုတိုသည် ဥရောပတွင် ပြန့်၍ ခေတ်စားလာခဲ့သည်။

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတွင်လည်း ရေးအားကောင်းသည့် ဝတ္ထုတို ဆရာများ ပေါ်လာခဲ့သည်။ အဂ္ဂါအလန်ဂိုး၊ အို ဟင်နရီ စသူတို့ ဖြစ်သည်။

ပိုးက ဝတ္ထုတိုကောင်းတစ်ပုဒ်တွင် ရှိရမည့် အရည်အချင်းကို သတ်မှတ်ပြရာတွင် ဝတ္ထုတိုသည် တစ်ခုတည်းသော အဖြစ်အပျက်ကို ပြောရမည်။ ထိုအဖြစ်အပျက်သည် ရုပ်ဝတ္ထုတစ်ခုအကြောင်း ဖြစ်ချင်ဖြစ်မည်။ စိတ်အခြေအနေ တစ်ရပ်အကြောင်း ဖြစ်ချင်ဖြစ်မည်။ တစ်ထိုင်တည်း ဖတ်နိုင်ရမည်။ ပြီးခနဲပြက်ခနဲ ဖြစ်သွားရမည်။ သက်ရောက်ပုံ ညီညွတ်မှု (Unity of Effect) ရှိရမည်။ အစမှ အဆုံးတိုင် မျဉ်းတစ်ပြေးတည်း သွားနေရမည်။

ဤသို့ ရေးနိုင်သူများမှာ အမေရိကန်စာပေတွင် အဂ္ဂါအလန်ဂိုး၊ အို ဟင်နရီ စသူတို့ ဖြစ်သည်။ ပြင်သစ်တွင် မောပတ်ဆွန်း စသူတို့ ဖြစ်သည်။ အင်္ဂလန်တွင် ရုဒ်ယတ်ကစ်ပလင်း၊ ကက်သရင်း မင်းစဖီး (နယူးဇီလန်)၊ ဆမ္မားဆက်မွန် စသူတို့ဖြစ်သည်။ ရုရှားတွင် ဂိုဂိုးလ်နှင့် ချက်ကော့တို့ ဖြစ်သည်။

တိုက်တိုက်ဆိုင်ဆိုင် ဤအမှာကို ရေးသည့်အချိန်၌ ကျွန်တော် သည် ချက်ကော့၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိကျမ်းသုံးအုပ်ကို တစ်ပြိုင်တည်း ဖတ်မိနေသည်။ တစ်အုပ်မှာ ဒေးဗစ်မဂ္ဂါရှက်ရေးသည့် ချက်ကော့၏ ဘဝ၊ နောက်တစ်အုပ်မှာ ပါမောက္ခ ယာမီလော့ရေးသည့် အတ္ထုပ္ပတ္တိ စာအုပ်နှင့် သူ့ဇနီးအပါအဝင် စာရေးဆရာများ စုပေါင်းရေးသည့် ချက်ကော့ နှစ်တစ်ရာပြည့် အထိမ်းအမှတ် စာစောင်တို့ ဖြစ်သည်။

ချက်ကော့အကြောင်းကို ရေးရခြင်းမှာ အခြားကြောင့် မဟုတ်။ ရုရှားပြည်တွင် ဝတ္ထုတို ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုသည် အခြားနိုင်ငံများနှင့်

မတူသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ အခြားနိုင်ငံများတွင် ဝတ္ထုတိုဖွံ့ဖြိုးမှုသည် ဝတ္ထုတို၊ ဝတ္ထုရှည်၊ ဝတ္ထုတို ပုံသဏ္ဍာန်ဖြင့် တစ်ပတ်ပြန်လည်ပြီး ဖွံ့ဖြိုးလာခြင်းဖြစ်သည်။ ရုရှားတွင်မူ ထိုသို့မဟုတ်ပါ။ ဝတ္ထုတိုသည် တစ်လျှောက်လုံး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ မျိုးဆက်ပေါင်း များစွာကြာသည့်တိုင် ဝတ္ထုတိုကို အသစ်အသစ်ဖြစ်နေအောင် ရေးနိုင်ခြင်းမှာ ရုရှားဝတ္ထုတို ဆရာတို့၏ ထူးခြားသော အရည်အချင်းပင် ဖြစ်သည်။ ထိုဝတ္ထုတို ဆရာများထဲတွင် ချက်ကော့သည် ပထမတန်း နေရာမှ ရှိနေသည်။

ဒေးဗစ် မဂ္ဂါရှက်၏ စာအုပ်ကို ဖတ်လိုက်ရသည့်အခါတွင် ချက်ကော့နှင့် ပတ်သက်၍ အောက်ပါအချက်များကို သိခဲ့ရသည်။

ချက်ကော့သည် ၁၈၆၀ခုနှစ် ဖွားဖြစ်သည်။ သူ့အဘိုးသည် မြေကျွန်တစ်ဦးဖြစ်ပြီး ပိုက်ဆံကို ကုတ်ကတ်စုကာ သူနှင့် သူ့သား သုံးယောက်ကို ရွေးယူခဲ့ရသည်။ သားသုံးယောက်အနက် တစ်ယောက်မှာ ပေဗယ်ဟုခေါ်ပြီး တန်ဂရော့တွင် ကုန်စုံဆိုင်ကလေး တစ်ဆိုင်ဖွင့်သည်။ သူက သားငါးယောက်နှင့် သမီးတစ်ယောက် မွေးသည်။ ချက်ကော့မှာ တတိယသားဖြစ်သည်။ သူ့အဖေ ပေဗယ်သည် စာမတတ် ပေမတတ်ဖြစ်သည်။ အဆင်ခြင်ဉာဏ် နည်းသည်။ ဘဝင်မြင့်သည်။ အတ္တကြီးသည်။ ရက်စက်သည်။ ဘာသာတရားကိုတော့ ကိုင်းရှိုင်းသည်။

နောင် နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြာသည့်အခါတွင် သူ့အဖေ အကြောင်းကို ချက်ကော့က ဤသို့ ရေးခဲ့သည်။

“ကျွန်တော် ငါးနှစ်သားတုန်းက အဖေက ကျွန်တော့်အား ဆုံးမပုံ၊ ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ပြောရလျှင် ကြိမ်နှင့်ရိုက်ပုံကို သတိရနေ

သေးသည်။ အဖေသည် ကျွန်တော့်ကို ရိုက်သည်။ နားရွက်ကို လိမ်ဆွဲသည်။ ခေါင်းကို ရိုက်သည်။ နောက်တစ်နေ့မနက် အိပ်ရာက နိုးလာသည်နှင့် ဒီနေ့လည်း အရိုက်ခံရဦးမှာလားဟု တွေး၍ကြောက်နေ သည်။ ကျွန်တော့်ကို မခုန်ရ၊ မကစားရဟု တားသည်။မနက်နှင့် ညနေ ဝတ်တက်ချိန်တွင် မှန်မှန်ဝတ်တက်ရသည်။ ဘုန်းတော်ကြီး များ၏ လက်ကိုနမ်းရသည်။ အိမ်ရောက်လျှင် ဘုရားစာ ဖတ်ရသည်။ ရှစ်နှစ်သို့ ရောက်သည့်အခါ ဈေးဆိုင်တွင် ဝင်ကူရသည်။ ကျွန်တော် သည် သာမန်အိမ်စေနှင့် ဘာမျှမခြား။ ကျွန်တော်သည် နေ့တိုင်း အရိုက်ခံရသည်။ သို့ဖြင့် ကျွန်တော့်ကျန်းမာရေးသည် ချို့ယွင်းလာ ခဲ့သည်။ မူလတန်းကျောင်းသို့ တက်ရသည့်အခါတွင် နေ့လယ်စာ စားချိန်အထိ စာကျက်ရသည်။ နေ့လယ်စားစားပြီးလည်း မနားရသေး။ တစ်နေ့လုံး ဆိုင်ထိုင်ရသည်။”

ချက်ကော့ ခြောက်နှစ်သားသို့ အရောက်၌ သူ့အဖေသည် ကြွေးပတ်လည်ဝိုင်းကာ အဖမ်းခံရတော့မလို ဖြစ်သဖြင့် သားအကြီး နှစ်ယောက်ရှိရာ မော်စကိုသို့ ထွက်ပြေးသည်။ ချက်ကော့မှာ တန်ဂရော့တွင် ကျန်ခဲ့ပြီး မစွမ်းမသန် ကလေးတွေကို စာသင်ရင်း ထိုမှရသည့် ပိုက်ဆံကလေးဖြင့် စားသောက်ရသည်။ နောက်သုံးနှစ် အကြာတွင် ဆယ်တန်းအောင်ပြီး တစ်လလျှင် ၂၅ ရူဘယ် ထောက်ပံ့ကြေးဖြင့် ပညာသင်ဆုရသည်။ ထိုအခါကျမှ ချက်ကော့ သည် သူ့မိဘများနှင့် အစ်ကိုများရှိရာ မော်စကိုသို့ လိုက်သွားသည်။ ဆရာဝန် လုပ်မည်ဟု ပိုင်းဖြတ်ကာ ဆေးကျောင်းတက်သည်။ ထိုအခါ၌ ချက်ကော့မှာ အရပ်ရှည်ရှည်၊ ဆံပင်ညိုညို၊ မျက်လုံးညိုညိုနှင့် လူရွယ်တစ်ယောက် ဖြစ်နေပြီ။ မော်စကိုတွင် သူ့မိဘများသည်

ပြည့်တန်ဆာတွေနေသည့် ရပ်ကွက်က မြေအောက်တိုက်ခန်းကလေး တစ်ခုတွင် နေနေကြသည်။

(၃)

ချက်ကော့သည် ရယ်စရာ ပုံတိုပတ်စကလေးများကိုပြောတတ် သည်ဟုဆိုသည်။ သူ့ပုံတိုပတ်စကလေးများကို နားထောင်၍ ရယ်ကြ ရသည်။ မိသားစုတစ်တွေ ဆင်းရဲလွန်းသဖြင့် စာတို စာစကလေးတွေ ရေးဖို့ စိတ်ကူးရကာ စာတိုကလေးတစ်ပုဒ်ရေးပြီး မဂ္ဂဇင်းတစ်စောင်သို့ ပို့သည်။ တစ်နေ့ ဆေးကျောင်းက အပြန်တွင် မဂ္ဂဇင်းစာအုပ်ကို လှန်ကြည့်ရာ သူ့ဝတ္ထုတိုကလေးကို တွေ့ရသည်။ စာကြောင်းတစ် ကြောင်းအတွက် ငါးကပက်ရသည်။ ထို့နောက်မှစ၍ ချက်ကော့သည် သီတင်းပတ်တိုင်း ဝတ္ထုတို တစ်ပုဒ်ကျစီပို့သည်။ သို့ရာတွင် အားလုံး မပါပါ။ နည်းနည်းပါးပါးသာ ပါပါသည်။ နောက်ဆုံးတွင် ချက်ကော့ သည် သူ့ဝတ္ထုတိုကလေးများကို ဖော်ပြပေးသည့် အပတ်စဉ် ဂျာနယ်တစ်စောင်ကို တွေ့သည်။ ထိုဂျာနယ်က စာတစ်ကြောင်းကို နှစ်ကပက်ပေးသည်။ ထိုဂျာနယ်မှာ ဟာသဂျာနယ် ဖြစ်သည်။ ချက်ကော့က လေးနက်သည့် သရုပ်ဖော် ဝတ္ထုတိုကလေးများကို ရေးသည့်အခါတွင် အယ်ဒီတာက သူ့စာဖတ်ပရိသတ်က ဤဝတ္ထုမျိုး တွေကို မကြိုက်ဟုညည်းသည်။ သို့ရာတွင် ချက်ကော့၏ ဝတ္ထုတို ကလေးများကို လူတွေသဘောကျလာပြီး သူလည်း နာမည်ကြီး လာသည်။ အယ်ဒီတာက “ပိတာစဘတ်ဂေဇက်” ဆိုသည့် ဂျာနယ် တစ်စောင်နှင့် မိတ်ဆက်ပေးသဖြင့် ချက်ကော့သည် ထိုဂျာနယ်တွင် ဝတ္ထုတိုကလေးတွေရေးသည်။ နေရာလည်း ပိုရ၊ ပိုက်ဆံလည်း ပိုရသဖြင့် အဆင်ပြေသည်။ ၁၈၈၀ ခုနှစ်မှ ၁၈၈၅ ခုနှစ်အတွင်း

ချက်ကော့သည် ဝတ္ထုတိုအပုဒ်ပေါင်း သုံးရာရေးခဲ့သည်။

ထိုဝတ္ထုများမှာ (potboilers) များဖြစ်သည်။ potboiler ကို အောက်စဖို့ အဘိဓာန်က စားဝတ်နေရေးအတွက် ရည်ရွယ်၍ ရေးသည့် စာပေအနုပညာ လက်ရာကို နှိမ့်ချ၍ခေါ်သည့် စကားလုံးဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်။ မြန်မာစာရေးဆရာတွေ ပြောသည့်အတိုင်းဆိုလျှင် “ဘော်ချက်သည့်စာ” များဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် စာရေးဆရာ၏ ရည်ရွယ်ချက်သည် စာဖတ်ပရိသတ်၏ အလုပ်မဟုတ်ဟု ထင်ပါသည်။ သူ့ဘာသာသူ ထမင်းစားဖို့ပဲရေးရေး၊ အပျော်သက်သက်ပဲရေးရေး၊ စာကောင်း မကောင်းသာ အဓိက ဖြစ်ပါသည်။

ချက်ကော့သည် ဝတ္ထုတိုတွေ အများကြီးရေးရင်း ဆေးကျောင်း က ဒီပလိုမာအတွက် စာကျက်ရသည်။ ဆေးရုံတွင် တစ်နေ့လုံး ပင်ပင်ပန်းပန်း လုပ်ခဲ့ပြီးမှ ညကျမှ စာရေးရသည်။ သို့ရာတွင် သူစာရေးရသည့် ပတ်ဝန်းကျင်မှာ တိတ်တိတ်ဆိတ်ဆိတ် အေးအေး ချမ်းချမ်း မဟုတ်ပါ။

“တစ်ဖက်ခန်းမှာ ကျွန်တော့်အစ်ကိုတစ်ယောက်ရဲ့ ကလေးက တအီအီ ငိုလို့ဗျ။ တစ်ဖက်ခန်းမှာ အဖေက အမေ့ကို အော်ပြီး စာဖတ်ပြနေတယ်ဗျ။ တစ်ယောက်က ဓာတ်စက်ဖွင့်လို့ဗျ။ ကျွန်တော့် အိပ်ရာပေါ်မှာ တောကလာတဲ့ ဆွေမျိုးတစ်ယောက်က လှဲနေရာက ခဏခဏထလာပြီး ဆေးပညာအကြောင်းကို လာလာမေးနေသဗျ။ ကလေးကလည်း ငိုလိုက်တာဗျ။ ကျွန်တော်သာ မိန်းမရရင် ဘယ်တော့မှ ကလေးမယူတော့ဘူးလို့တောင် ဆုံးဖြတ်လိုက်မိသဗျ။ ပြင်သစ်တွေ စာရေးဆရာကောင်းတွေ၊ စာပေသမားအကျော်တွေ ဖြစ်တာဟာ ကလေးမရှိလို့များ မဆိုနိုင်ဘူးဗျ” ဟု မိတ်ဆွေတစ်ယောက်

ထံ စာရေးခဲ့သည်။

၁၈၈၄ ခုနှစ်တွင် ချက်ကော့ သွေးအန်သည်။ သူတို့မိသားစု တွင် အဆုတ်ရောဂါရှိသည်။ ချက်ကော့က စိုးရိမ်တကြီးဖြစ်နေသည့် သူ့အမေအား ဖျောင်းဖျာသည်။ ထိုနှစ်တွင် ချက်ကော့ ဆေးကျောင်းမှ ဘွဲ့ရသည်။ နောက်လ အနည်းငယ်အကြာတွင် စိန့်ပီတာစဘတ်သို့ သွားရန် ပိုက်ဆံကလေး နည်းနည်းပါးပါး စုမိသည်။ ချက်ကော့သည် သူ့ဝတ္ထုတိုများကို ခပ်ပေါ့ပေါ့ပင် သဘောထားသည်။ ထိုဝတ္ထုတိုများ ကို ပိုက်ဆံအတွက် ရေးခြင်းဖြစ်သည်။ ဝတ္ထုတို တော်တော်များများ သည် တစ်ရက်အတွင်းရေးသည့် ဝတ္ထုတိုများဖြစ်သည်ဟု ချက်ကော့က ပြောဖူးသည်။ ပီတာစဘတ်သို့ ရောက်သည့်အခါတွင် သူသည် နာမည်ကြီးတစ်ယောက် ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရသဖြင့် အံ့ဩနေသည်။ သူ့ဝတ္ထုတိုများထဲတွင် လတ်ဆတ်မှု၊ သွက်လက်မှု၊ ကိုယ်ပိုင် သီးသန့်ဖြစ်မှုတို့ ရှိသည်ဟု စိန့်ပီတာစဘတ် စာပေအသိုင်းအဝိုင်းက အသိအမှတ်ပြုကြသည်။ အယ်ဒီတာများက သူတို့မဂ္ဂဇင်းများတွင် ရေးဖို့ စာမူတောင်းကြသည်။ မရဖူးသော ကော်ပီခကို ပေးကြသည်။

ချက်ကော့ ဝမ်းသာသည်။ သို့ရာတွင် သူသည် သက်မွေး ဝမ်းကျောင်း စာရေးဆရာလုပ်ဖို့ စိတ်မကူးပါ။ “ဆေးပညာသည် ကျွန်တော်၏ တရားဝင်ဇနီးဖြစ်ပြီး စာပေမှာ အပျော်မယားဖြစ်သည်” ဟု သူက ရေးခဲ့ဖူးသည်။ မော်စကိုသို့ ပြန်သည့်အခါတွင် ဆရာဝန်တစ် ယောက်အနေနှင့် အသက်မွေးရန်စိတ်ကူး၍ ပြန်လာသည်။ သို့ရာတွင် ချက်ကော့သည် ဆေးကုသည့်အလုပ်ဖြင့် ပိုက်ဆံမရပါ။ မိတ်ဆွေများ က သူ့ထံ လူနာတွေပို့ကြသည်။ သို့ရာတွင် အလကား ကုပေးရ သည်က များပါသည်။ ဤတွင် စားဝတ်နေရေးအတွက် စာရေးသည်။

အောင်လည်း အောင်မြင်သည်။ ပိုက်ဆံလည်း ရသည်။ သို့ရာတွင် ချက်ကော့သည် အသုံးအဖြုန်းကြီးသည်။ အပေးအကမ်း ရက်ရောသည်။ ထို့ကြောင့် သူ့တွင် ပိုက်ဆံ လုံလောက်သည်ဟူ၍ မရှိ။

“ပိုက်ဆံတွေ ဒီလောက်ရနေတာ ဘယ်ရောက်ကုန်သလဲလို့ ခင်ဗျားက ထင်လိမ့်မယ်။ ကျွန်တော် ဟော့ဟော့ရမ်းရမ်း မနေပါဘူးဗျာ လူကြွားများလို အဝတ်အစားတို့ ဘာတို့လည်း ကျကျနန မဝတ်ပါဘူး။ အကြွေးလည်း မရှိဘူး။ ကုန်ကုန်ပြောရရင် မယားငယ်ကလေး တစ်ယောက်တောင် မရှိပါဘူး။ (အချစ်ကတော့ အလကား ရသဗျ) အဲဒီလို နေတဲ့ကြားထဲက ကျွန်တော့်မှာ ခင်ဗျားပို့လိုက်တဲ့ ငွေသုံးရာမှာ လေးဆယ်ပဲ ကျန်တော့သဗျာ။ ပိုက်ဆံတွေ ဘယ်ရောက်ကုန်သလဲ မသိပါဘူးဗျာ” ဟု အယ်ဒီတာ တစ်ယောက်ထံ စာရေးဖူးသည်။

(၄)

၁၈၈၆ ခုနှစ် (အသက် ၂၆ နှစ်)တွင် ဒုတိယအကြိမ် သွေးအန်သည်။ ကရိုင်းမီးယားသို့သွားပြီး ဆေးကုသင့်သည်ကို သိပါ၏။ သို့ရာတွင် သူ့တွင် ပိုက်ဆံတစ်ပြားမျှ မရှိပါ။ ၁၈၈၉ ခုနှစ်တွင် သူ့အစ်ကိုဖြစ်သည့် ပန်းချီဆရာ ဒီကလလွန်သည် အဆုတ်ရောဂါဖြင့် ကွယ်လွန်သည်။ သူ့အဖို့ သတိပေးချက်တစ်ခုဖြစ်သည်။ ၁၈၉၂ ခုနှစ်တွင် သူ့ရောဂါ အခြေအနေ ဆိုးလာသဖြင့် အအေးလွန်ကဲသည့် မော်စကိုတွင် နေ၍မဖြစ်တော့။ မိတ်ဆွေများဆီမှ ချေးငှားကာ မော်စကိုမှ မိုင်ငါးဆယ်ဝေးသည့် ဗယ်လီခိုဘို ရွာကလေးတွင် အိမ်ကလေးတစ်လုံး ဝယ်ပြီး ပြောင်းနေသည်။ အပြောရ အဆိုရ ခက်သည့် သူ့အဖေ၊ သူ့အမေ၊ သူ့ညီမနှင့် သူ့ညီတို့ အားလုံးကိုပါ

ကျွေးမွေးထားရသည်။ သူ့ဆီသို့ အနီးတစ်ဝိုက်မှ လူနာတွေလာကြသည်။ လာသမျှကို အတတ်နိုင်ဆုံး ကုသပေးသည်။ ပိုက်ဆံကတော့ တစ်ပြားမှ မရပါ။

ဗယ်လီခိုဘိုနေ့များသည် သူ့အဖို့ အပျော်ဆုံးနေ့များ ဖြစ်သည်။ စာများများ ရေးဖြစ်သည်။ ပိုက်ဆံလည်း ကောင်းကောင်းရသည်။ စာတစ်ကြောင်းကို ကပက်လေးဆယ် (တစ်သျှိုလင်ခန့်) ရသည်။ ရပ်ရွာလုပ်ငန်းတွေကို လုပ်ပေးသည်။ သူ့စရိတ်ဖြင့် လမ်းတွေ ဖောက်သည်။ ကျောင်းတွေဆောက်သည်။ အရက်သမားကြီးဖြစ်နေသည့် သူ့အစ်ကို အယ်လိပ်ဇန်ဒါကလည်း ဇနီးနှင့် ကလေးတွေကိုပါ ခေါ်လာပြီး နေသဖြင့် သူတို့ကို တင်ကျွေးရသည်။ အပေါင်းအသင်းတွေ ကလည်း ရက်ရှည်လများ လာနေတတ်သေးသည်။ ချက်ကော့သည် ကောင်းစွာ မကျန်းမာသည့်တိုင် ပျော်ပျော်နေတတ်သည်။ အပေါင်းအသင်း ခုံမင်သည်။ ထိုအထဲတွင် မော်စကိုသို့ သွား၍လည်သည့်အခါ လည်သည်။ ၁၈၉၇ခုနှစ်တွင် နောက်တစ်ကြိမ် သွေးအန်သဖြင့် ဆေးရုံသို့တင်ရသည်။ သေမင်းတံခါးဝတွင် အတန်ကြာ နေခဲ့ရသည်။ သူ့အဆုတ်က သိပ်မကောင်းတော့။ ဆရာဝန်များက အကြံပေးချက်ဖြင့် နေသာသည့် တောင်ပိုင်း ကရိုင်းမီးယားသို့သွားကာ အိမ်တစ်ဆောင်ကို သူ့ကိုယ်တိုင် ဆောက်သည်။ မဂ္ဂဇင်းတိုက်တွေ၊ ထုတ်ဝေရေးတိုက်တွေက ကြိုတင်ငွေယူပြီး ဆောက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ကရိုင်းမီးယားရောက်တော့လည်း ချက်ကော့မှာ ခါတိုင်းလို ငွေရေးကြေးရေး အခက်အခဲနှင့် ကြုံရသည်။

ကျန်းမာရေးမကောင်းသဖြင့် ဆေးခန်းလည်း မဖွင့်နိုင်တော့။ ဆေးကုသည့်အလုပ်ကို ရပ်လိုက်ရသည့်အတွက် သူ တော်တော်

စိတ်ထိခိုက်သည်။ ငွေရေးကြေးရေးကြောင့် မဟုတ်ပါ။ ဆေးကု၍ ပိုက်ဆံမရပါ။ တကယ်တော့ ချက်ကော့သည် ဆရာဝန်ဖြစ်ပြီး ဆေးရုံတွင် သုံးလလောက်သာ အလုပ်သင်ဆရာဝန် လုပ်ခဲ့ဖူးပါသည်။ သူ ကိုယ်ပိုင်ဆေးခန်းဖွင့်ပြီး ဆေးကုသည့်အခါတွင်လည်း ရွက်ကြမ်းရေကျိုလောက်သာ ရှိပါသည်။ သို့ရာတွင် ချက်ကော့သည် ဉာဏ်ရှိပြီး စာနာတတ်သူ ဖြစ်သည်။ ဆရာဝန်ဘဝတွင် သူတွေ့ခဲ့ရသည့် အတွေ့အကြုံများသည် သူ့အတွက် များစွာ အကျိုးရှိဟန် တူသည်။ ဆမ္မားဆက်မွန်က သူနှင့်ပတ်သက်၍ မှတ်ချက်ချခဲ့ရာတွင် “ဆေးကျောင်းသားတစ်ယောက် ဖြတ်သန်းရသည့် လေ့ကျင့်သင်ကြားမှုသည် စာရေးဆရာတစ်ယောက်အဖို့ အများကြီး အကျိုးရှိသည်။ လူ့သဘာဝ အကြောင်းကို ကောင်းကောင်းသိရသဖြင့် အလွန် အဖိုးတန်သည်။ လူ့သဘာဝတွင် အကောင်းဆုံး အခြေအနေကိုလည်း တွေ့ရသည်။ အဆိုးဆုံး အခြေအနေကိုလည်း တွေ့ရသည်။ မကျန်းမာသည့်အခါ၊ ထိတ်လန့်ကြောက်ရွံ့သည့်အခါတွင် လူများသည် ကျန်းမာစဉ်က ဝတ်ဆင်ထားသော မျက်နှာဖုံးကို ချွတ်ပစ်ကြသည်။ ဆရာဝန်သည် လူတွေ့ကို နဂိုပကတိအတိုင်း မြင်ရသည်။ အတ္တဆန်မှု၊ နှလုံးသားမာကျောမှု၊ လောဘကြီးမှု၊ သူရဲဘောကြောင်မှုတို့ကို တွေ့ရသည်။ ထိုမျှမက ရဲရင့်မှု၊ ရက်ရောမှု၊ ကြင်နာမှု၊ ကောင်းမွန်မှုတို့ကိုလည်း တွေ့ရသည်။ ဆရာဝန်သည် သူတို့၏ အားနည်းချက်ကို စိတ်ရှည် သည်းခံသည်။ ကောင်းမြတ်မှုတို့ကို ကြည့်၍ အံ့အားသင့်သည်” ဟု ဆမ္မားဆက်မွန်က ရေးခဲ့ဖူးသည်။

ချက်ကော့သည် ဝတ္ထုတိုများအပြင် ပြဇာတ်များလည်း ရေးသည်။ ဤတွင် အော်လဂါနစ်ပါးဆိုသည့် ပြဇာတ်မင်းသမီးကလေး

နှင့်တွေ့ပြီး ကြိုက်ကြသည်။ သူ တစ်လျှောက်လုံး ထောက်ပံ့ခဲ့သည့် မိသားစုက ပြိုင်ပြိုင်သည့်တိုင် အော်လဂါနှင့် လက်ထပ်ခဲ့သည်။

ထိုအတွင်းတွင် သူ့ကျန်းမာရေးက ဆိုးလာသည်။ “ချယ်ရီခြံ” ပြဇာတ်ကို ရေးသည့်အခါတွင် စာကောင်းကောင်း မရေးနိုင်တော့။ တစ်နေ့ကို လေးကြောင်းလောက်ကိုပင် အနိုင်နိုင်ရေးနိုင်တော့သည်။ အခြေအနေဆိုးလာသည့်အခါတွင် ဆရာဝန်များက ဂျာမနီမှ ရေပူစမ်းစခန်းတစ်ခုကို သွား၍ အနားယူရန် တိုက်တွန်းကြသည်။

ရုရှားစာရေးဆရာငယ် တစ်ဦးက ရေပူစမ်းသို့ မသွားမီ ချက်ကော့နှင့် တွေ့ပုံကို ဤသို့ ရေးထားသည်။

“ကူရှင်တွေ ခုထားသည့် ဆိုဖာပေါ်တွင် ကုတ်အင်္ကျီအထူကြီး ဝတ်ပြီး ခြေထောက်တွင် မွေးပွစောင်ကြီး ပတ်ထားသည့် လွန်စွာ ပိန်ချုံးနေသည့် လူသေးသေးညှက်ညှက် တစ်ယောက် ထိုင်နေသည်။ သူ့ပခုံးများသည် သေးကွေးနေပြီး သွေးမရှိတော့သည့် သူ့မျက်နှာကလည်း ချုံးကျနေသည်။ ချက်ကော့သည် မမှတ်မိနိုင်တော့လောက် အောင် ဖြစ်နေလေပြီ။ လူတစ်ယောက် ထိုမျှ လျှင်မြန်စွာ ရုပ်ဆင်းသဏ္ဍာန်ပြောင်းသွားမည်ဟု ကျွန်တော် တစ်ခါမျှ မထင်ခဲ့ဖူးပါ။

“သူက ဖြူရော် သေးကွေးသည့် လက်ကလေးကို ထုတ်ကာ ကျွန်တော့်ကို ငေးစိုက်ကြည့်နေသည်။ သူ့မျက်လုံးများသည် နူးညံ့သိမ်မွေ့နေသည့်တိုင် ပြုံးရယ်ခြင်းတော့ မရှိတော့ပါ။ ကျွန်တော်သည် သူ့လက်ကလေးကို မကြည့်ရဲဘဲ ဖြစ်နေပါသည်။

“မနက်ဖြန်မှာ သွားတော့မယ်ကွာ။ သေဖို့သွားတော့မယ်ဆိုပါစို့ကွာ”

“သူက (သေဖို့)ဆိုသည့် စကားထက် ရက်စက်ပြင်းထန်သည့်

စကားလုံးတစ်လုံးကို သုံးသော်လည်း ကျွန်တော် ထိုစကားလုံးကို ထပ်၍ မသုံးချင်ပါ။

“ဟုတ်တယ်ကွ။ သေဖို့ သွားတော့မလို့။ မင်း မိတ်ဆွေတွေကို နှုတ်ဆက်လိုက်ကြောင်း ပြောပြပါကွာ။ သူတို့ကို သတိရကြောင်း၊ သူတို့ထဲက တစ်ချို့ကို ခင်မင်ကြောင်း၊ ကျန်းမာချမ်းသာပါစေလို့ ဆုတောင်းကြောင်း ပြောပြလိုက်ပါ။ နောက် ဘယ်တော့မှ တွေ့ကြ တော့မှာ မဟုတ်ဘူးကွ”

ရေပူစမ်း စခန်းမြို့တွင် သူ့အခြေအနေ တော်တော်ကောင်းလာ သည်။ တစ်ညနေ သူ အိပ်ရာထဲ ရောက်သည့်အခါတွင် သူ့ဇနီးသည် အော်လဂါကို ပန်းခြံထဲ ဆင်းလမ်းလျှောက်ခိုင်းသည်။ သူ့ခမျာ တစ်နေ့လုံး ပင်ပန်းထားသည် မဟုတ်လား။ ပြန်လာသည့်အခါတွင် သူ့ဇနီးကို ညစာစားခိုင်းသည်။ သူ့ဇနီးက ညစာစားဖို့ မောင်းမတီး သေးဟု ပြောသည်။ ဤတွင် ချက်ကော့က လူချမ်းသာများတည်းခို သည့် ပင်လယ်ကမ်းခြေက ဟိုတယ်တစ်ခုအကြောင်းကို ပြောပြသည်။

“သူ့ပုံပြင်ထဲမှာ တစ်ညနေတော့ အဲဒီသူဌေးကြီးတွေ ဟိုတယ် ကို ပြန်လာကြသတဲ့။ ဟိုတယ်က ထမင်းချက်က ထွက်ပြေးလို့ သူတို့မှာ ညစာစားစရာမရှိဘဲ ဖြစ်နေကြသတဲ့။ ပိုက်ဆံရှိရင် ဘာမဆို ဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ သူဌေးကြီးတွေ ဘယ်လိုဖြစ်နေကြတယ်ဆိုတာ ချက်ကော့က တစ်ယောက်စီအကြောင်းကို ပြောပြလို့ ရယ်လိုက်ရတာ” ဟု သူ့ဇနီးက ရေးသည်။

အော်ဂလာသည် ညစာစားပြီး ချက်ကော့ဆီသို့ ပြန်လာသည်။ ချက်ကော့မှာ တိတ်ဆိတ်စွာ မှိန်းနေသည်။ ထိုစဉ် ရောဂါဖောက် လာသဖြင့် ဆရာဝန်ကို ချက်ချင်း ခေါ်ရသည်။ ဆရာဝန်သည်

တတ်နိုင်သမျှ ကုသပါသည်။ သို့ရာတွင် အချည်းအနီးသာ။ ချက်ကော့သည် ကွယ်လွန်သွားခဲ့သည်။ သူ့ဇနီးက အမောသက်သာအောင် ရှန်ပိန်တစ်လုံးကို ဖောက်တိုက်သည်။ ချက်ကော့က ရှန်ပိန်ကိုတော့ သောက်လိုက်ပြီး “ရှန်ပိန်မသောက်ရတာ ကြာလှပြီကွယ်။ ခုမှပဲ သောက်ရတော့တယ်” ဟု ပြောသည်။ သူ၏ နောက်ဆုံးစကားလုံးမှာ “ငါ သေပြီ” ဟု ဂျာမန်လို ပြောသွားသည့် စကားလုံးဖြစ်သည်။ ထိုစဉ်က သူသည် အသက်လေးဆယ့်လေးသာ ရှိသေးသည်။

(၅)

ချက်ကော့၏ စောစောပိုင်း ဝတ္ထုများသည် ဟာသဆန်သည်။ ရေးတော့လည်း ခပ်လွယ်လွယ်ပင်ရေးပြီး ခပ်ပေါ့ပေါ့ပင် သဘောထား လိုက်သည်။ စိန့်ပီတာ စဘတ်သို့ရောက်မှ သူ့ဝတ္ထုများနှင့် ပတ်သက်၍ သူကိုယ်တိုင် အလေးအနက် ထားလာခဲ့သည်။ ချက်ကော့သည် ဝတ္ထုရေးသည့် အတတ်ပညာကို ကျွမ်းကျင်အောင် လေ့ကျင့်သည်။ သူ လေ့ကျင့်ပုံမှာ အံ့ဩလောက်သည်။ တစ်နေ့တွင် သူသည် တော်စတိုင်း၏ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ကို ကူးရေးနေသည်ကို မိတ်ဆွေတစ်ယောက်တွေ့သွားသည်။ မိတ်ဆွေက မေးသည့်အခါတွင် “ပြန်ရေးနေတာဗျ” ဟု ပြောသည်။ တော်စတိုင်းလို စာရေးဆရာ အကျော်အမော်၏ ဝတ္ထုကို ပြန်ရေးနေသည်ဆိုသဖြင့် သူ့မိတ်ဆွေမှာ အလန့်တကြား ဖြစ်နေသည်။ ထိုအခါကျမှ ချက်ကော့က ဝတ္ထုရေးသည့် လေ့ကျင့်ခန်း လုပ်သည့် အနေဖြင့် ကူးရေးနေခြင်းဖြစ်ကြောင်း ရှင်းပြသည်။ ဤသို့ကူးရေးခြင်းဖြင့် ကိုယ်ကြိုက်သည့် စာရေးဆရာ၏ နည်းနာကို ရနိုင်ပြီး ထိုမှ ကိုယ်ပိုင် နည်းနာတစ်ခု ပေါ်ထွက်လာနိုင်သည်ဟု ချက်ကော့ယူဆသည်။ (ဆမ္မားဆက်မွန်က ထိုနည်းသည် ကောင်း

သည့်နည်း ဖြစ်သည်ဟု ထောက်ခံသည်) ဝတ္ထုတိုရေးနည်း အတတ်တွင် ရိုးစင်းစွာ၊ ရှင်းလင်းစွာ၊ ကျစ်လစ်စွာ ရေးနိုင်ဖို့ ချက်ကော့ အားထုတ်သည်။ ထိုအချက်သုံးချက်သည် ဝတ္ထုတိုနည်းမှာ တွင် အရေးကြီးသည်ဟု ယူဆသည်။

ချက်ကော့သည် ဝတ္ထုတိုရေးနည်း အတတ်ပညာကို အလွန် အလေးထားသည်။ ဝတ္ထုတိုတစ်ပုဒ်တွင် “အပိုဆာဒါး”တွေ မပါ ရဟု သူ ယူဆသည်။ “ဝတ္ထုနဲ့မဆိုင်တာမှန်သမျှကို အညှာအတာ ကင်းမဲ့စွာ လွှင့်ပစ်ခဲ့ရမယ်။ နံရံပေါ်မှာ သေနတ်တစ်လက် ချိတ်ထား တယ်ဆိုတာကို ပထမအခန်းမှာ ပြထားခဲ့ရင် ဒုတိယအခန်းမှာဖြစ်ဖြစ်၊ တတိယအခန်းမှာဖြစ်ဖြစ် အဲဒီသေနတ်ကို ပစ်ဖြစ်အောင်ပစ်ရမယ်” ဟု သူက ပြောခဲ့သည်။

သဘာဝဖွဲ့သည် လိုရင်းတိုရှင်း ဖြစ်ရမည်ဆိုသည်။ သူအဆို သည်လည်း မှတ်သားဖို့ ကောင်းပါသည်။

ချက်ကော့သည် ဆေးကုသည့် အလုပ်ကို ကြာကြာ မလုပ်ခဲ့ သော်လည်း ထိုအချိန်တိုကလေးအတွင်းတွင် လူမျိုးစုံနှင့် တွေ့ခဲ့ရ သည်။ ကျေးလက်လယ်သမားနှင့် မြို့ပြအလုပ်သမား၊ ကုန်သည်နှင့် အရာရှိငယ်များ၊ မြေရှင်နှင့် မြေကျွန်များ စသည့် လူတန်းစားမျိုးစုံကို တွေ့ရသည်။ ကုန်သည်၏ လောဘနှင့်မောဟ၊ ဆင်းရဲသား အလုပ်သမား၏ ညစ်ပတ်မှု၊ သောက်စားမူးယစ်မှု၊ ရက်စက်ရိုင်းပျမှု၊ မသိမိုက်မဲမှု၊ ပျင်းရိမှု၊ ဆင်းရဲသား လယ်သမား၏ ငတ်ပြတ်မှု၊ ခေတ်နောက်ကျမှု၊ အမြင်ကျဉ်းမြောင်းမှု၊ အစွဲအလမ်းကြီးမှုတို့ကို ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ရေးသည်။ ချက်ကော့၏ ဝတ္ထုတိုတစ်ပုဒ်သည် ယုံကြည်စိတ်ချရသော သတင်းထောက် တစ်ယောက်၏ သတင်း

တစ်ပုဒ်နှင့် တူသည်။ သို့ရာတွင် ချက်ကော့သည် သတင်းထောက် တစ်ယောက်မျှသာ မဟုတ်ပါ။ သူသည် ဝမ်းသာခြင်း၊ ဝမ်းနည်းခြင်း စသည့် ပုဂ္ဂလိကခံစားချက်များကို ကျော်လွန်ကာ အံ့ဩဖွယ် ကောင်းသော ဒိဋ္ဌဓမ္မကျမှုကို လက်ကိုင်ပြုနိုင်သူဖြစ်သည်။ ချက်ကော့ သည် သနားကောင်းသနားမည်။ ရက်ရောကောင်း ရက်ရောမည်။ သို့ရာတွင် မချစ်ပါ။ ချက်ကော့သည် စိတ်ထား နူးညံ့ကောင်း နူးညံ့မည်။ စာနာကောင်း စာနာမည်။ သို့ရာတွင် ဘက်မလိုက်ပါ။ သူသည် ကျေးဇူးတုံ့ပြန်မှုကို မမျှော်သည့် အလှူရှင်ဖြစ်ပါသည်။

စာရေးဆရာ၏ အလုပ်သည် အဖြစ်အပျက်၊ အချက်အလက် ကို တင်ပြရန်ဖြစ်ပြီး ကောက်ချက်ချရန်မှာ စာဖတ်သူ၏ ကိစ္စဖြစ် သည်ဟု ချက်ကော့ ယူဆသည်။

ချက်ကော့၏ အတွေးအခေါ်တွင် အချက်နှစ်ချက်ကို တွေ့ရသည်။

ပထမအချက်- သူ့ဝတ္ထုတွေထဲတွင် နီတိတွေ၊ ထုံးပုံတွေ ပြချင်သည့် ဝါသနာရှိသည်။ (ရှိတ်စပီးယား၏ ဟင်းမလတ် ပြဇာတ် ထဲက) ပိုလိုးနီးယတ်စ်လို ဥပဒေသတွေ ထုတ်ပြချင်သည်။ သို့ရာတွင် ယင်းမှာ ငယ်ရွယ်စဉ်ကဖြစ်ပြီး အသက်ကြီးလာသည့်အခါတွင် အမြင်ပြောင်းသွားသည်။

ဒုတိယအချက်- ချက်ကော့၏ စိတ်ဓာတ်သည် အခြေခံအား ဖြင့် သိပ္ပံနည်းကျ စိတ်ဓာတ်ဖြစ်သည်။ လောကကြီးကို ဆရာဝန်မျက်စိ ဖြင့် ကြည့်သည်။

“သာမန်လူတစ်ယောက်က လမင်းကိုကြည့်ပြီး ဆွေးမယ်။ လွမ်းမယ်။ လမင်းကြီးဟာ ဘာဖြစ်လို့ ဒီလောက်သာရတာပါလိမ့်လို့

စဉ်းစားမယ်။ ဒါပေမဲ့ နက္ခတ္တဗေဒ ပညာရှင်တစ်ဦးအဖို့တော့ ဒီလို စိတ်မျိုးတွေ မပေါ်တော့ဘူး။ ကျွန်တော်လည်း ဒီအတိုင်းပဲ။ ဆရာဝန်တစ်ယောက်အနေနဲ့ ဒီလို စိတ်ကူးယဉ်တာမျိုးတွေ သိပ်မရှိ တော့ဘူး” ဟုသူက ရေးခဲ့သည်။

ချက်ကော့ကဘဝကို သရုပ်ဖော်ရာတွင် မှန်ကန်ရမည်။ သစ္စာရှိရမည်။ လိမ်လည်ပြောဆိုခြင်းကို ပလိပ်ရောဂါ ကြောက်သလို ကြောက်ရမည်။ အသေးအဖွဲကလေး ကိစ္စများတွင်လည်း မလိမ်ရ။ လိမ်ပြောခြင်းသည် နားထောင်သူကိုစော်ကားခြင်းဖြစ်ပြီးအပြောခံရသူ ကို သေးသိမ်အောင် လုပ်ရာရောက်သည်ဟု ယူဆသည်။

“ပုံသဏ္ဍာန် အမျိုးမျိုးရှိသော ရိုင်းပြသော အင်အားစုများ၊ လိမ်လည်မှုများမှာ လွတ်မြောက်ရေးဟာ ကျွန်တော့်ရည်မှန်းချက် ဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်သာ ကြီးကျယ်တဲ့ အနုပညာရှင်ကြီး ဖြစ်ခဲ့ရင် အဲဒါတွေဟာ ကျွန်တော့်ရဲ့လုပ်ငန်းစဉ်ပဲ” ဟု သူက ပြောခဲ့သည်။

(၆)

ဂျိုဇော်၏ ဝတ္ထုများတွင် ချက်ကော့၏အကြောင်းကို ဤမျှ ရှည်လျားစွာ (ထွေပြား ဝေဝါးစွာလည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။) ကျွန်တော် ပြောနေခြင်းမှာ အခြားကြောင့် မဟုတ်ပါ။ ဆရာဝန်ဘဝနှင့် စာရေး ဆရာဘဝတို့ကြားက ထူးဆန်း၍ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းသော ဆက်သွယ်မှုကို ပြောလိုသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ချက်ကော့သည် ဆေးကျောင်းတက်ဖို့အတွက် ဝတ္ထုကလေး တွေရေးရာမှ အောင်မြင်သော စာရေးဆရာ ဖြစ်လာခဲ့ပါသည်။ ဆရာဝန်လုပ်သော်လည်း ဆရာဝန်အနေဖြင့် မအောင်မြင်ဘဲ စာရေး ဆရာအဖြစ် အောင်မြင်ခဲ့ပါသည်။ ဆမ္မားဆက်မွန်ကတော့ သူနှင့်

ပြောင်းပြန်ဖြစ်ပါသည်။ ဆမ္မားဆက်မွန်က ဆေးပညာကို စိတ်မဝင်စားပါ။ ဆရာဝန်လည်း မဖြစ်ချင်ပါ။ လန်ဒန်လောကကို ကြည့်ပြီး ဝတ္ထုရေးချင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် လန်ဒန်လိုမြို့ကြီးတွင် သူ မနေနိုင်ပါ။ ထို့ကြောင့် လန်ဒန်တွင် နေနိုင်ရန် စိန့်ထောမတ်စ်ဆေးရုံကြီးတွင် ကျောင်းတက်ရပါသည်။ ဆေးရုံတွင် “ဘဝကိုအကြမ်းထည်” အတိုင်း တွေ့ရပါသည်။ “လူတစ်ယောက်တွင်ရှိသမျှသော ခံစားချက်တိုင်း” ကို တွေ့ရပါသည်။ လူတွေ ဝေဒနာ ခံစားကြပုံကို မြင်ရသည်။ သေသွားကြပုံကို မြင်ရသည်။ အကြောက်နှင့် သက်သာရာရမှုကို မြင်ရသည်။ မျှော်လင့်ချက်ကို မြင်ရသည်။ မျှော်လင့်ချက် ကုန်ခန်းမှုက ရေးဆွဲပေးလိုက်သော မျက်နှာပေါ်မှအရေးအကြောင်းတို့ကို မြင်ရသည်။ သတ္တိနှင့်စွဲကို မြင်ရသည်။ မျက်လုံးထဲတွင် တောက်ပနေသော ယုံကြည်မှုကို မြင်ရသည်။ ထိုအတွေ့အကြုံများသည် သူ့အဖို့ တန်ဖိုး မဖြတ်နိုင်အောင် ဖြစ်သည်။

“စာရေးဆရာတစ်ယောက်အဖို့ ဆေးဝန်ထမ်းလောကတွင် ကာလအတန်ကြာ အမှုထမ်းခြင်းထက် ကောင်းသည့် လေ့ကျင့်သင်ကြားမှုဟူ၍ ရှိမည်မထင်ပါ။ ရှေ့နေ၏ ရုံးခန်းတွင်လည်း လူ့သဘာဝကို လေ့လာနိုင်သည် ဆိုသည်မှာ မှန်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ရှေ့နေရုံးခန်းတွင် တွေ့ရသူများမှာ အများအားဖြင့် သူတို့ကိုယ်သူတို့ ထိန်းသိမ်းနိုင်စွမ်း ရှိသူများ ဖြစ်ပါသည်။ သူတို့သည် ဆရာဝန်ကို လိမ်ပြောသကဲ့သို့ ရှေ့နေကို လိမ်ပြောကောင်း ပြောပါလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် ရှေ့နေကို လိမ်ပြောသည့်အခါတွင် ရှေ့နောက် ညီညွတ်စွာ လိမ်ပြောကြပါ၏။ ရှေ့နေအဖို့ အမှန်ကို သိရန် မလိုသောကြောင့်လည်း ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ ရှေ့နေက ကိုင်တွယ်ရသောအရာသည် လူ၏ စိတ်မဟုတ်ဘဲ ပစ္စည်းများ

ဖြစ်ပါသည်။ ဆရာဝန် အထူးသဖြင့် ဆေးရုံဆရာဝန်မှာ ထိုသို့ မဟုတ်ပါ။ လူ့သဘာဝကို ဟင်းလင်းမြင်ရပါသည်” ဟု ဆမ္မားဆက် မွန်က ရေးခဲ့သည်။

ဆမ္မားဆက်မွန်သည် ဆေးကျောင်းတက်စက စာရေးသည့် အတတ်ပညာကို ဘာမျှမသိပါ။ သို့ရာတွင် တွေ့သမျှစာကိုတော့ ဖတ်သည်။ သူ့ကို ဩဇာအလွမ်းဆုံးမှာ ပြင်သစ်စာရေးဆရာ ဂိ၊ ဒီ မော့ပတ်ဆွန်းဖြစ်သည်။ မော့ပတ်ဆွန်း၏ စာမှန်သမျှကို ဝါးစားသလို ဖတ်သည်။ သူ့အသက်နှစ်ဆယ်တွင် မော့ပတ်ဆွန်းကို ကုန်သလောက် ဖတ်ပြီးပြီ။ မော့ပတ်ဆွန်း၏ အရေးအသားမှာ တည်ငြိမ်ပြီး တိကျ သည်ဟု သူထင်သည်။ သူ၏ “လင်းဘတ်က လီဇာ” ဝတ္ထုတွင် စိန့်ထောမတ်စ်ဆေးရုံ ပြင်ပလူနာဌာနတွင် တွေ့ခဲ့ရသူများ၊ ရပ်ကွက် ဆေးရုံတွင် သူတွေ့ခဲ့ရသည့်လူနာများ၊ သားဖွားမီးယပ်ဌာန စာရေး အဖြစ် တွေ့ခဲ့ရသည့် အဖြစ်အပျက်များကို အပိုအလိုမရှိ ရေးထား သည်။

(၇)

မန္တလေး ပြည်သူ့ဆေးရုံကြီး၏ စင်္ကြံများပေါ်တွင် လျှောက်ခဲ့ သော ဂျိုဇော်၏ ဝတ္ထုတိုများကို အမှာစာမရေးမီ သူ့ဝတ္ထုတိုများကို ပထမ ဖတ်ကြည့်ရသည်။ အချို့မှာ ကျွန်တော် ဖတ်ပြီးသားဖြစ်ပြီး အချို့မှာ ကျွန်တော် မဖတ်ဖူးသေးသော ဝတ္ထုတိုများဖြစ်သည်။ ဝတ္ထုတို ၁၃ ပုဒ် ပါသည်။

ဂျိုဇော်နှင့် မရှေးမနှောင်းတွင် လူငယ် ဆရာဝန် စာရေးဆရာ တော်တော်များများ ပေါ်ထွက်လာကြသည်။ ကျွန်တော့်အထင် တစ်ဒါ ဇင်နီးပါးလောက်တော့ ရှိမည်ထင်သည်။ ဆမ္မားဆက်မွန် ပြောသလိုပင်

သူတို့အားလုံးသည် “ဘဝလို အကြမ်းထည်” တွေ့ခဲ့ကြရသည်။

သူ့ဝတ္ထုကို စုစည်းမှုတွင် ပထမဆုံး တွေ့ရသည့် “အရပ်တွဲလဲ ငှက်တွဲလဲ” မဟာ ရွှေကြက်ယက်ဘုရားပွဲမှအပြန် မိုးခေါင်သဖြင့် စိတ်ပျက် လက်ပျက်ဖြစ်လာသော အဖေနှင့် ငှက်ပန်းတွေ၊ မင်းသမီး မင်းသားရုပ် တွေကို လှည်းပေါင်းမိုးမှာ ဆွဲကာ ပျော်မြူးရွှင်ပြစွာ ပြန်လာသော သားငယ်၏ ရှုခင်းကို တွေ့ရသည်။ အဖေက မိုးခေါင်၍ စိတ်ညစ် နေတုန်း သားငယ်က ငှက်ပန်းတွေ၊ အရပ်တွေနှင့် ပျော်နေသည်။ ကလေးငယ်၏ ရိုးစင်းမှု၊ အပြစ်ကင်းစင်မှုကြောင့် မိုးခေါင်သည့်တိုင် စာဖတ်သူရင်ထဲမှာ အေးမြသွားသည်။

“အရေပြားပုံပြင်” နှင့် “ဒီတီ” မှာ အိုဟင်နရီအလှည့်မျိုးဖြစ် သည်။ “နာရီထဲက တံလျှပ်များ” မှာ ခေတ်ပြိုင်ရုပ်ပုံလွှာ ဖြစ်သည်။ အတုတွေ ပေါသည့်ခေတ်တွင် “ရိုက်စား” လုပ်နေကြပုံကို လှောင်ထား သည်။ ခေတ်တစ်ခေတ်တွင် အတုအယောင်တွေကတော့ ရှိမြဲဖြစ်သည်။ “မျက်နှာသေနှစ်ယောက်” မှာ အမွေဆက်ခံမည့်သူ တစ်ဦးလောကမှ လွတ်မြောက်သွားပုံဖြစ်သည်။ “နောက်ဆုံးမျက်မှန်” မှာ ဟန်ဆောင် သူများကို သရော်ထားသည်။ “မိတ်ကပ်နှင့်လူ” ကား မြူးကြွသွက်လက် နေသည်။ ဘုရားလူကြီး၏ မောဟိုက်ထိတ်လန့်နေသော အသက်ရှူသံ ပြင်းပြင်းကိုပင် ကြားနေရသည်။ “ရောဂါနှင့်လူမှာ” စိတ္တဗေဒဆန်ပြီး “မြင်းခွာသံ” မှာ သင်္ကေတဝတ္ထုဖြစ်သည်။

ကျွန်တော်အကြိုက်ဆုံးမှာ “ချောင်းဟန်သံ” ဖြစ်သည်။

ဂျိုဇော်က လည်ချောင်းတွေယားပြီး ချောင်းဟန်ချင်သည့် လူတစ်ယောက်အကြောင်းကို လှပစွာ၊ စေ့စပ်စွာ၊ ရသမြောက်စွာ ရေးထားသည်။ ပထမတွင် ချောင်းဟန်ချင်သည့် အခြေအနေ

ဖြစ်ပေါ်လာပုံကို ဖွဲ့သည်။ လည်ချောင်းရှင်းသည့် အပြုအမူသည် မသိမသာဖြင့် အကျင့်ကြီးတစ်ခု ဖြစ်လာသည်။ လည်ချောင်း ယားစတုန်းက တံတွေးမျိုသည်။ ရေသောက်လိုက်သည်။ အယား ပျောက်သွားသည်။ နောက်တော့ တံတွေးမျို ရေသောက်၍မရ။ အသံထွက်ပြီး လည်ချောင်းရှင်းလိုက်ရမှအားရသွားသည်။ နောက်တော့ ချောင်းဟန့်သံ ဖြစ်လာသည်။ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးက သူ့ဘာသာသူ အလုပ်လုပ်သွားသည်။

ချောင်းဟန့်သံသည် ပထမတော့ ခပ်တိုးတိုး၊ တစ်ကိုယ်ကြား ဖြစ်သည်။ နောက်တော့ တဖြည်းဖြည်း ကျယ်လာသည်။ တစ်အိမ်လုံး ကြားသည့် ချောင်းဟန့်သံ ဖြစ်လာသည်။ နောက် အိမ်နီးချင်းတွေပါ ကြားသည့် ချောင်းဟန့်သံ ဖြစ်လာသည်။

တစ်ခါ အရေးကြီးသည့် အစည်းအဝေးတစ်ခုတွင် လူကြီးက မိန့်ခွန်းပြောနေစဉ် တဟမ်းဟမ်း ချောင်းဟန့်နေသဖြင့် “ဟိုနောက်က တဟမ်းဟမ်း ချောင်းဟန့်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် ဘာပြောချင်သလဲ။ ထ ပြောပါ”ဟု မေးသဖြင့် “အကျင့်ပါလို့ပါ”ဟု ဖြေခဲ့ရသည်။ သူ ချောင်းဟန့်သည့် အကျင့်ဆိုးကြီးကို လူပုံအလယ်မှာ လက်ပူးလက်ကြပ် ဖမ်းမိသည့်နေ့ဟု သူက မှတ်တမ်းတင်သည်။ ပတ်ဝန်းကျင်ကို အနှောင့်အယှက်ပေးသည့် အကျင့်ဆိုးကြီးကို ကြိုးစား၍ ဖျောက်သည်။ နှိပ်ကွပ်သည်။ ဖိလေကြွလေ၊ နှိပ်ကွပ်လေ ရုန်းထလေ။ သတိထားမှ လည်ချောင်းက ပိုပြီး ယားသည်။ လူတောထဲတွင် ရုပ်ပျက်ဆင်းပျက် နိုင်သည်။ တစ်နေ့ ဦးစီးမှူးရုံးခန်းထဲ လက်နှိပ်စက် စာရေးမလေး ဝင်သွားသည်။ ဤတွင် အပြင်ဘက် စားပွဲတွင် ထိုင်နေသည့် သူက လည်ချောင်း ယားလာသည်။ ကြိုးစား၍ နှိပ်ကွပ်သည်။ မရ။

အားမာန်သစ်စာပေ

ထို့ကြောင့် တစ်နေရာ ထသွားပြီး ချောင်းဟန့်မည်ဟု စားပွဲမှအထတွင် ချောင်းဟန့်သံကြီး မိုးခြိမ်းသလို ထွက်လာသည်။ ဦးစီးမှူးက သူ့ကို စော်ကားသည်။ လှောင်သည်ဟု ထိုးမည် ကြိတ်မည် လုပ်သဖြင့် မနည်း တောင်းပန်ရသည်။

နောက်တစ်ကြိမ်။

အိမ်ခန်းငှားနေစဉ် အိမ်ရှင် မုဆိုးမ အန်တီကြီးအိမ်တွင် ဧည့်သည်လာစဉ် သူကတစ်ဖက်ခန်းက ချောင်းတဟန့်ဟန့် ဖြစ်နေရာ သူ့ကို လှောင်သည်ထင်ပြီး အိမ်ပေါ်မှ နှင်ချသဖြင့် ဆင်းခဲ့ရသည်။

နောက်ဆုံးတော့ ဆရာဝန်ထံ သွားပြသည်။ ဆရာဝန်ကြီးက အကျင့်ပါလို့ဖြစ်တာ၊ အကျင့်ကို ကြိုးစား၍ ဖျောက်ဟု ဆိုသည်။

“ဒီအကျင့်ဟာ ပတ်ဝန်းကျင်အတွက်လည်း မကောင်းဘူး။ ငါ့အတွက်လည်း မကောင်းဘူးလို့ ကိုယ့်စိတ် ကိုယ်ပြဋ္ဌာန်းပါ။ ပြဋ္ဌာန်းပြီးရင် ဒီအကျင့်ကို ဖျောက်မယ်၊ အများနည်းတူ နေမယ်လို့ ဆုံးဖြတ်ချက်ချ၊ သန္နိဋ္ဌာန်ချပါ။ အဲဒီလို စိတ်ကိုပြဋ္ဌာန်း ဆုံးဖြတ် လိုက်ရင် ခင်ဗျားရဲ့ အကျင့်ကြီး ပျောက်သွားပါလိမ့်မယ်။ ကျွန်တော် အကြံပေးသလို စမ်းကြည့်ပါ” ဟု ဆရာဝန်ကြီးက ပြောလိုက်သည်။

ဆရာဝန်ကြီး၏ ရုံးခန်းမှ အထွက်မှု ဝမ်းသာသွားသည်။ ဆရာဝန်ကြီး ပြောသလို ဆုံးဖြတ်ချက်ချသည်။ ပတ်ဝန်းကျင်ကိုလည်း အနှောင့်အယှက်ဖြစ်၊ ကိုယ့်အတွက်လည်းအန္တရာယ်ဖြစ်စေတဲ့ အကျင့် ကို ဖျောက်ရမယ်ဟု စိတ်ကူးသည်။

သို့ရာတွင် ကြိုးစား ဖျောက်ဖျက်၍ မရခင် သူ့အကျင့်ကြီးနှင့် မလုံမလဲလောကကြီး ဘယ်လောက်အထိ ပြဿနာ တက်ဦးမည်မသိ။ ယခုပင် သူ့လည်ချောင်းက ယားနေပြီ။

ယင်းမှာ “ချောင်းဟန့်သံ” ဖြစ်သည်။ နောင် မျိုးဆက်များ၏ ခေတ်အဆက်ဆက်တွင် စာပေသမိုင်းဆရာတို့က မြန်မာဝတ္ထုတို့ ပေါင်းချုပ်များကို အခါအားလျော်စွာ ရွေးချယ်ကြလျှင် ဂျိုဇော်၏ “ချောင်းဟန့်သံ” သည် မကြာခဏ ကောက်နုတ် ရွေးချယ်ခံရမည့် ဝတ္ထုမျိုးဖြစ်သည်။

ကျွန်တော်သည် သူ့ “ချောင်းဟန့်သံ” ကို ဖတ်ရင်း လည်ချောင်းတွေ ယားလာသည်။ ချောင်းဟန့်ချင်လာသည်။ ဤအမှာကို ရေးနေစဉ်မှာလည်း ကျွန်တော် လည်ချောင်းယားကာ ချောင်းဟန့်ချင်လာသဖြင့် သတိဖြင့် ချုပ်တည်းထားလိုက်သည်။

သို့ရာတွင် မရပါ။ လည်ချောင်းတွေ ယားလာသဖြင့် ချုပ်တည်းသည့်ကြားထဲက ချောင်းဟန့်လိုက်မိသည်။ ပြီးမှ သတိရကာ မလုံမလဲဖြင့် အနီးပတ်ဝန်းကျင်ကို လှမ်းကြည့်လိုက်သည်။

အနားတွင် ဘယ်သူမှ မရှိသဖြင့် တော်သေးသည်။

ချစ်စွာသော စာဖတ်သူ။ ဂျိုဇော်၏ “ချောင်းဟန့်သံ” ကို ဖတ်နေစဉ် သင် လည်ချောင်း ယားလာလိမ့်မည်။ အယားပြေအောင် တံတွေးမျိုမိလိမ့်မည်။ ရေသောက်မိမည်။ နှုတ်ခမ်းစေ့ကာနှစ်ကိုယ်ကြားရုံလောက်ဖြင့် အဟမ်းဟု လည်ချောင်းရှင်းမိလိမ့်မည်။ နှစ်ခါ သုံးခါလောက် ဖြစ်လာလျှင် ခပ်ကျယ်ကျယ် ချောင်းဟန့်မိလိမ့်မည်။ ထိုနောက် အားမရသဖြင့် ပါးစပ်ကို ဟကာ အဟမ်းဟု ခပ်ကျယ်ကျယ် ချောင်းဟန့်မိလိမ့်မည်။ ဖတ်ကြည့်ပါ။

သို့ရာတွင် အနားမှာ လူသူ မရှိဖို့တော့ လိုပါလိမ့်မည်။ ယင်းသည်ပင် ဂျိုဇော်၏ အနုပညာ ဖြစ်ပါသည်။

[စာပြီးနှစ်၊ ၁၉၉၇]

ချယ်ရီအင်တာဗျူး

[ယခုလထုတ် ချယ်ရီမဂ္ဂဇင်းတွင် စာဖတ်သူများနှင့် တွေ့ဆုံပေးရန် စီစဉ်ထားသော ဆရာကြီးမှာ “ဆရာမြသန်းတင့်” ဖြစ်ပါသည်။ ယနေ့တိုင် စာရေးဆရာကြီးအဖြစ်နှင့် နှစ်ပေါင်းများစွာ ဖြူစင်သန့်ရှင်းစွာ ရပ်တည်ခဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးဖြစ်ပါသည်။]

ဆရာကြီး၏ နှစ်ပေါင်းများစွာ ကျင်လည်ခဲ့သော ဘဝပုံရိပ်တချို့၊ စာပေအတွေ့အကြုံ၊ ဖြတ်သန်းခဲ့ရသော စာပေခရီး၊ ဆရာကြီး၏ စာပေလှေကားထစ်များကို စာချစ်သူများရှေ့မှောက်သို့ တင်ပြရန် အတွက် စမ်းချောင်းမြို့နယ်၊ ဖျာပုံလမ်းရှိ ဆရာကြီး၏ နေအိမ်သို့ ရောက်ရှိခဲ့ပြီး ဆရာကြီးအား တွေ့ဆုံမေးမြန်းခွင့် ရရှိခဲ့ပါသည်။]

ဆရာ“မြသန်းတင့်”ရယ်လို့ မဖြစ်ပေါ်မီ “မြသန်း”ဆိုတဲ့ ကလောင်အမည်နဲ့ စာပေလောကထဲ စတင်ဝင်ရောက်လာတယ်လို့ သိရပါတယ်။ အဲဒီ ကလောင်အမည်လေး စတင်ဖြစ်ပေါ်လာပုံလေး

သိပါရစေ ဆရာ။

မြသန်းဆိုတဲ့ အမည်ကတော့ အမေကပေးတဲ့ အမည်ပါ။ ရက်ချုပ်ရေးပေးတဲ့ ဗေဒင်ဆရာက ပေးတဲ့အမည်လည်း ဖြစ်နိုင်တာပေါ့လေ။ ကြာသပတေးသားဆိုတော့ နေ့သင့်နံ့သင့် မှည့်တယ် ထင်ပါရဲ့။ ကျောင်းနေတော့လည်း ဒီနာမည်ပါပဲ။ ငခွေးကနေ မောင်မောင်မြသန်းတင့် ဖြစ်လာတာမဟုတ်ပါဘူး။ စာစရေးတော့လည်း ဒီနာမည်နဲ့ပဲ ရေးတာပါပဲ။ အဲဒီတစ်ဝိုက်လောက်တုန်းက စာရေးကြတဲ့ ကလောင်ရှင် တော်တော်များများဟာ နာမည်ရင်းနဲ့ပဲ ရေးကြတယ် ထင်တယ်။ ဗန်းမော်တင်အောင်၊ ရဲဘော်နေအောင်၊ သန်းဆွ၊ မောင်ကြည်လင်၊ ကျော်အောင်၊ မောင်နေဝင်း၊ ကိုကို၊ တင်စိုး၊ ဌေးမောင်၊ သခင်မြသန်း၊ သိန်းသန်းထွန်း စသဖြင့်ပေါ့လေ။ အများကြီးပါပဲ။ ကျွန်တော့်ခေါင်းထဲ ချက်ချင်းရောက်လာတဲ့ နာမည်တွေကို ပြောလိုက်တာပါ။ တစ်ချိန်တည်းမှာပဲ ကလောင် နာမည်ယူတဲ့ စာရေးဆရာတွေလည်း အများကြီးပါ။ ကျွန်တော်ဆိုလိုတာက အဲဒီအချိန် တစ်ဝိုက်လောက်ဟာ နာမည်ရင်းတွေနဲ့ တော်တော်များများ ရေးလာကြတယ်ဆိုတဲ့ သဘောပါ။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော်လည်း အမေပေးတဲ့နာမည်နဲ့ စာရေးတာပါ။ ကလောင်နာမည် ဖြစ်ပေါ်လာပုံက ဘာမှထူးထူးခြားခြား မရှိလှပါဘူး။ တစ်ခုတော့ရှိရဲ့။ အဲဒီတုန်းက ကလောင်နာမည်ရယ်လို့ သက်သက်မယူတော့ဘဲ နာမည်ရင်းနဲ့ ရေးတဲ့သူတွေဟာ လက်ဝဲဝါဒီတွေ ဖြစ်နေတယ်။ ဒါကြောင့် ကလောင်အမည်တွေ ယူစရာမလိုဘူး။ နာမည်ရင်းနဲ့ပဲ ရေးမယ်ဆိုတဲ့သဘောဟာ လက်ဝဲဝါဒရဲ့ ဩဇာကြောင့် ကျွန်တော်တို့ မသိစိတ်ထဲမှာ ရောက်နေလားတော့ မပြောတတ်ဘူးပေါ့။ ဒါကလည်း

အများစုကို ပြောတာပါ။ လက်ဝဲဝါဒလက်ခံပြီး ကလောင်အမည်ယူတဲ့ သူတွေလည်း ရှိတော့ ရှိတာပါပဲ။ ကျွန်တော်တို့ စာမရေးခင် ငယ်ငယ်တုန်းကတော့ စာရေးဆရာတွေဟာ လွတ်လပ်မှုရှိအောင်၊ ကိုယ့်ကို လူမသိအောင် တချို့ကိစ္စတွေမှာ မျက်နှာမထောက်ဘဲ ရေးနိုင်အောင် ကလောင်အမည်ကို ယူကြတာလို့ ကြားဖူးတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ခေတ်ကျတော့ ကြိုက်ကြိုက် မကြိုက်ကြိုက် နာမည်ရင်းနဲ့ပဲ မထောက်မညှာရေးမယ် ဆိုတဲ့ လူငယ်စိတ်ကြောင့် လည်း ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။

ဆရာကြီးရဲ့ ဘဝတစ်စိတ်တစ်ဒေသလောက်ကို ပြောပြပေးပါဦးနော်။

တခြားအင်တာဗျူးတွေမှာလည်း ပြောခဲ့ပါပြီ။ ကျွန်တော့် ဘဝက သိပ်ထူးထူးခြားခြားရယ်လို့ မရှိလှပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့ခေတ် (၁၉၃၀ ခုတစ်ဝိုက်)မှာ မွေးလာခဲ့တဲ့ တခြားသူတွေနဲ့ အတူတူပါပဲ။ ကျွန်တော်တို့မွေးတော့ ကမ္ဘာမှာ စီးပွားပျက်ကပ်ကြီး ဆိုက်လာ နေတယ်။ မြန်မာပြည်မှာ လယ်သမားတွေ ဆင်းရဲနေတယ်။ စပါးဈေး က ထိုးကျနေတယ်။ တင်းတစ်ရာမှာ ငွေ ၅၀ကျော်၊ စပါးတစ်တင်းမှ ငါးမူး(ပြားငါးဆယ်)လောက်ပဲရှိတယ်။ ဒါကြောင့် လယ်သမားတွေ သိပ်ဆင်းရဲတော့ ဆရာစံရဲ့ အရေးတော်ပုံကြီးပေါ်တယ်။ နောက်ဆယ် စုနှစ် ကျွန်တော်တို့ ဆယ်နှစ်သားအရွယ်လောက်ရောက်တဲ့ (၁၉၄၀) တစ်ဝိုက်လောက်ရောက်တော့ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး ဖြစ်တယ်။ ပညာသင်ပျက်ခဲ့ကြတယ်။ စာသင်ခန်းကိုစွန့်ပြီး ဗုံးခိုကျင်းတွေထဲ ဝင်ခဲ့ရတယ်။ ယမ်းနဲ့၊ သွေးနဲ့တွေကို ရှုခဲ့ကြရတယ်။ ငတ်ပြတ်တာ၊ ရောဂါရတာ၊ ဝဲပေါက်တာ၊ သတ်ဖြတ်တာ၊ မီးလောင်တာ၊ ပျက်စီးပြိုလဲ

သွားတာ၊ အစုလိုက်အပြုံလိုက်သေတာ၊ သေမင်းက ကိုယ့်အနားမှာ အရိပ်လို အမြဲလိုက်နေတာ စတာတွေကို တွေ့ခဲ့ရတယ်။ ဥပမာ ကျွန်တော် ပုန်းနေတဲ့ ဗုံးခိုကျင်းနဲ့ ပေငါးဆယ်လောက်အကွာမှာ ရှိတဲ့ ဗုံးခိုကျင်းပေါ်ကို တန်ဖုံးကြီးတစ်လုံး ကျသွားတယ်။ တစ်အိမ်လုံး လူဆယ့်ငါးယောက် အယောက်နှစ်ဆယ်လောက် သေသွားကြတယ်။ စောစောကပင် ကျွန်တော်နဲ့ ဝတ္ထုစာအုပ်ချင်း လဲဖတ်သွားတဲ့ သူငယ်ချင်းမလေး ပါသွားတယ်။ သူ့အဖေ၊ အမေ၊ မောင်၊ အစ်ကို၊ အစ်မ၊ ဦးကြီး၊ ဦးလေး အားလုံးပါသွားတယ်။ ဗုံးကြဲပြီးလို့ ကျွန်တော် အဲဒီနားကို သွားကြည့်တော့ လူဆိုတဲ့ သတ္တဝါကို မတွေ့ရတော့ဘူး။ လက်မောင်းတို့၊ ခြေထောက်တို့၊ ခေါင်းတို့၊ အသားတစ်တို့၊ သွေးခဲတို့ စတဲ့ အပိုင်းအစတွေကိုပဲ တွေ့ရတော့တယ်။ လူလားမြောက်စ၊ ထင်လွယ်၊ မြင်လွယ် ဖြစ်စအချိန်မှာ ကြောက်စရာကောင်းတဲ့ စစ်ကြီးနဲ့ ဝင်တိုးတယ်။ စစ်ကြီးဟာ ကျွန်တော်တို့ကို ကြီးရင့်အောင် လုပ်ပေးလိုက်တယ်။ နောက်တော့ ဂျပန်တော်လှန်ရေး ဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့လည်း ပါကြတာပေါ့။ ဒါပေမဲ့ ကလေးသာသာ၊ ဆယ့်သုံးလေးနှစ်ဆိုတော့ လူကြီးတွေ ခိုင်းရာကို လုပ်ရတာပေါ့။ စာရွက်ဝေဆိုဝေ၊ စာသွားပို့ဆိုရင်ပို့၊ လက်နက်သွားဝှက်ဆိုရင်ဝှက်၊ စစ်သင်တန်း တက်ဆိုရင်တက်။ ဒီလောက်ပါပဲ။ ကျွန်တော်တို့ဆီမှာ ဂျပန်တော်လှန်ရေးရယ်လို့ ကြီးကြီးကျယ်ကျယ် မဖြစ်လိုက်တော့ ဒါနဲ့ပဲ ပြီးသွားတာပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့ကို ဂျပန်လိုက်ဖမ်းလို့ ထွက်ပြေးရတယ်။ အဲဒီလို ပြေးရင်းလွှားရင်းက ကျွန်တော်တို့အထဲကလူတွေ မိသွားလို့ အသတ်ခံရတယ်။ သူ့မိတော့ ဟိုဘက်ရွာမှာ။ ကိုယ်က ဒီဘက်ရွာမှာ ပုန်းနေတယ်။ အဲဒီတုန်းကတော့

အားမာန်သစ်စာပေ

ကိုယ်လည်း အဖမ်းခံရသွားနိုင်တာပဲ။

နောက်တော့ လွတ်လပ်ရေးရ၊ ပြည်တွင်းစစ်ဖြစ်၊ နိုင်ငံရေး လှိုင်းလုံးတွေ၊ မုန်တိုင်းတွေ၊ ရေဆန်တွေ၊ ချုပ်ပြောရရင်တော့စစ်၊ တော်လှန်ရေး၊ ပြည်တွင်းစစ်၊ နိုင်ငံရေး မုန်တိုင်းတွေကို ဖြတ်သန်း ခဲ့ရတာပါပဲ။ ဒါဟာ ကျွန်တော်တို့မျိုးဆက်ရဲ့ ခရီးပါ။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော့်ဘဝဟာလည်း ၁၉၃၀ ခုနှစ်တစ်ဝိုက်မှာ မွေးခဲ့တဲ့ ကျွန်တော် တို့မျိုးဆက်ရဲ့ဘဝနဲ့ ယေဘုယျအားဖြင့် အတူတူပဲ။ လူကိုလိုက် ပြီး ကွဲပြားခြားနားကြတာတော့ ရှိသေးပါ။

ကလောင်အမည် “မြသန်း” ကနေ “မြသန်းတင့်” ဆိုတဲ့ ကလောင်အမည် ဘယ်တော့လောက်ဖြစ်သွားတာလဲဆရာ။ ဘာဖြစ်လို့ ပြောင်းသွားလဲဆိုတာ သိပါရစေ။

ဒီမေးခွန်းကိုလည်း ကျွန်တော်တစ်နေ့ကပြောပြီးပါပြီ။ ၁၉၆၀ တစ်ဝိုက်လောက်က သခင်မြသန်းဆိုတဲ့ စာရေးဆရာပေါ်လာတယ်။ သူက ကျွန်တော့်ထက် ဆယ်နှစ်လောက်ကြီးတယ်။ စစ်မဖြစ်ခင် ကတည်းက သခင်လှုပ်ရှားမှု၊ ဂျပန်ဆန့်ကျင်ရေးလှုပ်ရှားမှု၊ လွတ်လပ် ရေးလှုပ်ရှားမှုတို့အထဲ တစ်လျှောက်လုံး ပါလာတယ်။ ၁၉၅၀ တစ်ဝိုက်လောက်ကျတော့ သူထောင်ထဲက ထွက်လာပြီး စာရေးတယ်။ အဲဒီတုန်းက ဦးသိန်းဖေ(သိန်းဖေမြင့်)သူက ရန်ကုန်ထောင်ထဲမှာ။ ကျွန်တော်က ကျောင်းသား၊ ဦးသိန်းဖေဆီက စာကလေးတစ်စောင် ပါလာတယ်။ စာတိုကလေးပါ။ ရဲဘော်တဲ့။ သခင်မြသန်းဆိုတဲ့ လူတစ်ယောက် စာရေးကောင်းတယ်။ စာရေးဝါသနာပါတယ်။ ကူညီလိုက်ပါဆိုတဲ့ သဘောပါ။ အမှန်ကတော့ ကိုသိန်းဖေက လေးနက်အောင် စာပေးလိုက်တာပါ။ ကျွန်တော်နဲ့ သခင်မြသန်း

က အစတည်းက သိပြီးသား။ နိုင်ငံရေး အတူတူလုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် တွေပဲ။ မြင်းခြံခရိုင်မှာ ကျွန်တော်တို့ အတူတူလုပ်ခဲ့ကြတဲ့ ရဲဘော်တွေ။ ဒါနဲ့ သူ့ဝတ္ထုစာမူကို ကျွန်တော် ထုတ်ဝေသူတွေဆီ သွားပို့ ပေးတယ်။ ထုတ်ဝေရေးတိုက်ကြီး တော်တော်များများက လက်မခံ ကြဘူး။ အဲဒီ ကော်ပီက “မမိုးစွေ” ဆိုတဲ့ ဝတ္ထု။ နောက်ကျတော့ ကော်ပီဟာ ပန်းချီကိုဘရင်လေးဆီကို ရောက်သွားတယ်။ ကိုဘရင်လေး ဆိုတဲ့ လူကတစ်မျိုး၊ သူများ မလုပ်ချင်တာကိုမှ လုပ်ချင်တယ်။ အနစ်နာခံစရာရှိရင် သူပဲခံတယ်။ ကျွန်တော့်ထက်တော့ အများကြီးကြီး တယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့က ကိုဘရင်လေးလို့ပဲ ခေါ်တယ်။ အဲဒီခေတ်တုန်းက ကျွန်တော်တို့ထက် အများကြီးကြီးတဲ့လူတွေကို ကျွန်တော်တို့က ရွယ်တူတွေလို “ကို” ပဲ တပ်ခေါ်တယ်။ တကယ်ဆိုရင် “ဦး” တပ်ခေါ်ရမယ့်အရွယ်၊ ဦးလေးခေါ်ရမယ့်အရွယ်၊ အစ်ကိုကြီး ခေါ်ရမယ့်အရွယ်တွေပဲ။ ဥပမာဆရာဦးသိန်းဖေမြင့်ဆိုရင် ကျွန်တော် တို့က ကိုသိန်းဖေလို့ပဲ ခေါ်တယ်။ ဒဂုန်တာရာကိုလည်း ကိုဌေးမြိုင်လို့ပဲ ခေါ်တယ်။ ရင်းနှီးလို့ ခေါ်ကြတာဆိုတော့ သူတို့ကလည်း အဲဒီလို ခေါ်တာကို နားလည်တယ်။ မနှစ်သက်တဲ့ အမူအရာ မပြဘူး။ ရဲဘော်စိတ်၊ အပေါင်းအသင်းစိတ်၊ ဘဝတူစိတ်လို့ပဲ ဆိုချင်တယ်။

ကလောင်နာမည် ပြောင်းရတာကို ပြောမလို့ နောက်ခံကားကို ရှင်းပြတာပါ။ သခင်မြသန်းရဲ့ စာအုပ်ကို ဘယ်သူမှ ထုတ်မယ့်သူ မရှိတော့ ကိုဘရင်လေးက သူထုတ်မယ်တဲ့။ သူလည်း ကြိုက်တယ်တဲ့။ သူကိုယ်တိုင် ပန်းချီရေးပြီး သူ့ပိုက်ဆံနဲ့သူ ထုတ်ရတယ်။ စာအုပ်က လည်း ဝတ္ထုစာအုပ်အရွယ်၊ ဆယ့်ခြောက်ချိုးမဟုတ်ဘူး။ ရှစ်ချိုး၊ အထဲမှာလည်း ပန်းချီရုပ်ပုံတွေကို ပါသေးတယ်။ ကံအားလျော်စွာ

အဲဒီစာအုပ်ဟာ အောင်မြင်သွားတယ်။ နောက်တော့ သခင်မြသန်းလည်း စာအုပ်ရေးလာတယ်။ တစ်ဖက်မှာ နိုင်ငံရေးလည်းလုပ်တယ်။ နောက်တော့သူနဲ့ ကျွန်တော်နဲ့ စာဖတ်ပရိသတ်က မကြာခဏ မှားတတ်ကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက် လက်ဝဲဝါဒကို ယုံကြည်တာချင်းလဲ တူတယ်။ နိုင်ငံရေးလုပ်တာလည်း အတူတူ လုပ်ကြတယ်။ ထောင်ကျတော့လည်း တစ်ထောင်တည်းကျကြတယ်။ ကျွန်းရောက်တော့လည်း အတူတူရောက်ကြတယ်။ ဒါကြောင့် မကြာခဏ မှားတာ။ မှားလွန်းတော့ သခင်မြသန်းက သူ့နာမည် ပြောင်းမယ်တဲ့။ ကျွန်တော်က ပြောင်းမနေနဲ့။ ကျွန်တော်ပဲပြောင်းမယ် ဆိုပြီး ကိုသိန်းဖေနဲ့ “နွဲ့ထဲကကြာ” ကို ဗိုလ်တထောင်သတင်းစာမှာ နေ့စဉ် အခန်းဆက်အဖြစ်ရေးတော့ မြသန်းတင့်ဆိုပြီး ပြောင်းလိုက် တာပါပဲ။ ကိုသိန်းဖေက သူ့အမေရဲ့နာမည် “မြင့်” ထည့်တယ်။ ကျွန်တော်က ကျွန်တော့်အမေရဲ့နာမည် “တင့်” ထည့်တယ်။ ကိုသိန်းဖေ ပြောင်းတာက ကျွန်တော့်ထက် လေးငါးနှစ်လောက် စောတယ် ထင်တယ်။

“စာပေသစ်မဂ္ဂဇင်း” ကို ဆရာကြီးဒဂုန်တာရာ၊ ဆရာအောင်လင်းတို့နဲ့အတူ ဦးဆောင်ထုတ်ဝေခဲ့တယ်လို့ သိရပါတယ်။ “စာပေသည် ပြည်သူ့အတွက်” ဆိုတဲ့ ကြွေးကြော်သံ ဘယ်လိုဖြစ်ပေါ်လာတာပါလဲဆရာ။

စာပေသစ်မဂ္ဂဇင်းအကြောင်းကို ဆောင်းပါးတစ်စောင် သတ်သတ်ရေးမှ ပြည့်စုံလိမ့်မယ်ထင်တယ်။ ဟုတ်ပါတယ်။ စာပေသစ်ကို ကျွန်တော်ရယ်၊ ဒဂုန်တာရယ်၊ ကိုသန်းတင်ရယ်၊ မောင်ကြည်လင်ရယ်၊ ကျော်အောင်ရယ်၊ အောင်လင်းရယ် တည်ထောင်ခဲ့ကြ

တာပါ။ ပခုက္ကူသား သူငယ်ချင်းတစ်သိုက်ပါ။ အဲဒီတုန်းက ကျွန်တော် တို့ ဖတ်နေရတဲ့ စာတွေကို ပြောမှ ပိုပြီး ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ဖြစ်မယ်။ ကျွန်တော်တို့ ဆိုဗီယက်စာပေ မဂ္ဂဇင်း၊ အမေရိကန်က ထုတ်တဲ့ လူထုနဲ့ပင်မရေစီးမဂ္ဂဇင်း၊ အင်္ဂလန်ကထုတ်တဲ့ မော်ဒန်ကွာ တာလေး မဂ္ဂဇင်းဆိုတာတွေ ဖတ်နေရတယ်။ ဆိုဗီယက်စာပေ မဂ္ဂဇင်းက ရုရှားက ထုတ်တာ။ ဆိုဗီယက်ယူနီယံပေါ့လေ။ အဲဒီ အထဲမှာ ကဗျာပါတယ်။ ဝတ္ထုတိုပါတယ်။ ဝတ္ထုရှည်ပါတယ်။ စာပေသဘောတရားပါတယ်။ စာပေဝေဖန်ရေးပါတယ်။ အနုပညာနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ဆောင်းပါးတွေပါတယ်။ ရေးတဲ့စာရေးဆရာတွေက ဆိုဗီယက်စာရေးဆရာတွေ၊ ဒီတော့ မတ်ဝါဒအမြင်နဲ့ ရေးထားတာ တွေချည်းပဲပေါ့။ စာအုပ်ကလည်း အရုပ်ဆို တစ်ရုပ်မှ မပါဘူး။ သရုပ်ဖော်ပုံ မပါဘူး။ ကဗျာတို့ဘာတို့ထည့်ရင်လည်း ကွက်လပ်ဖြည့်တဲ့ သဘော တစ်နေရာရာမှာ အောက်ကထည့်ပေးတာမျိုး မဟုတ်ဘူး။ ကျကျနန နေရာပေးတယ်။ ဝတ္ထုဆိုရင်လည်း စာရေးဆရာ ပါဒေးယက်တို့၊ ကတားယက်တို့၊ ရှိလိုကော့တို့၊ ကာဇန်ကီဗစ်တို့၊ ကွန်စတင်လိုင်ဗီဒင်တို့၊ ယန်ကာဘရိုင်းလ်တို့၊ ကွန်စတင်တိုင်းဆီမို နော့တို့စတဲ့ စာရေးဆရာတွေ၊ ကဗျာဆရာတွေပါကြတယ်။ အများ အားဖြင့်တော့ ဆိုဗီယက်ခေတ် စာရေးဆရာတွေ များတယ်။ ဆိုဗီယက် ခေတ်ဆိုတာ ၁၉၁၇ ခု ဆိုဗီယက်အာဏာကို တည်ထောင်ပြီးမှ ပေါ်ထွန်းလာတဲ့ခေတ်ကို ပြောတာ။ အဲဒီခေတ်ကျမှ ပေါ်ထွန်းလာတဲ့ စာရေးဆရာတွေများတယ်။ ရေးတော့လည်း ဆိုဗီယက်ခေတ် တည်ဆောက်ရေး၊ ဆိုဗီယက် ယဉ်ကျေးမှု ထူထောင်ရေး၊ ကမ္ဘာမှာ ဆိုဗီယက်လူသားဆိုတဲ့ အမျိုးအစားသစ်ဖြစ်တဲ့ လူသားမျိုးနွယ်

အားမာန်သစ်စာပေ

တည်ဆောက်ရေးဆိုတဲ့ ရည်မှန်းချက်တွေနဲ့ ရေးကြတယ်။ အမှန်က တော့ ဒါတွေကို ပါတီက မူချပေးပြီး မူအတိုင်း ရေးကြရတာပေါ့လေ။ ကျွန်တော်တို့က သူတို့ဝတ္ထုတွေဖတ်ပြီး သဘောကျသွားတယ်။ လူသားမျိုးနွယ်သစ် တည်ထောင်ရေး မျှော်မှန်းချက်ကို အားကျကြ တယ်။ အိပ်မက်မက်မိကြတယ်။ နောက် အမေရိကန်ကထုတ်တဲ့ လူထုနဲ့ ပင်မရေစီးမဂ္ဂဇင်းကိုလည်း ဖတ်ကြရတယ်။ အဲဒီထဲမှာလည်း အလားတူပဲ။ စာပေဝေဖန်ရေး၊ အနုပညာဝေဖန်ရေး၊ ကဗျာ၊ ဝတ္ထု၊ ပန်းချီ စသဖြင့်အကြောင်းအရာ တော်တော်စုံတယ်။ အဲဒီ မဂ္ဂဇင်းမှာ လည်း အရုပ်တွေဘာတွေ သိပ်မပါဘူး။ အဲဒီမှာရေးတဲ့ စာရေးဆရာတွေ ကတော့ ဟောင်းဝါပဲဖတ်စံတို့၊ မိုက်ဂိုးတို့စတဲ့ လက်ဝဲစာရေးဆရာတွေ ရေးကြတယ်။ နောက်ပြီး ကမ္ဘာတစ်ဝန်းမှာရှိတဲ့ လက်ဝဲစာရေး ဆရာတွေ ရေးကြတယ်။ အိန္ဒိယက လက်ဝဲစာရေးဆရာတွေ၊ လက်တင်အမေရိက က လက်ဝဲစာရေးဆရာတွေ စသဖြင့်ပေါ့လေ။ နောက် မဂ္ဂဇင်းကတော့ အင်္ဂလန်ကထုတ်တဲ့ မော်ဒန်ကွာတာလေး မဂ္ဂဇင်းပါ။ သူကတော့ ဝတ္ထုတို့ ကဗျာတို့ သိပ်မပါဘူး။ အနုပညာ ရှေးဟောင်းသုတေသန၊ သိပ္ပံ၊ ဘောဂဗေဒစတဲ့ ဘာသာရပ်တွေ၊ စာပေဝေဖန်ရေးတွေပါတယ်။ ဒီဩဇာတွေအောက်မှာ ကျွန်တော်တို့ တစ်တွေဟာ အမျိုးအစားသစ်ဖြစ်တဲ့ မဂ္ဂဇင်းတစ်စောင်ကို ထုတ်ချင် နေကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့က စာရေးဆရာ ပေါက်စကလေး တွေ။ လုပ်ချင်တာပဲသိတယ်။ စိတ်အားထက်သန်တာပဲရှိတယ်။ အတွေ့အကြုံမရှိဘူး။ ဒီမှာတင် ဒဂုန်တာရာကို ကျွန်တော်တို့နဲ့အတူ မဂ္ဂဇင်းလုပ်ဖို့ ဆွေးနွေးတယ်။ ဒါက တစ်ချက်၊ လက်တွေ့နဲ့ဆိုင်တဲ့ အချက်။ အယူအဆနဲ့ဆိုင်တဲ့ အချက်ရှိသေးတယ်။ ကျွန်တော်တို့

အားမာန်သစ်စာပေ

ဟာ ဒဂုန်တာရာ ထုတ်ဝေတဲ့ တာရာမဂ္ဂဇင်းက မွေးဖွားလာခဲ့ကြတာ။ သူ့မဂ္ဂဇင်းရဲ့ ပေါ်လစီကို ကျွန်တော်တို့ သဘောကျတယ်။ အယူအဆ ဆန်းသစ်တယ်။ အတွေးအခေါ် လေးနက်တယ်။ ထွက်နေတဲ့ မဂ္ဂဇင်းတွေနဲ့ မတူဘဲ ထူးခြားနေတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူ့မဂ္ဂဇင်းကို ကျွန်တော်တို့ သိပ်အားမရသေးဘူး။ ကိုယ်က သိပ်လောကြီးနေတာကိုး။ သည်ထက်သည် ဆန်းသစ်ချင်တယ်။ သည်ထက်ခေတ်ရှေ့သို့ သွားချင်တယ်။ ဒါကြောင့် တာရာလိုမဂ္ဂဇင်းကိုလည်း တစ်ဖက်ကထုတ်၊ တစ်ဖက်ကလည်း အယူအဆရေးရာ စာစောင်၊ နိုင်ငံရေးဆန်တဲ့စာပေစာစောင်အဖြစ် ထုတ်ရအောင်ဆိုပြီး စာပေသစ်မဂ္ဂဇင်းကို ထုတ်ခဲ့ကြတာပါ။ စာပေသစ်အယူအဆဆိုတာ အရင်းရှင် လူ့ဘောင်ကြီးကို ဝေဖန်သရုပ်ဖော်ရမယ်။ အလုပ်သမားလယ်သမား အများစုရဲ့ ဘဝကို သရုပ်ဖော်ရမယ်။ ဒီမိုကရေစီနဲ့ ဆိုရှယ်လစ်ရေးတို့အတွက် ဆင်နွှဲတဲ့ တိုက်ပွဲတွေအကြောင်းကို သရုပ်ဖော်ရမယ်လို့ ကျွန်တော်တို့ နားလည်ခဲ့ကြပြီး မဂ္ဂဇင်းထုတ်ခဲ့ကြတာပဲ။ စာပေသည် ပြည်သူ့အတွက်ဆိုတဲ့ ကြွေးကြော်သံကတော့ နိုင်ငံတကာမှာရှိတဲ့ လက်ဝဲစာပေသမားတွေဆီက ရတာပါပဲ။ စစ်ကြီးပြီးလို့ လက်ဝဲဝါဒ ခေတ်စားလာတော့ ပြည်သူ့ဆိုတဲ့စကား ခေတ်စားလာတယ်။ လူထုဆိုတဲ့ စကားလုံးနဲ့အတူတူပါပဲ။ နယ်ချဲ့စစ်မှ ပြည်သူ့စစ်သို့၊ အရင်းရှင်ဒီမိုကရေစီမှ ပြည်သူ့ဒီမိုကရေစီသို့၊ နယ်ချဲ့အုပ်စိုးမှုမှ ပြည်သူ့အုပ်စိုးမှုသို့ဆိုတဲ့ စကားလုံးတွေ ပေါ်လာခဲ့တယ်။ သဘောကတော့ နယ်ချဲ့စစ်တပ်တွေ နယ်ချဲ့သမားက နယ်ချဲ့လိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ တိုက်တဲ့စစ်ပွဲကို ပြည်သူက ပြည်သူ့အကျိုးအတွက် ပြည်သူ့တွေကိုယ်တိုင် ပါဝင်တိုက်ခိုက်တဲ့စစ်ပွဲအဖြစ်

ပြောင်းပစ်ရမယ်။ အရင်းရှင်က သူ့အကျိုးစီးပွားကို ကာကွယ်ပြီး ပြည်သူတွေကို သွေးစုပ်ချယ်လှယ်ခွင့်ရစေတဲ့ ဒီမိုကရေစီရဲ့ နေရာမှာ ပြည်သူတွေက ပြည်သူ့အကျိုးအတွက် ပြည်သူတွေ ကိုယ်တိုင် ပါဝင်ဆုံးဖြတ်တဲ့ ပြည်သူ့ဒီမိုကရေစီဖြစ်ရမယ်။ အရင်းရှင်တွေ နယ်ချဲ့သမားတွေရဲ့ အစိုးရမဖြစ်စေရဘဲ ပြည်သူတွေရဲ့ အစိုးရ ဖြစ်ရမယ်ဆိုတဲ့ သဘောပါ။ ဒီတော့ စာပေအနုပညာကလည်း လူနည်းစုတွေရဲ့ ဇိမ်ခံစာပေဖြစ်ဘဲ၊ လူထုတွေ၊ ပြည်သူတွေကို အသိပညာပေးတဲ့စာတွေ၊ တော်လှန်ရေးစိတ်ဓာတ် တက်ကြွစေတဲ့ စာမျိုးတွေ ဖြစ်ရမယ်လို့ ယူဆလာကြတယ်။ အဲဒါကို ပြည်သူ့စာပေလို့ ခေါ်တယ်။ တစ်နည်းပြောရရင် ကျွန်တော်တို့ရေးတဲ့ စာပေတွေဟာ ဧည့်ခန်းဆောင်ထဲက အားအားယားယားဖြစ်နေတဲ့ နှုတ်ခမ်းနီပါးနီ ကောင်မလေးတွေ ဖတ်ဖို့စာမဟုတ်ဘဲ ပြည်သူတွေ၊ အလုပ်သမားတွေ၊ လယ်သမားတွေ ဖတ်ဖို့စာ ဖြစ်ရမယ်။ သူတို့အကြောင်းကိုရေးမှ သူတို့စိတ်ဝင်စားမယ်။ သူတို့ဖတ်နိုင်အောင် ရှင်းလင်းလွယ်ကူတဲ့ အရေးအသားနဲ့ ရေးရမယ်လို့ ဆိုလိုတာပါ။

ဆရာ အယ်ဒီတာလုပ်ခဲ့တဲ့ မဂ္ဂဇင်း၊ ဂျာနယ်၊ သတင်းစာတွေ ရှိတယ်နော်၊ အဲဒီတုန်းက ဆရာဖြတ်သန်းခဲ့ရတဲ့အတွေ့အကြုံလေးတွေ ကို စာဖတ်ပရိသတ်ကို ပြောပြပေးပါဦးဆရာ။

ကျွန်တော် အယ်ဒီတာလုပ်တဲ့ စာနယ်ဇင်းရယ်လို့ များများ မရှိပါဘူး။ အများအားဖြင့်တော့ သက်မွေးမှုကြောင့်မဟုတ်ဘဲ ဝါသနာ အလျောက် လုပ်ခဲ့တာများပါတယ်။ ပထမဆုံးကတော့ ရန်ကုန် တက္ကသိုလ်နှစ်လည်မဂ္ဂဇင်းမှာပါ။ ၁၉၄၉ ခုနှစ်မှာပါ။ ကျွန်တော် အင်္ဂလိပ်စာကဏ္ဍမှာ အယ်ဒီတာလုပ်ပါတယ်။ တစ်နှစ်တည်းပါ။

နောက်တော့ပြည်တွင်းစစ်ဖြစ်လာလို့ ရန်ကုန်နဲ့နယ်တွေ အဆက်ပြတ်
 သွားတော့ အိမ်နဲ့ကလည်း အဆက်ပြတ်၊ ကျောင်းတွေလည်းပိတ်၊
 အလုပ်ကလည်းမရှိတော့ တိုးတက်ရေးသတင်းစာတိုက်မှာ အယ်ဒီတာ
 ဝင်လုပ်ပါတယ်။ နောက်တော့ စာပေသစ်မဂ္ဂဇင်းမှာလည်း အယ်ဒီတာ
 လုပ်ပါတယ်။ နောက် စာရေးဆရာအသင်းက ထုတ်တဲ့ စာပေမဂ္ဂဇင်း
 မှာလည်း အယ်ဒီတာလုပ်ပါတယ်။ အဲဒါကလည်း တစ်နှစ်တစ်ခါ
 နှစ်ခါလောက် ထုတ်တဲ့မဂ္ဂဇင်းပါ။ နောက်တော့ ကျွန်တော်တို့
 စိတ်တူကိုယ်တူတွေ စုပြီးထောင်တဲ့ ပြည်တော်သစ် ဂျာနယ်ကို
 ထုတ်ပါတယ်။ အဲဒီမှာ အယ်ဒီတာချုပ်၊ နောက်တော့ အချိန်ပြည့်
 မလုပ်နိုင်တာနဲ့ နိုင်ငံခြားရေး အယ်ဒီတာလုပ်ပါတယ်။ နောက်
 နယူးတိုင်းအော်ဖ်ဘားမား အင်္ဂလိပ်သတင်းစာမှာလည်း ခဏတစ်ဖြုတ်
 ဝင်လုပ်ခဲ့ပါတယ်။ အတွေ့အကြုံတွေကတော့ အများကြီးပါပဲ။
 မဂ္ဂဇင်းလုပ်တဲ့ အတွေ့အကြုံ၊ စာအုပ်လုပ်တဲ့ အတွေ့အကြုံ၊
 သတင်းတည်းဖြတ်ရတဲ့ အတွေ့အကြုံ၊ ဘာသာပြန်ရတဲ့အတွေ့အကြုံ
 အမျိုးမျိုးပေါ့။ သတင်းစာတိုက်မှာကတော့ သတင်းထောက်နဲ့
 ဆက်ဆံရမယ်။ လူထုနဲ့ ဆက်ဆံရမယ်။ မဂ္ဂဇင်းထုတ်တော့
 စာရေးဆရာတို့၊ ပန်းချီဆရာတို့နဲ့ ဆက်ဆံရတယ်။ ဘလောက်သမားနဲ့
 ဆက်ဆံရတယ်။ ပုံနှိပ်တိုက် အလုပ်သမား၊ ပိုင်ရှင်၊ စာစီ၊ ဖိုမင်တို့နဲ့
 ဆက်ဆံရတယ်။ စာအုပ်ချုပ်သမားနဲ့ ဆက်ဆံရတယ်။ စက္ကူရောင်း
 သူနဲ့ ဆက်ဆံရတယ်။ စာအုပ်ကိုယ်စားလှယ်နဲ့ ဆက်ဆံရတယ်။
 အဲဒီခေတ်က မဂ္ဂဇင်းတွေက ခုခေတ်မှာလို ကျွမ်းကျင်သူ နယ်ပယ်
 ရယ်လို့ သတ်သတ်မရှိဘူး။ စာအုပ်ထုတ်ဝေတော့လည်း ကိုယ်ပဲ။
 တည်းဖြတ်တော့လည်း ကိုယ်ပဲ။ စက္ကူဝယ်တော့လည်း ကိုယ်ပဲ။

အားမာန်သစ်စာပေ

ဘလောက်အပ်၊ ပန်းချီအပ်တော့လည်း ကိုယ်ပဲ။ စာရေးဆရာဆီ
 ကော်ပီလိုက်တောင်းတော့လည်း ကိုယ်ပဲ။ စာအုပ်ချုပ်တဲ့ ဘိုင်းဒင်းကို
 သွားတော့လည်း ကိုယ်ပဲ။ စာအုပ်ဖြန့်တော့လည်း ကိုယ်ပဲ။ ပိုက်ဆံ
 လိုက်သိမ်းတော့လည်း ကိုယ်ပဲ။ တစ်ခါတလေမှာ စက်ခန်းထဲဝင်ပြီး
 ကာလာစပ်တဲ့နေရာမှာတောင် ပါလိုက်သေးတယ်။ ဒီတော့ အားလုံး
 အောက်ခြေသိမ်းကစပြီး လုပ်ရတာ။ ပတ်စာခွာ ဖျာသိမ်းအထိ
 ဆိုပါတော့။ ဒီအကြောင်းတွေကတော့ နောက်မှ ဆောင်းပါးတို့ဘာတို့
 ရေးမယ် စိတ်ကူးထားတာပဲ။

စိတ်ဝင်စားစရာ ကောင်းတာတွေလည်း ရှိတာပေါ့။ စာရေး
 ဆရာတွေဆီ ကော်ပီတောင်းရတာမျိုးဆိုပါတော့။ ဥပမာ မဟာဆွေဆီ
 ကော်ပီသွားတောင်းရင် သူ့အချိန်နဲ့ သွားရတယ်။ ညနေ လေးနာရီ
 ကျော်သွားရင် ဘယ်ထုတ်ဝေသူ၊ ဘယ်အယ်ဒီတာကိုမှ လက်မခံဘူး။
 သူ့အလုပ်ချိန်မှာပဲ လက်ခံတယ်။ လေးနာရီကျော်သွားရင် သူ
 အလုပ်ပြီးပြီ။ သူ့ကိုယ်ပိုင်အချိန်။ ညနေကျရင် ယမကာလေး
 မှီဝဲမယ်။ သူ့ဘာသာသူ မိသားစုနဲ့ လွတ်လွတ်လပ်လပ် နေမယ်။
 ညနေ လေးနာရီကျော်လို့ သွားမိရင် ဒီအချိန်အလုပ်စကားမပြောဘူး၊
 မနက်ဖြန် ဘယ်အချိန်မှမှလာဆိုပြီး ချိန်းတယ်။ ကော်ပီရေးပေးဖို့
 သဘောတူရင် ဘယ်နေ့လာယူဆိုပြီး ချိန်းတယ်။ ချိန်းတဲ့အတိုင်းလည်း
 တိကျတယ်။ ဒီနေ့ပြီးမယ်ဆိုရင် ဒီနေ့ပြီးအောင်ရေးတယ်။ စည်းကမ်း
 သိပ်ရှိတယ်။ ကော်ပီခလည်း တစ်ခါတည်းပေးရတယ်။ ကော်ပီခ
 မပေးရင် ကော်ပီမပေးဘူး။ ငါကစာရေးပြီး ထမင်းစားရတာလို့
 ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ပြောတယ်။ မဟာဆွေနဲ့ အလုပ်လုပ်ရတာ
 စည်းကမ်းရှိတယ်။ စိတ်ချမ်းသာရတယ်။ အလုပ်ပီသတယ်။

ဇေယျတော့ ဒီလို မဟုတ်ဘူး။ သူနဲ့ဆန့်ကျင်ဘက်။ ချိန်းပြီး ပြီးချင်မှပြီးတယ်။ ကျွန်တော်တို့မှာ ငွေရေးကြေးရေး မတောင့်တင်းလို့ ရှိသမျှနဲ့ ပူဇော်ပါတယ်ဆိုရင်လည်း ပေးသလောက်ကို လက်ခံလိုက် တာပဲ။ စည်းကမ်းမရှိဘူး။ ဒါပေမဲ့ ပျော်စရာကောင်းတယ်။ လာဗျို နည်းနည်းချသွားဦးဆိုပြီး သူက ပြန်တိုက်ချင်တိုက်နေတာ။ ကျွန်တော် က အယ်ဒီတာကို ထုံပိုင်းထုံပိုင်းလုပ်ရတော့ တခြား ဆရာကြီးတွေ အကြောင်းတော့ သိပ်မသိပါဘူး။

ဆရာပင်ကိုရေး ဝတ္ထုတွေထဲက ပဒေသရာဇ်ဆန့်ကျင်ရေး ဝတ္ထုဖြစ်တဲ့ “လိုက်ခဲ့တော့မြနန္ဒာ”ကို ကျွန်မ ငယ်ငယ်ကတည်းက စွဲလန်းနှစ်ခြိုက်ခဲ့ပါတယ်။ ဝတ္ထု အဖွင့်အစပိုဒ်လေးကိုလည်း ခုထိ အလွတ်ရနေတုန်းပါပဲ။ “လိုက်ခဲ့တော့မြနန္ဒာ”တည်ဆောက်ခဲ့ပုံကို မေးပါရစေဆရာ။

“လိုက်ခဲ့တော့မြနန္ဒာ”ကို ရေးတာ ၁၉၅၈ ခုနှစ်ပါ။ အဲဒီတုန်းက ရှမ်းပြည်နယ်က ခွဲထွက်မယ်ဆိုတဲ့ အသံဗလံတွေကြားနေ ရတဲ့အချိန်ပါ။ ဒီတော့ ပြည်ထောင်စု စည်းလုံးညီညွတ်ရေးကို ဦးတည်တဲ့ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ကို ကျွန်တော် ရေးချင်နေတယ်။ ဒါက စိတ်ထဲရှိတာပေါ့။ နောက်တော့ တစ်နေရာမှာ ကျွန်တော်ပြောဖူးတဲ့ အတိုင်း ရှမ်းပြည်နယ် ဂေဇက်တီးယားထဲမှာ ကျိုင်းတုံနားက ဝဘုရားအကြောင်းကို ကျွန်တော် သွားဖတ်မိတယ်။ ဝဘုရားကို ဇော်ဘွားမဖူးရဘုရားလို့လည်း ခေါ်ကြတယ်။ ဇော်ဘွားက ဝမောင်နံ့ကို မြို့ရိုးတည်ရာမှာ လုပ်အားဆင့်တော့ ဝမောင်နံ့ ဘုရားတည်နေလို့ နောက်ကျမှ ရောက်လာတယ်။ ဒီမှာတင် သူတို့ကို မြို့ရိုးထဲထည့်ပြီး စတေးလိုက်တယ်။ စတေးခံရတော့ ဝမောင်နံ့က ကျိန်စာတိုက်

သွားတယ်။ သူတို့တည်လို့ မပြီးသေးတဲ့ ဘုရားလေးကိုဘယ်စော်ဘွား
 မျိုးနွယ်မှ မဖူးပါစေနဲ့။ ဖူးတဲ့စော်ဘွားမျိုးနွယ် ဘာဖြစ်ပါစေ၊ ညာ
 ဖြစ်ပါစေဆိုပြီး ကျိန်စာထားခဲ့တယ်။ ပဒေသရာဇ်ဆန့်ကျင်ရေးပေါ့။
 ပုံပြင်လေးတစ်ခုပါ။ ဘယ်လောက်တောင် မှန်တယ်ဆိုတာတော့
 မပြောနိုင်ဘူးပေါ့။ အဲဒီပုံပြင်ကလေးကိုဖတ်ပြီး ကျွန်တော်ဇာတ်လမ်း
 ဆင်တယ်။ ဇာတ်လိုက် ကိုဥက္ကာလည်း ရှမ်းအမျိုးသားပဲ။ ရန်ကုန်
 တက္ကသိုလ် ရှမ်းပြည်နယ် ကျောင်းသားများအသင်းမှာ ဥက္ကဋ္ဌ။
 သူက သနပ်ဖက်ပွဲရုံပိုင်ရှင်ရဲ့သား လူလတ်တန်းစား။ ပဒေသရာဇ်
 စနစ်ကို ဆန့်ကျင်တယ်။ စောမြနန္ဒာက စော်ဘွားရဲ့သမီးတော်သူ။
 သူက ရှမ်းပြည်နယ် ကျောင်းသားများအသင်းမှာ ငွေထိန်း။ ဒီမှာတင်
 သူတို့နှစ်ယောက် ချစ်ကြတယ်။ ကျောင်းပိတ်ရက်အိမ်အပြန် ချစ်သူ
 နှစ်ဦး လျှောက်လည်တုန်းမှာ ကိုဥက္ကာက အဲဒီဘုရားကလေးကို
 ဖူးရအောင်ခေါ်တယ်။ စောမြနန္ဒာက မလိုက်ဘူး။ ကိုဥက္ကာက
 အဲဒီဘုရားရဲ့သမိုင်းကို မသိဘူးလေ။ ဒီမှာတင် ချစ်သူနှစ်ယောက်
 ပဒေသရာဇ်စနစ်အပေါ် သဘောထားနဲ့ ပတ်သက်လို့ အယူအဆကွဲပြီး
 နားလည်မှု ဝေးသွားကြတယ်။ နောက်ဆုံးမှာ စော်ဘွားရဲ့ ဘက်သား
 တွေက လုပ်ကြံလို့ ကိုဥက္ကာတစ်ယောက် ဒဏ်ရာရ ဆေးရုံတက်
 ရတယ်။ စော်ဘွားက နယ်နှင်လို့ ကိုဥက္ကာမြေပြန့်ကို ဆင်းခဲ့ရတယ်။
 ကိုဥက္ကာက သူ့ကိုချစ်ရင် ဟော်ကုန်းပေါ်ကနေ မြေပြန့်ကိုဆင်းခဲ့
 ပါတော့လို့ စောမြနန္ဒာကို ခေါ်တယ်။ ဒီလိုနဲ့ ချစ်သူနှစ်ယောက်
 ကွဲသွားပြီး အဆုံးသတ်သွားရတယ်။ ဒါ “လိုက်ခဲ့တော့မြနန္ဒာ”ရဲ့
 တည်ဆောက်ပုံပါပဲ။

“လိုက်ခဲ့တော့မြနန္ဒာ” ကို ရေးတုန်းက ကျွန်တော် ရှမ်းပြည်

တောင်ပိုင်းကို မရောက်ဖူးသေးဘူး။ မြေပုံကိုကြည့်၊ စာတွေဖတ်၊ စိတ်ကူးနဲ့ ခံစားပြီးမှ ရေးရတာပါ။

ဆရာပင်ကိုရေးဝတ္ထုတွေထဲက ဘယ်ဝတ္ထုကို အားအရဆုံးနဲ့ အကြိုက်ဆုံးဖြစ်ပါသလဲ။

“ခားတောင်ကိုကျော်၍ မီးပင်လယ်ကိုဖြတ်မည်” ကို အကြိုက်ဆုံးပါ။

နိုင်ငံခြားဝတ္ထုတွေ ဘာသာပြန်ရာမှာ အလွန်တော်တဲ့အတွက် “နံပါတ်တစ်”၊ “ဘာသာပြန်ဘုရင်” စတဲ့စကား အသုံးအနှုံးတွေနဲ့ ဆရာကို ရည်ညွှန်းပြောဆိုလေ့ ရှိကြပါတယ်။ စစ်နဲ့ငြိမ်းချမ်းရေး၊ လေရှူးသုန်သုန်၊ ခန်းဆောင်နီအိပ်မက်၊ သုခမြို့တော်၊ အချစ်မိုးကောင်းကင် အစရှိတဲ့ဘာသာပြန် ဝတ္ထုများနဲ့ အမျိုးသားစာပေဆုကြီး ငါးဆုကို ဆရာဆွတ်ခူးထားတယ်လေ။ အဲဒီ ဘာသာပြန်ဝတ္ထုတွေ အနက် တစ်စတွိုင်းရဲ့ “စစ်နဲ့ငြိမ်းချမ်းရေး” (°War and Peace) ဆိုတဲ့ ဂန္ထဝင်ဝတ္ထုကြီး ဆရာဘာသာပြန်ဖြစ်ခဲ့ပုံလေးကို ကြိုကြိုက်တုန်း ပြောပြပေးပါဆရာ။

ဒီမေးခွန်းကို တချို့အင်တာဗျူးတွေမှာ ဖြေခဲ့ပြီထင်တယ်။ စစ်နဲ့ငြိမ်းချမ်းရေး ဝတ္ထု ၁၂ တွဲခွဲပြီး ပုဂံစာအုပ်တိုက် ထုတ်ခဲ့တုန်းက နောက်ဆုံးအတွဲမှာလည်း ကျွန်တော်ရေးခဲ့ပြီ။ စာမျက်နှာကို ချွေတာသောအားဖြင့် အတိုပဲချုံး ပြောတော့မယ်။

၁၉၆၂ မှာ ပုဂံကိုချောက စာအုပ်တွေ ထုတ်ဖို့တိုင်ပင်ပြီး ကျွန်တော့်ကိုလည်း တစ်အုပ်ရေးဖို့ပြောတယ်။ ဒီတော့ ကျွန်တော်က “စစ်နဲ့ငြိမ်းချမ်းရေး” ကို ကျွန်တော်ဘာသာပြန်ချင်တယ်။ ဒါပေမဲ့ စာအုပ်ကြီးက သိပ်ထူလွန်းတော့ အချိန်ယူရမယ်။ သူ့ကို လုပ်နေ

တုန်းမှာ စားဝတ်နေရေး ပြဿနာရှိတယ်။ နောက်တစ်ချက်က ခင်ဗျားကရော ဒီလောက်ထူထဲတဲ့စာအုပ်ကြီးကို ထုတ်နိုင်မှာလားလို့ ကျွန်တော်ကမေးတယ်။ သူကလည်း မိုက်မိုက်ကန်းကန်းပဲ။ သူထုတ်မယ်တဲ့။ အဲဒါမျိုးကို လုပ်ချင်နေတာတဲ့။ ဒါနဲ့ သူနဲ့ ကျွန်တော်နဲ့ ညှိကြတယ်။ တစ်အုပ်ကို သုံးကျပ်နဲ့ ရောင်းမယ်။ အုပ်ရေနှစ်ထောင် ထုတ်မယ်။ မြတ်ရင် ကျွန်တော့်ကို ဆယ့်ငါးရာခိုင်နှုန်းပေးမယ်။ ရှုံးရင် ကျွန်တော် စာရေးခမယူဘူး။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီစာအုပ်ကို ဘာသာပြန်နေတဲ့အချိန်မှာ ကျွန်တော့်ကို တစ်လ ၂၀၀ ထောက်ပံ့မယ်။ စားဖို့ သောက်ဖို့စရိတ်။ ကျွန်တော့်မှာ အဲဒီတုန်းက ကလေးတစ်ယောက်ပဲ ရှိတယ်။ တစ်နှစ်သမီးလောက်ရှိမှာပေါ့။ ဒီတော့ ကိစ္စမရှိဘူး။ ကျွန်တော်ဖြစ်အောင်နေမယ်။ အဲဒီတုန်းက အထက်တန်းစာရေး တစ်ယောက်ဟာ လခနှစ်ရာပဲရတယ်။ သူတောင်နေလို့ဖြစ်သေးတာ။ ကျွန်တော်ဘာလို့ နေမဖြစ်ရမလဲဆိုပြီး ကျွန်တော် သဘောတူလိုက်တယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက် သိပ်ကံကောင်းတယ်။ သူက ကြော်ငြာတွေထည့်ပြီး ပရိသတ်ကို သွေးတိုးစမ်းကြည့်လိုက်တော့ မျှော်လင့်တာထက် အများကြီးအခြေအနေကောင်းနေတယ်။ အဲဒီမှာ သူငါးထောင်ရိုက်ပစ်လိုက်တယ်။ ငါးထောင်က ရက်ပိုင်းအတွင်း ကုန်သွားတယ်။ ဒီတော့ နောက်ထပ် သူ ၇၀၀၀ ရိုက်တယ်။ အုပ်တွဲ ကလေးတွေတုန်းက အမှတ် ၁ ကနေ ၉ အထိ စောင်ရေ တစ်သောင်းသုံးထောင် ရိုက်တယ်။ ဒီတုန်းက ကျွန်တော် “ဘဝ တက္ကသိုလ်” ကို ရောက်နေတယ်။ တော်တော်ကြာမှ အိမ်ကိုပြန်ရောက်တယ်။ ပြန်ရောက်တော့ ၁၀၊ ၁၁၊ ၁၂ ကို ဆက်ထုတ်တယ်။ အဲဒီတော့ ၃၀၀၀ စီပဲ ရိုက်ရတော့တယ်။ ပုံနှိပ်စက္ကူကို ကုန်သွယ်ရေးက

ကိုင်လိုက်တော့ စက္ကူကိုခွဲတမ်းနဲ့ ယူရတယ်။ ဒါတောင် ၃၀၀၀ ဆိုတာ အများကြီး ပေးထားတာ။ အဲဒီတုန်း စက္ကူကလည်း မှောင်ခိုက မဝင်ဘူး။ ဒါကြောင့် ၁၀၊ ၁၁၊ ၁၂ က သိပ်ရှားသွားတာ။ နောက်တော့ သင့်စာပေကနေပြီး နှစ်အုပ်တွဲပေါင်းပြီး ထုတ်တယ်။ အုပ်ရေ ၃၀၀၀ ရိုက်တယ်။ ခုရိုက်မလို့ စဉ်းစားနေတယ်။ ဒါပေမဲ့ စက္ကူဈေးနဲ့ ယခုခေတ်ဈေးနဲ့ဆိုတော့ မနည်းစဉ်းစားနေရတယ်။ ဆုံးဖြတ်ချက် မချရသေးဘူး။

အဲဒါ စာအုပ်ဖြစ်လာတဲ့ ရာဇဝင်အတိုချုပ်ပဲ။ ဘယ်လိုဘာသာ ပြန်ရတယ်၊ ဘယ်လို အခက်အခဲတွေ တွေ့ရတယ်ဆိုတာကတော့ ပြောပြရင် အရှည်ကြီးပဲ။ ဒါတွေကိုတော့ ကျွန်တော် အသေးစိတ် မပြောဖူးသေးပါဘူး။ နောက်ကြိုတော့မှ စာရေးမယ် စိတ်ကူးထား တာပဲ။

ဆရာ ဒုတိယအကြိမ် အမျိုးသားစာပေဆု(ဘာသာပြန်ဝတ္ထု) ရရှိတဲ့ မာဂရက်မစ်ချယ်ရဲ့ လေရူးသုန်သုန် (Gone with the wind) ထဲက စကားလက်အိုဟာရာ (အမျိုးသမီးဇာတ်ကောင်)ရဲ့ ခိုင်မာတဲ့ စိတ်ဓာတ်ကို ကျွန်မ သိပ်သဘောကျတယ်။ အမျိုးသမီးထုရဲ့ ရင်ကို လှုပ်ခတ်စေတာလည်း အမှန်ပါ။ အဲဒီဝတ္ထုထဲက “စကား လက်အိုဟာရာ”ကို ဘယ်လို မြင်ပါသလဲဆရာ။

လေရူးသုန်သုန်ထဲက အိုဟာရာက တဇွတ်ထိုးနိုင်တယ်။ သူ လိုချင်တာကို ရအောင်ယူတတ်တယ်။ အတ္တများတယ်။ ကိုယ်ကျိုး ကြည့်တယ် မနာလိုဝန်တိုတယ်။ တစ်ဖက်သားအပေါ်မှာ အနိုင်ယူ ချင်တယ်။ လောဘကြီးတယ်။ ကြွားချင်တယ်။ ပိုက်ဆံမက်တယ်။ ဩတပ္ပစိတ်ကင်းတယ်။ ဟန်ဆောင်တယ်။ စကားလက်အိုဟာရာရဲ့

စရိုက်ဟာ ကျင့်ဝတ်စံနှုန်းတွေနဲ့ တိုင်းထွာရင် အများကြီးမကောင်း တာကများတယ်။ သူ့မှာ စိတ်ကောင်းရှိတာကလေးနဲ့ ရိုးအတာက လွဲရင် ကျန်တဲ့အရည်အချင်းတွေက ကျင့်ဝတ်နဲ့ မကိုက်တာတွေ ချည်းပဲ။ ဒါတောင် ကျွန်တော်တို့ဟာ စကားလက်အိုဟာရာကို ချစ်နေကြတယ်၊ သနားနေကြတယ်၊ ကြင်နာနေကြတယ်၊ သူကလည်း သူ့ကိုသနားတာ၊ ကြင်နာတာကို အမုန်းဆုံးပဲ။ အဲဒီလောက်မသိသား ဆိုဝါးပြီး မာနကြီးတဲ့မိန်းမမျိုး။ ဒါပေမဲ့ ဘာဖြစ်လို့ ကျွန်တော်တို့ တစ်တွေဟာ စကားလက်အိုဟာရာကို စွဲလန်းနေရသလဲ။ ခေတ်ပျက် ကြီးထဲမှာ သူ့ကိုယ်သူ ရှင်သန်ကျန်ရစ်အောင်လုပ်တယ်။ သူ့ပတ်ဝန်း ကျင်၊ သူ့အသိုင်းအဝိုင်းကို တတ်နိုင်သမျှကလေးနဲ့ ကာကွယ်စောင့် ရှောက်တာတွေကို မြင်ရတော့ သူ့ကိုကျွန်တော်တို့ သဘောကျသွားကြ တယ်။ သူ့ဘဝရပ်တည်ရေးအတွက် သူကြိုးစား ရုန်းကန်သွားပုံကို ကြည့်ပြီး သူ့ကိုသနားသွားကြတယ်။ ချီးကျူးမိကြတယ်။ ကိုယ်လည်း ဒီလိုအခြေအနေမျိုးကိုရောက်ရင် ဒီလိုလုပ်ချင် လုပ်မှာပါလားဆိုပြီး ကိုယ့်ကိုယ်ကို အလန့်တကြား ရှာတွေ့သွားကြတယ်။ သူ့ကို ခွင့်လွှတ်မိကြတယ်။ စာနာသွားကြတယ်။ ဒါဟာ စာရေးဆရာက ရေးပြလိုက်တဲ့ စကားလက်ရဲ့ ရုပ်ပုံလွှာပါပဲ။ သူပြတဲ့အတိုင်း ကျွန်တော်တို့ စာဖတ်သူတွေကလည်း မြင်လိုက်ကြရတယ်။ ဒါကြောင့် “လေရူးသုန်သုန်” ဟာ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်အနေနဲ့ ဒီလောက်အောင်မြင်သွား တာပါ။

ဆရာရဲ့ “ဓားတောင်ကိုကျော်၍ မီးပင်လယ်ကိုဖြတ်မည်” ဆိုတဲ့ ပင်ကိုရေးဝတ္ထုဟာ အလွန်နာမည်ကြီးပြီး စာဖတ်ပရိသတ်ရဲ့ ရင်ထဲကို ထိုးဖောက်ဝင်ခဲ့တဲ့ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ပါ။ ဒါပေမဲ့

ရုပ်ရှင်ကတော့ ဝတ္ထုကိုမမီဘူးလို့ ထင်ပါတယ်။ ပြီးတော့ လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်အနည်းငယ်က ပဒုမ္မာကွင်းမှာ မောင်ယဉ်အောင်က ပြဇာတ်အဖြစ် တင်ဆက်ခဲ့ပါတယ်။ ဇာတ်သိမ်းခန်းလေး တင်ပြပုံလေးဟာ အလွန် သိမ်မွေ့လွမ်းဆွတ်ဖွယ် ကောင်းပါတယ်။ ဆရာ့အနေနဲ့ ဓားတောင်ကို ပြန်လည် အသက်သွင်းရာမှာ ရုပ်ရှင်နဲ့ ပြဇာတ် ဘယ်ဟာကို ပိုပြီးအားရနှစ်ခြိုက်ရပါသလဲဆရာ။

ပြဇာတ်ကို ကျွန်တော်ပိုကြိုက်ပါတယ်။ ရုပ်ရှင်မှာတော့ ကိုကျော်ဟိန်းမှာ စိတ်သွားတိုင်း ကိုယ်မပါနိုင်တဲ့ အခက်အခဲတွေ ရှိလိမ့်မယ်ထင်ပါရဲ့။ သူလည်း ရသဖန်တီးမှုစွမ်းအား အလွန်ကောင်းတဲ့ အနုပညာရှင်တစ်ယောက်ပဲ။ တစ်နေရာရာမှာ တစ်ခုခုလိုသွားလိမ့်မယ် ထင်တယ်။

ဆရာ့အနေနဲ့ ပင်ကိုရေးဝတ္ထုတွေ၊ ဘာသာပြန်ဝတ္ထုတွေ၊ နိုင်ငံရေး၊ စာပေဝေဖန်ရေး၊ ခရီးသွားစာပေ၊ အတ္ထုပ္ပတ္တိ၊ ဒဿနဗေဒ၊ သမိုင်းနဲ့ ကဗျာတွေအမြောက်အများ ရေးသားခဲ့တယ်။ ကလောင်ခွဲ တွေလည်း ကိုးမျိုးလောက်ရှိတာ သိရပါတယ်။ ဆရာ့လို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး ကိုလည်း တစ်ခေတ်မှာတစ်ယောက် ပါပဲလို့ ပြောကြပါတယ်။ ဆရာ့အနေနဲ့ ဒီလို အထွေထွေ အထူးထူးသော အနုပညာတွေကို ဘယ်လိုအနုပညာစွမ်းအင်တွေဖန်တီးပြီး အခိုင်အမာတည်ဆောက်ထား တယ်ဆိုတာ သိပါရစေ။

တစ်ခေတ်မှာတစ်ယောက်လို့ ပြောတာကတော့ နည်းနည်းများ လိမ့်မယ်ထင်တယ်။ အနုပညာရှင်တိုင်းဟာ သူ့အတိုင်းတာနဲ့သူ၊ သူ့နယ်ပယ်နဲ့သူတော့ ထူးချွန်ကြတာချည်းပါပဲ။ အနုပညာရှင်တိုင်းမှာ ဗီဇလေးတွေကတော့ ပါလာကြတာပါပဲ။ တချို့လည်း အဲဒီဗီဇကလေး

ဟာ ရေမလောင်း ပေါင်းမသင်တော့ တိမ်မြုပ်ပျောက်ကွယ်သွား
 ကြတယ်။ ရေလောင်းပေါင်းသင်ပေမဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်၊ ရာသီဥတု
 မကောင်းရင်လည်း ပျက်စီးသွားတတ်ပါတယ်။ ဗီဇကလေးလည်း
 ပါတယ်။ ရေလောင်းပေါင်းသင်တာမျိုးလည်းလုပ်မယ်။ ရာသီဥတု
 ကလည်းမျှတမယ်ဆိုရင် ဒီအနုပညာဗီဇဟာ ရင့်သန်ကြီးထွားလာ
 တာပါပဲ။ အနုပညာဗီဇရှိရင် ဒီဗီဇကို ပျိုးထောင်ပေးတဲ့ စာတွေကို
 ဖတ်ရမယ်။ ကျွန်တော်ကတော့ ဆရာ မင်းသုဝဏ်ပြောတဲ့ သြဝါဒ
 အတိုင်း စုတယ်၊ တုတယ်၊ ပြုတယ်။ ဒီလိုနဲ့ သစ်ပင်များလို
 တဖြည်းဖြည်း ကြီးထွားလာတာပါပဲ။ အတွေးသမားနဲ့ အလုပ်သမားက
 မတူတော့ မတူဘူးပေါ့။ အလုပ်သမားက ချက်ချင်းအဖြေပေါ်တယ်။
 ဆုံးရှုံးသလား၊ အောင်မြင်သလား၊ အချိန်သိပ်ကြာကြာ မစောင့်ရဘူး။
 အတွေးသမားကတော့ အဖြေချက်ချင်းမပေါ်ဘူး။ တဖြည်းဖြည်းမှ
 ပေါ်တယ်။ တချို့ အနုပညာရှင်များကျတော့ သေသာသွားရော
 အောင်မြင်မှုကို တွေ့မသွားရဘူး။ သေပြီးတော့မှ အောင်မြင်မှုကို
 ရသွားကြတာ။ ဂေါ်ဂင်တို့လိုပေါ့။ သူ့အသက် ရှင်နေတုန်းက
 သူ့ပန်းချီကားတွေကို ဘယ်သူကမှ တန်ဖိုးမထားကြဘူး။ အနုပညာ
 အရရော၊ ငွေကြေးအရရော ဘာမှ အသိအမှတ် ပြုချက်မရခဲ့ဘူး။
 တဟိဟိကိုရောက်တော့ ပန်းချီဆွဲဖို့ ရွက်ဖျင်ဖိုး၊ စုတ်ဖိုးဆေးဖိုးတောင်
 မတတ်နိုင်ဘူး။ ဒါနဲ့ အုန်းလက်တွေထု၊ ရရာဆေးနဲ့ အိမ်တံခါး
 ရွက်တွေ၊ နံရံတွေပေါ်မှာ ပန်းချီတွေ ရေးသွားခဲ့တယ်။ နောက်
 သူသေတော့ သူ့အနုပညာကို ရှာဖွေတွေ့ရှိသွားကြပြီး သူ့ပန်းချီကား
 တွေဟာ အနုပညာအရရော၊ ငွေကြေးအရရော တန်ဖိုးတက်လာ
 ခဲ့တယ်။ သေတော့မှ အောင်မြင်မှုကို ရသွားတယ်။ ပန်းချီဆရာ

ဒီဂါးတို့ ဘယ်သူတို့လည်း ဒီအတိုင်းပါပဲ။ မိုဒီဂလျာဏီတို့လည်း ဒီအတိုင်းပါပဲ။ သေပြီးမှ အောင်မြင်မှုကို ရခဲ့ကြတာပါ။ ဒီတော့ ကျွန်တော်ပြောချင်တာက အနုပညာတစ်ရပ်ကို ဖန်တီးနိုင်အောင်၊ အနုပညာရှင်တစ်ယောက်ရယ်လို့ ဖြစ်လာအောင် သစ်ပင်များမွေးသလို ပိုးများမွေးသလို တစ်သက်လုံး လုပ်ခဲ့ကြရတာပါ။ ဒါဟာ ကျွန်တော် တစ်ယောက်တည်းရဲ့ ပြဿနာ မဟုတ်ပါဘူး။ အနုပညာရှင်တိုင်းဟာ ဒီအတိုင်းပါပဲ။ စာပေ၊ ဂီတ၊ ပန်းချီ၊ ရုပ်ရှင်၊ သဘင်၊ အကုန်လုံး ဒီသဘောပါပဲ။ ဒီတော့ ချုပ်ပြောရရင် ကျွန်တော်တို့ ဒီအခြေအနေ ရောက်လာဖို့အတွက် ဘဝကို လေ့လာရတယ်။ စာတွေကို လေ့လာရတယ်။ လူတွေကို လေ့လာရတယ်။ စာအုပ်တွေဆီက သင်ကြားရတယ်။ လူတွေဆီက သင်ကြားရတယ်။ သင်ကြားသူဟာ သူကိုယ်တိုင် ပထမဆုံးသင်ယူရမယ်။ သင်ကြားခြင်းခံရမယ်။ စာရေးဆရာဟာ ဘဝနဲ့စာအုပ်ကို မလေ့လာရင် မကြာခင် ကုန်ခန်း သွားမှာပဲ။ ဘယ်လို သင်ကြားရမယ်ဆိုတာတွေကတော့ ပြောစရာ အများကြီးပါပဲ။

ရှုမဝမှာ ဆရာရေးခဲ့ဖူးတဲ့ “ကျွန်တော်ဆက်၍ရေးချင်သော ဝတ္ထုများ” ကဏ္ဍလေးကို လွမ်းမောသေးတယ် ဆရာ၊ အဲဒါမျိုး လေးတွေ ဆက်ရေးဖို့ အစီအစဉ်လေးတွေ မရှိတော့ဘူးလား ဆရာ။

ကျွန်တော်ဆက်၍ ရေးချင်သောကို ဘယ်လိုရေးဖြစ်ခဲ့တယ် ဆိုတာအရင်လက ကလျာမဂ္ဂဇင်းမှာ မိုးသက်ဇော်နဲ့ တွေ့တုန်းက ပြောခဲ့ပြီးပါပြီ။ အဲဒီမှာ ဆက်၍ရေးချင်သော ဆယ်ပုဒ်အကြောင်းကို ပြောခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၄၀ နောက်ပိုင်းကနေ သည်နေ့အထိ ကျွန်တော် ဆက်၍ ရေးချင်သောဝတ္ထုတွေ ရှိပါသေးတယ်။ တချို့လည်း

စိတ်ထဲမှာ ရေးပြီးပါပြီ။ တချို့လည်း စိတ်ထဲမှာ ရေးနေတုန်းပါပဲ။
ချရေးဖြစ်လိမ့်မယ် ထင်ပါတယ်။

**ဆရာအနေနဲ့ နိုင်ငံအတော်များများ ရောက်ဖူးတယ်နော်၊
ဘယ်လိုအကြောင်းတွေနဲ့ ဘယ်နိုင်ငံတွေ ရောက်ခဲ့တယ်ဆိုတာ
ပြောပြပါဆရာ။**

နိုင်ငံတော်တော်များများတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ တချို့နိုင်ငံ
တွေက ဖြတ်သွားဖူးရုံလောက်ပါ။ တကယ်ရောက်ဖူးတာကတော့
ဆွီဒင်နိုင်ငံ၊ စတော့ဟုမ်းမြို့၊ ဟိုတုန်းက ဆိုဗီယက်ယူနီယံက မော်စကိုနဲ့
လီနင်ဂရက် ခုတော့ ရုရှားနိုင်ငံ မော်စကိုနဲ့ စိန့်ပီတာစဘတ်)
တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံက ပီကင်း၊ ရှန်ဟဲ၊ ဟန်ချောင်၊ ချန်ကင်း၊
ကူမင်းစတဲ့ မြို့တွေပါ။ ဟိုတုန်းက ကျွန်တော်က ဆရာကြီး
သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်တဲ့ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး
ကွန်ဂရက် (မြန်မာနိုင်ငံ)ရဲ့ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး အဖြစ်နဲ့
အဲဒီနိုင်ငံတွေမှာကျင်းပတဲ့ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး ဗျူရိုအစည်းအဝေး
တွေကို သွားတက်တာပါ။

**ယနေ့ထွက်နေတဲ့ မဂ္ဂဇင်းတွေအပေါ် ဆရာသုံးသပ်ချက်
ကလေးနဲ့ စာပေလောကအပေါ် ဆရာထင်မြင် ယူဆချက်ကလေး
သိပါရစေ။**

ဒီနေ့ထွက်နေတဲ့ မဂ္ဂဇင်းတွေကိုကြည့်ရင် အားရစရာတော့
မကောင်းသေးပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ ဒီနေ့ မဂ္ဂဇင်းတွေ၊ အယ်ဒီတာတွေ၊
ထုတ်ဝေသူတွေဟာ သူတို့စွမ်းအားရှိသလောက်၊ လုပ်နိုင်သလောက်၊
အခြေအနေကပေးသလောက်တော့ လုပ်နေကြတယ်ဆိုတာကိုတော့
အသိအမှတ်ပြုဖို့ လိုပါတယ်။ သူတို့မှာ ငွေရေးကြေးရေး၊ လုပ်ခင်း

ကိုင်ခင်း အကျပ်အတည်း၊ အခက်အခဲတွေ အမျိုးမျိုး ရှိပါတယ်။ သူတို့တစ်တွေ စိတ်ရှည်လက်ရှည်နဲ့ ထုတ်နေကြသေးတာကိုပဲ ကျေးဇူးတင်ရပါသေးတယ်။ အားရစရာ သိပ်မကောင်းသေးပေမဲ့ မဂ္ဂဇင်းတွေအနေနဲ့ရော၊ စာဖတ်သူအနေနဲ့ရော အလားအလာကောင်း ပါတယ်။

ဆရာရဲ့ စာဖတ်ပရိသတ်ကြီးကို ဘာတွေများ ပြောပြချင် ပါသလဲဆရာ၊ စာပေအပေါ် ဆရာရဲ့ ယုံကြည်ချက်ကလေးတွေပါ သိပါရစေဆရာ။

အထူးပြောစရာမရှိပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့စာတွေထဲမှာလည်း ပြောချင်တာတွေကို ရေးပြောနေပြီပဲ။ ကျွန်တော်တို့ ပြောတာက များတောင်နေပြီထင်တယ်။ တကယ်က ကျွန်တော်တို့က စာဖတ် ပရိသတ်ရဲ့အသံကို နားထောင်ရမယ့်အလှည့်၊ တစ်ခါတစ်လေမှာ ကျွန်တော်တို့ဟာ ကိုယ့်အတွက်လည်း သိပ်အရေးမကြီးတာတွေကို ပြောသင့်တာထက် ပိုပြီးပြောနေကြလို့ ငြီးငွေ့စရာတောင် ကောင်းချင် ကောင်းနေလိမ့်ဦးမယ်။ တကယ်က ကျွန်တော်တို့က စာဖတ်ပရိသတ် ကို အလှည့်ပေးပြီး နားထောင်ဖို့ကောင်းနေပြီ။ ကိုယ်ရေးတဲ့စာတွေထဲ မှာလည်း ပြောချင်ရာတွေကို ပြောပြီးပြီ။ အင်တာဗျူးတွေထဲမှာလည်း ထပ်ပြောကြဆိုတော့ ကျွန်တော်တို့ပြောတာက များနေပြီ။

စာပေအပေါ် ယုံကြည်ချက်ကိုပြောရရင်တော့ စာပေ၊ အနု ပညာဟာ ကိုယ်တစ်ယောက်တည်းဖို့ မဟုတ်ဘူး။ အနည်းဆုံးကတော့ ကိုယ့်စာကိုဖတ်တဲ့ပရိသတ် အပျင်းပြေဖို့၊ အငြီးပြေဖို့၊ အမြင့်ဆုံးကတော့ လူထုကို စဉ်းစားစရာပေးဖို့၊ တွေ့တာမြင်တာကလေးတွေ တင်ပြ ဖို့ပါပဲ။ သုံးနေကျစကားနဲ့ သုံးရင်တော့ ပြည်သူ့အတွက်ပေါ့လေ။

အားမာန်သစ်စာပေ

မတတ်နိုင်ဘူး။ ဒီပြင်စကားလုံး စဉ်းစားလို့မရသေးဘူး။ အနုပညာဟာ ဘယ်သူ့အတွက်မှ မဟုတ်ဘူး။ ဘာ့အတွက်မှ မဟုတ်ဘူး။ ကိုယ့်ခံစားချက်တွေကို ရေးချတာပဲ။ ဖတ်သူရှိရှိ မရှိရှိ အကြောင်းမဟုတ်ဘူးလို့ ကျွန်တော် ယုံကြည်ရင်တော့ မဂ္ဂဇင်းစာမျက်နှာပေါ်တွေကို ရောက်အောင်လည်း ကြိုးစားနေမှာ မဟုတ်ဘူး။ ငယ်ငယ်တုန်းက ကျွန်တော့် သူငယ်ချင်းတစ်ယောက်ရှိတယ်။ စာရေးလည်း သိပ်ကောင်းတယ်။ အတွေးအခေါ်လည်း ကောင်းတယ်။ သူကတော့ သူ့ဘာသာသူရေးပြီး သူတစ်ယောက်တည်းပဲ ဖတ်တယ်။ သူငယ်ချင်းတွေတောင် အတင်းတောင်းဖတ်မှ ပေးတယ်။ ဘယ်သူ့အတွက်မှရေးတာမဟုတ်ဘူးတဲ့။ သူ့ဘာသာသူ ပျင်းလို့ စိတ်ထဲမှာ ခံစားချက်ရှိလို့ ရေးတာတဲ့။ ရေးပြီးတော့လည်း ပြီးသွားတာပဲတဲ့။ သိမ်းလည်း မထားဘူး။ မဂ္ဂဇင်းတို့ ဘာတို့ဆိုတာ မိဒီယာတွေ၊ ဆက်သွယ်ရေး ကိရိယာတွေ၊ ဆက်သွယ်ရေးကိရိယာပေါ်ကို ရောက်သွားတာနဲ့ ကိုယ်ဟာ ဒုတိယလူတစ်ယောက်နဲ့တော့ ဆက်သွယ်နေရပြီ။ ဒီတော့ ဒုတိယလူနားလည်တဲ့ စကားကိုတော့ ပြောရလိမ့်မယ်။ ဒုတိယလူကို စကားပြောရင် သူ့ကို ထိုက်သင့်တဲ့ အလေးထားမှုကိုတော့ ပြုရလိမ့်မယ်။ ဒီသဘောပါပဲ။ အနုပညာဆိုတာ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဖော်ပြချက်၊ လူသိစေချင်၊ လူသိအောင် ဖော်ပြ၊ လူမသိစေချင်၊ လူမသိအောင် တစ်ယောက်တည်း ဖော်ပြ၊ ဒါပါပဲ။ သိစိတ်ရှိသောလူက သိစိတ်ရှိစွာ ပြုလုပ်တဲ့ အရာတိုင်းဟာ အဓိပ္ပာယ်ရှိရလိမ့်မယ်။ ပကတိစိတ်ကို သိစိတ်နဲ့၊ သတိနဲ့ထိန်းချုပ်ခြင်းဟာ လူနဲ့အခြားသော သတ္တဝါများရဲ့ကြားမှာရှိတဲ့ အဓိကခြားနားချက်ကြီးဖြစ်တယ်။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ကျတော့ သိစိတ်အဆင့်တောင်မကဘူး။ သတိနဲ့တောင် ချုပ်ရတယ်။ အနုပညာ

ကတော့ မဂ်ဖိုလ်အလုပ် မဟုတ်တဲ့အတွက် သတိနဲ့ ချုပ်စရာ မလိုသည့်တိုင် သိစိတ်နဲ့တော့ စိစစ်ရလိမ့်မယ်။ သင့်မသင့်၊ ရာမရာကို သိစိတ်က စစ်ဆေးပေးရလိမ့်မယ်။ သိစိတ်မလိုတော့ဘူးဆိုတာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် စရဏတို့၊ ကျင့်ဝတ်တို့၊ စာရိတ္တတို့ ဆိုတဲ့ ပြဿနာတွေ ပေါ်လာပြီ။ ပြောရရင်တော့ အရှည်ကြီးပါပဲ။

ယနေ့ “ချယ်ရီ”အပေါ် အမြင်လေးနဲ့ နိဂုံးချုပ်ပါရစေဆရာ။

ချယ်ရီအပေါ် အမြင်ကလည်း တခြားမဂ္ဂဇင်းတွေအပေါ် အမြင်နဲ့အတူတူပါပဲ။ ဒီနေ့ မဂ္ဂဇင်းတွေဟာ ကြိုးစားကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကြိုးစားသလောက် အရာမထင်ဘဲ ဖြစ်နေတယ်။ ပြောချင်တာက ကြိုးစားသလောက် မအောင်မြင်ကြရှာဘူး။ ဒါကို တစ်ဦးချင်းရော၊ စုပေါင်းပြီးရော စဉ်းစားပြီး အဖြေရှာသင့်တယ်။ ကျွန်တော့် သဘောကတော့ မဂ္ဂဇင်းမှာ အမျိုးအစားအားလုံး မျှမျှတတထည့်စေချင်တယ်။ စာပေလည်းပါပါ၊ ရုပ်ရှင်တို့၊ ဗီဒီယိုတို့၊ ဂီတတို့လည်းပါပါစေ။ အားလုံးပါရင် ကောင်းတာပါပဲ။ အချိုးညီဖို့ပဲလိုပါတယ်။ ဒီနေ့ခေတ်မှာ တိမ်းညွတ်မှုတွေ ပြောင်းနေတယ်။ အဲဒီတိမ်းညွတ်မှုတွေထဲက ကောင်းမယ်လို့ ထင်ရတာတွေကို ထင်ဟပ်ပြဖို့ လိုပါတယ်။ မဂ္ဂဇင်း စာမျက်နှာပေါ်တွေမှာ ပန်းပေါင်းတစ်ရာ ပွင့်ကြပါစေ။ အတွေးအခေါ်ကျောင်းတစ်ရာ ယှဉ်ပြိုင်ကြပါစေ။ ဒါဟာ မော်စီတုန်း ပြောတဲ့ စကားမဟုတ်ပါဘူး။ တန်မင်းဆက်ခေတ်က ပညာရှိတစ်ယောက် ပြောခဲ့တဲ့စကားပါ။ မော်စီတုန်းက ပြန်ကိုးကားတာပါ။ ကျွန်တော်ကတော့ သဘောကျတယ်။ ။

[စာပြီးနှစ်-၁၉၉၇]
(သပြေ-လိုက်ခဲ့တော့မြန်နွာဖန်တီးရှင်နှင့် တွေ့ဆုံခြင်း)

ကျောင်းဆိုးနှင့် ကျောင်းကောင်း

အရွယ်မရောက်သေးသည့် လူမမည်များ၏ ဆင်းရဲဒုက္ခ၊ သူတို့၏ ဘဝအခက်အခဲ၊ သူတို့၏ကံကြမ္မာအကြောင်းကို ပြောပြသည့် ဝတ္ထုအဖွဲ့များသည် စာဖတ်ပရိသတ်ကို အဆွဲဆောင်နိုင်ဆုံးဖြစ်သည် ဟု ကျွန်တော်ထင်ပါသည်။ ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ် အသက်ဆယ်နှစ် သားလောက်တွင် အကြင်နာကင်းမဲ့သော အဘိုးနှင့် ရက်စက် ကောက်ကျစ်သော ပထွေးတို့၏ နှင်ချခံရသော ဂေါ်ကီ၏ဘဝရုပ်ပုံ လွှာကို လူလတ်ပိုင်းအရွယ်ရောက်မှ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ဖတ်ရသည့်တိုင် ကျွန်တော့်ရင်ထဲတွင် စွဲနေသည်။ အိမ်စေ၊ ပန်းကန်ဆေးသမား၊ ငှက်ခတ်သမား၊ ပေါင်မုန့်ဖုတ်သမား၊ ဘုရားကားရေးသူ၊ စားပွဲထိုး၊ ခါးပိုက်နှိုက်၊ သုဘရာဇာ၊ လက်သမားအကူ၊ ပင်မင်းဆိုင် အလုပ်သမား။ နောက်တော့သူသည် စာရေးဆရာကြီးတစ်ဦး ဖြစ်သွား ခဲ့သည်။

ဒစ်ကင်း၏ “ဒေးဗစ်ကောပါးဖီး” နှင့် “အော်လီဗတွစ်” တို့ကို

အားမာန်သစ်စာပေ

ဒစ်ကင်း၏ “ဒေးဗစ်ကောပါးဖီး” နှင့် “အော်လီဗတွစ်” တို့ကို ကျွန်တော်စွဲမက်ခြင်းမှာလည်း ထိုအကြောင်းကြောင့်ပင် ဖြစ်မည် ထင်သည်။ သူတို့သည်ငယ်စဉ်ကတည်းက ဓားတောင်တန်းများ နှင့်မီးပင်လယ်များကို ကျော်ဖြတ်ကြရသည်။ အထူးသဖြင့် ထိုဝတ္ထု မျိုးကို ငယ်ရွယ်စဉ်တုန်းက ဖတ်ရလျှင် ပို၍ပင် စွဲမက်ရသေးသည်။

ရွှေကျေး၏ “အိုတံငါ” ဝတ္ထုကို ဖတ်ရစဉ်က ကျွန်တော် သည် ရှစ်နှစ်သားလောက်သာ ရှိဦးမည်။ အတန်းပညာဖြင့်ပြောလျှင် ဘာရှိဦးမှာလဲ။ သုံးလေးတန်းလောက်ပဲရှိဦးမည်။ “အိုတံငါ” ထဲမှ ဇာတ်လိုက်ထွန်းထွန်းတစ်ယောက် ပထွေးနှင့်နေရပုံ၊ ငယ်ငယ်ရွယ် ရွယ်နှင့် မောင်းမကန်က ဆွေမျိုးတွေဆီ ရောက်သွားပုံ၊ မောင်း မကန်မှာ တံငါလုပ်ရပုံ၊ ပိုက်သူကြီးက သူ့ကို မတရားခိုင်းပုံတို့ကို ဖတ်ရသည့်အခါ ကျွန်တော်သည် ထွန်းထွန်းကိုသနားပြီး ပိုက်သူကြီးကို မုန်းနေလေသည်။ အားနည်းချည့်နဲ့သည့် လူမမည်ကလေးတစ်ယောက် ယောက်အား အနိုင်ကျင့်သည်ကို မြင်ရသည့်အခါ ကြီးနိုင်ငယ်ညှဉ်း လောကကြီးပါကလားဟုဆိုကာ လောကကြီး တစ်ခုလုံးကိုပင် မုန်းသလိုလို ဖြစ်သွားရသေးသည်။

“ဒေးဗစ်ကောပါးဖီး” တွင် ဒေးဗစ်သည် စာမရသဖြင့် အရိုက်ခံရသည်။ သူ့ပထွေး မစ္စတာမတ်စတုန်းသည် တော်တော် နှလုံးသားကင်းမဲ့သူ ဖြစ်သည်။ သူ့ပထွေး၏ နှမအပျိုကြီး ဂျိမ်းမတ် စတုန်းသည်လည်း အလားတူပင် နှလုံးသားကင်းမဲ့သူ ဖြစ်သည်။ အိမ်သို့ရောက်လာသည်နှင့် ယောင်းမဖြစ်သူ ဒေးဗစ်၏ အမေထံမှ သော့တွေအားလုံးကို သိမ်းယူလိုက်သည်။ သူ့ပထွေး မစ္စတာမတ် စတုန်းက “ခွေးတို့မြင်းတို့ကို ငါ့စကားနားထောင်အောင် ဘယ်လို

လုပ်တယ်လို့ထင်သလဲ။ သွေးစက်စက်ယိုပြီး တစ်စက်မှမကျန်
 အောင် ရိုက်တဲ့လူမျိုးကွ။ ဒီမှာ ကလယ်ရာ၊ မင့် သားကို
 သိပ်အလိုမလိုက်နဲ့။ ခပ်ပြတ်ပြတ်ဆက်ဆံ”ဟု သူ့ပထွေး မစ္စတာ
 မတ်စတုန်းက သူ့အမေကို သင်ညာပေးသည်။ ထိုမျှမကပါ။
 မတ်စတုန်းသည် သူ့စကားအတိုင်း လက်တွေ့လည်း ကျင့်သုံးပါ
 သည်။ ဒေးဗစ်ကောပါးဖီး စာမရသည့်အခါတွင် သူ့ကို ရက်စက်စွာ
 ရိုက်သည်။ ဒေးဗစ်က ပြန်၍ ကိုက်သည့်အခါ အခန်းထဲတွင်
 လေးငါးရက် ပိတ်လှောင်ကာထားသည်။ သူ့အမေ ကလယ်ရာ
 သည် တော်တော် စိတ်ဓာတ်ပျော့ညံ့လွန်းသည်ဟုထင်သည်။ လူမမည်
 သားငယ်ကို ထိုမျှအနိုင်ကျင့်သော နောက်ယောက်ျားမတ်စတုန်းနှင့်
 အိမ်တစ်လုံးကို ကြိုးကိုင်ခြယ်လှယ်နေသည့် ယောင်းမဂျိမ်းတို့ကို
 တစ်ခွန်းမျှ တုံ့ပြန်မပြောရဲ။ မျက်ရည်နှင့် မျက်ခွက်သာ ဖြစ်နေသည်။
 သူပျော့ညံ့ပုံ၊ သဘောကောင်းပုံ၊ ရိုးအပုံကိုကြည့်၍ ကရုဏာဒေါသော
 ဖြစ်ရသည်။

နောက်ဆုံးတွင် မတ်စတုန်းသည် ဒေးဗစ်ကို အိမ်မှာမထား
 တော့ဘဲ ဘော်ဒါသို့ ပို့လိုက်သည်။ သူ ပို့လိုက်သည့် ဘော်ဒါက
 လည်း အကျဉ်းထောင်နှင့် အတူတူပင်။ ကျောင်းနံရံမှာ မင်တွေ
 ပက်ထားကြသဖြင့် မင်မိုးကြီးရွာကျထားသလား အောက်မေ့ရသည်။
 အနံ့အသက်ကလည်းဆိုးသည်။ သူ့ရောက်ဖူးသမျှ နေရာများထဲတွင်
 စိတ်ပျက်စရာအကောင်းဆုံး၊ အနိဋ္ဌာရုံအဖြစ်ဆုံးသော နေရာဟု
 ဒေးဗစ်ထင်သည်။ ကျောင်းအုပ် မစ္စတာ ကရိုကယ်ကလည်း
 သြချရလောက်သည့် ကျောင်းအုပ်ဖြစ်သည်။ ကျောင်းသားသစ်ကို
 ကြည့်ကာ “မစ္စတာမတ်စတုန်းကို ကုန်းတိုက်တယ်ဆိုတဲ့ ကောင်

လား။ မစ္စတာမတ်စတုန်းက စိတ်ဓာတ်ခိုင်တဲ့လူကွ။ ငါကလည်း သူ့လိုလူ။ အလုပ်တစ်ခုကို လုပ်ချင်ပြီဆိုရင် လုပ်ရမှ ကျေနပ်တာ။ ကဲ ကုန်းတိုက်တဲ့ကောင် လာစမ်း” ဟု ဆိုကာ ဒေးဗစ်ကို ကြိမ်ဒဏ်ပေးပြီး ကျောကုန်းတွင် “ကိုက်တတ်သည်” ဆိုသည့် စာတန်းကို ငါးရက်တိုင်တိုင် ချိတ်ဆွဲသည်။

ကျောင်းအုပ်ဆရာက “စံပြ”ဖြစ်သလို ကျောင်းသားများ ကလည်း “စံပြ”များဖြစ်ပါသည်။ သူတို့သည် ဒေးဗစ်ကို နှိမ်ကြ သည်။ လှောင်ကြသည်။ စော်ကားကြသည်။ အနိုင်ကျင့်ကြသည်။ ဒစ်ကင်းသည် လူ့စရိုက်ကိုဖွဲ့ရာတွင်လည်းကောင်း၊ အခြေအနေ တစ်ရပ်ကို ဖွဲ့ရာတွင်လည်းကောင်း သာသာထိုးထိုးကလေး ဖွဲ့တတ်သည့်တိုင် ကျောင်းသားများက ဒေးဗစ်ကို ဝိုင်း၍ အနိုင် ကျင့်ကြပုံကို ရေးထားပုံမှာ လွန်လွန်းသည်မထင်ပါ။ သူတို့အထဲ တွင် ထရယ်ဒယ်ဆိုသည့် ကျောင်းသားကလေးတစ်ယောက်သာ လျှင် သူ့အပေါ်တွင် စိတ်ကောင်းထားသူ ဖြစ်သည်။ ကျောင်းအုပ် မစ္စတာကရိုကယ်သည်ထရက်ဒယ်ကို အခြားကျောင်းသားများထက် ပို၍ရိုက်သည်။ ကျောင်းအုပ်ဆရာကြီးဆိုးသလို၊ ကျောင်းသားတွေ ဆိုးသလို၊ ကျောင်းပတ်ဝန်းကျင်က ကြည်မွေဖွယ် မရှိသလို၊ လက်ထောက်ကျောင်းဆရာ နှစ်ယောက်ကလည်း တော်တော်စိတ် ပျက်ဖို့ကောင်းပါသည်။ ထရက်ဒယ်သာမရှိလျှင် ဒေးဗစ်အဖို့ ထိုကျောင်းသည် ငရဲပြည်နှင့်ပင် တူနေပေလိမ့်မည်။

ကျောင်းက အိမ်ပြန်လာသော်လည်း သူမပျော်ပါ။ အမေ က မတ်စတုန်းတို့ မောင်နှမရှေ့တွင် သူ့ကို ချစ်ကြောင်း မပြရဲ။ မတ်စတုန်း၏နှမ ဂျိမ်းက “ကျောင်းဘယ်နှရက်ပိတ်သလဲ” ဟုမေးပြီး

ပိတ်သည့်ရက်ကို စာရွက်ပေါ်တွင် မှတ်ထားကာ မနက်တိုင်းကုန်ခဲ့သည့် ရက်များကို ခဲတံဖြင့် ခြစ်ပစ်သည်။ ဒေးဗစ်သည် ပထွေးမောင်နှမ ရှေ့တွင် စကားကိုပင် ကောင်းကောင်းမပြောရဲ။ စကားမပြောဘဲ တိတ်ဆိတ်နေသည့်အခါတွင် မတ်စတုန်းက “ဒီကောင်လေးက မှန်ကုပ်ကုပ်နဲ့။ စကားမပြောတတ်ဘူးလား။ အ အလား။ မင့်အချိုးတွေ ပြောင်းအောင်လုပ်ရမယ်။ တို့ရှိရင် တို့အနားကို ဘယ်တော့မှ မလာနဲ့။ တို့အနားလာရင် ရောဂါကူးမယ်လို့ စိတ်ထဲမှာအောက်မေ့ ပြီး အမြဲတမ်း ဝေးဝေးကနေ” ဟု ပြုမူနေထိုင်ရေး ပေါ်လစီကို ချမှတ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဒေးဗစ်သည် ကျောင်းပိတ်ရက်တစ်လျှောက် လုံး အိမ်တွင်ရှိနေစဉ် ပက်ဂေါ့တီရှိရာ မီးဖိုချောင်နှင့် သူ့အခန်း ကျဉ်းထဲမှာသာ အချိန်ကုန်ရသည်။

ကျောင်းဖွင့်ရက်တွေ နီးလာသည်။ ဒေးဗစ်သည် အိမ်သို့သာ ပြန်ရသော်လည်း တစ်စက်မှ မပျော်ပါ။ အမေကလည်း သူ့ကို ဂရုမစိုက်နိုင်တော့ပြီ။ သူ့ကို ယုယချစ်ခင်ဟန်ပြုလျှင် သားအမိ နှစ်ယောက်၏ အရိပ်အကဲကို အမြဲတမ်းကြည့်နေသည့် မတ်စတုန်းက “အရောမဝင်ပါနဲ့ကွ၊ ခပ်တည်တည်နေစမ်းပါ” ဟု ပြောတတ်သည်။

ကျောင်းသို့ ပြန်သည့်ရက်ကို သူမမေ့နိုင်ပါ။ ကျောင်းသားတစ် ယောက်၏ ကျောင်းပြန်ရက်သည် အမြဲတမ်းလွမ်းစရာ ကောင်းနေ တတ်ပါသည်။ ထိုရက်တွင် အမေသည် သားကို ကားဆိပ်သို့ လိုက်ပို့မည်။ ဘူတာရုံသို့ လိုက်ပို့မည်။ ရထားဆိပ်သို့ လိုက်ပို့မည်။ သင်္ဘောဆိပ်သို့ လိုက်ပို့မည်။ တစ်ရပ်တစ်ကျေးသို့ ပညာသင်သွား သည့် အရွယ်မရောက်သေးသည့် သားငယ်၏ ကျန်းမာရေး၊ ပေါင်းသင်း ဆက်ဆံရေး၊ ပညာရေး၊ နေထိုင်ရေးအတွက် စိုးရိမ်ပူပန်ခြင်းဖြစ်မည်။

အနေအထိုင်မမှားရန် အမေက တတွတ်တွတ်မှာသည်။

သိန်းဖေမြင့်၏ “သပိတ်မှောက်ကျောင်းသား” ကို ဖတ်သည့် အခါတွင် ဘုတလင်မီးရထားဘူတာရုံဝင်းထဲက တမာပင်ကလေးကို မှီပြီး သားကိုငေးကြည့်ကျန်ရစ်ခဲ့သော ညိုထွန်းအမေ၏ ရုပ်ပုံလွှာကို ကျွန်တော်ဖတ်ရသည်။ အိမ်ပေါက်ဝတွင်ရပ်ကာ နောက်ယောက်ျားနှင့် ရသည့် ကလေးငယ်ကိုပွေ့ချီထားရင်း မြင်းရထားပေါ်သို့ တက်သွား သောသားကြီးကို ရပ်ကြည့်နေသည့် ကောပါးဖီးအမေ၏ ရုပ်ပုံလွှာကို ကျွန်တော်ဖတ်ရသည်။

သူတို့စာများကို ဖတ်ရသည့်အခါ ကျွန်တော်ငယ်ငယ်က ကျွန်တော်တို့မြို့မှ ပခုက္ကူမြို့သို့ သွား၍ ကျောင်းတက်ရသော ကျွန်တော့်ဘဝကို ပြန်၍ မြင်ယောင်လာသည်။ မနက်ဝေလီဝေလင်း တွင် ကျွန်တော့်ကို ကားဂိတ်သို့လိုက်ပို့ကာ စောင့်ရှောက်ခေါ်သွားရန် ကားဆရာကို တတွတ်တွတ်မှာနေသော အမေ၊ တမာပင်ကလေး အောက်တွင် ရပ်ရင်း ကားထွက်သွားသည်ကို ငေးကြည့်ကျန်ရစ်ခဲ့သည့် အမေ၏ ရုပ်ပုံလွှာကို ပြန်၍မြင်လာသည်။ သို့ရာတွင် ဒေးဗစ်ကောပါး ဖီးသည် ကျွန်တော်တို့လောက် ကံမကောင်းပါ။

ထိုအကြိမ်မှာ ဒေးဗစ်တို့အမေကို နောက်ဆုံးမြင်လိုက်ရသော အချိန်ဖြစ်ပါသည်။ ကျောင်းပြန်ရောက်ပြီး နှစ်လလောက်ကြာသည့် အခါတွင် ကျောင်းအုပ်ကြီးမစ္စတာကရီကယ်က ဒေးဗစ်ကို သူ့ရုံးခန်းသို့ ခေါ်သည်။ သူ့ဘေးတွင် ကျောင်းအုပ်ကြီး ကတော်လည်းရှိသည်။ ကျောင်းအုပ်ကတော်က စာတစ်စောင်ကို ကိုင်ထားသည်။

“မင်းကို ပြောစရာရှိတယ်။ မင်းအမေက တော်တော်မကျန်း မမာဖြစ်နေတယ်” ဟု ကျောင်းအုပ်ကြီးကတော်က ပြောသည်။

ဒေးဗစ်ကောပါးဖီးသည် ငိုနေသည်။

“တော်တော်ကို အသည်းအသန် ဖြစ်နေတယ်”

သူ နောက်ထပ်ပြောမည့်စကားကို သိနေလေပြီ။

“ခုတော့ ဆုံးသွားပြီတဲ့”

အိမ်ပြန်လာတော့ သူ့ကို ဆီးကြိုမည့်သူဆို၍ ပက်ဂျေတီ တစ်ယောက်သာရှိသည်။ အမေသေသွားပုံသည် ပို၍ စိတ်ထိခိုက်စရာ ကောင်းနေသည်။ ပက်ဂျေတီက သူ့အမေ သေသွားပုံကို ပြောပြသည်။

“အစ်မ နေမကောင်းတာကြာပြီ။ တရှောင်ရှောင်ပဲ။ စိတ်က လည်း သိပ်မချမ်းသာဘူး ထင်ပါရဲ့ကွယ်။ ကလေးလေးကို သီချင်းဆို သိပ်ရင်လည်း လေသံကလေးလောက်ပဲ ထွက်တော့တယ်။ ထိတ်တတ် လန့်တတ်လိုက်တာကလည်း မပြောနဲ့တော့၊ စကားခပ်ကျယ်ကျယ် ပြောသံကြားရင်ပဲ သူ့မှာကြောက်နေပြီ။ တစ်ညတော့ ငါ့ကိုပြောတယ်။ ပက်ဂျေတီရယ် ငါသေတော့မယ်။ သိပ်မောတယ်တဲ့။ အိပ်ချင်လို့ များလားမသိဘူးတဲ့။ ငါများ အိပ်ပျော်သွားရင် ငါ့အနားမှာစောင့်နေပါ နော်တဲ့။ ငါ့ကုပ်အောက် လက်လျှိုပြီး ငါ့မျက်နှာကိုနှင့်ဘက်လှည့်ပေး နော်တဲ့။ နင့်မျက်နှာက ငါနဲ့အဝေးကြီး ဖြစ်နေတယ်တဲ့။ ငါ နင့်မျက်နှာကို နီးနီးမြင်ချင်တယ်တဲ့။ ငါများသေရင် အဖေမဲ့ ငါ့သား ကလေးကို ကြည့်လိုက်ပါနော်တဲ့။ ဒီလိုနဲ့ အစ်မဟာ ကလေး လေးတစ်ယောက် အိပ်ပျော်သွားသလို ညင်ညင်သာသာကလေးပဲ အသက်ထွက်သွားရှာတယ်”

ကလယ်ရာ (ဒေးဗစ်ကောပါးဖီး၏အမေ) မရှိတော့သည့် အခါတွင် မတ်စတုန်းကလည်း ပက်ဂျေတီကို အလုပ်မှထုတ်လိုက် သည်။ အမေနှင့် ပက်ဂျေတီ မရှိတော့သည်နှင့် ဒေးဗစ်အဖို့

ထိုအိမ်တွင် ခင်မင်တွယ်တာစရာဆို၍ ဘာမျှမရှိတော့ပြီ။

လောကတွင် ဒေးဗစ်အဖို့ တစ်ဦးတည်းသာ ကျန်သော ဆွေမျိုးမှာ သူ့ကြီးတော် မစ္စဘက်ဆီထရော့ဒ်ဖြစ်သည်။ ထရော့ဒ်မှာ အပျိုကြီးဖြစ်ပြီး ဇီဇာကြောင်သည်။ သူ့မောင် (ဒေးဗစ်အဖေ)ကို ကိုယ့်ထက် အသက်များစွာငယ်သူကို ယူရမလားဟုဆိုကာ မခေါ်ဘဲ နေသည်။ ယောင်းမမျက်နှာမြင်သည့်အခါတွင်လည်း သမီးမိန်းကလေး မမွေးဘဲ သားယောက်ျားကလေး (ဒေးဗစ်ကောပါးဖီး)ကို မွေးရကောင်း လားဆိုကာ မကျေမနပ်ဖြင့် ပြန်သွားသည်။ ဒေးဗစ်သည် အဝတ်အစား သေတ္တာကလေးနှင့် ရှိစုမဲ့စု ပိုက်ဆံကလေးယူကာ ပထွေးအိမ်မှ သူ့အဒေါ် ဘက်ဆီရှိရာ ဒိုဗာသို့ ထွက်လာသည်။ လမ်းတွင် လှည်းသမားက အနိုင်ကျင့်ပြီး သူ့ပိုက်ဆံကို လုယူထွက်ပြေးသဖြင့် ဒိုဗာသို့ ရက်ပေါင်းများစွာ ခြေကျင်လာခဲ့ရသည်။ လမ်းတွင်လည်း ငတ်တစ်လှည့် ပြတ်တစ်လှည့် ဖြစ်သည်။

အဒေါ်အိမ်သို့ ရောက်သည့်အခါတွင် အဒေါ်သည် သူ့ကို ဝမ်းသာအယ်လဲရှိဟန်မပြ။ သူနှင့်ပတ်သက်၍ ဘာလုပ်သင့်သည် ဆိုသည်ကို အိမ်တွင်ရှိသည့် ရူးကြောင်ကြောင်လူတစ်ယောက်ကို တိုင်ပင်ပြီးမှ လုပ်လေ့ရှိသည်။ အဝတ်အစား ဝယ်ပေးသည်ကအစ၊ ရူးကြောင်ကြောင်လူ၏ အကြံပေးချက်အတိုင်းလုပ်သည်။ သို့ရာတွင် ရူးကြောင်ကြောင်လူမှာ စိတ်ကောင်းသလောက် သဘောကောင်းပြီး ဒေးဗစ်ကို ကြင်နာသည့်အတွက် ကံကောင်းပါသည်။ အဒေါ်ကလည်း သူ့ကို ယခုမှတွေ့ရသည့်တိုင် အကြောင်းသိသွားသောအခါ စိတ်ရင်း ကောင်းသည့် အပျိုကြီးတစ်ယောက်ဖြစ်ကြောင်းကို သိလာရသည်။ ပထွေးဖြစ်သူ မတ်စတုန်းတို့မောင်နှမသည် သူ့ထံလိုက်လာကာ

ဒေးဗစ်ကို ပြန်ခေါ်သည်။ ဒေးဗစ်ကို ခိုင်းစားရန် ပြန်ခေါ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် အဒေါ်က ပြန်မထည့်ပါ။ အဒေါ်အပျိုကြီးသည် ဇီဇာကြောင်သည့်တိုင် သတ္တိကောင်းသည်။ မဟုတ်မခံစိတ်ရှိသည်။ သူတို့က ဒေးဗစ်သည် လူဆိုးကလေးတစ်ယောက်ဖြစ်ကြောင်း၊ မလိမ္မာကြောင်းဖြင့် တိုင်တန်းကြသည်။

“ငါ့တူကို ငါပဲမွေးမယ်။ သူ့အကြောင်း နင်တို့ပြောတာတွေ ကို ငါတစ်ခုမှ မယုံဘူး။ နင်တို့ ငါ့ယောင်းမကို ကောင်းကောင်း မထားဘူး။ ငါ့ယောင်းမမှာ နင်နှိပ်စက်တာနဲ့ ဆင်းရဲပြီးသေရတာ။ နင်ဟာ ငါ့ယောင်းမအပေါ်မှာလည်း ရက်စက်တယ်။ ငါ့တူလေး အပေါ်မှာလည်း ရက်စက်တယ်။ ဒါကြောင့် ငါ့တူကို နင်တို့ဆီမှာ မထားနိုင်ဘူး”

ကျွန်တော်သည် သတ္တိကောင်း၍ အားနည်းသူဘက်က ရှေ့နေ လိုက်သော၊ အနိုင်ကျင့်မှုကို ခုခံဆန့်ကျင်သော အပျိုကြီးဘက်ဆီ ထရော့ဒုဒ်ကို သဘောကျသွားသည်။ သူ့ကိုအလိုလိုက်၍ ချစ်ခင်တတ် သော အဒေါ်၏ အုပ်ထိန်းမှုအောက်တွင် ပျော်သွားသည့် ဒေးဗစ်ကော ပါးဖီးကို ကြည့်၍လည်း ကျွန်တော် ကျေနပ်သွားသည်။

သူ့အဒေါ်ကြီးက ကျောင်းအပ်ပေးမည်ဆိုကာ သူ့မိတ်ဆွေ ရှေ့နေ မစ္စတာဝိတ်ကဖီးဆီသို့ ခေါ်သွားသည်။ မစ္စတာဝိတ်ကဖီးက သဘောကောင်းသည်။ ကြင်နာတတ်သည်။ သူ့သမီးကလည်း လှပ၍ ချစ်စရာကောင်းသည်။ ဝိတ်ကဖီးက သူ့ကို ကျောင်းအပ်ပေးသည်။ ထိုကျောင်းမှာ ဒေါက်တာစထရောင်း၏ ကျောင်းဖြစ်သည်။ ဒေါက်တာ စထရောင်း၏ ကျောင်းသည် ကရိုကယ်၏ ကျောင်းနှင့် နည်းနည်းမျှ မတူပါ။ ကျောင်းအုပ်ကြီးကလည်း သဘောကောင်းသည်။ ဆရာတွေ

ကလည်း ကြင်နာကြသည်။ တပည့်များကို ယုံကြည်စိတ်ချကြသည်။ တပည့်များကလည်း ဆရာများကို ချစ်ခင်လေးစားကြသည်။ ကျောင်းသားအချင်းချင်းလည်း ရိုင်းပင်းကူညီကြသည်။ ကျောင်းသားတိုင်းကပင် သူတို့ကျောင်းကို ခင်မင်တွယ်တာကာ သူတို့ကျောင်း၏ ဂုဏ်သိက္ခာကို လေးစားကြသည်။ အင်္ဂလိပ်လူမျိုးတွေ ဂုဏ်ယူသည့် ကျောင်းမျိုးဖြစ်သည်။ (ကျောင်းအုပ်ဒေါက်တာစထရောင်းမှာ ကျောင်းဆရာကောင်းတစ်ယောက်ဖြစ်သော်လည်း မိန်းမငယ်ငယ်ကလေး၊ ချောချောကလေးယူထားသည်ကိုတော့ ကျွန်တော်သတိရနေပါသည်။)

ဒေးဗစ်ကောပါးဖီးသည် ကျောင်းနှစ်ကျောင်း၏ ကွာခြားချက်ကိုကြည့်၍ အံ့ဩနေသည်။ ကရိကယ်၏ကျောင်းနှင့် ဒေါက်တာစထရောင်း၏ကျောင်း ကွာခြားသလို လောကတွင်လည်း ကျောင်းဆိုးနှင့် ကျောင်းကောင်းရှိကြောင်းကို သဘောပေါက်သွားသည်။

ဒေးဗစ်ကောပါးဖီးသည် ဝိတ်ကဖီးအိမ်မှ ကျောင်းတက်နေစဉ် သူ့ကို ဝိတ်ကဖီး၏ သမီးငယ် အဂ္ဂနိစ်က အစစအရာရာ ကူညီသည်။ အဝတ်အစားတွေကို လျှော်ဖွပ်ပေးသည်။ အလုပ်ကို ကူလုပ်ပေးသည်။ အဂ္ဂနိစ်၏ အသံက ချိုမြသည်။ တည်ငြိမ်သည်။ အဂ္ဂနိစ်သွားလေရာရာတွင် ကောင်းမွန်ခြင်း၊ ငြိမ်းချမ်းခြင်းနှင့် မှန်ကန်ခြင်းတို့ ရှိသည်ဟု သူထင်သည်။

ဝိတ်ကဖီးတို့သားအဖက သူ့ကို ကူညီကြသလိုပင် သူတို့အိမ်တွင်နေသည့် ရှေ့နေစာရေး ယူရီယာဟီသည်လည်း လူကောင်းတစ်ယောက်ဖြစ်သည်။ သူသည် သုဘရာဇာသားဖြစ်သည့်တိုင် ဝိတ်ကဖီးထံတွင် တပည့်ခံကာ ဥပဒေပညာကို သင်နေသည်။

သူရောက်နေသည့် ပတ်ဝန်းကျင်သည် ငြိမ်းချမ်းသော ပတ်ဝန်း

ကျင်၊ ချစ်တတ်သောပတ်ဝန်းကျင်၊ မျှော်လင့်ချက်ရှိသော ပတ်ဝန်းကျင်
ဖြစ်သည့်အတွက် ဒေးဗစ်ပျော်သည်။

ဝေမှောင်အုံ့မှိုင်းသော နေ့ရက်များကို လွန်မြောက်ပြီး တောက်ပ
ဝင်းလက်သည့်နေ့များ၏ အစဟုပင် ဆိုနိုင်သည်။ ။

[စာပြီးနှစ်၊ ၁၉၉၀]